

The Project Gutenberg eBook of Anna omassa kodissaan, by L. M. Montgomery

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Anna omassa kodissaan

Author: L. M. Montgomery

Translator: Hilja Vesala

Release date: October 31, 2015 [EBook #50348]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ANNA OMASSA KODISSAAN ***

E-text prepared by Tapio Riikonen

ANNA OMASSA KODISSAAN

Kirj.

LUCY M. MONTGOMERY

Jatkoa kertomukseen "Annan unelmavuodet"

Suomentanut Hilja Wallden [Vesala]

WSOY, Porvoo, 1922.

SISÄLTÖ:

- I. Vihervaaran ullakolla.
- II. Haaveksittu koti.
- III. Häävalmisteluja.
- IV. Vihervaaran ensimmäinen morsian.
- V. Kotiintulo.
- VI. Kapteeni Jim.
- VII. Opettajan morsian.
- VIII. Ensimmäinen vieras.
- IX. Neljän tuulen niemessä.
- X. Leslie Moore.
- XI. Leslie Mooren tarina.
- XII. Leslie tulee vierailulle.

- XIII. Käynti Leslien luona.
- XIV. Marraskuun päiviä.
- XV. Jouluaatto.
- XVI. Uudenvuoden valvonta majakassa.
- XVII. Tulee täysi talvi.
- XVIII. Kevätpäiviä.
- XIX. Pilvi pimittää auringon.
- XX. Margareta, jonka turma vei.
- XXI. Muuri murtuu.
- XXII. Täti Cornelia ryhtyy neuvotteluihin.
- XXIII. Owen Ford saapuu.
- XXIV. Kapteeni Jimin elämänvaiheet.
- XXV. Kirja saadaan aikaan.
- XXVI. Owen Fordin tunnustus.
- XXVII. Hietasärkällä.
- XXVIII. Minkä mitäkin.
- XXIX. Anna ja Gilbert ovat erimielisiä.
- XXX. Leslie ratkaisee asian.
- XXXI. Totuus vapauttaa.
- XXXII. Täti Cornelialla on paljon kerrottavaa.
- XXXIII. Leslie palaa.
- XXXIV. Pieni matkamies.
- XXXV. Poliittikkaa ja sen seurauksia.
- XXXVI. Anna puhuu lastenkieltä ja tervettä järkeä.
- XXXVII. Neiti Cornelia julistaa hämmästyttävän uutisen.
- XXXVIII. Punaisia ruusuja.
- XXXIX. Kapteeni Jim ehtii "taa tyrskyjen".
- XL. Ero haavemajasta.

I.

VIHERVAARAN ULLAKOLLA.

— Nyt olen siis. Jumalan kiitos, päässyt geometriasta, päässyt koettamasta sulloa sitä omaan pääpahaseeni tai toisten aivoihin, sanoi Anna Shirley, heittäen ilkkuvin ilmein kuluneen ja kolhitun Euklideen suureen kirjalaariin. Riemukkaasti paiskasi hän sitten kannen kiinni ja istuutui laarille jääden katsoa tuijottamaan Vihervaaran ullakon poikki Diana Wrightiin — harmain silmin, jotka muistuttivat aamutaivaan hohtoisa pilvenhattaraa.

Tuo ullakko oli, kuten kaikkein ullakoiden olla tulee, hauska vanha suojuspaikka, täynnä kattohirsien muodostamia pimeitä soppia ja nurkkauksia ja omiansa nostattamaan mielikuvituksen hereille. Avoimesta akkunasta, jonka ääressä Anna istui, tulvi elokuun aurinkoisen iltapäivän lempeä, tuoksukas ilma lehahdellen sisään, ja ulkona suhisivat tuulessa poppelien huojuvat oksat. Kauempana oli metsä, missä Rakastavaisten polku suikerteli sammaltuneiden puunrunkojen ja sanajalkavarvikkojen välitse, sekä vanha kasvitarha, jossa omenapuut upeilivat runsain, punoittavin sadoin. Ja taustana kuvastui etelän puolella sinitaivaalle mahtava vuorijono, jonka muodostivat korkeuteen kohoavat lumivalkoiset pilvet. Vastakkaisesta akkunasta häämötti kaukaa siintävä meri vaahtoharjaisine laineineen. Kaunis St. Lorenzo-lahti se oli, mistä kohoaa upean vihreä Abegweit. Mutta tuo lempeän ja vionon soinnukas intiaaninkielinen nimi on jo aikoja vaihtunut arkipäiväisempään nimeen Prinssi Edwardin saari.

Diana Wright, joka viime näkemästämmä on käynyt kolme vuotta vanhemmaksi, on tällä välin lihonut hiukan ja saanut olentoonsa jonkunmoista äidillistä arvokkuutta. Mutta hänen silmänsä ovat yhtä mustat ja loistavat, hänen kasvojensa puna yhtä raikas, niiden naurukuopat yhtä viehkeät kuin tuona kaukaisena ajankohtana, jolloin hän ja Anna Shirley vanhoivat toisillensa ikuista ystävyyttä Mäntymäen puutarhassa. Hänellä oli nyt sylissänsä pieni mustakiharainen nukkuva olento, joka jo kaksi onnellista vuotta oli Avonlean maailmassa tunnettu nimellä Pikku-Anna Cordelia. Se, että Diana oli antanut tytöillensä nimen Anna, oli kyllä ymmärrettävää, mutta mistä hän oli saanut nimen Cordelia, sitä mieltä moni päänsä puhki. Cordeliaa ei tiedetty konsanaan olleen enempää Wrightin kuin Barrynkaan suvussa. Rouva Harmon Andrews otaksui Dianan löytäneen tuon nimen jostakin turhanpäiväisestä romaanista, mutta se häntä ihmetytti, ettei Fredissä ollut miestä panemaan jyrkästi vastaan. Mutta Diana ja Anna

katsoivat toisiinsa nauraa myhähdellen. He olisivat kyllä tietäneet selittää, miksi tyttönen oli saanut tuon nimen.

— Niin, geometriaan ei sinulla todellakaan ollut taipumusta, sanoi Diana, ja tuon asian muistelemisen sai hänen huulensa hymyyn. — Oivallan hyvin, kuinka mielissäsi olet päästessäsi nyt eroon kaikesta opetuksesta!

— Itse asiassa pidän varsin paljon opetustyöstä — geometriaa lukuunottamatta. Nämä Summersidessä viettämäni kolme viime vuotta ovat olleet oikein hauskat. Tullessani kotiin sanoi rouva Andrews minulle, että luopuessani opettajanurasta avioliiton takia en kenties hyötyisi vaihdosta niin paljoa kuin kuvittelin. Varmaa hyvää ei pitäisi vaihtaa oletettuun, arveli hän.

Hilpeänä ja vastustamatonna, kuten entisaikoina, joskaan ei enää täysin niin tyttömäisenä, raikahti Annan nauru nyt ilmoille. Marilla, joka paraikaa keitti luumuhilloa alhaalla keittiössä, kuuli sen ja nauroi hänsikin. Sitten hän huokasi ajatellessaan, kuinka harvoin tässä talossa tulevina vuosina saataisiin kuulla tuota rakasta naurua. Marilla ei ollut vielä koskaan elämässään tuntenut niin suurta iloa kuin kuullessaan, että Anna aikoi mennä naimisiin Gilbert Blythen kanssa, mutta varmaankin täytyi kaikkeen iloon liittyä myöskin hitunen haikeutta. Noina kolmena vuotena, jolloin Anna oli ollut opettajana Summersidessä, oli hän aina viettänyt lupa-ajat kotona ja käväissyt siellä usein sunnuntainkin seutuvilla. Tästäpuoleen ei varmaankaan ollut toivoakaan, että hän kävisi siellä useammin kuin kahdesti vuodessa.

— Ei sinun tarvitse välittää rouva Andrews puheista, sanoi Diana nelivuotisen avioliiton suomalla tyynellä luottamuksella. — Voihan tietysti avioliitossakin väliin sattua pieniä vastuksia. Sinun ei pidä odottaa, että kaikki kävisi aina kohdalleen toivomusten mukaan. Mutta voin vakuuttaa sinulle, Anna, että jos vain saa sen, jonka on saava, niin avioliitto tuottaa suurta onnea.

Annan täytyi hymyillä, — oli niin huvittavaa tarkata tuota Dianan esiintymisessä ilmenevää kokeneisuuden sävyä.

— Mutta kenties minäkin esiinnyn samaan tapaan, kun olen ollut neljä vuotta naimisissa, ajatteli hän. — Tosinhan se, jolla on huumorin tajua, pyrkii pitämään varansa.

— Onko kysymys tulevasta asuinpaikastanne jo ratkaistu? kysyi nyt Diana, puristaen Pikku-Anna Cordeliaansa tuollaisella äidillisen hellyyden ilmauksella, joka aina sai Annan sydämen tulvilleen suloisia, sanattomia toiveita.

— On kyllä. Siitä juuri halusin kertoa sinulle, soittaessani sinut tänne tänään. Muutoin voin tuskin uskoa todeksi tuota, että me nyt olemme saaneet puhelimen tänne Avonleahin. Se tuntuu minusta olevan aivan liian uudenaikainen ja ihmeellinen keksintö soveltuaksensa tähän rakkaaseen vanhaan paikkakuntaan, missä elämä aina on ollut niin tyyntä ja hiljaista.

— Avonlean nuoria "Yhteiskunnanparantajia" meidän on kiittäminen puhelimen saannista, sanoi Diana. — Emme ikinä olisi saaneet johtoa taikka pylviä, jolleivät he olisi ottaneet asiaa ajaaksensa ja vieneet sitä perille. Ja sen tiedätkin, että kovasti siinä pantiin vastaan. Mutta he eivät hellittäneet. Teit Avonlealle ihanan palveluksen perustaessasi tuon yhdistyksen. Kuinka hauskaa meillä olikaan kaikissa kokouksissamme! Muistathan kaikei vielä tuon räikeänsinisen käräjätalon ja Judson Parkerin maantieaitaan maalattavan kauhean pilleri- ja laastari-ilmoituksen?

— En tiedä sentään, olenko Parantajille niin erikoisen kiitollinen puhelimen hankkimisesta, sanoi Anna. — Tosinhan se on mukava käyttää — paljon mukavampi kuin meidän vanha merkkijärjestelmämme palavine kynttilöineen ja kaihtimen kohotuksineen — siitä ei kyllä ole epäilemistäkään! Ja totta on sekin, mitä rouva Lynde sanoo: "Miksikä Avonlean aina pitäisi olla jäljellä muusta maailmasta?" — Mutta sittenkin minusta tuntuu, etten tahtoisi idyllimäistä Avonleatamme turmeltavan "nykyajan epämukavuuksilla", kuten setä Harrisonin on tapana sanoa. Haluaisin säilyttää sen aina sellaisena kuin se oli entisaikoina. Mutta sehän on typerää — hempeämielistä ja mahdotonta. Minusta on vain niin kiusallista, että heti kun soittaa jollekin hyvälle ystävälle, kymmenkunta ihmistä kiiruhtaa linjan varrella kuuntelemaan.

— Niin, eikö se ole kauheata, huokasi Diana. — On niin harmillista kuulla, kuinka kuulotorviin tartutaan heti kun soittaa jollekin. Kuulin juuri, että rouva Andrews välttämättömästi tahtoi puhelimensa keittiöön, niin että hän voi kuunnella heti kun huomaa keskustelun linjalla olevan käynnissä, ja samalla pitää silmällä päivällisruokiansa... Eikö tuo ole katalaa? Ja tänään, kun sinä soitit minulle, kuulin selvästi Pyen kellon kukkuvan. Tietysti Gertie oli kuuntelemassa.

— Vai niin — senkövuoksi sinä sanoitkin: "Olette taitaneet saada uuden kellon Vihervaaraan?" En voinut käsittää, mitä sinä tarkoittit. Mutta juuri kun olit sanonut nuo sanat, kuulin kovaa kalinaa.

Tietenkin Pyen perheen kuulotorvi asetettiin paikoilleen, vieläpä aikamoista vauhtia! Mutta puhutaan nyt hauskemmissa asioista. Niin, ystäväiseni, nyt on jo päätetty täysin varmasti, missä uusi kotini tulee olemaan.

— Mitä sinä puhut, Anna! Teidänsin täytyy asettua näille seuduille!

— Ei — tuo asia tuotti minulle suuren pettymyksen... Gilbert aikoo asettua asumaan jonnekin lähelle Neljän tuulen satamaa. Sinne on täältä aika pitkä matka, varmaankin satasen kilometriä.

— *Sata!* Yhtä hyvin sitten voisi olla kuusisataa, sanoi Diana pahoitellen. — Minähän nykyisin töin tuskin pääsen kotoa edes Charlottetowniin saakka.

— Mutta Neljää tuulta sinun täytyy kumminkin tulla katsomaan. Se on koko saaren kaunein satama. Lahden pohjukassa on pieni kylä, Glen S:t Mary nimeltään, ja siellä on tohtori David Blythe harjoittanut lääkärintoimintaa viidenkymmenen vuoden ajan. Hän on, kuten tiedät, Gilbertin isän setä. Hän aikoo nyt luopua toimestansa, ja Gilbert ryhtyy sitä jatkamaan. Mutta tohtori Blythe jää kumminkin asumaan sinne, joten meidän täytyy koettaa laatia itsellemme kuntoon oma asunto. En tiedä vielä ollenkaan, missä tai millainen se on, mutta olen mielikuvituksessani jo sisustanut mitä sievimpiä tuulentuvia — pienen haavelinnan, jota koristavat sirot tornit ja harjat!

— Rakas lapsi... No, minne te lähdette häämatkalle?

— Emme minnekään. Älä toki näytä noin kauhistuneelta! Muistutat aivan rouva Andrewsia. Hän tulee kyllä sanomaan alentuvaisella äänellä, että sellaisten ihmisten, joilla ei ole varaa lähteä häämatkalle, on kyllä viisainta olla lähtemättä, ja sitten hän samassa hengenvedossa muistuttaa minua siitä, että Jane oli häämatkalla Euroopassa. Minä tahdon viettää avioliittoni ensi ajat omassa rakkaassa haavemajasessani Neljän tuulen niemellä.

— Ja olet päättänyt olla ilman morsiusneitoja?

— Täällähän ei ole ainoatakaan saatavissa. Sinä ja Phil ja Priscilla ja Jane olette kaikki tyyni ehtineet rouviksi ennen minua, ja Stella on opettajattarena kaukana Vancouverilla. Muita sukulaissieluja ei minulla ole, ja morsiusneidoiksi en tahdo ketään muita.

— Mutta tottakai sentään hankit morsiusneitoja myrteineen? kysyi Diana levoton.

— Se on selvää. En tuntisi olevani morsian, jollei minulla olisi huntua ja kruunua. Muistan vielä, kuinka tuona iltana, jolloin Matthew'n rattailla ajoin tänne Vihervaaraan, sanoin, etten luullut koskaan joutuvani naimisiin, koska olin niin ruma, ettei varmaankaan kukaan huolisi minusta — jollei kenties joku ulkomaalainen lähetysaarnaja. Mietin näet mielessäni, että lähetysaarnajat eivät voineet olla niin vaativia ulkomuotoon nähden, jos he halusivat julmien ihmisyöjien parissa säilyttää valittunsa hengissä. Mutta olisitpa vain nähnyt tuon lähetysaarnajan, jonka kanssa Priscilla meni naimisiin. Hän oli yhtä kaunis ja sokea kuin ne kosijat, joiden lapsuudenpäivinäme haaveksimme tulevan anomaan oikeutta tehdä meidät onnellisiksi. Niin komea hän oli, ettet sinä ikinä ole nähnyt hänen vertaistansa, Diana, ja hän oli aivan hurmaantunut Priscillan "hentoon" kauneuteen. Mutta Japanissa ei tietävästi olekaan ihmisyöjiä. —

— Sinun morsiuspukusi on viehättävä, huokasi Diana. — Tulet siinä olemaan aivan kuin kuningatar — sinähän oletkin niin pitkä ja solakka. Mitä sinä oikeastaan teet, pysyäksesi noin hoikkana, Anna? Minä lihon lihomistani — pian ei minulla ole enää lainkaan vyötäröä.

— Tuollaisiin seikkoihin nähden — lihooko vai pysykö hoikkana — on turhaa pyristellä kohtaloaan vastaan, sanoi Anna. — Ennen sain aina Summersidestä palatessani kuulla: "Kas vain, Anna kulta, sinä olet yhä vielä samanlainen kuikelo kuin ennenkin." Sinä valitset sanasi oivallisesti, — "kuikelo" kuuluu pahalta, mutta "pitkä ja solakka" soinnahdaa aivan toisenmoiselta. — Janen äiti puhui sinun kapioistasi. Hän myöntää, että ne ovat melkein yhtä kauniit kuin Janen, vaikka Jane, kuten hän sanoo, meni naimisiin miljoonamiehen kanssa, ja sinä saat mieheksesi köyhän nuoren lääkärin, jolla on tyhjä odotushuone.

Anna nauroi.

— Pukuni ovat aika hauskat. Minä pidän kauneista vaatteista. Muistan niin hyvin ensimmäisen kauniin puvun, jonka elämässäni sain, — tuon sammalenvihreän villapuvun, joka oli koristettu samantyyppisillä silkkirosettilla ja jonka Matthew lahjoitti minulle koulujuhlani. Kaikki mitä sitä ennen olin saanut, oli niin ruma. Oli kuin tuona iltana olisin joutunut aivan uuteen maailmaan.

— Sinä samana iltanahan Gilbert lausui runon "Reinin linna" ja katsoi sinuun, lausuessaan sanat:

"Viel' tyttö toinen on, ei läheinen kuin sisko..." Ja sinä suutuit niin kovin, kun hän pisti povitaskuunsa vaaleanpunaisen silkkipaperiruusun, joka sinulta oli pudonnut keijukaiskuningatarkuvaelmassa. Etpä tainnut silloin aavistaa, että vielä menisit hänen kanssaan naimisiin.

— Se oli kai sallimuksen määräys, naurahti Anna heidän laskeutuessaan yhdessä portaita alas.

II.

HAAVEKSITTU KOTI.

Vihervaarassa vallitsi suurempi hälinä ja jännitys kuin koskaan koko talon olemassaolon aikana. Yksin Marillakin oli niin hermostunut, ettei hän pystynyt sitä salaamaan, — ja siinäkin seikassa oli jo ihmettä kerrakseen.

— Tässä talossa ei ole vielä koskaan ennen vietetty häitä, sanoi hän kuin puolustukseksensa hyvälle ystävällensä rouva Rakel Lyndelle. — Lapsena ollessani kuulin erään vanhan papin sanovan, ettei mikään talo ole oikea koti ennenkuin sen on siksi pyhittänyt lapsensyntymä, häät ja kuolintapaus. Kuolintapauksia on täällä sattunut — isäni ja äitini kuolivat täällä ja samaten Matthew — ja lapsikin on täällä meidän asuinaikanamme kerran tullut maailmaan. Kauan sitten, juuri tänne muutettuamme, oli meillä jonkun aikaa nainut renki, ja hänen vaimonsa sai täällä lapsen. Mutta häitä ei täällä ole vielä vietetty. On niin omituista ajatella, että Anna nyt menee naimisiin. Hän tuntuu minusta tavallaan samalta pieneltä tytöltä, jonka Matthew toi mukanaan tänne muuana iltana täsmälleen neljätoista vuotta sitten. Minun on niin vaikea käsittää, että hän nyt on täysikasvuinen ihminen. En koskaan unohda, miltä minusta tuntui, kun Matthew ajoi pihaan, työtötyllerö rattaillaan... Kuinkahan lienee käynyt sen poikasen, joka olisi tullut meille, jollei tuota erehdystä olisi tapahtunut. Millaiseksi lienee hänen kohtalonsa muodostunut?

— Niin, tuo erehdys oli sentään hyväksi, sanoi rouva Rakel Lynde. — Totta puhuen oli kyllä aika, jolloin minä olin toista mieltä, — muistanet kaiketi tuon illan, jolloin tulin ensi kerran Annaa katsomaan ja tuo tenava käyttäytyi minua kohtaan niin perin sopimattomasti?... Sellaista on tosiaankin vaikea sulattaa.

Rakel rouva huokasi, mutta kävi pian jälleen pirteälle mielelle. Kun häät olivat tulossa, oli hän valmis unohtamaan kaikki kärsimänsä vääryydet.

— Aion antaa Annalle kaksi virkattua koristepeitettäni, sanoi hän. — Toisen tupakanlehtimallisen, ja toisen, jossa on omenakukkia ja kiemurtelevia köynnöksiä. Hän sanoi, että sellaiset alkavat jälleen tulla muotiin. Niin, muodit vaihtelevat, niistä minä vähät välitän, mutta se on varmaa, ettei vierashuonevuoteisiin voi saada kauniimpaa koristepeitettä kuin on siisti valkoinen taiteellisesti virkattu peite pumpularipsuineen. Minun täytyy panna ne hiukan valkenemaan. Kirnumaidon ja Jumalan kirkkaan päivänpaisteen avulla se käy oivallisesti. Ne ovat aina Thomaan kuolemasta saakka olleet neulottuina palttinapusseihin ja ne ovat tietenkin kellastuneet aivan kauheasti. Mutta onhan tässä vielä kuukausi aikaa.

— Kuukausi vain! Marilla huokasi ja sanoi sitten ylvästellen:

— Minä annan Annalle kaikki nuo kutomani räsymatot, jotka minulla on ullakon konttorissa. En olisi ikänä uskonut, että hän niistä välittäisi, — neidän ovat niin vanhanaikaisia, ja nykyisin kaikki tahtovat tehtaissa kudottuja juutemattoja. Mutta hän pyysi niitä minulta — sanoi panevansa ne lattiailleen mieluummin kuin mitään muuta. Niin, siistejähän ne ovatkin. Leikkasin niihin kaikkein kauneimmat räsyt ja joukossa oli paljon silkkisiäkin, ja raidat onnistuivat aika hyvin. Tuo työ on ollut minulle kuin hauskana seurana nämä viime talvet. Ja luumuhilloa minä keitän hänelle niin paljon, että hänen ruokahuoneensa hyllyt ovat täynnä koko vuoden. Omituista sentään, — nämä siniluumuiset puut eivät ole edes kukkineetkaan kolmeen vuoteen, ja tuumiskelin jo hiukan antaa kaataa ne. Mutta nyt keväällä ne olivat kuin kukkavihkot, valkoisia kukkia täynnänsä, ja sellaista luumusatoa ei täällä Vihervaarassa minun muistinaikanani ole ollut.

— Niin, on tosiaankin varsin hauskaa ajatella, että Annasta ja Gilbertistä nyt sittenkin tulee pari. Sitä juuri olen aina rukoillut, sanoi Rakel rouva sellaisella äänensävyllä, kuin olisi hänen rukouksillansa aina aivan erityinen teho. — Olipa vallan erinomaista, ettei tuon kingsportilaisen vintiön onnistunut saada Annan päätä sekaisin. Rikashan hän kyllä oli, se oli ilmeistä, ja Gilbert on köyhä — tai ainakin hän alkaa

uransa tyhjin käsin — mutta hän on edes syntynyt ja kasvanut täällä omalla saarellamme.

— Ja on Gilbert Blythe, sanoi Marilla rauhallisen tyytyväisesti.

Mutta hän ei olisi henkensäkään uhalla pukenut sanoihin tuota ajatusta, jonka Gilbertin näkeminen aina tämän lapsuudenajoista saakka oli herättänyt hänen mielessänsä, — nimittäin että jos silloin entisaikoina hänen oma ylpeytensä ja hetyttömyytensä ei olisi ollut esteenä, olisi Gilbert voinut olla hänen poikansa. Marillasta tuntui, että Gilbertin avioliitto Annan kanssa jollakin ihmeellisellä tavalla sovitti tuon vanhan ristiriidan, ja katkeruus suli pois hänen sydämeistään kuten lumi päivänpaisteessa.

Ja Anna itse oli niin onnellinen, että hänet valtasi pelästys. Niinhän väitetään, että jumalat kadehtivat kuolevaisilta liikaa onnea. Se ainakin on varmaa, että jotkut inhimilliset olennot sitä katselevat karsain silmin.

Kaksi tämätapaista vierasta tuli eräänä harmaanpunertavana hämyhetkenä tekemään parastansa hillitkseen Annan nuoruudenriemua ja hänen pilviähipovia toiveitansa. Nuo kaksi olivat tästä huolimatta varsin kunnianarvoisia ja oikeastaan hyväntahtoisia naisia, jotka eivät kantaneet mitään vihankaunaa Annalle, vaan päinvastoin olivat häneen vilpittömästi kiintyneet ja olisivat puolustaneet häntä mitä innokkaimmin, jos joku toinen olisi häntä parjannut. Mutta muutamille luonteille on johdonmukaisuus täysin vieras ominaisuus.

Rouva Inglis — syntyisin Jane Andrews, kuten sanomalehden ylhäisölle omistetussa uutisosastossa sanottiin — tuli vierailulle äitinsä ja rouva Jasper Bellin kanssa. Mutta Janen hyvää sydäntä eivät vuodet olleet muuttaneet, ja hänellä oli sitäpaitsi täysi syy olla tyytyväinen osaansa. Huolimatta siitä tosiseikasta — kuten rouva Rakel Lynde sanoisi — että hän oli naimisissa miljoonamiehen kanssa, oli hänen avioliittonsa onnellinen. Rikkaus ei ollut turmellut häntä. Hän oli yhä edelleen muinaisen neliapilan lempeä ja ystävällinen Jane, joka otti sydämellisesti osaa entisten koulutovereittensa onneen ja osoitti yhtäsuurta mielenkiintoa Annan kapioiden jokaiseen yksityiskohtaan nähden, kuin jos nuo varusteet olisivat voineet kilpailla hänen omien kahisevien silkkipukimiensa ja jalokivikoristeittensa kanssa. Henkistä lahjakkaisuutta ei Jane ollut saanut osaksensa, ja tuskinpa hän vielä koskaan elämässään oli sanonut mitään mieleenpainettavaa. Mutta hän ei myöskään sanonut koskaan mitään, joka olisi loukannut toisten tunteita, — mikä ansio ehkä kyllä oli hiukan kielteistä laatua, mutta silti monen muun veroinen.

— Ihme, että Gilbert kaikesta huolimatta pysyi sinulle uskollisena, sanoi rouva Harmon Andrews, ihmettelevä sävy äänessään. — Mutta Blytheillä on tapana pitää sanansa, kun kerran ovat antaneet lupauksensa. Kuinkas onkaan — sinähän olet nyt viidenkolmatta vuoden vanha, Anna? Minun tyttönä ollessani pidettiin viidenkolmatta vuoden ikää Kyöpelin alarinteenä. Mutta sinähän näytät vielä oikein nuorelta. Se etu punatukkaisilla on meidän toisten rinnalla. Ja kesakkosikaan eivät ole enää niin silmäänpistäviä kuin ennen.

— Punainen tukka on nykyisin hyvin muodikas, sanoi Anna koettaen hymyillä, vaikka hänen äänensä kajahtikin kylmähköltä. Elämä oli hänessä kehittänyt taipumusta leikkillisyyteen, joka auttoi häntä monissa vastuksissa, mutta tukkaansa nähden oli hän yhä edelleen varsin arkatuntoinen.

— On, on kyllä, myönteli rouva Andrews. — Tuskinpa lienee olemassa mitään niin käsittämätöntä ja oikullista kuin muoti. Niin, Anna kulta, kapiosi ovat oikein sievät ja asemasi mukaiset, vai mitä sanot, Jane? Toivon, että tulet onnelliseksi — lausun nyt onnitteluni jo etukäteen. Pitkät kihlaukset eivät useinkaan ole hyväksi. Mutta eiväthän olosuhteenne ole jättäneet mitään valitsemisen varaa.

— Gilbert näyttää harvinaisen nuorelta ollaksensa lääkäri. Jumala tiesi, voiko hän herättää ihmisissä mitään luottamusta, lausui rouva Jasper Bell kuolonkolkolla äänellä.

Sitten hän puristi huulensa lujasti yhteen, kuin olisi lausumalla nuo sanat täyttänyt velvollisuutensa ja pelastanut sielunsa. Hän kuului siihen naislajiin, joilla aina on kähertämätön musta sulka hatussa ja niskassa joukko tukkalaitteesta erinnejä suortuvia.

Nuo pisteliäät huomautukset häiritsivät jossakin määrin iloista mielialaa, jonka vallassa Anna oli yrittänyt ryhtyä näyttelemään häiksi hankkimiansa kauniita esineitä, mutta ne eivät pystyneet samentamaan syviä onnenlähteitä, jotka pulppusivat hänen sydämessään. Kun Gilbert vihdoinkin saapui, olivat kunnan rouvien pienet neulanpistot jo aikoja unohduksissa. Kihlautuneet lähtivät nyt astelemaan kohden puron varrella kasvavia koivuja, jotka Annan tullessa Vihervaaraan olivat olleet hentoja vesoja vain, mutta nyt hämöttivät heille vastaan lempeästä iltahämärästä ja tähtivalosta muovaellun keijukaislinnan soleiden valkohohteisten pilareiden kaltaisina. Niiden suojassa keskustelivat Anna ja Gilbert nuorten rakastavaisten tapaan uudesta kodistansa ja elämästään siellä.

— Olen löytänyt meille pienen sopukan, Anna.

— Mitä sanotkaan! Mistä ihmeen paikasta? Toivottavasti et sentään keskeltä kylää. Se ei olisi erikoisesti minulle mieleen.

— Siitä ei ole pelkoa — kylässä ei ollut mitään saatavissa. Se on pieni valkoinen huvila lähellä merenrantaa, puolitiessä Glen S:t Maryn ja Neljän tuulen niemen välillä. Se on hiukan syrjässä, mutta mehän saamme puhelimen, joten se ei merkitse suuria. Paikka on viehättävä. Kuistilta voimme ihailia auringonlaskua, edessämme on aava siintävä ulappa satamineen. Hietasärkät eivät ole kovinkaan kaukana, — tyrskyt huuhtelevat niitä ja pirskkottavat suolaräiskettä aina meille saakka.

— Mutta entä itse talo, Gilbert — meidän uusi kotimme? Millainen se on?

— Ei juuri iso, mutta tarpeeksi tilava meille. Alakertaan sisustamme mukkean arkihuoneen, jossa on avoin liesi, sekä hauskan ruokasalin, joka on rantaan päin, sekä pienemmän huoneen, joka tulee vastaanottohuoneekseni. Talo on kuutisenkymmentä vuotta vanha — vanhin koko seudulla. Mutta se on säilynyt varsin hyvässä kunnossa, ja kymmenen vuotta sitten toimitettiin siellä perin pohjainen korjaus, — katto katettiin uudelleen, huoneisiin pantiin uudet lattiat ja talo maalattiin sisältä ja ulkoa. Se oli alun pitäin erityisen huolellisesti rakennettu. Siihen näyttää liittyvän jokin romanttinen tarina — se rakennettiin jostakin erityisestä syystä — mutta vuokraaja ei tuntenut tuota asiaa sen tarkemmin. Hän sanoi, että kapteeni Jim oli ainoa, joka vielä muisti nuo vanhat tapahtumat.

— Kuka on kapteeni Jim?

— Hän on vanha merikarhu, joka hoitaa Neljän tuulen niemen majakkaa. Tuo valo sinua varmasti miellyttää, Anna. Se on vilkkumajakka ja se tuikkaa komean tähden tavoin sumusta ja yön pimeästä. Voimme nähdä sen arkihuoneemme akkunasta ja kuistiltamme.

— Kuka tuon talon omistaa?

— Se on Glen S:t Maryn seurakunnan omaisuutta, ja minä vuokraan sen kirkon isännöitsijältä. Mutta aivan viime aikoihin saakka on sen omistanut muuan hyvin vanha nainen, neiti Elizabeth Russell. Hän kuoli keväällä, ja kun hänellä ei ollut mitään läheisiä sukulaisia, jätti hän tuon pienen kiinteistönsä perinnöksi seurakunnalle. Hänen huonekalunsa ovat siellä vielä jäljellä, ja minä ostin suurimman osan niistä — hintaa sinäkin tulet pitämään varsin huokeana, sillä ne olivat niin vanhanaikaisia, ettei kirkon isännöitsijä ollut toivonutkaan saavansa niitä myydyiksi. S:t Maryn asukkaat pitävät enemmän plyshihuonekaluista ja peililasilla ja sorvatuilla palloilla koristetuista astiakaapeista. Mutta neiti Russellin huonekalut ovat oivallista tekoa ja hyvässä kunnossa, ja minä olen varma siitä, että sinä tulet niistä pitämään.

— Niin minäkin luulen, sanoi Anna, nyökäten miettiväisesti. — Mutta, Gilbert, ihminen ei elä pelkistä huonekaluista. Et ole maininnut sanaakaan eräästä varsin tärkeästä asiasta. Kasvaako talon ympärillä ollenkaan puita?

— Oi sinä pikku metsänneito — aivan riittämään asti. Talon takana on oikea kuusimetsikkö, pääovelle johtavaa ajotietä reunustaa kaksinkertaiset poppelirivit, ja valkorunkoiset koivut muodostavat piirin viehättävän puutarhan ympärille. Portti on kahden hongan välillä. Saranat ovat kiinnitetyt toiseen ja säpin sinkilä toiseen. Honkien oksat muodostavat holvikaaren tulijan pään yläpuolelle.

— Oi, kuinka olen iloinen! Kuinka kauniilta tuo kaikki kuuluu! En voisi asua paikalla, missä ei olisi puita — minussa kuihtuisi ja menehtyisi jotakin elämisen arvoista. Niin, kuultuani tuon kaiken en enää rohjenne kysyä, onko siellä missään lähellä puroa?...Olisi kaiketi liikaa sitä enää vaatia.

— Armaani, siellä on puro, ja se viiltää suorastaan puutarhastamme yhden nurkkauksen pois.

— Niinkö, sanoi Anna, vetäen tyydytyksen vallassa syvään henkeä, — siinä tapauksessahan tuo löytämäsi talo on minun oma ilmetty haavemajaseni!

III.

HÄÄVALMISTELUJA.

— Oletko jo miettinyt, ketkä kaikki on kutsuttava häihin, Anna? kysyi rouva Rakel Lynde, joka päärmäsi ruokaliinoja pikajunanvauhdilla. — Varmaankin sinun jo täytyy lähettää kortit, vaikka kaikki käykin mahdollisimman yksinkertaisesti.

— Minä en välitä liioista vieraista, sanoi Anna. — Ainoastaan ne, joista pidämme eniten, saavat tulla katsomaan, kun meidät vihitään. Siis kutsumme Gilbertin läheisimmät sukulaiset, pastori ja rouva Allanin ja setä Harrisonin rouvineen.

— Muistan vielä varsin hyvin sen ajan, jolloin sinä et suinkaan olisi lukenut herra Harrisonia lähimpiin ystäviisi kuuluvaksi, sanoi Marilla.

— Niin tosiaankin — hi hi — ensi kertaa kohdatessamme ei hän minusta tuntunut erityisen viehättävältä, myönsi Anna. — Mutta lähemmin tutustuessamme hän esiintyi paljoa enemmän eduksensa, ja rouva Harrison on suunnattoman herttainen ihminen. — Neiti Lavendelin tietysti myöskin kutsumme sekä Paulin.

— Ovatko he päättäneet tänä kesänä käydä saarellamme? Luulin heidän matkustavan Eurooppaan.

— He luopuivat siitä tuumasta kuullessaan minun aikovan mennä naimisiin. Sain tänään kirjeen Paulilta. Hän sanoo, että minun häihini hänen täytyy tulla, — Eurooppa saa huolehtia itsestensä parhaansa mukaan.

— Tuo pojannaskali on aina jumaloinut sinua, Anna, sanoi rouva Lynde.

— Pojannaskali on nyt yhdeksäntoistavuotias nuorukainen, täti Rakel.

— Siunatkoon, kuinka aika sentään rientää! sanoi Rakel rouva, puraisten säikeen poikki.

— Charlotta Neljäs liittyy kenties heidän seuraansa. Hän lähetti Paulin kautta tervehdyksen, että hän tulee, jos saa miehensä suostumuksen. Olisipa hauska tietää, vieläkö hän koristaa tukkaansa sinisillä jättiläisruusukkeilla... Minusta olisi tosiaankin varsin hauskaa saada Charlotta tänne — mehän olemme jo kerran ennen yhdessä olleet häissä... Heitä odotetaan ensi viikolla Kaikurantaan. Sittenhän meidän on vielä kutsuttava Phil ja hänen papinpätkänsä...

— Varo toki puhumasta hengen miehestä noin epäkunnioittavaan tapaan, Anna! sanoi Rakel rouva nuhtelevasti.

— Hänen omalla rouvallansa on tapana sanoa, että hän taputtaa pientä lihavaa herttaista papinpätkäänsä...

— Eikö hän sitten ollenkaan tunne kunnioitusta tämän pyhää virkaa kohtaan?... Hyi, minä en pidä tuollaisesta kevytmielisyydestä, jatkoi rouva Lynde.

— Minä olen kuullut täti Rakelin itsensä antavan pappismiehille ympäri korvia, kiusoitteli Anna.

— Voihan kirkon miestä arvostella kaikessa ystävyudessa — se ei ole hänelle haitaksi. Mutta et koskaan ole kuullut minun nimittelevän ketään sanan julistajaa liikanimillä, olipa hän nyt kirkkoherra tai pelkkä vaatimaton apupappi.

— Sitten täytynee kaiketi minunkin varoa sitä tekemästä, sanoi Anna nauraa myhähdellen. — No niin, lisäksi tulee sitten vielä Diana ja hänen Fredinsä ja pikkaraisen pieni Fred ja Pikku-Anna Cordelia — ja Jane Andrews. Varsin kernaasti olisin myöskin halunnut saada tänne kiltin opettajattareni neiti Stacey ja täti Jamesinan ja Priscillan sekä Stellan — mehän vietimme niin monet hauskat hetket yhdessä Karoliinan majassa! Mutta Stella on Vancouverilla ja Pris Japanissa ja neiti Stacey on Kaliforniassa naimisissa ja täti Jamesina on matkustanut Intiaan — niin pahoin kuin hän pelkääkin käärmeitä — tytärtänsä tervehtimään. Ihme sentään, kuinka ihmiset hajaantuvat yli koko maapallon!

— Se ei ikinä ole ollut meidän Herramme tarkoitus, sen minä sanon, vakuutti Rakel rouva järkkymättömällä vakaumuksella. — Minun nuorena ollessani ihmiset kasvoivat ja ylenivät ja menivät naimisiin siellä, missä olivat syntyneet, ja asettuivat sitten asumaan sinne tai ainakin jonnekin aivan lähelle. Jumalan kiitos, että sinä ainakin jäät tälle saarelle, Anna. Olin niin peloissani, että Gilbert valmistuttuaan lääkäriksi kuljettaisi sinut täältä jonnekin maitten ja merten taa.

— Jos kaikki jäisivät sinne, missä ovat syntyneet, tulisi pian tilanahtaus, täti Rakel.

— En aio suinkaan ryhtyä väittelyyn kanssasi, Anna, minähän en valitettavasti ole saanut akateemista sivistystä... No, mihin aikaan päivästä tapahtuu vihkiminen?

— Kello kaksitoista päivällä, niin olemme ajatelleet. Kenties lukuunottaen akateemisen neljänneksen, koska täti mainitsi sen sanan... Silloin ehdimme iltajunalla Glen S:t Maryyn.

— Ja tuo! juhlallinen toimitus tapahtuu vierashuoneessa?

— Ei millään muotoa — ellei vain sattuisi satamaan. Meidät vihitään puutarhassa, puiden latvojen ja sinisen taivaan alla ja keskellä päivänpaistetta. Tiedätkö, kuinka järjestäisin vihkimisen, jos voisin menetellä aivan oman mieleni mukaan? Se tapahtuisi päivänkoitteenä — kesäkuun aamuna, auringon noustessa kaikessa ihanuudessaan ja ruusujen kukkiessa. Ja minä hiipisin hiljaa puutarhaan kohtaamaan Gilbertiä, ja me menisimme käsi kädessä kauas pyökkimetsään — ja siellä, vihreässä lehtiholvissa, meidät vihittäisiin, kuin mukkeissa tuomiokirkossa.

Marilla päästi suuttuneen äännähdyksen, ja rouva Lynde näytti loukkaantuneelta.

— Sinulla on aina ollut sellaisia pilviähipovia päähänpistoja, Anna. Jumala tiesi, tokko sellaista vihkimistä edes voitaisiin katsoa lailliseksikaan. Sillätävoin menettelevät kenties villit, jotka eivät ole saaneet oppia parempaa, mutta sivistyskansat noudattavat yleisiä tapoja. Ja ajatteles, kuinka ihmiset sinua siitä parjaisivat!

— Niin, siinäpä se! sanoi Anna. — Ajatelkaa, kuinka paljon hauskaa elämässä saisi nauttia, ellei tuo "parjaaminen" aina olisi uhkaamassa.

— Annalla on aina ollut romanttisia päähänpistoja, senhän hyvin tiedät, sanoi Marilla sovitellen.

— Niistä päähänpistoista avioliitto kyllä hänet parantaa, vastasi Rakel rouva rauhoittavasti.

Anna nauroi ja pujahti huomaamatta Rakastavaisten polulle, mistä Gilbert hänet löysi. Kumpikaan heistä ei näyttänyt pelkäävän tai toivovan, että heidän tuleva avioliittonsa karkoittaisi kaiken romantiikan heidän elämästään.

Kaikurannan perhe tuli seuraavalla viikolla ensivierailulleen, ja koko Vihervaara raikahteli jälleennäkemisen riemusta. Neiti Lavendel ei ollut sanottavasti muuttanut niinä kolmena vuotena, jotka olivat kuluneet hänen käynnistänsä saarella, mutta Paulin nähdessään joutui Anna hämmästyksiinsä. Voiko tuo komea kolme kyynärää täyttävä nuorukainen olla pieni hento suurisilmäinen poika, joka mieluummin seurusteli Luotoihmisten, Merimieskaksosten ja Kultaisen rotkonaisen kanssa? — Sehän oli aivan uskomatonta.

— Katsoessani sinuun, Paul, tunnen olevani vanha, sanoi Anna. — Minun täytyy myöskin tunnustaa, että sinä olet isompi.

— Tuollainen opettajaneiti kuin sinä ei tule koskaan vanhaksi, sanoi Paul. — Et sinä eikä neiti Lavendel. En voi myöskään ikinä nimittää sinua rouvaksi — minuun nähden pysyt aina opettajaneitinä, joka on opettanut minulle kaiken hyvän, mitä tiedän. Minulla on muutoin sinulle hiukan näytettävää.

Tuo "hiukka" oli muistiinpanokirja täynnä runoja. Paul oli pukeutunut runomuotoon muutamat kauneimmista haaveistansa, ja sanomalehtien toimittajat eivät olleetkaan osoittautuneet niin taipumattomiksi kuin heidän väliin väitetään olevan. Paulin runot herättivät Annan mielessä todellista ihastusta. Ne henkivät ylevää, viero tunteellisuutta, suoden runsaita lupauksia tulevaisuuteen nähden.

— Sinä tulet vielä saavuttamaan kuuluisuutta, Paul. Minulla oli aina haaveena saada edes yksi ainoa kuuluisa oppilas. Hänestä piti tulla korkeakoulun rehtori, — mutta suuri runoilija on vielä parempi. Jonakin päivänä minä vielä voin kerskua sillä, että olen lyönyt kuuluisaa Paul Irvingiä näpeille. Mutta kuinkas onkaan — minä en taitanut koskaan tulla sitä tehneeksi, vai kuinka, Paul? Minkä oivan tilaisuuden olenkaan auttamattomasti päästänyt käsistäni!

— Sinä voit itse vielä tulla kuuluisaksi, opettajaneiti. Olen nähnyt varsin paljon tuotteita, jotka kolmena viime vuotena ovat lähteneet kynästäsi.

— Valitettavasti tunnen varsin hyvin kykyne rajoituksen. Voin kyllä päästää mielikuvitukseni valloilleen ja kirjoittaa aika sieviä pikku kyhäelmiä, jotka miellyttävät lapsia ja joista lehtien toimittajat lähettävät minulle tervetulleita postiosoitteita. Mutta mitään suurta en pysty saamaan kokoon. Ainoa keino, millä voisin saavuttaa kuolemattomuuden täällä maan päällä, on että sinä omistaisit minulle muistelmissasi jonkun sanan.

Charlotta Neljäs oli luopunut mahtavista sinisistä ruusukkeistaan, mutta kesäkot olivat yhtä lukuisat kuin ennenkin.

— En ikinä olisi uskonut, että minun voisi käydä niin, että menisin naimisiin yankeen kanssa, neiti Shirley, sanoi hän. — Mutta kukaan ei tiedä tulevia vaiheitansa, ja sitäpaitsi ei mieheni taida mitään sille, että on yankee, se on hänessä synnynnäistä.

— Ja sinähän olet itsekin nyt muuttanut yankeeksi, Charlotta, kun kerran olet mennyt naimisiin yankeen kanssa.

— Älkäähän toki, neiti Shirley, — siksi en tule, vaikka menisin kymmenesti naimisiin yankeen kanssa. Mutta hän on kiltti kunnan mies, ja minä mietin mielessäni, ettei minun käynyt liiaksi valikoiminen — ken tiesi, vaikka lopuksi olisin jäänyt ilman. Tom ei juo, eikä hän myöskään murise, vaikka panen hänet tornittamaan kaikenmoisia askareita, niin että oikeastaan minä itse asiassa olen varsin tyytyväinen olooni. Ja nyt neitikin on niissä puuhissa. Niinpä niin... Minä olen aina ajatellut, että olisi kovin mukavaa olla naimisissa tohtorin kanssa. Ei hätää mitään, vaikka lapset sattuisivatkin saamaan ripulin tai hinkuyskän! Tom on vain putkenlaskija, mutta hän on niin kiltti ja hyvä. Kun sanoin hänelle: "Tom, saanko matkustaa neiti Shirley'n häihin? Aion kyllä lähteä, sanoitpa niin taikka näin, mutta minusta olisi hausempi saada sinulta lupa", — silloin hän sanoi: "Mene vain, Lotta kulta, jos *sinulla* on hauska, niin on *minullakin*." Onhan hän aika kiltti ukko, kun puhuu noin, vai mitä neiti sanoo?

Philippa ja hänen arvoisa pastorinsa saapuivat Vihervaaraan häitten edellisenä päivänä. Jälleennäkeminen saattoi Annan ja Philippan myrskyisän riemun valtaan, joka vähitellen hiljeni kodikkaan tuttavalliseksi jutteluksi — kaikesta, mitä oli tapahtunut tai oli tapahtumaisillaan.

— Anna, sinulla on yhä vieläkin täydelleen kuningattaren ryhti ja eleet. Minä olen laihtunut niin kauheasti pikkulasten synnyttyä. En ole enää puoleksikaan niin hyvännäköinen kuin ennen, mutta herttainen papinpätkäni pitää minusta siitä huolimatta. Kuinka olenkaan ihastuksissani siitä, että sinä hyväksi lopuksi kumminkin menet naimisiin Gilbertin kanssa! Roy Gardner ei olisi ollenkaan sopinut sinulle — sen käsitan nyt varsin hyvin, vaikka silloin, kun tuo kaikki tapahtui, tunsin suuresti pettyneeni sinun suhteesi. Ja kyllä minun täytyy sittenkin sanoa, että sinä kohtelit Roy-parkaa aika pahoin.

— Hänhän kuuluu jo sentään voittaneen surunsa, hymyili Anna.

— Olet oikeassa. Hänellä on miellyttävä rouva, joka ihailee häntä. Silloin kyllä kaikki käy hyvin. Niin sanoo sekä Joeni että Raamattu, ja ne tietävät kyllä kumpikin, mitä puhuvat.

— Ovatko Alec ja Alonzo jo naimisissa?

— Alec on kyllä, mutta ei Alonzo. Kuinka tuo hauska aika jälleen kuvastuu elävästi mieleeni sinun kanssasi juttellessa, Anna! Ajatteles, kuinka meillä sentään oli äärettömän hauskaa!

— Oletko äskettäin käynyt Karoliinan majalla?

— Olen kyllä, käyn siellä varsin usein. Neiti Karoliina ja neiti Maria istuvat kuten ennenkin avoimen lieden ääressä sukkaa kutoen. Olipa hyvä, että puhe johtui heihin, — minullahan on sinulle häälahja heiltä, Anna. Arvaapa, mikä se on!

— Siihen en pysty. Kuinka he tiesivät minun aikovan mennä naimisiin?

— Minä kerroin heille. Kävin siellä viime viikolla. Asia tuntui heistä perin mielenkiintoiselta. Kaksi päivää sitten kirjoitti neiti Karoliina minulle pienen lipun, pyytäen minua käymään heillä. Hän kysyi sitten, ottaisinko tuodakseni lahjan sinulle. Mitä tahtoisit kaikkein kernaimmiten muistoksi Karoliinan majasta, Anna?

— Eihän liene mahdollista, että tarkoittaisit neiti Karoliinan lähettäneen minulle nuo molemmat posliinikoirat?

— Pilkulleen! Ne ovat molemmat matka-arkussani. Ja minulla on myöskin kirje sinulle. Odota hiukan, niin juoksen noutamaan sen.

"Rakas neiti Shirley", kirjoitti neiti Karoliina. "Maria ja minä olemme suurella mielenkiinnolla vastaanottaneet tiedon Teidän aiotusta avioliitostanne. Me lähetämme Teille sydämellisimmät onnentoivotuksemme. Maria ja minä emme ole itse menneet naimisiin, mutta meillä ei ole mitään vastaan, jos muut tekevät sen. Nyt lähetämme me Teille posliinikoiramme. Aikomukseni oli jättää ne Teille perinnöksi, siksi että Te vilpittömästi olitte niihin kiintynyt. Mutta Maria ja minä toivomme Jumalan avulla saavamme elää vielä kauan, ja siksi minä olen päättänyt antaa Teille koirat Teidän vielä nuorena ollessanne. Arvelen Teidän kyllä vielä muistavan, että Gog katsoo oikealle ja Magog vasemmalle."

— Kuvittele noiden molempien herttaisten koirien istuvan valkean ääressä minun haavemajassani, sanoi Anna haltioissaan. — En ikinä olisi aavistanut sellaisen onnen tulevan osakseni!

Sinä iltana puuhailivat Vihervaarassa monet toimeliaat kädet, valmistellen huomispäivän merkkitapahtumaa, mutta hämärän tultua pujahti Anna kenenkään huomaamatta pois. Hän aikoi tehdä pienen toivoretken tyttöaikansa viime päivänä, ja sille retkelle hän ei halunnut ketään seuralaista. Hän meni Matthew'n haudalle, Avonlean pienelle, poppelienvarjostamalle kirkkotarhalle, ja siellä hän omisti

hiljaisen hartaushetken vanhoille muistoille ja rakkaille vainajille.

— Kuinka iloinen Matthew olisikaan huomenna, jos hän vielä olisi keskuudessamme, kuiskasi hän. — Mutta minä luulen, että hän tietää kaikki ja iloitsee — jossakin muualla. Olen lukenut jostakin, että vainajamme eivät ole todella kuolleita, ennenkuin me olemme heidät unohtaneet. Minuun nähden ei Matthew tule koskaan olemaan kuollut, sillä en voi unohtaa häntä koskaan.

Anna laski hänen hautakummullensa kukat, jotka hän oli tuonut mukanaan, ja lähti sitten kulkemaan hitaasti loivaa rinnettä alas. Oli ihana ilta, täynnä valon ja varjojen vaihtelua. Läntinen taivas oli osaksi peittynyt kevyihin pilvenhattaroihin, joiden väri vaihteli purppuranpunasta merivahankeltaiseen, ja niiden välitse hämmötti sopusuhtaisin värivahduksin vilpoisa omenanvihreä tausta. Alhaalla kimmelsi meri, auringonlaskua kuvastaen, ja tuulenhenkäysten mukana tuli helakanvihreiden levävallien ja hietasärkkien reunustamasta rannasta vuoroin vahvenevaa, vuoroin heikkenevää aallonkohinaa. Maaseudun tynnen hiljaisuuden ympäröiminä kuvastuivat nyt Annalle kaikki nuo ympäristön metsäiset harjut, kummut ja kedot, jotka olivat hänelle niin rakkaita vanhoja tuttavuuksia.

— Kaikki toistuu tässä maailmassa, sanoi Gilbert, joka tuli ulos ja liittyi häneen, Annan kulkiessa hänen veräjänsä ohitse. — Muistatko, kun ensi kerran kuljimme tätä rinnettä alas? Se oli muutoin ensimmäinen kävelyretki, jonka teimme kahdenkesken.

— Minä tulin hämärissä Matthew'n haudalta — aivan kuten nytkin — ja sinä tulit kotisi veräjältä. Ja minä nielaisin ylpeyteni, jota vuosimääriä olin povessani säästänyt ja säilyttänyt, ja antauduin puheisiin kanssasi.

— Ja minun poveni vavahti ilosta, sanoi Gilbert. — Kun sinä iltana erosin sinusta sinun veräjälläsi ja sitten kuljin kotiin, tuntui minusta elämäni alkaneen uudelleen. Olihan Anna antanut minulle anteeksi.

— Itselläsi sinulla oli eniten anteeksiannettavaa... Minä olin ilkeä ja kiittämätön pieni marakatti — ja kumminkin sinä olit pelastanut henkeni, kun minä lummeneitona olin kiivennyt vihreälle, niljakalle sillanpylväälle. Oi, mikä kammottava hetki se oli... Ja sitten sinä tulit soutaen sillan alitse Harmon Andrewsien ruuhessa. Mutta et voi kuvitellakaan, kuinka tuo kiitollisuudenvelka minua vaivasi! Minä en ole ansainnut niin paljon onnea, kuin nyt olen saanut osakseni.

Gilbert naurooi ja puristi kiinteämmin tuota pehmeätä pientä kättä, jossa hänen sormuksensa kimmelsi. Annan kihlasormusta koristi sen ympäri ulottuva helmirivi, timanttikoristeista hän ei ollut tahtonut.

— Timanteista en ole välittänyt senjälkeen kun minulle selveni, etteivät ne ole ihanan purppuravärisiä, kuten aina olin kuvitellut. Ne muistuttavat minua aina tuosta muinoisesta pettymyksestäni.

— Mutta helmien sanotaan merkitsevän kyyneliä, oli Gilbert vastustellut.

— Niitä minä en pelkää. Kyyneliä voi vuodattaa sekä ilosta että surusta. Onnellisimpina hetkinäni ovat silmäni aina olleet kyynelissä, — kuten silloin, kun Marilla sanoi minulle, että saisin jäädä Vihervaaraan, taikka silloin, kun Matthew antoi minulle ensimmäisen kauniin puvun, minkä koskaan olin omistanut, ja silloin, kun kuulin, että kovassa kuumeessasi oli tapahtunut käänne ja että pahin vaara oli ohitse. Anna minulle siis kihlasormus, jossa on helmiä, Gilbert, ja minä otan kernaasti kantaakseni ne surutkin, jotka elämällä voi olla minulle varattuina.

Mutta tänä iltana ajattelivat nuo nuoret, jotka olivat toisiinsa niin hartaasti kiintyneet, ainoastaan iloa eikä surua. Olihan seuraava päivä heidän häöpäivänsä, ja haaveksittu koti odotti heitä terhenisen, vionon purppurahohtaisen Neljän tuulen niemen nenässä.

IV.

VIHERVAARAN ENSIMMÄINEN MORSIAN.

Herätessään häöpäivänsä aamuna Anna näki päivänpaisteen virtaavan sisään tuon pienen päätyhuoneen akkunasta ja syyskuun tuulahdusten liehuttelevan ohuita akkunaverhoja.

— Kuinka hauskaa, että aurinko tahtoo olla kiltti ja paistaa minulle! oli hänen ensi ajatuksensa.

Hän muisteli ensi aamua, jolloin hän oli herännyt tässä samassa ullakkokamarissa, auringon siivilöidessä valoaan sisään vanhan Lumikuningattaren tiheäkukkaisen latvuksen lomitse. Onnea ei hän ollut tuona hetkenä liioin tuntenut, sillä herääminen toi mukanaan muiston edellisen illan suuresta pettymyksestä. Mutta sittemmin oli tuo pieni huone käynyt hänelle rakkaaksi ja mieluisaksi noina onnen vuosina, jolloin hän lapsena oli siellä luonut itselleen oman iloisenraikkaan haavemaailmansa ja neitosena antaunut houkuttelevien tulevaisuudenkuvien lumoihin. Vanhan ystävän tavoin oli se ottanut hänet hellästi huomaansa, kun hän pitkän poissaolon jälkeen taasen palasi sinne. Sen akkunajakkaralle oli hän polvistunut tuona polttavan tuskan yönä, jolloin hän luuli Gilbertin olevan kuolemaisillansa, ja tuon saman akkunaa ääressä oli hän istunut, ennen aavistamattoman onnentunteen vallassa, iltana, jolloin hän oli Gilbertille antanut uskollisuudenlupauksensa. Monet yönhetket hän oli siellä viettänyt valveilla, milloin ilon, milloin surun vallassa, ja tänään oli hänen jätettävä se ainaiseksi. Nyt ei se enää ollut oleva hänen omaisuuttansa, viidentoistavuotias Dora oli perivä sen häneltä hänen muutettuansa. Eihän Anna toivonutkaan, että olisi toisin — tuo pieni huone oli pyhitetty nuoruudelle ja tyttövuosille — tuolle ajanjaksolle, joka oli päättyvä tänään hänen seuratessaan sulhastansa yhteiseen uuteen kotiin.

Sinä aamupäivänä vallitsi Vihervaarassa touhu ja kiire ja riemu. Diana tuli hyvissä ajoin, Fred-poikanen ja Pikku-Anna Cordelia mukanansa, auttaaksensa tarpeen mukaan. Davy ja Dora, Vihervaaran kaksoset, ottivat heti pienokaisia kädestä ja livahtivat heidän mukanansa puutarhaan.

— Varokaa vain, ettei Pikku-Anna turmele hienoa pukuansa! huusi Diana heidän jälkeensä.

— Sitä sinun ei tarvitse pelätä, kun hän on Doran hoteissa, sanoi Marilla. — Se tyttö on huolellisempi ja ymmärtäväisempi kuin monet äidit, joita olen nähnyt. Hän on todellakin omalla tavallaan ihailtava — aivan toista laatua kuin tuo hulivilineitonen, joka myöskin on ollut kasvattinani.

Marilla loi kanamajoneesin takaa hymyilevän katseen Annaan. Tuosta katseesta päättäen oli hulivili sentään ollut hänelle rakkaampi kuin kukaan muu.

— Kaksosten kehitys on tosiaankin käynyt erinomaisen ilahduttavaan suuntaan, sanoi rouva Lynde, ehdittyään vakuuttautua, että he jo olivat poissa kuuluvista. — Dora on niin avulias ja toimielias, ja Davysta tulee oikea reimapoika, jos kaikki käy hyvin. Mutta herrainen aika, millainen rasavilli hän ensi aikoina oli! Kärsivällisyyteni joutui silloin usein kovalle koetukselle.

— En eläessäni ole tuntenut sellaista levottomuutta kuin ensimmäisenä puolena vuotena hänen tänne tultuansa, sanoi Marilla. — Mutta kaikkeenhan sentään tottuu. Viime aikoina hän on alkanut kovasti harrastaa maanviljelystä, ja nyt hän tahtoo, että ensi vuodeksi uskoisin talon hoidon hänelle. Kenties se ei olisi niinkään tyhmää, sillä Dianan isä haluaisi päästä arennista, joten tuo asia kumminkin on järjestettävä uudelleen jollakin tavoin.

— Kylläpä saatkin, Anna kulta, ihanan sään hääpäiväksesi, sanoi Diana, piilottaen silkkisen komeutensa suunnattoman hihallisen esiliinan suojaan. — Sehän on kuin suorastaan tilattu.

— Kunpa vain onnesi tulisi kestävämmäksi kuin kaunis sää, huokasi rouva Lynde.

Hän toivoi sitä koko sydämeästään ja uskoi myöskin niin käyvän, mutta hän pelkäsi liian julkisen menestymisen ilon ehkä yllyttävän sallimusta muuttamaan menettelynsä. Hän luuli tekevänsä tytölle vain palveluksen hillitsemällä hänen ylitsevuotavaa riemuansa.

Mutta tuo tähtisilmä, solakka neitonen — Vihervaaran ensimmäinen morsian — säteili onnesta astellessaan ihanana syyskuun päivänä, lyönnilleen kahdeltatoista, vanhoja kotikutoisilla matoilla peitettyjä portaita alas, utuinen huntu päalaella hulmuavana, syli täynnä ruusuja. Gilbert, joka odotti häntä alhaalla eteisessä, kohotti ihailen katseensa häneen. Vihdoinkin hän sai hänet omaksensa, tuon aran, kauan kaihoamansa Annan, jonka hän oli voittanut vuosia kestäneen kärsivällisen odotuksen jälkeen. Nyt Anna lähestyi häntä hänen hellänä ja lempeänä morsiamenansa. Oliko hän tuollaisen morsiamen arvoinen? Voiko hän tehdä Annan niin onnelliseksi kuin toivoi? Jollei hän voisi vastata Annan odotuksia — jollei hän miehenä ja puolisona täyttäisi mittaa — kuinka silloin kävisikään?... Mutta silloin Anna ojensi hänelle kätensä, heidän katseensa yhtyivät ja kaikki epäilykset väistyivät iloisen varmuuden tieltä. He olivat luodut toisiansa varten — se oli epäämätöntä — mitä elämä sitten heille tarjoaisikin. Kummankin onni oli hyvässä tallessa toisen huostassa, ja kummankin mielen täytti rohkeus ja alttius.

Ympärillään rakkaat vanhat ystävät leppeinä, kasvot ilosta loistavina, vihittiin morsiuspari päivänpaisteessa tuossa vanhassa puutarhassa. Pastori Allan suoritti juhlatoitituksen, ja Priscillan lämminsydäminen Jonas piti, kuten rouva Lynde sittemmin sanoi, "kauneimman häärukouksen, minkä hän koskaan oli kuullut". Linnut eivät usein laula syyskuussa, mutta puutarhassa oli yksi ainoa väsymätön laulaja, joka hopeanheleällä äänellensä viserteli syrjäisellä oksalla Annan ja Gilbertin

lausuessa pyhät lupauksensa. Anna kuuli sen ja tunki vienon ilonväreen povessansa, Gilbert kuuli sen myöskin ja ihmetteli, miksi eivät kaikki maailman lintuset liittyneet yhteen riemuitsevaksi kuoroksi, Paul kuuli sen ja sepitti myöhemmin runon, joka henki kevään viedä, Charlotta Neljäs tarkkasi sitä, onnellisena varmasta tiedosta, että se merkisi suurta menestystä rakkaalle neiti Shirleylle. Lintu lauloi, kunnes vihkimistöimitus oli lopussa, ja päätti sitten virtensä elämäniloa uhkuvaan, riemukkaasti helmeilevään crescendoon.

Ei koskaan tuo harmaa vanha talo suojaavine puutarhoineen ollut nähnyt niin iloista iltapäivää. Kaikki vanhat pilat ja kepposet, jotka ammoisista ajoista ovat kuuluneet häähuvitteluun, toistettiin nyt taas kerran ja vaikuttivat niin uusilta ja raikkailta ja lystikkäiltä, kuin olisivat ne olleet uuden uutukaisia keksintöjä. Juteltiin ja pidettiin hauskaa, ja kun Anna ja Gilbert, ehtiäksensä ajoissa Carmodyn junalle, lausuivat jäähyväiset ja lähtivät Paulin kyyditseminä matkaan, olivat kaksoiset jo varanneet riisisuurimoita ja vanhoja kenkiä, joiden heittämisessä Charlotta Neljäs ja setä Harrison melkein veivät voiton kaikista. Marilla seisoivat veräjällä, katsoen vaunujen jälkeen, kunnes ne katosivat näkyvistä tuon pitkän kujatien kultapiiskureunustuksen taa. Anna käännähti liehuttaakseen viime hyvästit. Hän oli poissa — Vihervaara ei ollut enää hänen kotinsa, ja Marillan kasvot näyttivät vanhoilta ja väsyneiltä, kun hän nyt palasi takaisin taloon, jonka Anna neljäntoista vuoden aikana, yksin poissaollessaankin, oli täyttänyt valolla ja elolla.

Mutta Diana pienokaisineen, Kaikurannan perhe ja pastori Allan rouvineen jäivät noiden kahden vanhan naisen luo, auttaaksensa heitä voittamaan ensi illan yksinäisyudentunteen. Sitten seurasi oikein hauska illallisateria, jolloin he istuen kaikki pöydän ympärillä juttelivat päivän merkkitapauksista. Ja heidän siinä vielä istuessaan, toisilleen seuraa pitäen, laskeutuivat Anna ja Gilbert junasta Glen S:t Maryn asemalla.

V.

KOTIINTULO.

Tohtori David Blythe oli lähettänyt hevosensa rillarattaineen nuorta avioparia vastaan, ja keskenkasvuinen poika, joka oli ylvästellyt kuskinistuimella, livahti nyt tiehensä ymmärtäväinen virnistely huulillaan, jättäen tulijat nauttimaan huvista saada matkata kahden illan ihanuudessa.

Anna ei koskaan unohtanut viehättävää näköalaa, joka aukeni heille, kun he ehtivät kylän toisessa päässä olevalle mäelle. Tulevaa kotiansa hän ei tosin vielä voinut erottaa, mutta hän näki edessään Neljän tuulen sataman vaalean punan ja hopean hohteessa, suuren kiiltävän peilin kaltaisena. Kauempana hämötti satamansuu, kellanharmaa hietasärkkien muodostama töyrämä toisella puolen ja toisella korkea äkkijyrkkä punainen hietakivikallio, joka loi synkän varjon veteen. Hietasärkkien takana hohti meri haaveellisena, tyynenä ja mahtavana kuulakassa iltavalaistuksessa. Lahdenpohjukassa, missä hietasärkät yhtyivät sataman rantamatalikkoon, sijaitsi pieni kalastajakylä ranta-aittoineen ja varastohuoneineen, ja noiden pikku mökkien akkunat välkkyivät kodikkaan ystävällisesti mailleen menevän auringon kirkastamina. Suolaisen meriveden ja levien lemu täytti ilman, ja koko maisema oli kuin hienoon hopeaharsoon verhottu. Himmeästi hohtavin valkopurjein ajelehti pari alusta pitkin pimentoon vaipuvia honkametsän reunustamia rantoja. Lahden vastakkaiselta rannalta kuului pienen valkoisen kirkon tornista kellonsoittoa. Vienon haaveellisena väreili tuo ääni yli vetten, sulaen maininkien hiljaiseen solinaan. Satamansuun viereisellä kalliolla loistava kirkas kullankeltainen valopilkku kuvastui säteilevänä pohjoisen taivaan helmiäishohteeseen, sitten se himmeni hehkuvaksi pisteeksi, joka jälleen laajeni, kasvaen hitaasti, kuin empien, jälleen tuikkivaksi tähdeksi, merenkulkijoille oppaaksi ja lohduksi. Kaukana taivaanrannalla näkyi ohikulkevan aluksen muodostama koukeroinen harmaa savuviiru.

— Kuinka kaunista, oi, kuinka kaunista! kuiskasi Anna. — Minä tulen rakastamaan Neljää tuulta, Gilbert! Missä meidän talomme sijaitsee?

— Emme voi vielä nähdä sitä — koivuhaka, joka lahden rannasta laajenee maallepäin, on sen edessä. Sieltä on melkein kilometrin matka Glen S:t Maryyn, ja yhtä pitkälti on meiltä majakalle. Naapureita ei meillä ole monta, Anna. Aivan lähellä on vain yksi ainoa talo, enkä tiedä, kuka siinä asuu. Tulekohan sinun ikävä minun matkoilla ollessani, niin että mielesi käy apeaksi?

— Ei suinkaan — tässä ihanassa ympäristössä ja iltailonani tuo tuikkava tähtönen. — Kuka asuu tässä talossa, Gilbert?

— En tiedä. Ei näytä juuri siltä, että siellä voisimme toivoa tapaavamme sukulaissieluja — vai mitä ajattelet?

Rakennus, josta he puhuivat, oli tilava ja suuri ja maalattu vihreällä värillä, niin räikeän silmäänpistävällä, että ympäröivä maisema sen rinnalla näytti haalistuneelta. Talon takana sijaitsi kasvitarha hedelmäpuineen, etualan peitti tasaiseksi leikattu ja huolellisesti siistitty ruohokenttä, mutta kaikki tyyni vaikutti omituisen autiolta ja epäkodikkaalta. Riidet, ladot, navetat, tallit — kaikki näytti täällä olevan erinomaisessa kunnossa, huolellisesti puhdistettua ja hoidettua.

— Ei tosiaankaan tunnu erityisen luultavalta, että henkilö, jolla on tuollainen väriäisti, voisi olla sukulaissielumme, sanoi Anna. — Ellei talo nimittäin ole saanut väriänsä jonkun erehdyksen johdosta, kuten Avonlean käräjätalo. Olen varma, ettei siellä ole ollenkaan lapsia. Minne katsookaan, on kaikki niin kiusallisen hyvässä järjestyksessä, että tuntee kylmänväreitä sieluun saakka.

He eivät olleet kohdanneet ainoatakaan ihmistä kostealla punaisella tiellä, joka seurasi rannan mutkia. Mutta juuri kun he tulivat koivuhakaan, jonka takana heidän kotinsa sijaitsi, huomasi Anna nuoren tytön, joka ajoi lumivalkoista hanhiparvea edellään tien oikealla puolen kohoavaa ruohopeitteistä rinnettä pitkin. Ylempänä kasvoi siellä täällä jokunen mahtava honka. Niiden runkojen välitse voi erottaa huojuvia laihoja, kullanhoitoisia, rantakauran koossapitämiä hietasärkkiä ja kaistaleita auringossa kimmeltävää, siintävää mertä. Tuo tyttö oli pitkä ja hänellä oli yllään vaaleansininen karttuunipuku. Hän asteli ryhdikkäänä, joustavin askelin. Hän tuli hanhinensa ulos rinteeseen juurella olevasta veräjästä, juuri kun Anna ja Gilbert ajoivat ohitse. Käsi veräjän säpillä hän tuijotti heihin herkeämättä, kasvoillaan ilme, jonka tuskin voi sanoa kuvastavan mielenkiintoa, mutta ei myöskään pelkkää uteliaisuutta. Silmänräpäyksen ajan tuntui Annasta kuin olisi siinä tuikahtanut esiin villan välähdys. Mutta valtavimmin vaikutti häneen tytön kauneus, joka sai hänet suorastaan säpsähtämään — kauneus, piirteiden ja värien puolesta niin häikäisevä, että sen kaikkialla täytyi herättää huomiota. Tyttö käyskenteli hatutta, ja hänen raskaat, kypsytynyt vehnän väriset palmikkonsa olivat kiedotut pään ympäri kruunun tavoin. Silmät olivat syvät ja siniset kuin alppijärvi. Yksinkertainen karttuunipuku verhosi ylvästä, soreata vartta, ja hänen huulensa olivat yhtä upean punaiset kuin valmukimppu, jonka hän oli pistänyt vyönsä alle.

— Gilbert, kuka oli tuo tyttö, jonka ohi ajoimme äsken? kysyi Anna hiljaa.

— En minä nähnyt mitään tyttöä, sanoi Gilbert, jonka huomio oli tykkänään kiintynyt nuorikkoon.

— Hän seiso tuolla veräjän luona — ei, älä katso sinnepäin! Hän seisoo siellä vielä ja katsoo meidän jälkeemme. En ole koskaan elämässäni nähnyt niin kauniita kasvoja.

— En muista nähneeni mitään kauniita tyttöjä täällä asuessani. The Glenissä on kyllä muutamia sieviä tyyköitä, mutta eivät ne ole senlaatusia, että niitä tulisi erityisesti huomanneeksi.

— Mutta tähän tyttöön kiintyy huomio aivan ehdottomasti. Et varmaankaan ole nähnyt häntä koskaan, sillä muutoin kyllä hänet muistaisit. Häntä ei unohda niin helposti. Tuollaisia kasvoja en ole ikinä nähnyt muualla kuin kuvissa. Ja entä tukka sitten! Hän voisi hurmata sekä runoilijaa että maalaajaa.

— Varmaankin hän on täällä tervehtimässä jotakin tuttua — asuu kenties lahden tuolla puolen sijaitsevassa suuressa kesähotellissa.

— Se ei voi olla mahdollista — hänellä oli valkoinen esiliina ja hän kuljetti hanhiparvea.

— Sen hän voi ehkä tehdä huvikseen. Katsos, Anna — tuolla on meidän talomme!

Anna katsoi katsomistaan, unohtaen hetkiseksi tykkänään tytön, jolla oli niin komeat, uhmaa uhkuvat silmät. Hänen uuden kotinsa näkeminen oli omiansa ilahduttamaan silmää ja mieltä — se muistutti siinä yksinäisyydessään suurta kermanväristä simpukkaa, jonka laineet ovat heittäneet rannalle. Soleiden lombardilaisten poppelien kahdenkertaiset rivit kuvastuivat taivaalle tumman purppuran värittäminä. Matalan talon takana, suojaten puutarhaa liian navakalta merituulelta, kohosi tiheä, tumma honkametsä, missä tuulet voivat virittää kaikki kolkon hurmaavat sävelensä. Kuten kaikki metsät näytti se syvimmissä sopukoissaan säilyttävän salaisuuksia, joiden selvittäminen houkuttelee kärsivällistä tutkijaa. Uteliailta ja välinpitämättömiltä katseilta suojaa niitä itsepintaiset, pauloihin kiehtovat vihreät käsivarret.

Öiset tuulenpuuskat alkoivat jo vallattoman karkelonsa hietasärkillä ja rantaniityillä, ja lahden toisella puolen sijaitsevasta kalastajakylästä näkyi tuikkivia valopilkkuja, kun Anna ja Gilbert saapuivat poppelikujan päähän. Pienen talon ovi aukeni ja pesävalkean loimu tunki tervehtäen ulos hämärään. Gilbert nosti Annan alas kevyistä vaunuista ja ohjasi hänet sisään puutarhaan veräjästä, jonka molemmin puolin kohosi vaalein uusin lehvin koristetut hongat, ja he astelivat nyt siistiä, punaisella hiedalla peitettyä polkua pitkin eteisen portaille.

— Tervetuloa kotiin, kuiskasi Gilbert, ja käsi kädessä astuivat he yli uuden kotinsa kynnyksen.

VI.

KAPTEENI JIM.

Vanha tohtori Dave ja hänen rouvansa olivat tulleet tuohon pieneen taloon tervehtämään nuorta avioparia. Tohtori Dave oli kookas ja säyseä vanha herra, jolla oli valkoinen poskiparta, ja rouva oli siro pieni nainen, jolla oli talviomenoita muistuttavat posket ja hopeanharmaa tukka. Hän sulki heti Annan äidillisesti syliinsä.

— Kuinka hauskaa, että nyt olet täällä, pikku ystäväni! Olet varmaankin kovasti väsyksissäsi? Me olemme valmistaneet hiukan illallista, ja kapteeni Jim on onkinut teille forelleja. Kapteeni Jim, missä te olettekaan! Vai niin, hän on kaiketi mennyt huolehtimaan hevosesta. Lähdetään tuonne yläkertaan, niin voit riisua yltäsi päällysvaatteet!

Anna silmäili kaikkea iloisin ja kiitollisin katsein, seuratessaan vanhaa tohtorinrouvaa portaita ylös. Hän oli varsin mieltynyt uuteen kotiinsa. Hänestä tuntui Vihervaaran ilma täällä tulvehtivan häntä vastaan sekä tuo entisyyden lemu, joka häntä niin viehätti.

— Olisin varmaankin sopeutunut hyvin yhteen tuon vanhan neidin kanssa, joka omisti tämän kaiken, kuiskasi hän itseksensä, jäätyään yksin huoneeseensa.

Se oli hauska ullakkohuone, jossa oli kaksi akkunaa. Toisesta näkyi lahti kalastaja veneineen ja hietasärkkineen sekä Neljän tuulen majakka. Toisesta oli näköala laaksonpohjukkaan, missä puro kulki kohisten läpi mehevän ruohikon. Samalla suunnalla, mutta kappaleen matkaa kauempana, sijaitsi ainoa naapurikartano, säännöttömästi rakennettu vanha harmaa talo, jonka akkunat pilkistelivät piilipuitten himmeiden lehdistöjen takaa esiin arasti kuin pimeässä pälyvät silmät. Anna olisi halunnut tietää ketä siellä asui, sillä olivathan nuo ihmiset hänen lähimmät naapurinsa, ja hän toivoi heidän olevan hauskaa väkeä. Äkkiä hän huomasi ajatustensa johtuneen tuohon kauniiseen tyttöön, joka paimensi hanhilaumaa.

— Gilbert ei luullut hänen kuuluvan tänne, ajatteli Anna, — mutta minä olen varma, että hän asuu täällä. Hänen olennossaan oli jotakin, joka osoitti hänen kuuluvan yhteen meren ja taivaan ja lahden ja kalastaja-alusten kanssa. Hän on Neljän tuulen lapsi.

Annan palatessa ullakolta seisoi Gilbert avoimen lieden ääressä, puhellen tuntemattoman miehen kanssa. He käännähtivät molemmat Annan tullessa sisään.

— Kapteeni Boyd — vaimoni, esitteli Gilbert.

Gilbert käytti nyt ensi kerran vierasten ihmisten kuullen nimitystä "vaimoni", ja hän tunsu itsensä perin ylpeäksi ja onnelliseksi niin tehdessään. Tuo vanha merimies ojensi Annalle jäntevän kätensä, he hymyilivät toisillensa, ja samassa he olivat solmineet ystävyysliiton eliniäkseen. Kiintymyksen tunne voi syttyä äkkiä kuin teräksestä kirpoava kipinä.

— Onpa herrttaisen hauskaa saada tutustua tähän pikku rouvaan! Tulkaa yhtä onnelliseksi kuin ensimmäinen morsian, joka tänne tiili! Parempaa en enää voisi teille toivottaa. Mutta miehenne ei esitellyt minua oikealla tavoin. Minua sanotaan arkioloissa kapteeni Jimiksi, ja kun tekin joka tapauksessa ennemmin tai myöhemmin tulette nimittämään minua sillä nimellä, niin voitte yhtä hyvin tehdä sen alun pitäin. Sallikaa minun sanoa, rouva Blythe, että te olette oikein suloisin miellyttävä nuori rouva, jonka näkeminen suorastaan virkistää vanhan erakon mieltä.

Hän näytti aikovan tehdä lähtöä, mutta vanha tohtorinrouva pyysi, että hän jäisi syömään illallista yhdessä heidän toisten kanssa.

— Kiitän nöyrimmästi — siinä asiassa minä en pane vastaan, rakas rouva Dave. Minähän saan enimmäkseen syödä ateriani yksin — ainoana seurani on vanhan naamani kuva, jonka näen vastakkaisella seinällä riippuvassa peilissä. En saa usein tilaisuutta istua kahden niin herrttaisen ja rakastettavan naisen seurassa.

Kapteeni Jimin kohteliaisuudet vaikuttanevat kenties painettuina esiintyessään hiukan liian rohkeilta, mutta hän lausui ne niin vaatimattomasti ja niin kunnioittavin ilmein ja äänensävyin, ettei se nainen,

jolle ne omistettiin, koskaan raskinut pahastua noista ihailun ilmauksista.

Kapteeni Jim oli oikea valiomies, hienoluonteinen, vilpitön ja suora, katse ja sydän täynnä ikuista nuoruutta. Hänellä oli kookas ja hiukan järeä varsi ja hän käveli vähän kumarassa, mutta koko hänen olentonsa todisti suurta voimaa ja kestävyyttä. Sileiksiajellut kasvot olivat täynnä ryppyjä ja ahavoituneet ja päivän paahtamat, ja tuuhea raudanharmaa harja valui melkein hartioille saakka. Mutta jokaisen huomio kiintyi eniten hänen ihmeellisiin sinisiin syvällisiin silmiinsä, joiden katse oli väliin säteilevä, väliin haaveellinen, ja jotka väliin suuntautuivat ulapalle raskasmielisin, salaperäisin ilmein, kuin hakien jotakin kallisarvoista, joka häneltä oli joutunut kadoksiin. Oli vielä tuleva päivä, jolloin Anna sai tietää, mitä kapteeni Jim mereltä tähysteli.

Ei käy kieltäminen, että kapteeni Jim oli jokseenkin ruma mies. Hänen karkearakenteinen alaleukansa, tuima suunsa ja kupera otsansa eivät olleet vähääkään kauneudensäätöjen mukaisia, ja hän oli kokenut paljon suruja ja vastoinkäymisiä, jotka olivat jättäneet jälkiä sekä hänen ruumiiseensa että sieluunsa. Mutta vaikka Anna ensi hetkenä pitikin häntä jotenkin rumana, ei hän myöhemmin koskaan ajatellut koko asiaa — asustihan tuossa karkeassa kuoressa niin paljon sydämen hyvyttä.

Hilpein mielin istuuduttiin nyt illallispöytänsä. Avoimella liedellä palava valkea levitti lämpöä syysillan koleuteen, ruokasalin akkuna oli auki ja merituuli sai vapaasti puhaltaa sisään. Näköala oli ihana, ulappa verhoutui haaveelliseen hämärään ja hietasärkkien epämääräiset ääriiviivat häipyivät usmaan. Rantakallioiden punaisenruskea väritys oli vaihtunut harmaaseen. Pöytä oli täynnä vanhan tohtorinrouvan herkkuja, mutta forellivati oli sentään saanut kunniasijan.

— Ajattelin, että ne kenties maistuisivat matkan jälkeen, sanoi kapteeni Jim. — Ne ovat aivan tuoreita, hyvä rouva. Kaksi tuntia sitten ne vielä hypiskelivät reippaina ja iloisina koskessa.

— Kuka hoitaa majakkaa tänä iltana, kapteeni Jim? kysyi tohtori Dave.

— Sen tekee veljenpoikani Alec. Hän pystyy kyllä siihen yhtä hyvin kuin minä. Mutta nyt voin kertoa, että olen oikein iloissani siitä, että herrasväki pyysi minua jäämään illalliselle. Olen aika nälkäinen — päivälliseni laita oli tänään varsin kurjasti.

— Te ette varmaankaan pidä tarpeeksi hyvää huolta itsestänne siellä majakassanne, sanoi vanha rouva. — Teillä on niin paljon muuta puuhaa, että tuskin tulette koskaan nauttineeksi kunnon aterian.

— Te erehdytte aivan, pani kapteeni Jim vastaan.

— Enimmäkseen elän vallan herkullisesti. Olin eilisiltanakin kylässä ostamassa kaksi kiloa luutonta häränlihaa — aioin siitä saada oivan vatkulipäivällisen ja vielä muutakin.

— No, kuinka häränlihan sitten kävi? kysyi tohtorinna.

— Kadotitteko sen kotimatalla?

— Enhän toki — Kapteeni empi hämillään. — Juuri kun aioin mennä levolle, tuli muuan kurja koiraparka anomaan minulta yömajaa. Varmaankin se oli jonkun kalastajan koira. Enhän voinut ajaa pois tuota raukkaa — sillä oli yksi kypälä kipeä ja se juosta hölkytti kolmen varassa. Siksi päästin sen sisään pieneen ulkoeteiseeni, annoin sille vanhan säkin makuu-alukseksi ja palasin sisään. Mutta kuinka olikaan, en saanut unta silmiini. Tulin ajatelleeksi, että koira oli näyttänyt niin nälkäiseltä.

— Ja te nousitte ja annoitte koiralle pihvilihan, koko tuon suuren pihvilihapalan, sanoi tohtorinrouva vitkaan ja omituisella riemukkaan nuhtelevalla äänensävyllä.

— Niin, hyvä rouva — mitäs muuta minä olisin sille antanut? vastasi kapteeni Jim nöyrästi. — Eihän minulla ollut muuta — ainakaan koiran maun mukaista. Ja nälissään se epäilemättä oli, sillä muistan että lihasta tuskin tuli enempää kuin kaksi suupalaa. Minä nukuin oivallisesti loppuyön, mutta päivälliseni laita oli hiukan huonosti — minulla oli vain perunoita, eikä edes kastiketta. Mutta koira lähti aamulla hyvillä mielin kotiin. Kasvissyöjä ei se ainakaan ollut, se on varmaa.

— Sehän on hirveätä, että teidän täytyy paastota viheliäisen juoksukoiran takia! kauhisteli tohtorinrouva.

— Kenties se on hyvinkin arvokas omistajalleen, sanoi kapteeni Jim. — "Ei ole koiran karvoihin katsomista." Ensi perämiestä se tosin ei ollenkaan miellyttänyt. Se ilmaisi tunteensa perin pontevasti — sähisi ja syljeskeli. Mutta Ensi perämies on niin ennakkoluuloinen. Ei kissasta ole koiran tuomariksi... No niin, päivälliseni meni sitä tietä, joten tämä herkullinen illallisateria miellyttävässä seurassa oli minulle perin mieluisa, kuten sanottu. Kuinka ihana asia onkaan omistaa hyviä naapureita!

— Kuka asuu tuolla puron viereisessä talossa, jonka ympärillä kasvaa piilipuita? kysyi Anna.

— Rouva Dick Moore, sanoi kapteeni Jim. — Sekä hänen miehensä, lisäsi hän, kuin olisi hän äkkiä tullut ajatelleeksi jotakin erikoista.

— Monta naapuria ei teillä ole, rouva Blythe, jatkoi kapteeni Jim. — Tämä puoli lahtea on hyvin harvasti asuttua. Suurin osa maasta kuuluu eräälle herra Howardille, joka asuu The Glenin tuolla puolen, ja hän vuokraa sen muille laidunmaaksi. Mutta sen enemmän väkeä asuu kalastajakylässä — ja totta puhuen se on varsin sekalaista seurakuntaa.

Tohtori Dave, joka nelikymmenvuotisen virkauransa kestäessä oli saanut käydä monet kovat ottelut tuon itsepintaisen kalastajaväestön kanssa, veti suunsa nauruun ja nyökkäsi.

— Kukas asuu tuossa hirvittävässä ruohonvihreässä talossa noin neljänneskilometrin päässä täältä?

Kapteeni Jimin suu vetääntyi makeaan hymyyn.

— Siellä asuu neiti Cornelia Bryant. Hän tulee kyllä pian tänne vierailulle, koska herrasväki kuuluu presbyteriläiseen seurakuntaan eikä metodisteihin. Jos olisitte metodisteja, ei hän koskaan astuisi jalkaansa taloonne.

— Peräti itsenäinen luonne, hihitti tohtori Dave. — Piintynein miestenvihaaja, joka koskaan on käynyt naisten kengissä — 42 numeron, luullakseni.

— Ovatko pihlajanmarjat sattuneet olemaan happamia? tiedusteli Gilbert nauraen.

— Ei, ei mitenkään, vastasi kapteeni Jim vakavasti. — Cornelia olisi nuorena ollessaan voinut valita mielensä mukaan. Ja nytkin tarvitsisi hänen vain sanoa sana, saadaksensa vanhat leskimiehet liikkeelle. Hänellä on terävin kieli ja parhain sydän koko Neljässä tuulessa. Kun joku joutuu pulaan, on hän heti valmis tarjoamaan apuansa mitä ystävällisimmällä tavalla. Toisesta naisesta hän ei ikinä sanoisi pahaa sanaa, ja jos hän sättiikin meitä miespahuksia, niin olemme me kyllä niin paksunahkaisia, että sen kestäimme.

— Teistä hän aina puhuu hyvää, kapteeni Jim, sanoi vanha tohtorinrouva.

— Niin, pelkään kyllä niin olevan. Se ei ole minulle ollenkaan mieleen. Se herättää minussa sellaisen tunteen, kuin olisi minussa jotakin eriskummallista, suorastaan luonnonvastaista.

VII.

OPETTAJAN MORSIAN.

— Kuka oli ensimmäinen nuori rouva, joka tuli tähän taloon, kapteeni Jim? kysyi Anna heidän käytyänsä illallisen jälkeen istumaan valkean ääreen.

— Kenties hänen vaiheensa kuuluvat tarinaan, jonka kuulin liittyvän tähän taloon, sanoi Gilbert. — Joku mainitsi teidän tuntevan sen, kapteeni Jim?

— Se pitää kyllä paikkansa. Luullakseni olen Neljän tuulen elossaolevista asukkaista ainoa, joka vielä voi muistaa opettajan morsiamen, sellaisena kuin hän oli tullessaan Prinssi Edvardin saarelle. Hänen kuolemastansa on nyt jo kolmekymmentä vuotta, mutta hän oli niitä naisia, joita ei unohda koskaan.

— Kertokaa meille tuo tarina, pyysi Anna. — Tahtoisin niin mielelläni saada tietoja niistä naisista, jotka ovat asuneet tässä talossa ennen minua.

— Niin, niitä on kaikkiaan ollut ainoastaan kolme, viimeksi Elizabeth Russel — ja sitten vielä rouva Ned Russel ja opettajan morsian. Molemmat ensinmainitut olivat kilttejä kunnon ihmisiä, mutta opettajan morsiamelle eivät he vetäneet vertoja.

— Opettaja oli nimeltään John Selwyn. Hän saapui tänne Vanhasta maailmasta opettajaksi The Glenin kouluun, minun ollessani kuudentoistavuotias poika. Hän ei ollut tuota tavallista laatua, jota siihen aikaan pidettiin kyllin hyvänä meille. Ne olivat enimmäkseen olleet nuoria miehiä, joilla tosin kyllä oli joukko tietoja, vaan jotka olivat joutuneet hiukan huonoille jäljille ja hoitivat koulua pohmelojen väliaikoina. Mutta John Selwyn oli kunnon poika, siivo kaikin puolin. Hän asui kotonani täysihoidossa, ja

hänestä ja minusta tuli hyvin hyvät ystävät, vaikka hän oli kymmenen vuotta minua vanhempi. Me luimme yhdessä ja teimme pitkiä kävelyretkiä ja keskustelimme kaikesta taivaan ja maan välillä. Luulen että hän tunsu melkein kaiken runouden, mitä on kirjoitettuna, ja kävellessämme illoin rannalla sain aina kuulla mitä kauneinta runonlausuntaa. Isäukon mielestä sellainen oli vain ajanhukkaa, mutta hän ei sentään sekaantunut asiaan, sillä hän toivoi noiden harrastusten parantavan minut halusta mennä merille. No, siihen nähden ei mistään olisi ollut apua — äiti kuului vanhaan merimiessukuun, ja tuon halun olin saanut vereeni. Mutta minusta oli hauskin mitä tiesin kuulla Johnin lukevan ja lausuvan runoja. Siitä on nyt likimmittain kuusikymmentä vuotta, mutta osaan vielä tänäkin päivänä ulkoa joukon runoja siltä ajalta. Niin, niin, melkein kuusikymmentä vuotta!

Kapteeni Jim vaikenä hetkeksi, jääden tuijottamaan hiipuvaan hiilokseen, missä muistot piirsivät kuvakirjoitustaan punaan ja harmaaseen. Huohtaen hän ryhtyi sitten jälleen jatkamaan kertomustansa:

— Muistan erityisesti erään kevätillan, jolloin kohtasin hänet hietasärkkien keskellä. Hän ikäänkuin loisti sisäisestä ilosta — jokseenkin samoin kuin te, tohtori Blythe, tuodessanne tänä iltana rouvanne tänne sisään. Heti teidät nähdessäni muistin hänet. Ja silloin hän kertoi minulle, että hänellä kotimaassaan oli rakastettu, ja että tyttö nyt oli tuleva tänne hänen luoksensa. Minä en tullut siitä juuri erityisen iloiseksi, mutta se johtui pelkästä itsekkyydestä — sillä minä mietin sitä, että tuo uusi suhde tulisi vieroittamaan meidät toisistamme. Mutta minulla oli sentään tarpeeksi älyä salatakseni tuon ajatukseni. Hän alkoi nyt kertoa minulle minkä mitäkin morsiamestansa. Hänen nimensä oli Persis Leigh. Hän olisi jo heti seurannut sulhastaan tänne, mutta ei voinut lähteä vanhan setänsä takia. Tämä oli sairaaloinen ja heikko, mutta hän oli ollut kiltti veljentyttärelleen hänen vanhempiensa kuollessa, ja tyttö ei ollut tahtonut lähteä hänen luotonsa. Mutta nyt hän oli kuollut ja nyt oli Persis tuleva sulhonsa luo, mennäkseen avioliittoon hänen kanssaan. Siihen aikaan ei tuollainen matka ollut mikään helppo asia yksinäiselle naiselle. On näet muistettava, ettei höyrylaivoja ollut olemassa.

— "Milloin odotat hänen saapuvan?" sanoin minä.

— "Hän lähtee matkaan *Royal William*-aluksella kesäkuun kahdentenkymmentenä päivänä", sanoi hän, "ja silloin täytyy hänen ehtiä tänne heinäkuun keskivaiheilla. Minun täytyy pyytää rakennusmestari Johnsonia kyhäämään minulle kokoon tuvan. Hänen kirjeensä tuli tänään. Tiesin jo ennenkuin olin ehtinyt avata sen, että se sisälsi hyviä uutisia. Näin hänet muutama ilta sitten."

— Minä en ymmärtänyt, mitä hän tarkoitti, ja silloin hän alkoi selittää — mutta siitä en tullut hullua harmaammaksi. Hän sanoi, että hän omisti hengen lahjan — tai kenties tuota kykyä oli katsottava kiroukseksi. Aivan niin hän sanoi, rouva Blythe. Hyödyksikö se oli vai kiroukseksi, sitä ei hän tiennyt. Hänen isoäidillään oli myöskin ollut sama lahja, ja siitä syystä hänet oli noita-akkana poltettu roviolla. Opettaja kertoi joutuvansa tuon tuostakin ikäänkuin omituiseen unitilaan — muistelin hänen sitä nimittäneen selkeänäköisyydeksi. Onko sellaista olemassa, tohtori Blythe?

— Epäilemättä on olemassa ihmisiä, joilla on selkeänäköisyyden tiloja, vastasi Gilbert. — Mutta tuo asia kuuluu pikemmin sielutieteellisten tutkimusten kuin lääketieteen alalle. Ja mitään lopullista selvyttä ei siihen nähden ole suinkaan saavutettu. No, millaisia olivat sitten nuo hänen näkynsä?

— Hän näki aivan yksinkertaisesti unta, sanoi vanha tohtori epäilevästi.

— Hän sanoi tuossa tilassa voivansa nähdä tulevaisia asioita, jatkoi kapteeni Jim empivästi. — Minä toistan vain hänen omat sanansa. Hän sanoi, että väliin tuo tuotti hänelle suurta iloa, väliin saattoi hänet pelästyksiin. Neljä päivää sitten oli hän joutunut tuollaiseen tilaan, istuessaan valkean ääressä siihen tuijottaen. Silloin hän näki Persis Leighin edessään Englannissa eräässä vanhassa huoneessa, jonka hän tunsu varsin hyvin entisajoilta, ja tyttö ojensi hänelle kätensä ja näytti niin iloiselta ja onnelliselta. Silloin opettaja ymmärsi saavansa häneltä hyviä tietoja.

— Niin, niin — olihan se kaunis uni, ilveili vanha tohtori. — Hän istuu siinä valkean ääressä morsiantaan ajatellen ja torkahtaa uneen.

— Sehän on kyllä mahdollista, myönsi kapteeni Jim. — Sitä minäkin heti sanoin. Olihan paljon rauhallisempaa ajatella sillä tavoin. Minua kammotti ajattellessa, että hänellä olisi tuollaisia aavenäkyjä, jotka hänelle ilmaisivat muilta ihmisiltä salattuja seikkoja.

— "Ei", sanoi hän, "unennäköä se ei ollut. Mutta jättäkäämme tuo asia. Jos ajattelet sitä liiaksi, et pysy enää oikein ystäväniäni samalla tavoin kuin ennen."

— Sanoin hänelle, että ystävyttämme ei mikään voisi häiritä. Mutta hän pysyi ajatuksessansa, pudisti päätänsä ja sanoi:

— "Minä tunnen sen asian paremmin, poikaseni. Olen samasta syystä ennenkin menettänyt ystäviä."

En suinkaan lue sitä heille viaksi. Mutta väliin tunnen sentään katkeruutta mielessäni. Tuo kyky, jonka omistan, on ylikuonnollista laatua, — mutta hyvänkö vai pahan hengen suoma, sitä ei ole helppo sanoa. Ja me kuolevaiset kammomme joutua liian läheisiin kosketuksiin sekä Jumalan että pimeyden ruhtinaan kanssa."

— Juuri niin hän puhui. Muistan hänen sanansa niin selvästi kuin hän olisi lausunut ne eilispäivänä. Mitä arvelette, tohtori, hänen oikeastaan tarkoittaneen?

— Siitä ei hän arvattavasti ollut itsekään selvillä, vastasi tohtori Dave lyhyesti.

— Minä luulen käsittäväni hänen tarkoituksensa, kuiskasi Anna.

Hän oli kuunnellut kertomusta jännittyneenä, tutussa asennossaan, huulet puoliavoimina ja silmät loistavina. Oivaltaen hänen katseessaan ilmenevän kehoituksen, jatkoi kapteeni Jim kertomustansa:

— Ei tietysti kestänyt kauan, ennenkuin kaikki ihmiset The Glenissä ja Neljässä tuulessa tiesivät, että opettajan morsian oli tulossa sinne, ja kaikki iloitsivat siitä, sillä opettaja oli voittanut kaikkien sydämet. Mielenkiinnolla seurattiin nyt hänen asuntonsa valmistumista — tämän samaisen talon, jossa nyt olemme. Itse hän oli valinnut paikan — sinne piti näkyä lahti kalastajaveneineen ja kuulua aaltojen loiske. Hän laati kuntoon puutarhan käytävineen ja kukkalavoineen sekä kasvistarhan ja poppelikujan. Ja The Glenin koulun pikkutyöt istuttivat käytävään varsille ruusupensaita, jotka yhä vieläkin ovat paikoillaan, joskin useat niistä ovat hiukan kituvassa tilassa, — iloksi opettajan morsiamelle. Ja opettaja sanoi, että vienon punertavat ruusut kuvasivat hänen morsiamensa poskia ja tummemmat hänen huuliansa ja valkoiset hänen otsaansa... Niin, hän oli niin runoutta tulvillaan, että hän väliin tuskin osasi puhua tavallisen ihmisen tavoin...

— Melkein jok'ikiseltä hän sai jonkin pienen lahjan kotinsa sisustamiseksi. Itsellensä hänellä ei juuri ollut liikoja sitä varten varattuna. Mutta rakkauden mitta oli siinä talossa ylitsevuotavainen. Naiset lähettivät virkattuja peitteitä ja kirjailtuja pöytäliinoja ja pyyhkeitä, muuan ukko veisti piirongin, toinen pöydän, mikä mitäkin. Vanha sokea täti Margaret Boyd palmikoi pienen kopan mausteille tuoksuvasta rantakaurasta, ja siinä säilytti opettajan rouva vuosikausia nenäliinavarastoansa.

— No niin, lopuksi oli sitten kaikki valmista — yksin halotkin oli asetettu liedelle, — nuorikon tarvitsi vain ottaa tulitikku ja sytyttää ne. Liesi ei ollut aivan sama kuin nyt, mutta se oli samassa paikassa. Neiti Elizabeth muurautti tämän tähän, kun talossa toimitettiin korjauksia kymmenen vuotta sitten. Tuo entinen oli suunnaton, avoin tulisija, joka ulottui syvälle muuriin ja johon olisi mahtunut kokonainen härkä paistumaan. Olen istunut sen edessä lukemattomat kerrat, laivurijuttujani kertoellen — aivan kuten nyt...

Jälleen seurasi hiljaisuus, kapteeni Jimin loitsiessa eteensä rakkaita vieraita, joita Annan ja Gilbertin ei ollut suotu nähdä, — nuo ystävät, jotka entisinä päivinä olivat istuneet tässä lieden ääressä hänen kanssaan, hilpeyden ja elämänhalun väike silmissään, ja jotka jo aikoja olivat vaipuneet lepoon kirkkotarhan multa tai äärettömän meren kehtoon. Nämä suojat olivat kerran raikuneet lasten naurusta. Talvi-iltoina olivat ystävät kokoontuneet tänne. Täällä oli laulettu ja karkeloitu ja laskettu leikkiä. Täällä olivat nuorukaiset ja neitokset rakennelleet tuulentupia. Kapteeni Jim näki talon täynnä olentoja, jotka pyrkivät esiin, muistuttaaksensa häntä olemassaolostansa.

— Talo valmistui heinäkuun ensi päiväksi. Sitten alkoi opettaja laskea päiviä. Näimme hänen usein astelevan rantaan, ja silloin tuumiskelimme aina keskenämme: "Ajatteles, pian hän käyskentelee yhdessä vaimonsa kanssa!"

— Morsiamen odotettiin saapuvan heinäkuun keskivaiheilla, mutta hän ei saapunutkaan. Levottomaksi ei sentään kukaan siitä käynyt. Tapahtui usein, että laivat myöhästyivät päivä- ja viikkomääriä. *Royal William* oli viipynyt viikkokauden yli määräajan — se viipyi kaksi ja viipyi kolme. Lopuksi jo aloimme pelätä pahaa — ja tilanne paheni yhä pahenemistaan. Tuli aika, jolloin en enää rohjennut katsoa John Selwyniä silmiin. Tiedättekö, rouva Blythe — tässä alensi kapteeni Jim äänensä — minusta niiden katse oli aivan samanlainen kuin tuon vanhan isoäidin lienee ollut, kun hänet poltettiin roviolla. Sanoja ei hän liioin hukannut ja työnsä koulussa hän hoiti, mutta hän oli kuin unissakävijä, sielu oli toisaalla, ja heti kun hän pääsi koulusta, hän kiiruhti rantaan. Siellä hän välistä voi kuljeksia pimeään tulosta päiväkoittoon. Hänen synkkämielisyytensä alkoi jo tuntua arveluttavalta. Odotettuun alukseen nähden olivat kaikki jo luopuneet toivosta — kahdeksan viikkoa oli jo mennyt menojaan. Oli ehditty syyskuun keskivaiheille, ja opettajan morsian ei ollut vielääkään saapunut — ei ollut saapuva koskaan, niin ajattelimme.

— Sitten nousi kova myrsky, jota kesti kolme päivää, ja sen tyynnyttyä menin illalla rantaan. Siellä seisoi opettaja, käsivarret nojattuina kalliokielekkeeseen, ja hän tuijotti herkeämättä ulos merelle.

— Minä puhuttelin häntä, mutta hän ei vastannut. Hänen katseensa näytti olevan kiintynyt johonkin, jota minä en voinut nähdä. Kasvot olivat jäykät kuin kuolleella.

— "John, John", huusin minä hänelle, tuntien kalmankylmää läpi luiden ja ytimien, sillä niin kummalliselta hän näytti, "herää — herää!"

Silloin katosi tuo omituinen ilme hänen katseestansa. Hän käänsi päätään ja katsoi minuun. En koskaan unohda hänen kasvojansa — en ennenkuin lähtiessäni viimeiselle matkalle...

— "Kaikki on hyvin, poikaseni", sanoi hän. — "Olen nähnyt Royal William'm kiertävän East Pointin niemeä. Päivänkoitteessa se laskee maihin. Huomisiltana istun morsiameni kanssa oman lieten ääressä."

— Luuletteko, että hän todella näki sen? keskeytti kapteeni Jim äkkiä kertomuksensa.

— Jumala tiesi, vastasi Gilbert hiljaisella äänellä. — Ken pystyy sanomaan, mitä ihmeitä suuri rakkaus ja suuri kaipaus yhdessä voivat saada aikaan.

— Minä olen varma siitä, että hän näki sen, sanoi Anna vakavasti.

— Kaikki riippuu uskosta, sanoi tohtori Dave, mutta hänen äänensävyensä ei ollut enää niin ivallinen kuin aikaisemmin.

— No niin, nyt saatte kuulla ihmeellisiä asioita, sanoi kapteeni Jim juhlallisesti. — Seuraavana aamuna näkyi Royal William päivänkoitteessa satamansuulla, kulkien myötätulessa, kaikki purjeet pystyssä, ja pian laskeutui alus satamassa ankkuriin. The Glenistä ja koko rannikolta oli joka kynsi sitä vastassa. Opettaja oli istunut koko yön rannalla odottamassa. Kuinka me hurrasimmekaan laivan lähetessä rantaa!

Kapteeni Jimin silmät loistivat. Hän näki edessään Neljän tuulen sataman tuona päivänä kuusikymmentä vuotta sitten, jolloin muuan kulunut vanha englantilainen laiva saapui sinne päivännousun hohteessa.

— Ja Persis Leigh oli myöskin laivassa? kysyi Anna.

— Niin oli — se on tietty — kapteenin vaimon seurassa. Heillä oli ollut kauhea matka — myrskyä myrskyn jälkeen — ja lopuksi olivat ruokavaratkin loppuneet. Mutta nyt he olivat vihdoinkin perillä! Kun Persis Leigh nousi maihin, silloin otti John Selwyn hänet syliinsä — ja ihmiset eivät enää saaneet hurratuksi kyyneliltänsä. Minäkin itkin, vaikka tosin olisin mieluummin puraissut kieleni poikki kuin myöntänyt sen. Eikös olekin hullunkurista tuo, että pojat niin häpeävät sitä, jos ovat joskus itkeneet?

— Oliko Persis Leigh kaunis? kysyi Anna.

— En oikein luulisi, sanoi kapteeni Jim mieltäväästi, — että häntä voisi sanoa nimenomaan kauniiksi. Oikeastaan ei koskaan tullut harkinneeksi, oliko hän kaunis vai ei. Sillä kysymyksellä ei ollut mitään merkitystä. Hänen olennossaan oli jotakin niin suloista ja viehkeätä, että hänestä täytyi pitää. Mutta hän oli hyvin miellyttävä ulkomuodoltaankin. Hänellä oli suuret kirkkaat ruskeat silmät ja tuuheaa ruskeankiiltävä tukka sekä englantilainen marjamaitohiipiä. Heidät vihittiin meidän talossamme samana iltana, juuri kun hämärissä alettiin sytyttää valkeita, ihmisiä tuli idästä ja lännestä heitä katsomaan, ja sitten me saatoimme kaikki tyyni heitä tänne uuteen kotiin. Nuori rouva Selwyn sytytti itse valkean heteen ja me lähdimme pois ja jätimme heidät tänne istumaan, juuri kuten John oli nähnyt näyssänsä. Ihmeellistä se vain oli — tosiaankin perin ihmeellistä! Mutta minä olen elämässäni nähnyt paljon ihmeellistä.

Kapteeni Jim pudisti päätänsä, näyttäen uhkuvan salattua viisautta.

— Tuopa oli sievä kertomus, sanoi Anna, tuntien liikkuvansa miellyttävän romanttisessa ilmakehässä. — Kuinka kauan he sitten saivat elää täällä yhdessä?

— Viisitoista vuotta. Minä karkasin merille heti heidän mentyään naimisiin — minähän olin parantumaton poikaviikari. Mutta matkoilta palatessani kiiruhdin aina heitä tervehtämään, ennenkuin edes olin käväissytäkään kotona, ja silloin tahtoi rouva Selwyn aina kuulla kaikista seikkailuistani. Viisitoista onnellista vuotta! He olivat kuin luodut olemaan onnellisia — oletteko huomanneet, että on sellaisia ihmisiä? He eivät voineet olla kauan onnettomia, mitä sitten tapahtuikin. Pari kertaa he joutuivat epäsopuun, sillä olihan heillä kummallakin sentään oma päänsä. Mutta kerran rouva Selwyn sanoi minulle — nauraen omaan herttaiseen tapaansa: "Minusta oli kauheata, kun John ja minä muuana päivänä jouduimme kiistaan, mutta kaikesta huolimatta tunsin itseni niin onnelliseksi siitä, että minulla oli niin viehättävä mies, jonka kanssa voin riidellä ja sopia." Sitten he muuttivat Charlottetowniin, ja Ned Russell osti tämän talon ja toi vuoroonsa tänne nuoren rouvansa. Silloin alkoi

täällä elo ja touhu, sen voin vakuuttaa. Tämän talon seinien täytyy olla suorastaan naurulla ja leikillä kyllästettyjä! Te olette kolmas morsian, jonka olen nähnyt käyvän tämän kynnyksen ylitse, rouva Blythe, ja aivan empimättä voin vakuuttaa, että te olette niistä kaunein.

Tuo suorasukainen kohteliaisuus, jota sanamuotonsa puolesta lähinnä voisi verrata koreaan auringonruusuun, vaikutti kapteenin lausumana, omituista kyllä, vienon viehkeältä kuin orvokin lemu ja tuotti Annalle mielihyvää. Nuori rouva olikin tänä iltana aivan erityisesti eduksensa, ruusunpuna poskillaan ja rakkauden hohde katseessaan. Yksin juro vanha tohtori Davekin loi häneen hyväksyvän katseen, mutisipa vielä kotimatalla vaimolleen, että poika nähtävästi ei ollut valinnut niinkään huonosti.

— Nyt täytyy minun lähteä kotiin majakkaani, lausui kapteeni Jim. —
Tämä ilta on ollut harvinaisen hauska.

— Sittenhän tulette varmaankin usein meitä tervehtimään, sanoi Anna.

— Olisipa hauska tietää, kehoittaisitteko te minua sitä tekemään, jos tietäisitte, kuinka halukas olen tulemaan, sanoi kapteeni Jim, luoden Annaan tutkivan katseen.

— Luuletteko kenties, ettei tulonne olisi minulle mieleen? hymyili Anna. — Vakuutan, että se minusta on hauskaa — ja tämä on niin totta, niin totta, niin toden totta, kuten koulussa aina sanoimme.

— Siinä tapauksessa tulen kyllä. Tulen vaivaamaan teitä käynneilläni mihin aikaan päivästä milloinkin sattuu. Toivon, että tekin miehenne kanssa joskus käväisette luonani. Minulla ei yleensä ole muuta puhetoveria kuin Ensi perämies, mirri-kissani, ja se kyllä on hyvä kuuntelemaan, mutta vastaukset ovat hiukan vähissä. Te olette nuori, minä olen vanha jöröjukka, mutta luulisin sittenkin, että meidän sielumme ovat jokseenkin yhdenikäiset.

Annan saattaessa vieraita veräjälle oli kuu juuri kohonnut taivaalle. Neljän tuulen lahti kuvastui haavemaisessa hohteessa — kuin tyyni satama tarumaassa, minne tuulet eivät löydä tietä. Kujaa reunustavat poppelit vaikuttivat synkän ylväiltä kuin ylimmäiset papit, päässä suipot, kuunhohteen hopeoimat hiipat.

— Poppelit ovat aina olleet minun lempipuitani, sanoi kapteeni Jim, viitaten niihin pitkällä käsivarrellansa. — Ne ovat puita, joiden alla prinsessojen sopii kulkea haaveilemassa. Mutta ne eivät ole nykyisin muodissa. Ihmiset väittävät että ne kuihtuvat latvasta eivätkä pysy tuuheina. Sehän kyllä voi olla mahdollista, mutta jos panee henkipahasensa kaupalle ja kiipee keväällä kevyitten tikapuitten varassa niitä puhdistamaan, niin ei niistä sitten enää ole huolta mitään. Niin tein minä aina neiti Elizabethin poppeleille, ja ne eivät koskaan yrittäneetkään kuihtua. Hän oli erityisen ihastunut niihin — hän sanoi, että niillä oli oman arvonnun tuntoa ja että ne aina pysyttelivät erillään roskajoukosta. Ovathan vaahterat kyllä hauskoja, mutta poppelien parissa tuntee liikkuvansa hienoimmassa seurapiirissä.

— Miten ihana ilta, sanoi vanha tohtorinrouva noustessaan tohtorin kieseihin ja levittäessään huopapeitteen polvillensa.

— Niin, sanoi kapteeni Jim, — kun lahti tuolla tavoin väreilee laajalti kuun hohteen hopeoimana, silloin tuskin tietäisin sanoa, mitä ihanampaa taivas enää voi tarjota. Kas kuu, se on minun ystäväni, rouva Blythe. Sitä olen rakastanut kaiken muistinaikani. Ollessani viisivuotias palleroinen nukuin eräänä iltana puutarhaamme, eikä kukaan huomannut, etten ollut tullut sisään. Keskellä yötä heräsin sitten ja pelästyin melkein järjiltäni. Huh, miten mustia varjoja ja outoa rapinaa! En uskaltanut hievahtaakaan paikaltani — makasin siinä käppyrässä ja vavisten, lapsipahanen. Minusta tuntui kuin ei maailmassa olisi ainoatakaan elävää sielua paitsi minä ja maailma oli niin hirvittävän suuri... Mutta silloin huomasin äkkiä kuun katsovan minuun vanhan omenapuun ryhmyisten oksien välitse, herttaisesti kuin vanha ystävä. Tuostakos ihastuin ikihyväksi. Rohkeus palasi rintaani ja astelin taloon uljaana kuin leijona ja tuijottaen herkeämättä kuuhun. Monet yöt olen vaeltanut edestakaisin laivani kannella, kaukaisilla merillä, silmäillen kuuta ja sille nyökkäillen. — Mutta miksikä te, hyvät ihmiset, ette käske minua vaikenemaan vihdoinkin ja menemään tieheni!

Nauru ja hyvästelyt olivat vaienneet. Anna ja Gilbert käyskentelivät hetkisen puutarhassa käsi kädessä. Puutarhan nurkkauksessa virtaava puro keinutteli karehtien kiemurtelevilla laineillansa kuutamoa, ja valkorunkoisten koivujen latvat suhisivat hiljaa. Tummina punoittivat unikukat varjossa pitkin puron rantoja. Ilman täytti sulotuoksu, — ehkäpä lähtöisin kukkasista, joita tänne alkuaan oli istuttanut tuo nuori, kaukaa tullut morsian. Menneitten aikojen muistot tuntuivat leijailevan nuoren avioparin ympärillä. Anna pysähtyi puolipimentoon, tahtaaksensa kukkivan oksan.

— On niin miellyttävää hengittää kukkien tuoksua pimeässä, sanoi hän. — Silloin saavuttaa helpommin niiden sielun. Oi Gilbert, tämä pieni talo on juuri sellainen kuin olin kuvitellut! Ja iloitsen siitä, että täällä jo ennen meitä on asunut kaksi rakastavaista, jotka pitkän odotuksen jälkeen lopuksi

olivat löytäneet toisensa.

VIII.

ENSIMMÄINEN VIERAS.

Syyskuu jatkui, tuoden mukanaan päiviä, joiden kullanhohteinen auer illoin häipyi purppura-usmaan Neljän tuulen satamassa — jälkikesäpäiviä — ja öitä, joita kirkasti kuutamo ja kalvas tähtivalo. Lahdella ei näkynyt mitään myrskyn ajelemia ärjyviä aaltoja, puiden lehdet saivat rauhassa tuulenpuuskilta riippua paikoillaan. Anna ja Gilbert puuhailivat parhaansa mukaan saadaksensa pienen kotinsa kuntoon, purjehtivat lahdella, tekivät pitkiä kävely- ja ajeluretkiä, käyden katselemassa kalastajakylää ja muita lähiseudun pikku kyliä tai nauttien sanajalkain reunustamien metsäteiden yksinäisyydestä. He viettivät sanalla sanoen olemassaoloa, joka olisi saattanut kaikki maailman nuoret rakastavaiset heitä kadehtimaan.

Jos elämämme päättyisi vaikka nyt heti, kuinka rikasta se olisikaan ollut vain siksi, että se on lahjoittanut meille nämä viimeiset neljä viikkoa, sanoi Anna. — Neljää tällaista viikkoa emme varmaankaan saa kokea enää koskaan, mutta mehän omistamme ne muistoina. Kaikki tyynni — tuulet ja sää, kiltit ihmiset, haavemajasemme — on ollut omiansa tekemään tämän ensi kuukauden suorastaan viehättäväksi. Ei ole ollut ainoatakaan sumu- tai sadepäivää siitä saakka kun tänne tulimme.

— Eikä edes sisälläkään, sanoi Gilbert. — Me emme ole joutuneet epäsopuun ainoatakaan kertaa.

— Arvelenkin, että on parasta karttaa sitä mahdollisimman kauan, sanoi Anna. — Ja tiedätkös — olen niin hyvilläni siitä, että päätimme heti asettua tänne. Nyt kaikki avioliittomme ensi aikojen hilpeät muistot tulevat liittymään tähän seutuun, sen sijaan että ne olisivat hajalla lukemattomissa vieraisissa paikoissa.

Tuon uuden kodin ilmakehässä tuntui kuin seikkailujen ja romanttisuuden henkäys, jommoista Anna ei ollut koskaan tuntenut Avonleassa. Olihan hän tosin sielläkin asunut niin, että voi kaukaa nähdä meren, mutta sen vaikutus ei ollut koskaan ulottunut mitenkään hänen elämäänsä. Neljän tuulen satamassa se oli alati läheisyydessä, olemassaolostansa muistuttamassa. Uuden kotinsa joka akkunasta hän voi seurata sen tarjoaman kuvan alati vaihtelevia vivahduksia. Sen kohina tai hiljainen aallonloiske täytti yötä ja päivää hänen korvansa. Joka päivä hän näki laivojen laskevan ankkuriin vanhan rasahtelevan hirsisillan luo tai purjehtivan pois iltaruskon kultaamina, matkalla satamiin, jotka voivat olla vastakkaisella puolella maapalloa. Kalastaja-alukset kiitivät pullistunein purjein päiväkoitteessa ulos satamansuusta ja palasivat illan tullen täynnänsä vedenriistaa. Pitkin kiemurtelevia teitä, jotka kulkivat rantaniittyjen ja hietasärkkien välitse, kuljeskeli hilpeitä ja tyytyväisiä merimiehiä ja kalastajaukkoja. Aina siellä tuntui siltä kuin olisi jotakin tekeillä, seikkailut houkuttelivat, ne, jotka jo olivat niitä kokeneet, palasivat kotiin ja heillä oli paljon kertomista ja näyttelystä... Neljän tuulen tiet eivät olleet niin tarkoin viitoitetut ja tasaiset kuin Avonlean, raikkaat tuulet puhalsivat niillä jäljet umpeen, meri houkutteli ja veti puoleensa, ja nekin, jotka eivät sen kutsua noudattaneet, tunsivat sentään mielessään omituista levottomuutta, joka johti ajatukset tuhansiin salaperäisiin mahdollisuuksiin.

— Nyt käsitän hyvin, miksi monen täytyy lähteä merille, sanoi Anna. — Tuo kaipaus, jota jokainen meistä väliin tuntee, halu liittää poikki tunturin, joka sulkee näköalan, purjehtia taa iltaruskon, — se on epäilemättä mahdoton vastustaa, jos se on synnynnäistä ja pysyy alati vireillä mielessä. En ollenkaan ihmettele, että kapteeni Jim karkasi kotoansa, siksi ettei voinut sitä vastustaa. Joka kerran kun näen laivan liukuvan ulos satamansuusta tai kalalokin lentävän poikki särkkien, herää minussa toivomus, että olisin tuossa laivassa tai omistaisin siivet — ei lentääkseni kuin kyyhky pesään, vaan liittääkseni kalalokin tavoin sinne, missä myrsky pahimmin pauhaa.

— Sinä pysyt kauniisti minun luonani, Anna-tyttöseni, sanoi Gilbert, rauhallisena ja tyytyväisenä kuin pasha. — En tahdo, että lennät sinne, missä myrsky pahimmin pauhaa.

Oli myöhäinen iltahetki, ja he istuivat ulkona punaisella hietakiviportaallansa. Ääretön rauha vallitsi maalla ja merellä ja taivaan avaruudessa. Heidän päänsä ylitse lenteli hopeanvalkoisia lokkeja. Loppumaton jono punertavia hattaroita vaelsi hitaasti edelleen pitkin taivaanrantaa. Hiljaisessa ilmassa kuului vain lepoon laskeutuvain laineiden ja tyyntyvän tuulahdusten lempeä suhina. Asterit hohtivat kalpeassa valossa tuvan ja merenlahden välisillä niityillä, jotka nyt usman takaa paistoivat ruskeilta.

— Lääkärit, jotka ovat olleet valveilla koko yön pitääksensä silmällä sairaita, eivät tietenkään voi olla niin erityisen seikkailuhaluisia, sanoi Anna säälivästi. — Jos olisit nukkunut yhtä hyvin kuin minä, olisit varmaankin yhtä valmis retkeilyihin mielikuvituksen siivin.

— Minun onnistui viime yönä suorittaa eräs hyvä työ, Anna, lausui Gilbert. — Jumalan avulla pelastin ihmishengen. On ensi kerta, jolloin todella rohkenen väittää sitä. Olenhan tosin muulloinkin voinut olla siinä suhteessa avullisena, mutta jos en olisi jäänyt Allonbylle taistelemaan vasten kasvoja kuoleman kanssa, olisi vaimo aamun tullen jo maannut kalman saaliina. Turvauduin erääseen kokeeseen, jota varmaankaan ei ole vielä koskaan tehty täällä. Luulisin melkein, ettei tuota keinoa ole koetettu vielä muualla kuin sairashuoneissa. Kingsportin sairaalassa käytettiin sitä viime talvena ensi kerran. En ikinä olisi uskaltanut tuota yritystä, jos en olisi tiennyt, ettei mitään muuta neuvoa enää ollut jäljellä. Rohkenin siis sitä koettaa — ja onnistuin. Hyvä puoliso ja äiti on nyt, kuten toivon, pelastettu vuosikausiksi jatkamaan onnellista ja siunausta tuottavaa elämää. Ajaessani aamulla kotiinpäin ja nähdessäni auringon nousevan tyynen ja kirkkaan ulapan takaa kiitin Jumalaa siitä, että hän oli sallinut minun joutua lääkärin uralle. Olen taistellut hyvän taistelun ja saanut voiton elon vihamiehestä. Jotakin sentapaista haaveksin aina, kun entisaikoina puhuimme siitä, mitä elämässä aioimme saada aikaan. Se haave toteutui tänä aamuna.

— Onko tuo ainoa haaveesi, joka on toteutunut? tiedusteli Anna.

Hän tiesi varsi hyvin, millainen vastaus olisi, mutta hän halusi kuulla sen kerran jälleen.

— Sen tiedät sinä itse parhaiten, Anna-tyttöseni, sanoi Gilbert katsoen hymyillen häntä silmiin. Ja tuona hetkenä istui kaksi täysin onnellista nuorta ihmistä The Glenin lahden rannalla sijaitsevan valkoisen pikku talon porraskivellä.

Eräänä päivänä sanoi Gilbert Annalle:

— Nähenköhän ehkä näkyjä, sillä minusta on kuin poppelikujaamme pitkin purjehtisi täydessä taklauksessa oleva alus.

Anna katsahti tielle päin ja hypähti pystyyn.

— Varmaankin saamme joko neiti Cornelia Bryantin tai rouva Mooren luoksemme vierailulle, sanoi hän.

— Minä menen odotushuoneeseeni, mutta jos tulija on neiti Cornelia, panen korvani ovenraolle voidakseni kuunnella, sanoi Gilbert. — Sen perusteella, mitä olen kuullut puheenalaisesta neidistä, voin ennustaa, että keskustelu on käyvä erittäin virkistäväksi.

— Mutta ehkäpä tulija onkin rouva Moore?

— Luullakseni rouva Moore ei ole tuota mallia. Näin hänet eräänä päivänä työssä puutarhassaan, ja vaikka olin liian kaukana erottaakseni hänet selvästi, sain kumminkin sen käsityksen, että hän oli jokseenkin solakka ja hoikka. Hän ei liene liioin seuraa rakastava, koska hän ei vielä ole välittänyt käydä meillä, vaikka on lähin naapurimme.

— Rouva Lynden tapainen ei hän ainakaan liene, muutoin olisi uteliaisuus jo aikoja tuonut hänet tänne, sanoi Anna. — Tämä tulija on epäilemättä neiti Cornelia.

Hän oli oikeassa — mutta älköön luultako, että neiti Cornelia oli tullut vain lyhyelle, kohteliaisuuden vaatimalle vierailulle. Kaukana siitä. Hänellä oli mukanaan käsityö, suunnattomassa, käsivarrelta riippuvassa käsityöpussissa, ja kun Anna pyysi häntä istumaan, otti hän heti päästään leveälierisen hattunsa, joka syyskuun vallattomista vihureista huolimatta oli pysynyt hänen päässään, ollen kiinnitettynä tiukalla kuminauhalla, joka kulki hänen pienen, kiinteälle kierretyn harmaankirjavan hiusnutturansa alitse. Neiti Cornelia ei koskaan käyttänyt hattuneuloja. Sitä nyt vielä olisi puuttunut! Kuminauha oli kelvannut hänen äidillensä, ja se kelpasi hänelle myöskin. Hänellä oli raikkaat, pyöreät, punakat kasvot ja pirteät ruskeat silmät. Hän ei muistuttanut vähääkään sananparreksi käyntyttä vanhaapiikaa, ja hänen kasvojensa ilmeessä oli sävy, joka tuota pikaa valtasi Annan mielen. Annan synnynnäinen kyky tajuta heti sielujen sukulaisuus saattoi hänet nyt tuntemaan, että hän tulisi pitämään neiti Corneliasta tämän omituisista mielipiteistä ja ulkonaisista omituisuuksista huolimatta.

Ei kenellekään muulle kuin neiti Cornelialle olisi voinut pälkähtää päähän lähteä vierailulle sinivalkoviiruinen esiliina vyötäröllä ja yllään höllä suklaanvärinen aamupuku, jonka ruskeata pohjaa koristivat kankaaseen painetut suuret vaaleanpunaiset ruusut. Ei myöskään kukaan muu kuin neiti Cornelia olisi voinut näyttää muhkealta ja kunnianarvoiselta sellaisessa puvussa. Jos neiti Cornelia olisi mennyt kuninkaalliseen linnaan vierailulle kruununprinsessan luo, olisi hänen esiintymisensä ollut aivan yhtä arvokasta ja tyyntä. Välinpitämättömästi hän olisi antanut ruusukoristeisen laahuksensa

lakaista marmorilattioita ja aivan empimättä hän olisi ryhtynyt päästämään prinsessaa harhaluulosta, että miehen omistaminen, olipa tämä talonpoika tai prinssi, olisi ylvästelyn arvoista.

— Olen ottanut mukaan käsityöni, rakas pikku rouva Blythe, sanoi hän, ottaen esiin hyvin harsean ja utuisen käsityön. — Minun on kiire saada tämä valmiiksi enkä voi hukata vähääkään aikaa.

Anna katsoi hiukan ihmeissään valkoista kangasta, jonka neiti Cornelia oli levittänyt leveään syliinsä. Hän valmisteli lastenmekkoa, ja se oli koristettu erinomaisen sievästi hienoilla laskoksilla ja poimuilla. Neiti Cornelia asetti silmälasinsa paikoilleen ja alkoi ommella variksenpistoja erinomaisen huolellisesti.

— Ompelen tätä rouva Fred Proctorille, joka asuu The Glenissä, selitti hän. — Hän odottaa näinä päivinä kahdeksatta lastansa, eikä hänellä ole varattuna sille mitään. Toiset seitsemän ovat kuluttaneet kaikki, mitä hän ompeli ensimmäiselle, ja nyt ei hän ehdi eikä jaksaa valmistaa mitään uusia vaatteita. Tuo nainen on marttyyri, sen saatte uskoa aivan sananmukaisesti. Kun hän meni naimisiin Fred Proctorin kanssa, tiesin kyllä kuinka kävisi. Hän oli noita ilkeitä, viehättäviä miehiä. Naimisiin mentyänsä hän lakkasi olemasta viehättävä, mutta ilkeys, se oli pesunkestävää, se ei kulunut pois. Hän juo eikä välitä perheestänsä. Mutta sellaisiahan ne ovat. En käsitä, kuinka rouva Proctorin voisi onnistua pitää lapsiparkansa ehyinä ja puhtaina, jos eivät naapurit tuon tuostakin avustaisi häntä hiukan.

Mikäli Anna myöhemmin kuuli, oli neiti Cornelia ainoa naapuri, joka erikoisemmin välitti Proctorin nuoren herrasväen eheydestä ja puhtaudesta.

— Kuullessani, että numero kahdeksan oli tulossa, päätin ommella sille hiukan, ja tämä vaatekappale on viimeinen, jatkoi neiti Cornelia. — Siksi tahdonkin saada sen valmiiksi tänään.

— Se on tosiaankin erinomaisen sievä, sanoi Anna. — Minäkin menen noutamaan työni, niin pidämme pientä ompeluseuraa kahden kesken. Kuinka taitava te olettekaan käsitöissä, neiti Bryant.

— No niin, olenhan kyllä taitavin näillä seuduin, myönsi neiti Bryant, teeskentelemättä mitään turhaa vaatimattomuutta. — Luonnollistahan se onkin. Olen valmistellut enemmän tämänlaatuisia vaatteita kuin jos minulla olisi sata omaa lasta. Oikeastaanhan on hassua, että minä vaivaudun kirjailemaan mekkoa kahdeksannelle tenavalle! Mutta mitä tuo pieni raukka taitaa siihen, että se on kahdeksas — ja minusta tuntui suotavalta, että se saisi edes yhden ainokaisen sievän puvun. Tuo kurja pikku olento on kaikkea muuta kuin tervetullut, ja siksi minä laitoin tähän muutaman rivin variksenpistoja ja tavallista enemmän reikäompelusta, niin että tuo uusi tulokas voisi hiukan hienostellakin.

— Tuollaisesta mekosta mikä vauva tahansa olisi iloinen ja ylpeä, sanoi Anna, saaden aina varmemman vakaumuksen, että hän tulisi pitämään neiti Corneliasta.

— Olette kaiketi ihmetelleet, etten minä ole tullut tänne vierailulle, jatkoi neiti Cornelia, — mutta elonkorjuun takia on ollut sellainen kiire, että minä olen saanut panna parastani. Ylimääräisiä apulaisia on minun myöskin täytyntä hankkia kuinka paljon tahansa, ja ne ovat pitäneet paljoa enemmän ruoasta kuin työstä, kuten miehet ainakin. Oikeastaan olin aikonut tulla eilen, mutta sitten meninkin rouva Mac Allisterin hautajaisiin. Minulla oli niin kova päänpakotus, että pelkäsin, ettei minulla olisi siellä hauska. Mutta tuo ihminen oli sadan vuoden vanha, ja minä olin aina ajatellut, että hänen hautajaisiinsa minä menisin aivan varmasti.

— Olivatko pidot onnistuneet? kysyi Anna, joka oli huomannut, että odotushuoneen ovi oli auennut raollensa.

— No se on varmaa — oikein suurenmoiset... Hänellähän oli niin hirveän paljon tuttavuuksia. Ruumissaatossa oli yli satakaksikymmentä vaunua. Sattui myöskin pari hullunkurista kohtausta. Luulin menehtyvän siihen paikkaan nähdessäni vanhan Joe Bradshawin, joka on vapaa-ajattelijä eikä koskaan käy Herran huoneessa, avaavan kitansa ja veisaavan "Jeesuksen armohelmassa", niin että kirkko kaikui. Hän on näet niin ylpeä komeasta äänestänsä — siksi hän aina käy hautajaisissa. Vaimo parka — hän ei suinkaan korottanut ääntänsä liiaksi — rasittunut ja rääkätty kun on. Väliin matkustaa ukko kaupunkiin, muka ostamaan vaimollensa jonkun lahjan, ja sitten hänellä tullessaan on lantatadikko tai jokin uudenaikainen separaattori. Sellaisia miehet ovat. Mutta kuten sanottu, mitä voi odottaakaan ihmiseltä, joka ei käy koskaan kirkossa, ei edes metodistienkaan kirkossa. Mieleni oikein lämpeni nähdessäni teidät ja nuoren tohtorinne ensimmäisenä sunnuntaina presbyteriläisten kirkossa. En koskaan antaisi minkään tohtorin, joka ei tunnusta oikeata uskoa, iskeä suontani tai tirkistää kurkkuuni.

— Me olimme äskettäin metodistikirkossa iltajumalanpalveluksessa, sanoi Anna viattomasti.

— Voinhan hyvin käsittää, että tohtori Blythen täytyy väliin käydä sielläkin, muutoinhan hän voisi menettää kaikki metodistipotilaansa. Mutta jos tahdotte noudattaa neuvoani, niin varokaa joutumasta liiksi tekemisiin senkaltaisten ihmisten kanssa!

— Ettekö sitten usko, että metodistit pääsevät taivaaseen yhtä hyvin kuin presbyteriläisetkin? kysyi Anna.

— Sen asian ratkaiseminen ei kuulu meille. Se on korkeamman olennon käsissä kuin meidän, sanoi neiti Cornelia juhlallisesti. — Mutta maan päällä minä en aio seurustella heidän kanssaan, joskin ehkä, paha kyllä, joudun pakosta siihen taivaassa. Tämä nykyinen metodistipastori on naimaton. Edellinen oli nainut mies, ja varjelkoon millaisen typerän kanan hän oli hankkinut ristikseen. Sanoin hänelle kerran, että hänen olisi pitänyt antaa hänen ensin tulla aikaihmiseksi, ennenkuin meni naimisiin hänen kanssaan. Tiedättekö mitä hän vastasi? Hän tahtoi itse kasvattaa hänet, sanoi hän. Mutta sellaisia ne ovat.

— Mutta lieneekin ehkä hiukan vaikea ratkaista, milloin itsekukin on aikaihminen.

— Siinä sanoitte toden sanan, rakas ystäväni. Toiset ovat aikaihmiä jo syntyessään, ja toiset eivät ole siksi ehtineet vielä kahdeksankymmentä vuotta täyttäessäänkään, — sen saatte uskoa! Näihin viimemainittuihin kuului tuo rouva Mac Allister, jonka eilen saatoimme hautaan. Hän oli samanlainen hepsukka täyttäessään sata vuotta kuin lienee ollut kymmenvuotiaana.

— Ehkä hän juuri siksi eli niin kauan.

— Ehkä kyllä. Mutta minä puolestani elän mieluummin viisikymmentä vuotta täysijärkisenä kuin sata hassahtavana.

— Mutta ajatelkaas, kuinka maailma olisi hirveän yksitoikkoinen, jos kaikki ihmiset olisivat noin tavattoman ymmärtäväisiä, tuumiskeli Anna rukoilevalla äänensävyllä.

Neiti Cornelia ei ollut kuulevinaankaan tuota puolustelua, vaan jatkoi:

— Mutta kas, hänen suvussansa on aina ollut paljon hassahtavia tai täysihulluja ihmisiä. Hänen oma sisarenpoikansa, Ebenezer Milgrave, luuli olevansa kuollut ja torui aina vaimoparkaansa siitä, ettei tämä tahtonut häntä haudata. Olisipa ollut minun asiani, niin minä olisin siekailematta täyttänyt hänen tahtonsa.

Neiti Cornelian ilme oli niin tarmokas, että Anna jo oli näkevinään hänet lapio kädessä.

— Ettekö sitten tunne ainoatakaan kilttiä aviomiestä, neiti Bryant?

— Epäilemättä — koko joukon — mutta ne ovat tuolla! sanoi neiti Cornelia herttaisesti, ja hän viittasi avoimesta akkunasta kohden kirkkotarhaa, joka sijaitsi lahden toisella puolen.

— Mutta minä tarkoitan ilmi eläviä? tiedusteli Anna.

— Tunnen kyllä — parikin — jotka ovat todisteena siitä, että Jumalalle ei ole mikään mahdotonta, tunnusti neiti Cornelia vastahakoisesti. — En tahdo kieltää, että jostakin yksityisestä miesolennosta, joka hamasta nuoruudesta on ollut erityisen silmälläpidon alaisena ja kasvatettu kurissa ja Herran nuhteessa, on voinut tulla aivan mukiinmenevä ihminen. Teidän miehenne, esimerkiksi, tuntuu kuulemani mukaan olevan tuollainen poikkeus. Arvatenkin te siksi kuvittelettekin — tässä loi neiti Cornelia silmälasiansa ylitse läpätunkevan katseen Annaan — että hänen vertaistansa ei ole koko avarassa maailmassa?

— Kuten ei olekaan, vastasi Anna aivan empimättä.

— Ah, niin kuulin erään toisenkin nuoren rouvan äskettäin sanovan, huokaili neiti Cornelia. — Kun Jennie Dean meni naimisiin, luuli hänkin tietysti, että toista sellaista miestä ei ollut maailmassa. Eikä hän tiennyt, kuinka hän oli oikeassa... Mieslurjus teki hänet onnettomaksi ja hakkaili täyttä päätä toista rouvaansa, Jennien maatessa kuolinvuoteellaan. Toivon vain, että teidän luottamuksenne olisi paremmilla perusteilla, rakas ystäväni. Nuori tohtori näyttää rupeavan menestymään oikein hyvin. Aluksi minä pelkäsin, ettei hän saisi potilaita, sillä tämän seudun ihmiset ovat tottuneet pitämään vanhaa tohtori Davea ainoana, joka kelpaa johonkin. Ei silti, että hienotuntoisuus juuri liioin kuuluisi tohtori Daven ominaisuuksiin — hän ottaa ihmisten kanssa aina puheiksi heidän arimmat asiansa. Mutta loukkaukset unohdettiin, kun saatiin vatsanväänneitä. Jos hän olisi ollut pastori eikä tohtori, ei hänelle ikinä olisi annettu anteeksi. Mutta jouduttuamme puheisiin papeista ja istuessamme tässä näin tuttavallisesti kahdenkesken — ilman metodisteja läheisyydessämme — haluaisin kysyä teiltä avomielisesti, mitä te pidätte *meidän* papistamme.

— Katsokaas — tuo kysymys... alkoi Anna epäröivästi.

Neiti Cornelia nyökkäsi.

— Aivan niin. Minä olen aivan samaa mieltä. Oli suuri erehdys, että hän sai kutsun tänne. Hyvä Jumala, en unohda koskaan ensimmäistä saarnaa, jonka hän piti tässä seurakunnassa. Aiheena oli se, että jokaisen pitäisi valita se ala, joka soveltui hänelle parhaiten. Aihe oli siis hyvä kyllä, mutta taivas sentään, millä tavoin hän sitä käsitteli! Hän sanoi: "Jos teillä olisi lehmä ja omenapuu, ja jos te sitoisitte omenapuun navettaanne ja panisitte lehmän sorkat pystyssä kyökkitarhaanne, paljonko maitoa te saisitte omenapuusta ja kuinka monta omenaa lehmästä?" Oletteko elämässänne kuullut sellaista höpsötystä? Olin niin iloinen siitä, ettei ollut ainoatakaan metodistia tuota kuulemassa — he tietysti eivät ikinä voisi olla meitä pistelemättä tuollaisen saarnan takia. Muutoin en myöskään voi sietää tuota hänen tapaansa olla yhtä mieltä kaikkien ihmisten kanssa, mitä ikinä hänelle sanookin. Jos hänelle sanoisi: "Te olette aika lurjus!" niin hän yhtyisi tähän ja sanoisi imelästi hymyillen kuten aina: "Niin kyllä — olette aivan oikeassa." — Papin täytyy olla mies puolestansa. Mutta tämän kaiken sanon teille vain suurimmassa salaisuudessa — jos metodisteja on läheisyydessä, ylistelen häntä pilviin saakka. Jotkut ovat sitä mieltä, että hänen vaimonsa pukeutuu liian koreasti, mutta minä puolestani sanon, että kun hänen kerran täytyy aina nähdä rinnallaan tuollainen tuonentanssi-naama, niin on luonnollista, että hän hankkii itsellensä toisaalta hiukan hauskaa. Minä en koskaan parjaa ketään naista siitä, että hän on ihastunut koreihin vaatteisiin. Olen vain niin hyvilläni huomattessani, ettei mies ole mikään kitupiikki, vaan sallii hänen pitää hiukan hauskaa. Ei silti, että minä itse vähääkään välittäisin vaatteista! Naiset pukeutuvat hienoiksi ollaksensa miesten silmäruokana, mutta minä puolestani en ole koskaan vajonnut niin syvälle. Olen aina viettänyt onnellista ja hauskaa elämää, ja se johtuu siitä, etten ole koskaan välittänyt hitustakaan noista heittiöistä, jotka nimittävät itseänsä luomakunnan herroiksi.

— Miksikä te olette niin vihoissanne kaikelle miesväelle?

— Vihoissani? Vieläkö mitä! Sen arvoisia eivät ne ole. Minä vain halveksin niitä. Mutta teidän miehestänne voisin luullakseni ruveta pitämään, jos hän jatkaa, kuten on alkanut. Muutoin on maailmassa ainoastaan kaksi miestä, joille minä annan arvoa, nimittäin vanha tohtori ja kapteeni Jim.

— Niin, kapteeni Jim on todellakin oikea valiomies, sanoi Anna.

— Kapteeni Jim on oiva mies, mutta hänellä on eräs virhe. Häntä ei saa ikinä suuttumaan. Minä olen nyt kahdenkymmenen vuoden aikana parhaani mukaan koettanut ärsyttää häntä, mutta en ole nähnyt hänen vielä koskaan nostavan harjaksiansa. Se aivan suututtaa. Se nainen, joka hänen olisi pitänyt saada, sai arvatenkin miehen, joka äkämystyi seitsemästi päivässä.

— Kuka se sitten oli?

— Sitä en suinkaan tiedä sanoa, rakkaani. En muista ikinä kuulleen, että kapteeni Jim olisi hakkaillut ketään. Ja nyt hän on kuudenkaksikymmentä vuotta vanha. En ole koskaan kuullut syytä, miksi hän on pysynyt naimatonna, mutta tietenkään siihen on jokin syy. Hän on purjehtinut kaiken ikänsä, viittä viimeistä vuotta lukuunottamatta, ja tuskinpa lienee sellaista maailmankolkkaa, jonne hän ei olisi pistänyt nokkaansa. Hän ja Elizabeth Russel olivat aina hyvin hyvät kumppanukset, mutta rakkaudesta ei tuossa suhteessa ollut milloinkaan kysymys. Elizabeth ei mennyt naimisiin, vaikka monikin häntä kosi. Hän oli nuorena ollut kuuluisa kaunotar. Sinä vuonna, jolloin Walesin prinssi kävi saarellamme, oleskeli Elizabeth setänsä luona Charlottetownissa, ja tämä oli valtionvirkamies, joten Elizabethkin sai kutsun noihin juhlallisiin tanssiaisiin. Hän oli viehkein tyttö koko salissa, ja prinssi tanssi hänen kanssaan, ja kaikki toiset naiset, joiden kanssa hän ei tanssinut, olivat menehtyneet kateudesta, sillä heidän isänsä ja veljensä olivat yhtä arvoastetta Elizabethia ylempänä, ja nyt oli tuo kunnia aivan aiheettomasti tullut hänen osaksensa. Elizabeth oli aina hyvin ylpeä noista tanssiaisista. Pahat ihmiset sanoivat, että hän pysyi naimatonna siksi, ettei hän enää voinut tyytyä tavalliseen mieheen tanssittuansa prinssin kanssa. Mutta se oli tuulesta temmattua. Kerran hän uskoi minulle syyn ja se oli se, että hän pelkäsi ettei voisi pahan luontonsa takia elää sovussa avioliitossa. Tottahan onkin, että hän oli kauhea äkäpussi. Väliin hänen täytyi mennä huoneeseensa ja järsiä piironkinsa syrjää purkaaksensa kiukkunsa jollakin tavoin... Mutta minä sanoin hänelle, ettei hänen tuon takia suinkaan tarvinnut olla menemättä naimisiin. Miksi miesten yksin tarvitsisi saada äkäillä ja näyttää kiukkuunsa — voitteko sanoa sen pikku rouva tohtorinna?

— Kyllä minäkin olen väliin jokseenkin närkäs, sanoi Anna.

— No se ei haittaa. Sitten ette myöskään salli tallata itseänne... Mutta katsokaapa, kuinka kaunis teidän puutarhanne on! Se tuotti Elizabeth parolle paljon iloa ja huvia.

— Olen niin ihastunut siihen. Nuo vanhanaikaiset kukat ovat juuri minun makuni mukaiset. Mutta kun nyt puhumme puutarhanhoidosta, niin voisittekohan neuvoa meille jonkun, joka voisi kuokkia honkametsikön takana olevan alan ja istuttaa sinne puutarhamansikoita. Gilbertillä on niin paljon työtä, ettei hän varmaankaan ehdi ryhtyä siihen nyt syksyllä.

— Henry Hammond, joka asuu The Glenissä, suorittaa tuollaista tilapäistä työtä. On parasta, että otatte hänet. Tosinhan häntä paljoo enemmän huvittaa maksu kuin työ, — mutta sellaisiahan miehet ovat. Hänen ymmärryksensä laita on myöskin huonosti — hänen isäkkönsä heitti kerran halon hänen päähänsä hänen pienenä ollessaan. Näppärä ja hauska kuritus väline, eikö totta? Mutta mitä muuta mieheltä voi odottaa! Henry on joka tapauksessa ainoa, jota tiedän ehdottaa. Hän maalasi keväällä minun taloni. Ja sehän näyttää oikein siistiltä ja hauskalta — eikö totta?

Anna pelastui vastaamasta, kun kello samassa löi viisi.

— Mitä ihmettä! — onko kello jo niin paljon? ihmetteli neiti Cornelia. — Kuinka nopeasti aika kuluukaan, kun on hauska! Ei, nyt minun täytyy kiiruhtaa kotiin.

— Eihän toki! Te jäätte juomaan teetä meidän kanssamme, sanoi Anna sydämellisesti.

— Pyydätkö minua viipymään, siksi että katsotte sitä asiaankuuluvaksi vai siksi, että todella tahdotte vielä pitää minua luonanne? kysyi neiti Cornelia.

— Siksi, että minusta olisi hauskaa, jos te viipyisitte. Tunnen luonnossani, että meistä tulee hyvät ystävät, sanoi Anna hymyillen miellyttävintä hymyänsä.

— Johan me olemmekin ystävät, herttainen pikku tohtorinnani. Ystävänsä voi, Jumalan kiitos, itse valita. Sukulaiset saa muutta mutkitta pitää hyvänänsä ja saa olla kiitollinen, jos niiden joukossa ei ole mitään nimenomaisia mätämunia. Ei siltä, että minulla niitä olisi kovinkaan monta — eivätkä ne ole sen läheisempiä kuin pikkuserkkuja. Tiedätkös, rouva Blythe — minä olen oikeastaan varsin yksin maailmassa.

Neiti Cornelian ääni soinnahti surunvoittoiselta.

— Ettekö voisi sanoa minua Annaksi? huudahti Anna vilkkaasti. — Se tuntuisi paljoo kodikkaammalta. Jok'ikinen täällä, paitsi mieheni, nimittää minua rouva Blytheksi tai tohtorinnaksi, ja minä tunnen itseni perin muukalaiseksi. Muutoin on teidän oma nimenne, yhden kirjaimen erotuksella vain, juuri se nimi, johon minä lapsena olin enin ihastunut. Minä inhosin "Annaa", ja ajatuksissani nimitin itseäni aina Cordeliaksi.

— Minä pidän Anna-nimestä. Se oli äitini nimi. Vanhanaikaiset nimet pysyvät sentään alati parhaina. Jos teidän nyt täytyy mennä laittamaan teetarjotin järjestykseen, niin voisitte lähettää nuoren tohtorinne hetkeksi juttelemaan minun kanssani. Hän on maannut odotushuoneensa sohvalla aina siitä saakka kun minä tulin tänne ja on nauranut makeasti melkein kaikille minun puheilleni.

— Mutta mistä ihmeestä te sen tiedätte? huudahti Anna niin kauhistuksissaan neiti Cornelian melkein kammottavasta kaikkietäväisyydestä, ettei hän tullut saaneeksi esiin laimeatakaan vastaväitettä tuohon neiti Cornelian mainitsemaan tosiseikkaan nähden.

— Näinhän minä tänne tullessani, että hän oli teidän seurassanne, ja ettekö luule minun olevan selvillä miesten kujeista? vastasi neiti Cornelia. — No niin, nyt on mekko valmis, ja nyt saa kahdeksas lapsi tulla milloin tahtoo.

IX.

NELJÄN TUULEN NIEMESSÄ.

Oli jo ehditty pitkälle syyskuuhun ennenkuin Anna ja Gilbert saivat tilaisuuden käydä lupaamallaan vierailulla Neljän tuulen majakassa. He olivat jo usein olleet aikeissa lähteä sinne, mutta sitten oli aina tullut jokin este. Kapteeni Jim puolestansa oli jo käväissyt lukemattomia kertoja tuossa pienessä vieraanvaraisessa kodissa.

— Minä en välitä muodollisuuksista, rouva Blythe, sanoi hän Annalle. — Minulle tuottavat käyntini täällä suurta iloa, ja siitä en aio kieltäytyä, vaikka te ette vielä ole käynyt vastavierailulla. Minä tulen, milloin voin, ja te tulette, milloin te voitte, ja jos siten voimme saada hauskan jutteluhetken yhdessä, lienee yhdentekevää, kummanko katon alla me istumme.

Kapteeni Jim ihastui suuresti Gogiin ja Magogiin, jotka istuivat täällä kotilieden ääressä yhtä itsetietoisena arvokkaina kuin aikaisemmin Karoliinan majassa.

— Nepä vasta ovat lystikkäitä pikku elukoita, huudahti hän ihastuneena, ja hän tervehti niitä aina ja sanoi niille jäähyväiset yhtä kohteliaasti kuin isäntäväelle. Kapteeni Jim ei suinkaan ollut sellainen henkilö, että hän olisi halunnut loukata kotijumalia kunnioituksen puutteella.

— Te olette tehneet tästä pienestä talosta oikean ihannekodin, sanoi hän kerran Annalle. — Se ei ole vielä koskaan ollut niin hauska. Rouva Selwynillä oli kyllä myöskin erinomainen kaunoaisti, kuten teillä, ja hän sai ihmeitä aikaan, mutta silloin ei vielä ollut olemassa hauskoja kotikutoisia akkunaverhoja ja tauluja ja korihuonekaluja ja sieviä pikku koriste-esineitä — tai ainakaan ei niitä tunnettu täällä. Mitä Elizabethiin tulee, hän eli menneisyydessä. Mutta te olette niin sanoakseni tuoneet tänne tulevaisuuden. Minä viihtyisin täällä niin erinomaisesti, vaikka en saisi jutellakaan. Minulle olisi tarpeeksi siinäkin, että saisin istua ja katsella teitä ja teidän taulujanne. Täällä on kovin kaunista.

Kapteeni Jim oli harras kauneudenihailija. Kaikki kaunis, mitä hän näki, tuotti hänelle sisäistä iloa, joka kirkasti hänen elämänpolkunsä. Mutta hänellä oli varsin selvä käsitys siitä, kuinka vaatimattomalta hän itse näytti maailman silmissä, jos kohta hän olikin pitkä kasvultansa, ja se harmitti häntä.

— Saan kyllä usein kuulla, että olen kiltti ja hyväluontoinen, tuumiskeli hän eräänä päivänä hiukan äreästi, — mutta minulle olisi kyllä ollut enemmän mieleen, jos Herramme olisi antanut minulle kiltteyttä vain puolen määrän ja sensijaan hiukan paremmin huolehtinut ulkomuodostani. Mutta minun on kai uskomisen, että hän tiesi mitä teki, kuten hyvältä kapteenilta odottaa sopii. Toisten meistä kaiketi täytyy olla rumia, että viehättävät joukossamme — kuten te, tohtorinna — vaikuttaisivat yhä viehättävämmitä.

Vihdoinkin eräänä iltana lähtivät Anna ja Gilbert matkaan Neljän tuulen majakalle. Päivä oli alkanut hiukan synkästi, tuoden mukansa harmaita pilviä ja sumua, mutta se päättyi komeaan purppuraan ja kultaan. Hietasärkät kuvastuivat lahden takana läntiselle taivaalle kalpein kellertävin väriävahduksin, ja kauempana hehkui iltaruskon puna. Pohjoisessa peittivät taivasta heleänkeltaiset pilvenlongat. Lahdensuussa näkyi laiva, joka purjeet iltaruskon värittäminä liukui aavalle ulapalle matkalla palmujen maahan. Auringonlasku vuodatti kirkasta valonhohdetta värittömälle hietasärkkä-alueellekin, jossa ei ollut ruohomätäkään yksitoikkoisuutta elvyttämässä. Yksin tuokin vanha talo, joka sijaitsi puron varrella piilipuitten ympäröimänä, joutui hetkiseksi tuohon valovirtaan, ja sen akkunat kimmelsivät tuokion vanhaa katedraalia muistuttavassa väririkkaudessa. Ne hehkuivat synkän harmaassa kehkyssään kuin ympäristön kahlehtiman mielen kaihoisan kiihkeät mietteet.

— Tuo vanha piilipuuden suojustama talo vaikuttaa minusta aina niin yksinäiseltä ja autiolta, sanoi Anna. — Vieraita ei sinne koskaan näy menevän. Tosinhan sen kujatie eroaa suuresta maantiestä, jota emme näe täältä, mutta minusta tuntuu sittenkin siltä, kuin ei sinne menisi eikä sieltä tulisi koskaan ainoatakaan ihmistä. Ja kuinka ihmeellistä, ettemme koskaan satu yhteen sen asukasten kanssa, kun ei sinne sentään ole kuin neljännestunnin matka. Kenties olen nähnyt heidät kirkossa, mutta siinä tapauksessa en ole osannut heitä erottaa kirkkovierasten joukosta. Ikävää, että he ovat tuollaista seuraa karttavaa väkeä, kun he ovat ainoat läheiset naapurimme.

— Oletko koskaan päässyt selville siitä, kuka tuo hanhia paimentava tyttö oli, joka sinun mielestäsi oli niin kaunis? kysyi Gilbert.

— En. Kuinka lienee sattunut niin, etten ole koskaan muistanut keneltäkään pyytää tietoja hänestä. Mutta tuosta ensi päivästä saakka en ole koskaan nähnyt häntä, niin että hän varmaan sittenkin oli jokin muukalainen. Voi sentään — nyt aurinko vaipui kukkulain taa — mutta katsos, tuolla tuikkaa majakka!

Illan yhä hämärtyessä ilmestyi heidän silmissänsä majakan lyhdyn ympärille aina väririkkaampia renkaita, ja joka suuntaan levisi valkoisia säteitä, jotka muodostivat laajan valoympyrän yli loivasti ylenevään kenttien, sataman, hietasärkkien, joiden ääriviivat jo olivat häipyneet hämyyn, sekä loitolle pimeään vaipuvalle merelle.

— Minusta tuntuu kuin voisi tuo valo käydä minuun käsiksi ja heittää minut peninkulmien päähän merelle, sanoi Anna, kun tuollainen kirkas säde jälleen verhosi heidät häikäisevään valoon.

Ja hän tunsu kuin helpotusta heidän tultuansa niin lähelle majakkaa, ettei heihin enää sattunut tuo kiusallinen kirkas valo, joka näytti ikäänkuin halkovan pimeyttä, tuikahtaessaan aina määräjän jälkeen heidän ylitsensä kautta avaran ympäristön.

Kääntyessään kapeammalle tielle, joka kenttien poikki johti majakalle, kohtasivat he tuntemattoman miehen, joka näytti tulevan majakalta päin ja jonka ulkomuoto vaikutti niin omituiselta, että he ehdottomasti tulivat katsoneeksi häntä kiinteämmin. Oikeastaan hänellä oli varsin komea ulkomuoto — hän oli pitkä ja harteikas ja hänellä oli tarmokkaat, säännölliset piirteet, vahvasti kaartuva nenä ja harmaat avokatseiset silmät. Pukunsa puolesta hän oli kuin varakas maanviljelijä pyhätamineissaan, ja

sen puolesta hän olisi voinut olla kuka tahansa kalastajakylän tai The Glenin asukkaista. Mutta hänen rintaansa peitti vyötärölle saakka ulottuva tuuhea ruskea parta, ja selkäpuolella aaltoili tummanruskea tukka harmaan vihreän huopahatun alta esiin yhtä tuuheina kiharoina.

— Onkohan hän jokin hiusvoiteen kaupitsija, joka arvelee tuollaista ilmoittamistapaa soveliaimmaksi tässä vaatimattomuuden maailmassa? kuiskasi Gilbert, vastaantulijan ehdittyä kuuluvista.

— Siltä melkein näyttää, kuiskasi Anna vastaan, pidättäen nauruansa, — kuka kumma hän mahtanee ollakaan?

— Sitä en tiedä, mutta jos kapteeni Jim kokoaa tänne majakkansa seutuville tuollaisia kummituksia, niin en tule tänne enää koskaan varaamatta taskuuni hiukan terästä niiden karkottamiseksi. Kotiutunut merimieskään hän ei ollut — siinä tapauksessahan hänen omituinen ulkomuotonsa kenties olisi käsitettävissä. Varmaankin hän kuuluu johonkin noista vanhoista suvuista, jotka asuvat lahden tuolla puolen, — setä Dave sanoo, että niissä on tavattavissa paljon ihmeellisiä olentoja.

— Setä Dave on hiukan yksipuolinen, olen ollut huomaavinani. — Oi, Gilbert, oletko koskaan nähnyt mitään noin ihanaa?

Neljän tuulen majakka oli rakennettu merestä äkkijyrkkään kohoavan punaisen hietakivikallion kielekkeelle. Toisella puolen, juuri sataman suulla, sijaitsi hopeanhohtoinen hietasärkkä, toiseen suuntaan jatkui miellyttävin kaarroksin kauas ulottuva jono jyrkkiä punaisia kallioita, joiden välille meri muodosti sileiden piikivien reunustamia pieniä lahdekkeita. Se oli ranta, ylvään suurenmoinen sekä myrskyn vyörytellessä kirkkaan vihreitä hyökyaaltoja sitä vastaan että sen levitessä tyynenä ja liikkumaton tähtivalossa. Sellainen ranta saa hereille voimakkaan yksinäisyudentunteen. Metsä ei koskaan käy koleaksi — siellä on aina iloista, salaperäistä sipinää ja supinaa. Mutta meri on jättiläinen, joka huokailee ja voihtii ainaisessa tuskassa jostakin haikeasta ja salaisesta surusta, jonka se kätkee poveensa aikojen loppuun saakka. Sen syvimmistä salaisuuksista emme koskaan pääse täysin selville — pintapuolisinkin kosketus niiden kanssa saattaa meidät mielenjärkytyksen ja kauhun valtaan. Metsä kutsuu meitä sadoin äänin, mutta meren ääni on alati yksi ja sama — mahtava kohina, joka tempaa sielun sävel virtaansa. Metsät ovat inhimillisiä, mutta meri merkitsee arkkienkeliä seuraa.

Anna ja Gilbert tapasivat kapteeni Jimin istumassa penkillä majakan edustalla, viimeistelemässä ihmeellistä, täydessä taklauksessa olevaa leikkikalukuunaria. Hän nousi ja lausui vieraansa tervetulleiksi hänelle ominaisella herttaisella kohteliaisuudella.

— Tämä on ollut kauttaaltaan ihana päivä, rouva Blythe, ja nyt tuo ilta mukanaan ihanimman kaikesta. Istuisimmeko ehkä vielä hetkisen täällä ulkona, kun on vielä hiukan päivänvaloa? Minä olen juuri valmistanut tämän lelun eräälle pikku sukulaiselleni, joka asuu The Glenissä. Kaduin heti, että olin luvannut sen tehdä, sillä pojan äiti ei ollut hyvillään asiasta. Hän pelkää, että poika jonakin kauniina päivänä lähtee merille, ja hänen mielestänsä tuo halu on pahasta. Mutta mitä muuta jäikään minulle neuvoksi, rouva Blythe, kuin pitää lupaukseni? Minusta on anteeksiantamatonta rikkoa lapselle annettu lupaus. Tulkaa nyt tänne ja käykää istumaan ja hoitakaa mukavuuttanne.

Tuuli kävi maalta päin, ja hopeanhohteiset pienet laineet synnyttivät vain hiljaista loisketta. Hämärä levitti punervansinisen vaippansa yli hietasärkkien ja niemien, joita lokit käyttivät pesimispaikkoinansa. Taivaanrannalle oli kokoontunut joukko yhä laajenevia, ihmeellisiä pilvenlonkareita. Iltatähti oli vartiossa aallonhalkaisijan luona.

— Eikö todella kannatakin tulla katsomaan tätä näköalaa? sanoi kapteeni Jim, luoden ympärilleen katseita, joissa kuvastui omistamisen iloa ja ylpeyttä. Täällä on erillään kaikesta maailman touhusta ja puuhasta ja omanvoitonpyynnöstä. Pääsymaksua ei myöskään tarvitse suorittaa — saa ilmaiseksi taivaan ja meren. Nyt nousee kuu pian, ja minä en väsy koskaan katsomasta, miltä näyttää, kun kuu nousee näiden kallioitten ja mastojen ja tuon aavan ulapan takaa. Joka kerta tuottaa vaihtelua ja uusia yllätyksiä.

He jäivät katsomaan kuunnousua, ja vaipuen äänettömyyteen, joka todisti täydellisestä tyydytyksestä, he ihailivat kuutamon esiinloitsimaa uutta maisemakuvaa. Senjälkeen menivät he majakkaan ja kapteeni Jim selitti heille siellä vilkkuvalokoneen rakenteen. Lopuksi he joutuivat alakerran suureen huoneeseen, missä avoimella liedellä paloi meren kuljettamista puista laadittu leimuava roihu.

— Tämän tulisijan olen itse muurannut, kertoi kapteeni Jim. — Valtio ei kustanna majakanvartijoille sellaista ylellisyystavaraa. Katsokaapa kuinka väririkkaan loimun noista puista saa! Jos tahdotte hiukan ajopuita, lämmittääkseenne arkihuonettanne, rouva Blythe, niin minä varsin kernaasti jonakin päivänä tuon teille niitä kärryllisen. Käykääpä nyt istumaan, niin minä keitän hiukan teetä.

Kapteeni Jim tarjosi tuolin Annalle, ajettuaan siitä ensin pois suuren punakeltaisen kissan ja pantuaan pois sanomalehden.

— Laittaudupa siitä pois, Ensi perämies, ukko kulta! Sinullahan on oma paikkasi sohvalla. Minun täytyy panna tämä sanomalehti talteen, kunnes ehdin lukea siitä kertomuksen. Se on nimeltään "Rakkauden harhatiet". Tuollainenhan ei nyt oikeastaan ole minun ikäisiäni varten, mutta minä luen sen kumminkin, nähdäkseni kuinka pitkälle kirjailija voi venyttää kertomustansa. Me olemme nyt ehtineet kuudenteenkymmenenteenkahdenteen lukuun, ja minun nähdäkseni häät eivät ole nyt sen lähempänä kuin alussakaan. Kun pikku Joe tulee, annan hänen aina lukea minulle ääneen merirosvojuttuja. Eikös ole hullunkurista, kuinka ahnaita tuollaiset pienet viattomat olennot ovat vertatihkuville jutuille?

— Aivan kuten Davy-poikanen minun kotonani, sanoi Anna. — Hän tahtoo myöskin aina sellaisia kertomuksia, jotka ovat täynnä konnankoukkuja ja verenvuodatusta.

Kapteeni Jimin tee osoittautui erinomaiseksi juomaksi. Hän iloitsi lapsen tavoin Annan kehuskelusta, mutta koetti salata tyytyväisyyttään.

— Salaisuus on siinä, etten minä koskaan hutilo kermaan nähden, selitti hän. — Kerman pitää olla kunnollista ja väärentämätöntä tavaraa. Ja teeveden täytyy kiehahtaa aivan äkkiä.

— Me kohtasimme äsken tiellä ihmeellisen olennon, joka näytti tulevan teidän tyköänne, sanoi Gilbert, heidän syödä naperrellessaan pikkuleipiä, jotka kapteeni Jim oli poiminut esiin läkkitötteröstä. — Kuka tuo tulija oli?

Kapteeni Jim nauraa virnisteli.

— Hän oli Marshall Elliott, muuan oiva mies, joka on vain aivan hiukan päästä vialla. Ihmettelitte kaiketi, mitä hän on tarkoittanut sillä, että aikojen kuluessa on muuttanut itsensä jonkinmoiseksi museo-esineeksi.

— Onko hän jokin uudenaikainen nasiiri tai heprealainen profeetta, joka on jäänyt elämään aikojen alusta? ihmetteli Anna.

— Ei kumpikaan. Kaikki johtuu luonnollisesti politiikasta. Koko tämän seudun asujamisto on politiikan läpituunkemaa. Täällä ovat ihmiset syntyänsä vanhoillisia tai edistysmielisiä, kuinka kunkin osaksi on tullut, ja sellaisina he myöskin elävät ja kuolevat. Ja mihin he ryhtyvät taivaassa, jossa politikoinen luultavasti on kiellettyä, sitä minä en tosiaankaan pysty käsittämään. No, tämä Marshall Elliott kuuluu edistysmielisiin. Niihin minäkin lukeudun — joskin maltillisimpiin joukosta. Mutta malttia ei Marshallilta koskaan käynyt odottaminen. Noin viisitoista vuotta sitten olivat puolueriidat erityisen kiihkeät, ja vaalit olivat tulossa. Marshall taisteli hengenheimolaistensa puolesta kynsin ja hampain, ja hän oli niin vakuutettu heidän voitostansa, että hän eräässä julkisessa kokouksessa vannoi juhlallisesti, ettei hän ajaisi partaansa eikä leikkaisi tukkaansa, ennenkuin edistysmieliset olivat päässeet valtaan. No, he eivät päässeetkään voitolle eivätkä ole päässeet vielä tänäkään päivänä — hahaha — ja nyt hän saa kuljeskella tuollaisena kummituksena. Mutta sanassaan pysyvä mies hän on, sitä ei käy kieltäminen.

— Mitä hänen rouvansa siitä sanoo? kysyi Anna.

— Hän on poikamies. Mutta jos hänellä olisikin vaimo, niin olen vakuutettu, ettei tämä saisi häntä rikkomaan lupaustaan. Hän kuuluu muutoin tunnetusti itsepäiseen ja taipumattomaan sukuun. Marshallin veljellä Aleksanterilla oli pihakoira, josta hän piti paljon, ja kun koira oli kuollut, tahtoi tuo mies saada sen haudatuksi kirkkotarhaan vihittyyn maahan, "yhteen toisten kristittyjen kanssa", kuten hän sanoi. Siihen ei luonnollisesti suostuttu, ja silloin hän hautasi koiran aivan kirkkotarhan aidan viereen eikä enää koskaan astunut jalkaansa kirkkoon. Mutta sunnuntaina hän ajoi perheineen kirkolle ja kävi istumaan koiran haudalle, joka oli huolellisesti hoidettu ja kukilla koristettu, ja sitten he lukivat Raamattua ja rukoilivat koko jumalanpalveluksen ajan. Väitetään hänen kuolinvuoteellaan pyytäneen vaimoansa hautaamaan hänet koiran viereen. Vaimo oli muutoin varsin säyseä olento, mutta tällä kertaa hän tuimistui. Hän sanoi, että hän puolestansa ei aikonut maata koiran rinnalla, niin valpas ja herttainen kuin se oli ollutkin, mutta jos niin oli, että mies itse mieluummin halusi saada viimeisen leposijansa koiran viereen kuin hänen viereensä, niin hänen tahtonsa kyllä saisi tapahtua. Aleksanteri Elliott oli muutoin itsepintainen kuin aasi, mutta hän piti vaimostansa, ja niin hän antoi myötä ja sanoi: "No, hautaa minut sitten, tuhat tulimaista, minne ikinä haluat. Mutta minä odotan, että kun enkeli Gabriel toitottaa torveansa, uskollinen koirani on kavahtava pystyyn yhtä valppaana kuin minäkin, sillä sielua oli sillä ainakin yhtä paljon kuin kaikilla noilla kaksijalkaisilla hölmöillä, olivatpa ne sitten nimeltään Elliott tai Crawford tai Mac Allister." Nuo sanat olivat hänen viimeisensä. — Mitä Marshalliin tulee, niin olemme me kaikki jo ehtineet tottua häneen, mutta voinhan ymmärtää, että hän muukalaiseen vaikuttaa peräti hullunkuriselta. Olen tuntenut hänet kymmenvuotiaasta saakka — nyt hän on viidenkymmenen vuoden vanha — ja minä pidän hänestä. Me olemme tänään olleet yhdessä turskankalastuksella. Enhän minä pystykään enää juuri muuhun — kuin pyydystämään silloin tällöin turskan tai forellin. Mutta sellaista ei ole aina ollut — ennen oli minulla kyllä tapana tehdä muutakin.

Ensi perämies muistutti nyt olemassaolostansa hypähtämällä kapteeni Jimin syliin. Se oli oikea kissasuvun loistoedustaja, täysikuuta muistuttavine pyöreine naamoinensa, vilkkaine vihreine silminensä ja mahtavine kypälöinensä, jotka se loikoessaan aina käänsi koukkuun. Kapteeni Jim silitteli hiljaa sen sametinpehmoista turkkia, ja se kohotti velttona ja tyytyväisenä häntänsä pystyyn.

— Minä en ole juuri koskaan ollut ihastunut kissoihin, ennenkuin löysin Ensi perämiehen, puheli kapteeni säestäen mirrin äänestä kehruuta.

— Minä olen pelastanut sen kuolemasta, ja kun on tehnyt eläimelle tuollaisen palveluksen, täytyy siihen myöskin kiintyä. Sehän on melkein sama kuin jos olisi lahjoittanut sille elämän'. Tässä maailmassa on kauhean ajattelemattomia ihmisiä. Muutamat noista kaupunkilaisista, joilla on kesäasuntonsa lahden tuolla puolen, ovat niin ajattelemattomia, että se jo lähenee julmuutta. Ne pitävät kesällä kissoja ja hemmottelevat niitä, ruokkivat niitä makupaloilla ja laittavat niille kaulaan silkkirosvukkeita ja kulkusia. Sitten ne syksyllä matkustavat tiehensä ja jättävät kissat nälkään ja viluun. Minä aivan kiukustun tuota ajatellessani... Viime talvena löysin eräänä päivänä rannalta kuolleen kissaemoraukan, painautuneena kolmea pientä poikastansa vastaan, jotka olivat niin laihat, että niissä oli vain luut ja nahka. Kuollessaan oli emo vielä koettanut niitä lämmittää. Sen jäykistyneet kypälät olivat niiden ympärillä. Minä itkeä tilitin, niin vanha kuin olenkin. Ja sitten kiroilin. Lopuksi otin sitten nuo kolme pientä poikasta mukaani kotiin ja ruokin niitä ja hankin niille hyvät kodit. Minä tunsin tuon matamin, joka oli jättänyt kissan hoidotta, ja kun hän jälleen palasi tänne keväällä, menin hänen luoksensa ja silloinkos hän sai kuulla kunniansa!

— Mitä hän siihen sanoi? tiedusteli Gilbert.

— Hän itki ja sanoi, että "sitä hän ei ollut ollenkaan tullut ajatelleeksi." Mutta minä sanoin hänelle: "Luuletteko te, että tuo kelpaa puolustukseksi, kun teidän tuomiopäivänä on vastattava tuon emoparan hengestä? Mitä varten on Herra antanut teille aivot, jos ei siksi, että käyttäisitte niitä ajattelemiseen?" Toiste hän varmaan varoo jättämästä kissoja oman onnensa nojaan.

— Oliko Ensi perämieskin tuollainen hylätty kissaparka? kysyi Anna, tehden lähestymisyhteyden, jonka asianomainen suvaitsi armollisesti pitää hyvänänsä.

— Oli kyllä. Minä löysin sen eräänä kirpeän kylmänä talvipäivänä. Silkinauha, jonka jokin hölmö oli sitonut sen kaulaan, oli tarttunut puun latvassa kiinni oksaan, ja paitsi sitä, että kissa oli nälkään nääntynyt, oli se myöskin kuristumaisillaan. Olisittepa nähnyt sen silmät, rouva Blythe! Sehän oli vain poikanen, mutta varmaankin se oli voinut jo pitää huolta itsestään, kunnes se tarttui puuhun. Kun minä olin saanut sen irti, nuolaisi se nopeasti minun kättäni terävällä punaisella pikku kielellänsä. Silloin ei se ollut tuollainen roteva merijätkä kuin nyt. Se oli lempeä ja hurskas kuin karitsa. Siitä on nyt yhdeksän vuotta. Ollaksensa kissa se on tullut aika pitkäikäiseksi. Aika muhkea mirri, tämä minun Ensi perämieheni!

— Olisin pikemminkin odottanut, että te olisitte pitänyt koiraa, sanoi Gilbert.

Kapteeni Jim pudisti päätänsä.

— Minulla oli kerran koira. Se merkitsi minulle niin paljon, etten sen kuoltua voinut hankkia toista sijaan. Se oli ystävä — ymmärrätkö, rouva Blythe? Perämies on vain hyvä toveri. Minä pidän Perämiehestä — ja suureksi osaksi juuri sentähden, että se on niin taitava keksimään kepposia — niinhän kissojen laita aina on. Mutta koiraani minä rakastin. Oikeastaan voin varsin hyvin käsittää nuo tunteet, joita Aleksanteri Elliottilla oli koiraansa kohtaan. Kunnan koirassa ei ole mitään vilppiä. Siksi ne kaiketi ovat rakastettavampia kuin kissat. Mutta kissat ovat, kissa vieköön, paljoa mielenkiintoisempia. Ei, tässä minä istun laverrellen turhaa lorua. Miksikä te ette käske minua vaikenemaan! Mutta koska nyt olette juoneet teenne, niin ehkä saan näyttää muutamia pikkukapineita, joita teistä kenties olisi hauska katsella — olen koonnut ne ihmeellisiltä seuduilta, joita ennen maailmassa huvikseni kävin katselemassa.

Kapteeni Jimin "pikkukapineet" osoittautuivat kokoelmaksi monenmoisia harvinaisuuksia — jotkut kammottavia, jotkut eriskummaisista tai kauniita. Ja melkein jokaiseen niistä liittyi jokin ihmeellinen kertomus.

Anna ei unohtanut koskaan, millä ihastuksella hän tänä kuutamoilta kuunteli noita vanhoja kertomuksia ihmeellisen ajopuu-roihun ääressä, hopeahohteisen meren puhuessa heille tenhokieltänsä avoimen akkunat takana ja laineiden loiskiessa kallioiden juurella.

Kapteeni Jim ei lausunut ainoatakaan kerskuvaa sanaa, mutta oli mahdoton olla oivaltamatta, mikä sankari tuo mies oli ollut — rohkea, vilpitön, neuvokas ja epäitsekäs. Siinä hän nyt istui pienessä huoneessansa, loitsien kuulijoittensa eteen silminnähtävinä kaikki nuo ihmeelliset seikat. Kulmien värähdys, lystikkään vallaton irvistys, sana, liike valaisivat mitä havainnollisimmalla tavalla jonkin

tapahtuman tai luonteen esitystä.

Muutamissa kapteeni Jimin seikkailuissa tapahtui niin ihmeellisiä käännteitä, että kuulijat miettivät mielessänsä, eikö hän ehkä hiukan liiaksi käyttänyt hyväksensä heidän herkkäuskoisuuttaan. Mutta tuo epäluulo oli täysin aiheeton, se selveni heille myöhemmin. Hänen kertomuksensa olivat aivan pilkullensa totuudenmukaisia. Kapteeni Jimillä oli synnynnäiset satukirjailijan lahjat, jotka saattavat menneisyyden ja unhon usmaan vaipuneen jälleen kohoamaan esiin, saamaan muotoa ja väriä, menettämättä silti houkuttelevaa ja salaperäistä luonnettansa.

Kapteenin kertomukset vuoroin naurattivat Annaa ja Gilbertiä, vuoroin värisyttivät heitä, ja kerran tunsu Anna silmiensä tulevan tulvilleen kyneleitä. Kapteeni Jim näki niiden vierivän pitkin hänen poskiansa ja luki ne erityiseksi tunnustukseksi kertomataidollensa.

— Minulle on mieleen, jos ihmiset tällaisina hetkinä panevat hiukan itkukuksi, sanoi hän. — Katson sitä kohteliaisuudenosoitukseksi. Mutta sittenkään en ole pystynyt esittämään kokemiani ja näkemiäni seikkoja oikeassa valaistuksessa. Minulla on ne kaikki merkittyinä muistiin "elämänvaiheissani", kuten tuota kokoelmaa olen nimittänyt, mutta en pysty saamaan niitä oikeaan muotoon. Jos voisin keksiä oikeat sanat ja panna ne paperille, sukeutuisi siitä oikein mukava kirja. Se veisi voiton "Rakkauden harhateistä", ja luulen, että Joekin lukisi sitä yhtä mielellään kuin merirosvojuttuja. Niin, minä olen elämässäni ollut mukana monenmoisissa seikkailuissa, ja tiedättekös, rouva Blythe, vanhus ikävöi yhä uusia. Minähän olen nyt ainoastaan vanha ja hyödytön ukkorähjä, joka jo on joutunut istumaan kuivalle maalle, mutta väliin tunnen niin valtavaa halua saada lähteä purjehtimaan — saada purjehtia kauas auringonlaskun taa ja — jäädä sille matkalle.

— Te tahtoisitte Odysseuksen tavoin:

"Kulkua auringon seuraten, retken purtenne johtaa
Läntisten tähtien teille — karttaen kuoloa maalla,"

sanoi Anna haaveksivalla äänensävyllä.

— Odysseus? Hänestä olen kyllä lukenut! Hänellä oli siivo vaimo, joka kutoi kangastansa ja oli hänelle uskollinen. — Niin, siltä juuri minusta tuntuu. Siltä tuntuu kaikista vanhoista merimiehistä, luullakseni. Mutta arvatenkin minä saan kuolla kuin mikäkin maamoukka. Minkä on tapahtuminen, se tapahtuu. Oletteko kuulleet puhuttavan vanhasta William Fordista, joka ei koskaan suostunut menemään veneeseen, siksi että hän pelkäsi hukkuvansa. Muuan povari oli ennustanut hänelle niin käyvän. Eräänä päivänä hän sai sitten pyörtymiskohtauksen ja kaatuessaan hän joutui suin päin vesialtaaseen, joka oli tallin edustalla, ja hän tukehtui. — Täytyykö teidän nyt jo lähteä? Tulkaa pian toiste ja käykää usein minua katsomassa! Ensi kerralla on tohtorin vuoro pitää puhetta. Hän tietää monenmoista, josta haluaisin päästä selville. Täällä minä hiljaksen puuhailen päivät päästään, ja aika käy väliin varsin pitkäksi. Tässä suhteessa pahenivat asiat Elizabeth Russellin kuoltua. Me sopeuduimme niin hyvin yhteen.

Kapteeni Jimin äänessä soinnahti tuo syvälinen ja liikuttava tunne, joka täyttää vanhuksen mielen, hänen menettäessään hyvät ystävänsä toisen toisensa jälkeen — ystävät, joiden paikkaa nuorempi sukupolvi ei voi koskaan täysin täyttää, miten herttaisesti ja ymmärtämystä osoittavasti se esiintyneekin. Anna ja Gilbert lupasivat molemmat tulla pian jälleen käymään ja uudistaa käyntinsä usein.

— Hän on herttainen vanhus, sanoi Gilbert, kun he nyt astelivat kotiinpäin.

— Hyvin herttainen. Minusta on vain niin vaikeata saada nuo hänen hurjat seikkailunsa soveltumaan yhteen hänen vaatimattoman ja sydämellisen olentonsa kanssa, sanoi Anna miettiväisesti.

— Niin et ajattelisi, jos olisit, kuten minä, nähnyt hänet äskettäin eräänä päivänä kalastajakylässä. Muuan Peter Gautier'in venekuntaan kuuluva nuorukainen sanoi jonkin raakuuden eräästä tämän seudun tytöstä. Olisitpa silloin nähnyt kapteeni Jimin! Hänen silmänsä kipinöivät, kun hän iski ne tuohon poikaan! Hän oli kuin toinen ihminen! Paljoa hän ei sanonut — mutta hän sanoi sanottavansa tarpeellisella tarmolla. Kuinka tuo toinen olikaan häpeissään! Ei, kapteeni Jimin kuullen ei pidä puhua rumasti kenestäkään naisesta hänen selkäänsä takana.

— Ihmeellistä, ettei hän ole mennyt naimisiin, sanoi Anna. — Hänellä pitäisi oikeuden mukaan tässä iässä olla poikia, jotka ohjaisivat aluksia, ja lapsenlapsia, jotka tarrautuisivat hänen polviinsa, pyytäen häntä kertomaan jotakin... Se tuntuisi paljoa luonnollisemmalta. Mutta hänellä on ainoastaan "muhkea mirrinsä".

Mutta Anna erehtyi. Kapteeni Jim omisti muutakin. Hän omisti erään muiston.

X.

LESLIE MOORE.

— Tänä iltana emäntänne lähtee pitkälle kävelyretkelle aina niemen tuolle puolen, sanoi Anna Gogille ja Magogille eräänä tyynenä lokakuun iltana.

Ei ollut muita, joiden kanssa hän olisi voinut keskustella, sillä Gilbert oli lähtenyt kalastajakylään. Anna hoiti tuon pienoismaailmansa niin mallikelpoisella tavalla kuin voi odottaa henkilöltä, joka oli Marilla Cuthbertin kasvattama, ja hän voi hyvällä omallatunnolla lähteä pois kotoa. Monta ihanaa kävelyretkeä hän oli jo tehnyt rannikolla, väliin Gilbertin seurassa, väliin kapteeni Jimin kanssa, väliin yksin omine ajatuksinensa ja uusine hempeine haaveinensa. Hän piti rantatiestä, joka johti sataman hiljaa keinuvien, tervalta tuoksuvien veneitten ohi, hän käyskenteli myöskin mielellään hopeanhoitoisilla hietasärkillä, missä raikkaat merituulet puhalsivat, mutta rakkain oli hänelle kallioranta jyrkänteineen ja rotkoineen, aaltojen kiillottamme ja hiomine vierinkivineen ja syvine lahdekkeineen, missä piikivet hohtivat kirkkaassa matalassa vedessä. Ja sille rannalle hän nyt lähti tänä iltana.

Kolme päivää oli syysmyrsky riehunut, tuoden mukansa kovia sadekuuroja. Jymisten olivat ärjyaallot iskeneet kallioihin, tyrskyjen valkoinen vaahto oli sinkoillut kauas yli aallonhalkaisijan, ja vesi oli käynyt sameaksi tuossa muutoin niin siintävässä ja peilikirkkaan tyynessä Neljän tuulen lahdessa. Mutta nyt oli tuuli tyntynyt, ja puhtaana hohti ranta huuhtelun jälkeen. Ilmassa ei tuntunut lehahdustakaan, mutta vielä vyöriskelivät mainingit, heitellen kaunista valkoista vaahtoa hiedalle ja kallionlohkareille. Loppumattomana jonona ne lähestyivät rantaa, välittämättä jo kaikkialla vallitsevasta tyynen ja rauhan tunnelmasta.

— Oi, tämä on hetki, jonka takia kyllä kannattaisi pitää viikkomääriä myrskyä ja sadesäätä, huudahti Anna antaen katseensa liukua ylhäältä kallionlohkareelta, missä hän seiso, yli tuon keinuen liikehtivän vedenkalvon. Sitten hän laskeutui kapeata ja jyrkkää polkua pitkin lahdekkeen luo, missä hän voi nauttia ihanasta yksinäisyydestä kallioitten, meren ja taivaan ympäröimänä.

— Minua niin haluttaisi laulaa ja tanssia, sanoi hän itseksensä. — Minua ei näe ainoakaan ihminen — ja kalalokit eivät juoruile. Täällä voin käyttäytyä niin hassusti kuin ikinä tahdon!

Hän kohotti hamettansa ja jatkoi matkaansa kevyin tanssiaskelin pitkin kovaa ja kiinteätä rantakaistaletta, töin tuskin turvassa mainingeilta, jotka melkein huuhtelivat hänen jalkojansa värehtivällä vaahdollansa. Pyörähdellen ja naureskellen kuin lapsi hän saapui lopuksi pienelle lahden itäpuolella ulkonevalle niemekkeelle. Silloin hän äkkiä pysähtyi, punehtuen kiihkeästi. Hän ei ollutkaan yksin, läheisyydessä oli ollut henkilö, joka oli tarkannut hänen tanssiansa ja kuullut hänen naurunsa.

Tuo Annan aikaisemmin näkemä kultakutrinen, sinisilmäinen tyttö istui niemessä kivilohkareella, kallionkielekkeen takana, joka oli estänyt Annan häntä havaitsemasta. Hän katsoi suoraan Annaan, kasvoillaan ilme, jossa yhtyi hämmästys, myötätunto ja — oliko tuo mahdollista? — kateus. Hän oli avopäin, ja muhkea, kiiltävä tukka oli kiedottu hänen päänsä ympäri ja kiinnitetty heleämpunaisella nauhalla. Hänellä oli tumma, hyvin yksinkertainen puku, mutta sitä piti koossa hienorakenteisen, notkean vyötärön ympärillä silkkiyö, joka oli samaa lämpöisen punaista väriä kuin tukkanauhakin.

Kädet, jotka hän oli pannut ristiin polvien ympäri, olivat ruskeat ja ilmeisesti työhön tottuneet, mutta kaulan ja hempeitten kasvojen iho oli kuulakanvalkoinen. Laskeva aurinko loi läntisellä taivaanrannalla purjehtivien pilvien lomitse häipyvän säteen, joka osui muukalaisen tukkaan. Ensi hetkenä voi luulla näkevänsä meren käsittämättömän olennon henkilöitynä — kaikkine salaperäisyyksineen, intohimoineen, houkuttelevine ja pettävine viehätöksineen.

— Te — te varmaankin luulette, että minä olen hiukan päästä sekaisin, sopersi Anna, koettaen tointua mielenhämmennyksestään.

Olipa tosiaankin harmillista, että tuo ylvään juhlallinen olento oli nähnyt hänet sellaisen lapsellisen hilpeuden vallassa — hänet, tohtorinna Blythen, jonka olisi tullut esiintyä läpeensä arvokkaasti kuten naidun naisen sopii.

— En suinkaan, vastasi muukalainen tyttö hänen kysymykseensä, — mitään sellaista en suinkaan ole ajatellut.

Enempää hän ei puhunut. Hänen äänensä oli välinpitämätön, hänen esiintymisensä hiukan torjuvaa. Mutta hänen silmiensä ilme, joka oli kiihkeän kaihoisa, mutta samalla arka, uhmaileva, mutta kumminkin myös rukoileva, saattoi Annan muuttamaan päätöksensä lähteä pois. Hän kävi nyt sen sijaan

istumaan kivelle tytön viereen.

— Emmekö voisi tehdä hiukan tuttavuutta? sanoi hän, turvautuen hymyilyynsä, jolla hän aina oli voittanut luottamusta ja ystävyyttä. — Minä olen rouva Blythe ja asun pienessä valkoisessa tuvassa, joka sijaitsee rantatörmällä lahden tuolla puolen.

— Tiedän sen kyllä, sanoi muukalainen. — Minä olen Leslie Moore — rouva Dick Moore, lisäsi hän jäykästi.

Anna istui silmänräpäyksen vaieten, niin ihmeissään hän oli. Hän ei ollut hetkeäkään ajatellut mahdollisuutta, että tuo muukalainen voisi olla naimisissa — hänessä ei ollut mitään rouvamaista. Ja hän olikin tuo naapuri, jonka talossa Anna oli kuvitellut tavallisen toimeliaan ja käytännöllisen maalaisrouvan hyörivän ja puuhailevan. Hänen oli mahdoton tarpeeksi äkkiä muuttaa mielikuvaansa eittämättömän todellisuuden mukaiseksi.

— Siis — siis te asutte tuossa harmaassa talossa, jonka ympärillä kasvaa piilipuita, sopersi hän.

— Niin kyllä. Minunhan olisi kaiketi jo aikoja sitten pitänyt käydä teillä vierailulla..., sanoi rouva Moore.

Mutta hän ei yrittänytäkään puolustaa tai selitellä laiminlyöntiänsä.

— Pyydän teitä siis tulemaan varsin pian, sanoi Anna ehdittyään joltisestikin tointua hämmästyksestään. — Me olemme niin läheiset naapurit, että meidän pitäisi tulla hyviksi ystäviksi. Neljän tuulen ainoa vika on se, että ihmiset asuvat niin kaukana toisistaan. Muutoinhan täällä on kaikin puolin ihanaa.

— Pidätkö te seudustamme?

— Pidätkö siitä! Minä rakastan sitä. En ole vielä koskaan nähnyt mitään niin kaunista kuin Neljän tuulen niemi ja sitä ympäröivä näköala.

— Minulla ei ole ollut tilaisuutta nähdä paljoa maailmaa, sanoi Leslie Moore hitaasti, mutta olen aina ollut sitä mieltä, että täällä on hyvin kaunista. Minäkin — rakastan tätä seutua.

Kuten koko hänen olentonsa, kuvasti hänen puheensäkin samalla arkuutta ja voimakasta sisäistä tunnetta. Anna sai omituisen vakuutuksen, että tuolla muukalaisella työllä — tuosta käsitteestä ei hän voinut vapautua — olisi varsin paljon sanottavaa, jos hänelle johtuisi mieleen avata sydämensä.

— Minä tulen usein tänne rantaan, sanoi rouva Moore edelleen.

— Niin minäkin, vastasi Anna. — Kuinka ihmeellistä, ettemme ole ennen sattuneet täällä yhteen.

— Varmaankin te käytte täällä varhemmin illalla kuin minä. Tavallisesti on jo myöhäinen — melkein pimeä, kun minä tulen. Ja minä tulen tavallisesti heti myrskyn jälkeen — kuten tänään. Meri ei miellytä minua samassa määrin silloin, kun se lepää uneliaana ja tyynenä. Minä pidän taistelusta — kuohusta ja pauhusta.

— Minä pidän aina merestä, olkoonpa se millä mielellä tahansa, vastasi Anna. — Meri merkitsee minulle täällä Neljässä tuudessa samaa, mitä minulle Avonleassa oli eräs tie, jota minä nimitin "Rakastavaisten poluksi". Tänä iltana se vaikutti minusta niin huolettomalta ja hilpeältä — aaltojen kuohussa oli kuin laulua ja soittoa — ja sentähden minunkin täytyi antautua hilpeyteni valtaan — pelkästä myötätunnosta. Sentähden tanssin hietarannalla kuin mikäkin hupakko. En tietysti voinut aavistaakaan, että joku näkisi sen. Jos neiti Cornelia Bryant olisi nähnyt minut, olisi hän tietenkin ennustellut kovia aikoja tohtori Blythelle.

— Te tunnette siis neiti Cornelian? sanoi Leslie nauraen.

Hänen naurunsa oli viehättävää — se helmeili esiin äkkiä ja odottamattomasti ja siinä raikahti kuin pikkulapsen viattomuutta. Se vaikutti Annaan vastustamattomasti, niin että hänkin tyrskähti nauruun.

— Tunnen kyllä! Hän on käynyt monta kertaa tervehtimässä minua haavekodissani.

— Haavekodissanne?

— Niin, se on typerä ja herttainen nimi, jonka Gilbert ja minä olemme antaneet meidän majasellemme. Me käytämme sitä vain kahdenkesken. Se pääsi epähuomiossa pujahtamaan huuliltani.

— Neiti Russellin pieni valkoinen talo on siis teidän haavekotinne, sanoi Leslie, hämmästyksen sävy äänessään. — Minulla oli myöskin kerran haavekoti, — mutta se oli palatsi, lisäsi hän nauraen jälleen,

mutta nyt naurua, jossa soinnahti katkera iva.

— Ah, voitte uskoa, että minäkin kyllä olen haaveksinnut palatsista, kuten varmaankin useimmat tytöt. Ja sitten me muutamme ilolla pieneen majaseen, jossa on kolme huonetta ja keittiö, mutta joka lahjoittaa meille kaikki mitä sydämemme halajaa — vain siksi, että meidän prinssimme suvaitsee asua siellä. Mutta teidän paikkanne olisi tosiaankin ollut palatsissa, tähän olette niin kaunis. Se teidän täytyy sallia minun sanoa — muutoin ei käy hyvin — minun täytyy saada lausua ilmi ihailuni. Te olette hurmaavin ilmiö, minkä elämässäni olen nähnyt, rouva Moore.

— Jos meistä on tuleva ystävät, täytyy teidän kutsua minua Leslieksi, sanoi toinen, omituisen kiihkeä sävy äänessään.

— Sen teen mielelläni. Ja minua ystävät nimittävät Annaksi.

— Sanoitte minua kauniiksi, jatkoi Leslie, jääden synkkänä tuijottamaan merelle. — Ehkä niin lienee, mutta se ainakin on varmaa, että minä vihaan kauneuttani. Toivoisin, että olisin aina ollut yhtä ruskeaksi päivettyynyt ja ruma kuin rumin ja päivettynein tyttö tuolla kalastajakylässä. — No, mitä te pidätte neiti Corneliasta?

— Neiti Cornelia on hyvin herttainen minun mielestäni, sanoi Anna. — Gilbert ja minä olimme viime viikolla kutsutut hänen luoksensa tee-illalliselle. Oletteko te kuullut puhuttavan pöydistä, jotka notkuvat?

— Muistelen lukeneeni sanomalehdistä, että niitä väliin on nähty lasten kesäsiirtoloissa, sanoi Leslie, ja hänen kasvoilensa levisi hymyilyn kajastus.

— Niin, neiti Cornelian pöydät notkuivat — luulen, että ne suorastaan huokailivat, niin suunnaton taakka oli niillä kannettavana. En voi vieläkään käsittää, kuinka hänelle oli johtunut mieleen laittaa niin paljon ruokaa kahdelle tavalliselle ihmiselle, kuten miehenei ja minä olemme. Hänellä oli muun muassa monta erilaista kaakkua, mutta ei kumminkaan sitruunakaakkua. Hän kertoi saaneensa sitruunakaakusta kerran kymmenen vuotta sitten ensimmäisen palkinnon keittonäyttelyssä Charlottetownissa, mutta sen päivän jälkeen hän ei ole uskaltanut valmistaa sitruunakaakkua, ettei vain epäonnistuisi ja menettäisi kuuluisuuttaan.

— Jaksoitteko te syödä hänen ruokiansa niin paljon, että hän oli tyytyväinen?

— Minä puolestani en siihen pystynyt, mutta Gilbert voitti hänen sydämensä sullomalla sisäänsä niin paljon, että minä häpesin... Neiti Cornelia sanoikin, ettei hän ollut koskaan nähnyt miestä, joka ei pitäisi enemmän savustetusta lohesta pinaatin kera kuin Raamatustansa. Tiedättekö, minä olen oikein ihastunut neiti Corneliaan.

— Niin minäkin, sanoi Leslie. — Hän on paras ystävä, joka minulla on tässä maailmassa.

Anna ihmetteli mielessänsä, miksikä neiti Cornelia ei ollut koskaan puhunut hänen kanssaan rouva Mooresta, jos he kerran olivat ystävykset. Muutoinhan neiti Cornelia oli ottanut puheeksi melkein jokaisen elävän olennon Neljän tuulen niemellä ja sen ympäristössä.

— Eikös tuo ole kaunista? kysyi Leslie hetken vaitiolon jälkeen, huomauttaen Annaa erinomaisesta valovaikutuksesta, jonka kallionhalkeaman lomitse siivilöityvä auringonsäde sai aikaan syvän tummanvihreän veden pinnalla. — Jos en olisikaan tällä retkelläni nähnyt muuta kuin tuon, olisin kumminkin katsonut saaneeni tarpeeksi korvausta käynnistäni.

— Varjo- ja valoilmiöt tällä kalliorantamalla ovat ihmeellisiä, sanoi Anna. — Pieni huoneeni, jossa tavallisesti istun ompelemassa, on lahdelle päin, ja minä istun siellä akkunan ääressä ja nautin nauttimistani. Väri- ja valovaihtelut ja varjojen muodot vaihtelevat hetki hetkeltä.

— Eikö teidän ole koskaan ikävä? kysyi Leslie äkkiä. — Eikö koskaan — yksinkään ollessanne?

— Ei. Luulen, etten ole vielä koskaan pitkästynyt aikaa, sanoi Anna. — Yksinkin ollessani minulla on hyvää seuraa — mietiskelen ja haaveilen ja suunnittelen minkä mitäkin... Olen mielelläni yksin silloin tällöin, saadakseni rauhassa harkita ja punnita asioita. Mutta minusta on hauska omistaa hyviä ystäviä — ja jutella hetkinen niiden kanssa, joiden seurassa viihdyn. Sanokaas — ettekö tahtoisit käydä minua tervehtimässä — ja oikein usein? Olkaa kiltti ja tehkää se! Luulen kyllä, lisäsi Anna naurahtaen, — että te pitäisitte minusta, jos tuntisitte minua lähemmin.

— Mutta kuinka olisikaan — pitäisitteköhän te minusta? sanoi Leslie vakavasti.

Tuo ei ollut imartelun tavoittamista — hänen katseensa oli synkän iloton suuntautunut ulapalle, missä vaahtoharjaiset aallot hopeisina hohtelivat kuutamossa.

— Olen vakuutettu, että kiintyisin teihin, sanoi Anna. — Ja älkää luulko, että minä olen niinkään järjetön, vaikka näittekin minun illan suussa tanssia hypiskelevän rantaa pitkin! Käyn kyllä vähitellen arvokkaammaksi! Tiedättekö etten minä ole ollut vielä kovinkaan kauan naimisissa? Minusta on kuin olisin vielä nuori tyttö, niin, välistä tunnen itseni suorastaan lapseksi.

— Minä olen ollut naimisissa kymmenen vuotta, sanoi Leslie.

Tuossa oli nyt jälleen melkein uskomaton seikka.

— Mitä ihmettä! Tehän ette voine olla edes minun ikäisenikään! huudahti Anna. — Teidän on täytynyt olla vallon lapsi naimisiin mennessänne.

— Olin kahdeksantoista vuotias, sanoi Leslie, nousten paikaltaan ja ottaen pienen päähineen ja viitan, jotka olivat hänen vieressänsä. — Nyt olen kahdeksankolmatta vuoden vanha. — Mutta nyt minun kaiketi täytyy lähteä kotiin.

— Niin minunkin, Gilbert on varmaankin jo palannut. Mutta olen niin iloinen siitä, että me tietämättämme panimme toimeen tämän kohtaamisen ja olemme tutustuneet toisiimme.

Leslie ei vastannut mitään, ja tuo vaikutti Annaan hiukan jäähdyttävästi. Hän oli vilpittömällä mielellä tarjonnut ystävyyttään, mutta mitään ihastusta ei hänen tarjouksensa ollut herättänyt — tai kenties se oli suorastaan hylätty. Vaieten kapusivat he rantakallioita ylös ja kulkivat sitten poikki laidunmaan, jonka pehmoinen, nyt jo kellastunut ruohopeite kuutamossa näytti kellertävältä sametilta. Heidän ehdittyään rantatielle pysähtyi Leslie.

— Minä lähden tätä tietä, rouva Blythe. Tehän tulette joskus minua tervehtimään, eikö niin?

Annasta tuntui, kuin hän olisi sanonut nuo sanat vain siksi, ettei katsonut voivansa olla sitä tekemättä. Kutsu tuntui hänestä väkinäisesti lausutulta.

— Minä tulen, jos te todella tahdotte, että sen tekisin, vastasi hän kylmäkösti.

— Tietysti minä tahdon — sen vakuutan, huudahti Leslie pontevasti, kuin vapautuen jostakin esteenä olleesta seikasta.

— Siinä tapauksessa kyllä tulen. Hyvää yötä, Leslie!

— Hyvää yötä, rouva Blythe!

Anna asteli nyt kotiin syviin ajatuksiin vaipuneena, ja tultuansa perille hän heti kertoi Gilbertille äskeisestä tuttavuudenteostaan.

— Siinäähän olet nähtävästi saanut arvoituksellisen naisolennon tutkittavaksesi, sanoi Gilbert. — Hänen vertaistansa et ole varmaankaan tavannut koskaan Avonleassa etkä seminaarissa.

— En tosiaankaan, sen voin vakuuttaa. Hän on kyllä aivan toisenlaatuinen kuin muut tämän seudun naiset. Hänen kanssaan ei voi puhua voin- ja lihanhinnoista. Ja minä kun kuvittelin että hän olisi rouva Rakel Lynden toisinto — touhuava, toimelias ja arkipäiväinen. Oletko koskaan nähnyt hänen miestänsä, Dick Moorea, Gilbert?

— En. Olenhan tosin nähnyt useitakin miehiä työssä pelloillaan, vaan enhän voi mitenkään tietää, ken heistä ehkä olisi voinut olla Moore.

— Hän ei sanallakaan maininnut miestänsä. Olen varma, ettei hän ole onnellinen.

— Tuosta, mitä kerroit, voi hyvin tehdä johtopäätöksen, että hän joutui naimisiin kauan ennen kuin voi käsittää, mitä tuo merkitsi hänen elämäänsä nähden, ja niin hän huomasi liian myöhään tehneensä erehdyksen. Tuollainen ei ole niinkään harvinaista, Anna. Yleväluontoinen nainen olisi koettanut tyytyä kohtaloonsa ja muodostella elämänsä parhaansa mukaan. Mutta rouva Moore on nähtävästi vain käynyt mieleltänsä katkeraksi ja tylyksi.

— Älkäämme lausuko hänestä arvostelua ennenkuin pääsemme selville asioista, sanoi Anna. — En luule, että hänen elämänkohtalonsa on noin tavallista laatua. Tulet käsittämään, miksi hän vaikuttaa minuun niin tenhoavasti, kun saat hänet tavata, Gilbert. Se ei johdu hänen kauneudestansa.

Minä tunnen, että hän on luonne, jolla on paljon annettavaa, vaan joka jostakin syystä torjuu kaikki luotansa, riistäen siten luonnoltansa mahdollisuuden kehittyä ja puhjeta täyteen kukkeuteen. Olen tehnyt parastani päästäkseni hänestä selvyteen, mutta ainoana tuloksena on tämä mainitsemani päätelmä. Nyt minun täytyy käydä neiti Cornelian kimppeun, kuullakseni mitä hän tietää kertoa hänestä.

XI.

LESLIE MOOREN TARINA.

— No niin, kahdeksas tenava tuli maailmaan kaksi viikkoa sitten, sanoi neiti Cornelia syvältä keinutuolistansa, missä hän kiikkui edes takaisin valkean ääressä kotonansa muuanna kylmänä lokakuuniltana. — Se oli tyttö. Fred piti pahaa ääntä, pauhaten muka toivoneensa poikaa — mutta vähissä hänen toivomisensa oli ollut. Jos se olisi ollut poika, olisi hän tietysti pannut talon nurin siksi, ettei se ollut tyttö. Heillä oli ennestään neljä tyttöä ja kolme poikaa, joten minun mielestäni toisesta ei pitäisi olla enemmän syytä pauhata kuin toisestakaan... Tenava on oikein sievä ja lepää niin herttaisena kauneissa pikku pukimissaan. Lapsukaisella on mustat silmät ja mitä siroimmat pikku kädet.

— Minun täytyy mennä häntä katsomaan, sanoi Anna, huulillaan hymyily, jonka herätti muuan ajatus, liian ihmeellinen ja pyhä sanoihin puettavaksi. — Minä olen niin kovin ihastunut pikkulapsiin.

— Niin, neidän voivat olla varsin hauskoja, kun ihmiset vain eivät hanki niitä itsellensä liian monta, sanoi neiti Cornelia, — kuten esimerkiksi Flora-serkkuni, joka asuu The Glenissä. Hänellä on yksitoista lasta. Mies otti itsensä hengiltä kolme vuotta sitten. Tavattoman mukava keino pelastautua pelistä. Mutta sellaisiahan ne ovat!

— Miksikä hän sen teki? kysyi Anna kauhistuneena.

— No, kaiketi jokin asia kävi vasten hänen mieltänsä, niin hän hyppäsi kaivoon. Peräti kevytmielistä, sanon minä. Ja kaivon hän luonnollisesti turmeli. Flora-parka ei tahtonut enää käyttää sitä. Hän antoi kaivaa uuden, ja se kävi hirveän kalliiksi, ja vesi oli kovaa ja kalkkipitoista ja mitä kaikkea lienee ollutkin... Jos hänen nyt välttämättömästi piti hukuttautua, niin olisihan satamassa pitänyt olla vettä riittämiin asti. Ei, minä en voi sietää tuollaisia kurjia miehiä ja itsekkäitä hirmuvaltaita. Mikäli muistan, on meillä täällä Neljässä tuulessa ollut ainoastaan kaksi itsemurhaajaa. Toinen oli Frank West, Leslie Mooren isä. Tästä muistuu mieleeni eräs seikka. Eikö Leslie ole käynyt vielä luonasi?

— Ei, mutta me satuimme yhteen rannalla eräänä iltana ja tutustuimme toisiimme, sanoi Anna heristäen korviansa.

Neiti Cornelia nyökkäsi.

— Sepä oli hauskaa, rakkaani. Sitä juuri toivoin, että te sattuisitte kohtaamaan toisenne. No, mitä pidät hänestä?

— Minusta hän on erinomaisen kaunis.

— Kieltämättä. Hänen vertaistansa, mitä ulkomuotoon tulee, ei ole ollut koskaan Neljässä tuulessa. Oletko nähnyt koskaan sellaista tukkaa? Kun hän päästää sen valloilleen, ulottuu se polviin. Mutta minä tarkoitin kysyä, mitä muutoin pidit hänestä.

— Luullakseni voisin pitää hänestä oikein paljon, jos hän vain sallisi sen, vastasi Anna vitkaan.

— Mutta hän ei salli sitä — hän torjui sinut luotansa soveliaan matkan päähän, eikö niin? Leslie parka! Mutta et olisi siitä erityisesti ihmeissäsi, jos tietäisit millaista murhenäytelmää hänen elämänsä on ollut — kirjaimellisesti murhenäytelmää, toisti neiti Cornelia painokkaasti.

— Ah, jospa kertoisitte minulle siitä hiukan — jos nimittäin voisitte tehdä sen pettämättä hänen luottamustaan.

— Rakkaani, Leslie paran tarinan tuntee jokainen näillä tienoin. Se ei ole mikään salaisuus — ainakaan ulkonaisiin piirteisiinsä nähden. Mutta sisäiset kokemukset tuntee vain Leslie itse, ja hän ei avaa kenellekään sydäntään. Voin sanoa, että minä olen paras ystävä, jonka hän maan päällä omistaa, mutta hän ei ole vielä koskaan lausunut minulle valituksen sanaa. Oletko koskaan nähnyt Dick Moorea?

— En koskaan.

— No, siinä tapauksessa on parasta, että alan aivan alusta, niin käsität kaikki tyyni. Kuten sanottu, Leslien isän nimi oli Frank West. Hän oli lahjakas, mutta epäkäytännöllinen — sellaisiahan sattuu usein. Hänellä oli hyvä lukupää ja hän oli kansanopistossa kaksi vuotta. Sitten hänen terveytensä kävi huonoksi — heidän suvussansa on taipumusta keuhkotautiin. Hän palasi jälleen kotiin ruvetakseen maanviljelijäksi. Hän meni sitten naimisiin Rose Elliottin kanssa, joka oli kotoisin lahden tuolta puolen. Rose oli hyvin kaunis — Leslie on perinyt ulkomuotonsa häneltä. Mutta Lesliessä on paljon enemmän pontta ja tarmoa kuin Rose parassa. Sinähän tiedät, Anna, että minä aina olen ollut sitä mieltä, että

meidän naisten tulee vetää yhtä köyttä. Jumala tietäköön, että me saamme sietää sangen paljon miehiltä, etkä usein saa kuulla minun sanovan pahaa sanaa toisesta naisesta. Mutta tuo Rose Elliott, hän oli minusta sentään liian sietämätön... Häntä oli hemmoteltu lapsuudesta saakka, eikä hänestä koskaan tullut muuta kuin laiska ja itseks ja vaivojansa ruikutteleva olento. Frank ei pystynyt työhön, he olivat köyhiä kuin kirkonrotat. He elivät perunoista ja ihrasta. Kaksi lasta heillä oli — Leslie ja Kenneth. Leslie omisti äitinsä kauneuden ja isänsä hyvän pään — ja lisäksi vielä jotakin, jota hän ei ollut perinyt heiltä. Hän oli iloisin, ystävällisin pikku tyttönen, mitä voi kuvitella, Anna. Kaikki pitivät hänestä. Hän oli isänsä lemmikki, ja he olivat hyvin läheiset keskenänsä. Leslie ei nähnyt isässäänsä mitään virheitä — ja hän olikin omalla tavallaan varsin miellyttävä.

Leslien ollessa kahdentoista vuotias tapahtui ensimmäinen onnettomuus. Hän jumaloi pikku veljeänsä Kennethiä, joka oli neljä vuotta häntä nuorempi ja oli hyvin herttainen pikku poika. Hän putosi eräänä päivänä suurelta heinäkuormalta, joka oli matkalla luuvaan, pyörä kulki aivan hänen pienen ruumiinsa ylitse ja kuolema seurasi heti. Ja ajattele, Anna, Leslie näki tuon. Hän seiso i ylhäällä luuvan luukulla. Hän kirkkasi — renki sanoi, että sellaista ääntä ei hän ollut kuullut koskaan ennen, se oli soiva hänen korvissaan, kunnes enkeli Gabrielin pasuuna saattaisi sen vaikenemaan. Mutta sitten ei Leslie enää huutanut eikä itkenyt. Hän hyppäsi luukusta heinäkuormalle ja heinäkuormalta maahan ja nosti tuon verta vuotavan ja vielä lämpimän ruumiin syliinsä — ja se täytyi suorastaan riistää häneltä, Anna, sillä hän ei olisi tahtonut päästää sitä... Minut noudettiin sinne — ei, en voi puhua siitä...

Neiti Cornelia pyyhki kyynleet herttaisista ruskeista silmistänsä ja neuloi pari minuuttia äänettömyyden vallitessa.

— Niin, jatkoi hän, — siitähän ei olekaan sen enempää sanomista. Pikku Kenneth haudattiin kirkkotarhaan lahden tuolle puolen, ja jonkun ajan kuluttua lähti Leslie kouluun jatkamaan jälleen lukujansa. Hän ei maininnut enää Kennethin nimeä — en ole enää koskaan kuullut sitä hänen huuliltansa. Varmaankin tuo vanha haava nyt jo on mennyt umpeen, joskin arpi väliin kirvelee. Hänhän oli silloin vain lapsi, Anna, ja aika armahtaa lapsia. Vähitellen palasi nauru jälleen hänen huulillensa — ja se oli erinomaisen viehkeätä naurua, jommoista nykyisin enää harvoin kuulee.

— Kuulin sen silloin illalla, sanoi Anna. — Se oli erinomaisen miellyttävää naurua.

— Frank West alkoi käydä huonommaksi pikku Kennethin kuoleman jälkeen. Eihän hänen terveytensä ollut ennestäänkään ollut vahva, ja pojan kuolema kävi häneen kovasti, joskin Leslie oli hänen lempilapsensa. Hän kävi synkkämieliseksi ja tylsäksi, ja eräänä päivänä hirtti hän itsensä omassa halkoliiterissään. Ja siihen hän oli vielä lisäksi valinnut hääpäivänsä. Tietysti täytyi myöskin käydä niin, että Leslie parka ensiksi näki hänet siellä, — hän meni liiteriin pilkkomaan hiukan sytykkeitä. Silloin kohtasi häntä tuo näky.

— Kuinka hirveätä, sanoi Anna, ja puistatus kävi hänen lävitsensä.

— Tyttöparka!

— Yhtä vähän kuin Kennethin kuoltua itki Leslie isänsäkään hautajaisissa, mutta hänen äitinsä ulisi kahden puolesta. Lesliellä oli täysi työ häntä rauhoittaessaan ja lohduttaessaan. Rose käyttäytyi todellakin oikein ikävästi, sitä mieltä olimme me kaikki, mutta Leslie kohteli häntä mitä suurimmalla kärsivällisyydellä. Hänhän piti äidistänsä, eikä hän koskaan sietänyt ainoatakaan moitteen sanaa omaisistaan. Niin haudattiin sitten Frank West poikansa Kennethin rinnalle ja Rose antoi pystyttää hänelle suuren hautapatsaan. Se oli melkoista suurenmoisempi kuin konsanaan Frank Westin luonne tai jälkimuisto. Ja varmaa on, että se oli suurempi kuin Rosen varat olisivat sallineet, sillä kartano oli kiinnitetty veloista aina savupiippuja myöten. Mutta pian senjälkeen kuoli Leslien isän vanha äiti — kelpo mummo, jolta Leslie varmaankin on perinyt osan ominaisuuksistansa, — ja hän jätti jälkeensä hiukan rahaa Leslielle — sen verran, että hän voi käydä vuoden Charlottetownin opettajaseminaaria. Lesliellä oli mielessä koettaa suorittaa opettajatutkinto ansaitaksensa sitten sen verran, että hän voisi opiskella pari lukukautta Redmondin korkeakoulussa. Se oli ollut hänen isänsä lempituuma — hän tahtoi, että Leslie toteuttaisi sen, mitä hän ei ollut voinut tehdä. Leslie oli erittäin lahjakas ja varsin kunnianhimoinen. Hän suoritti tutkintonsa ja sai sitten paikan The Glenin koulussa. Hän oli niin onnellinen ja toivehikas ja täynnä eloa ja intoa. Ajatellessani, millainen hän silloin oli ja millainen nyt, täytyy minun sanoa: paholainen vieköön kaikki miehet!

Neiti Cornelia puraisi ompelulankansa poikki keikauttaen tuikeasti päätänsä.

— Sinä kesänä ilmestyi sitten Dick Moore. Hänen isällensä Abner Moorella oli kauppapuoti The Glenissä, mutta Dick oli ihastunut merimieselämään, ja hän oli tavallisesti kesäisin merellä ja seiso talvisin tiskin takana. Hän oli iso ja komea mies — jolla oli pieni, ruma sielu jossakin kookkaan ruumiinsa sopukassa. Hänellä piti aina olla jotakin, jonka suhteen hän oli lyönyt vetoa, että se hänen oli saatava — mutta kun hän sen oli saanut, ei hän välittänyt siitä enää. Muutoin oli hän kyllä jokseenkin sävyisä ja hyväluontoinen, kun ei mikään käynyt vasten hänen mieltänsä. Mutta hän joi aika paljon, ja

ikäviä juttuja oli liikkeellä hänestä ja eräästä kalastajakylän työstä. Hän ei olisi ansainnut olla edes rätinä Leslien jalkojen juuressa. Mutta hän ihastui nyt silmittömästi Lesliehen, ensiksikin hänen kauneutensa takia ja toiseksi siksi, ettei Leslie välittänyt hänestä vähääkään. Hän vannoi pyhästi, että juuri Leslie hänen oli saatava — ja hän sai hänet.

— Mutta kuinka ihmeessä se voi tapahtua?

— Se oli alusta loppuun konnamaista peliä. Minä en voi antaa Rose Westille anteeksi hänen menettelynsä. Näetkös, rakas ystäväni, Abner Moorella oli kiinnityksiä Westin tilaan, ja korkoja ei ollut maksettu moneen vuoteen. Nyt meni Dick rouva Westin luo ja sanoi, että jos Leslie ei ottaisi häntä, käskisi hän isänsä sanomaan irti lainat. Rose nosti kauhean elämän — pyörtyi ja itki ja pyysi ja rukoili, ettei Leslie karkoittaisi häntä pois hänen vanhasta kodistansa. Eihän häntä voi moittia, vaikka hänelle tuotti surua ajatus, että hänen täytyisi jättää se, mutta tuskinpa kukaan sentään olisi uskonut häntä niin itsekkääksi, että hän uhraisi oman lapsensa saadaksensa jäädä vanhoihin huoneisiinsa. Mutta sen hän kumminkin teki. Ja Leslie suostui noudattamaan hänen tahtoansa — hän piti niin paljon äidistänsä, että hän oli valmis tekemään mitä tahansa säästääkseen häntä surusta. Hän meni naimisiin Dick Mooren kanssa. Silloin ei kukaan meistä vielä tiennyt, miksi se tapahtui. Vasta myöhemmin saatiin tietää, että äiti oli kiusannut häntä, kunnes hän suostui. Minä olin aina ollut vakuutettu, että tuohon asiaan kätkeytyi jokin salaisuus, sillä Leslie oli aina esiintynyt hyvin tyylysti ja tuikeasti Dick Moorea kohtaan, eikä hän ollut sen luontoinen, että hän niin helposti olisi muuttanut mieltä. Tiesinhän muutoinkin, ettei Dick Moore ikinä voinut olla sellainen mies, että Leslie voisi häneen kiintyä — jos kohta hänen olentonsa muutoin kieltämättä tehosikin naisiin. Suurista häistä ei tietysti voinut olla puhetta, mutta Rose pyysi minut vihkiäisiin. Minä menin, mutta kaduin sitä sitten. Olin nähnyt Leslien kasvot veljen ja isän hautajaisissa, ja nyt minusta oli, kuin olisin ollut viettämässä hänen omia hautajaisiansa. Mutta Rose loisti kuin aurinko, sen saat uskoa! Silloin oli Leslie kahdeksantoista vuoden vanha.

Leslie ja Dick asettuivat asumaan Westin tilalle — Rose ei muka voinut erota tyttärestänsä. Ja siellä he asuivat sen talven. Keväällä Rose sai keuhkokuumeen ja kuoli — täsmälleen vuotta liian myöhään! Leslie suri kovasti äitiänsä. Eikö ole kauheata, että toiset arvottomat ihmiset saavat osaksensa niin paljon rakkautta, ja toiset, jotka sitä ansaitsisivat paljoa paremmin, saavat käydä läpi elämän saamatta sitä osaksensa juuri ollenkaan?

— Mutta Dick väsyi pian elelemään tuossa suuressa talossa kahden kesken vaimonsa kanssa. Hän halusi viettää vaihtelevaa elämää. Hän matkusti Nova Scotiaan sukulaisia tervehtimään, ja pian hän kirjoitti Leslielle, että eräs hänen serkuistansa, George Moore, aikoi lähteä pitkälle meriretkelle, aina Havannaan saakka, ja hän aikoi lähteä mukaan. Laivan nimi oli "Neljä sisarta", ja he arvelivat viipyvänsä matkalla yhdeksän viikkoa.

Tuo matka tuotti Leslielle helpotusta. Mutta hän ei puhunut mitään. Aina hääpäivästänsä saakka hän on ollut aivan samanlainen kuin nyt — kylmä ja ylpeä ja suljettu ja tyyli sille, joka pyrkii häntä lähestymään. Mutta nähkääs, minä puolestani en ole antanut hänen torjua itseäni luotansa! Kaikesta huolimatta olen pitänyt kiinni oikeudestani kiintyä häneen ja tilaisuuden sattuesssa myöskin osoittaa kiintymystäni.

— Hän sanoikin minulle, että tati on hänen paras ystävänsä, sanoi Anna.

— Todellako! Vai sanoi hän niin! huudahti neiti Cornelia ihastuneena. — Se riemastuttaa vanhaa sydäntäni. Olen usein mietiskellyt, mahtaneeko hän välittää minusta vähääkään — sillä jos niin on, osaa hän salata sen oivallisesti. Sinä olet ilmeisesti saanut hänet virkoamaan enemmän kuin aavistatkaan, muutoin ei hän olisi sanonut sinulle tuollaista seikkaa. Ah, tuota tyttöparkaa, joka on hukannut elämänsä! Nähdessäni Dick Mooren tunnen aina halua lävistää hänet puukolla.

Kevennettyään sydäntänsä ilmaisemalla tuon verenhimoisen halunsa pyyhkäisi neiti Cornelia jälleen silmiänsä ja jatkoi:

— Leslie jäi siis asumaan yksin tuonne taloon. Dick oli kyntänyt ja kylvänyt ennen lähtöänsä, ja Abner ukko, hänen isänsä, oli luvannut huolehtia sadon korjaamisesta. Kesä meni menojaan, mutta "Neljästä sisaresta" ei kuulunut mitään. Nova Scotiassa asuvat sukulaiset ryhtyivät tiedusteluihin, ja kävi ilmi että laiva oli saapunut Havannaan, purkanut lastinsa ja otettuaan uutta lastia lähtenyt kotimatkalle, mutta siinä olikin kaikki, mistä saatiin selkoa. Vähitellen alkoivat ihmiset lukea Dick Mooren hukkuneiden joukkoon. Melkein jokainen otaksui hänen jääneen sille tielle, mutta eihän siitä voinut olla varma, sillä on tapahtunut, että merimiehet, joita jo vuosikautia on luultu kuolleiksi, äkkiä ovat ilmestyneet elävinä tänne satamaan. Leslie ei koskaan uskonut hänen kuolemaansa — ja hän oli oikeassa. Niin onnellisesti ei saanut käydä, että Dick olisi jo mennyt menojansa. Seuraavana kesänä kävi kapteeni Jim Havannassa — siihen aikaan hän vielä teki purjehdusretkiä. Siellä pisti hänelle päähän, että hänen pitäisi ottaa asioista hiukan selkoa — sillä miehistä on aina hauska pistää nokkansa

muiden asioihin — ja niin hän kävi tiedustelemassa kaikissa merimieskodeissa ja muissa sellaisissa paikoissa, saadaksensa kuulla jotakin "Neljän sisaren" miehistön kohtalosta. Tuon hän olisi saanut jättää tekemättä — sen olen aina sanonut ja sanon yhä edelleen. Niin hän tuli kiertoretkellään erääseen — niin, eiköhän se liene ollut suorastaan turvakoti, ja siellä hän näkee miehen, jonka hän tuota pikaa tuntee Dick Mooreksi, huolimatta suuresta parrasta, jonka Dick oli ehtinyt kasvattaa. Kapteeni Jim ajatutti sen pois — ja sitten ei ollut enää epäilystäkään — mies oli Dick Moore — tai ainakin hänen ruumiinsa. Järki oli mennyt tipo tiehensä, ja mitä sydämeen tulee, niin ei sitä minun käsittääkseni ollut ikinä ollutkaan.

— Mitä hänelle sitten oli tapahtunut?

— Niin, jospa se vain tiedettäisiin! Turvakodin hoitajat olivat kertoneet löytäneensä hänet noin vuotta aikaisemmin eräänä aamuna kadulta kauheassa tilassa — koko hänen päänsä oli vain verinen möhkäle. Kaiketi hän oli ollut huonossa seurassa ja sekaantunut johonkin tappeluun. He ottivat hänet huostaansa, voimatta ikinä uskoa, että hän jäisi elämään. Mutta hän toipui henkiin, ja toivuttuansa oli hän muuttunut jälleen lapseksi. Hänellä ei ollut muistia eikä ymmärrystä eikä käsityskykyä. He koettivat ottaa selville, kuka hän oli, mutta se ei onnistunut. Hän ei edes osannut sanoa, mikä hänen nimensä oli — hän osasi vain soperrella muutamia sekavia sanoja. Hänellä oli ollut taskussaan kirje, joka alkoi puhuttelulla "Rakas Dick!" ja jossa oli allekirjoitus "Leslie", mutta siinä ei ollut mitään osoitetta, ja kuori oli poissa. He pitivät hänet luonansa ja opettivat hänet hoitamaan muutamia yksinkertaisia askareita, ja niin löysi sitten kapteeni Jim hänet. Hän toi hänet mukanaan kotiin — olihan tuo tosiaankin varsin kallisarvoinen löytö, jota kannatti kuljettaa matkassansa, — mutta kaiketi hän katsoi sen velvollisuudeksensa. Hän tuumiskeli siten, että kun Dick tulisi jälleen kotiin ja jälleen joutuisi entiseen ympäristöönsä, silloin heräisi hänessä jälleen hitunen muistia ja järkeä. Mutta vieläkö mitä — kaikki jäi ennalleen. Niin hän on sitten aina siitä saakka elellyt tuolla piilipuitten varjostamassa talossa. Hän on yhä edelleen lapsen kehitysasteella. Väliin hän saa jonkunmoisia kohtauksia, ja silloin hän on kiukkuinen ja itsepäinen, mutta enimmäkseen hän on varsin kiltti ja sävyisä. Niin, niin, tiedätkös — tuota kuormaa on Leslie kantanut yhdeksän vuotta, aivan yksin. Vanha Abner Moore kuoli kohta senjälkeen kun poika oli tuotu kotiin ja hänen kuoltuansa seurasi vararikko. Kun kaikki oli saatu osapuilleen selville, jäi Leslielle ja hänen miesparallensa ainoastaan tuo vanha talo, jossa he nyt asuvat. Leslie antoi sen arennille John Wardille, ja tuolla arentirahalla on hänen nyt tultava toimeen. Väliin hän ottaa kesäksi jonkun täysihoitolaisen. Mutta useimmat matkustavaiset asuvat mieluummin lahden toisella puolen, missä hotellit ja kesähuvilat sijaitsevat. Leslien talo on liian kaukana kylpyrannasta. Hän hoitelee nyt Dickiä, yhdeksään vuoteen hän ei ole ollut poissa hänen tykönsä — hän on sidottu tuohon tylsämieliseen mieheen koko elämäniäksensä. Ja kun ajattelee kaikkia hänen muinoisia haaveitansa ja toiveitaan! Voit ajatella, mitä tämä kaikki on merkinnyt hänelle, rakas ystäväiseni — niin kaunis ja itsetietoinen, kunnianhimoinen ja lahjakas kuin hän aina on ollut! Hänhän on suorastaan kuin elävänä kuollut.

— Leslie parka! lausui Anna, vaipuen syviin mietteihin.

Hänen oma onnensa tuntui hänestä nyt kohtuuttomalta ja ansaitsemattomalta. Mitä oikeutta hänellä oli jatkaa päivästä päivään iloista ja tyytyväistä elämää, kun toinen ihmisolento aivan hänen lähimmässä ympäristössään kantoi sellaista raskasta surujen taakkaa.

— Tahtoisitko kertoa minulle aivan seikkaperäisesti, mitä Leslie sanoi ja kuinka hän käyttäytyi tuona iltana, jolloin kohtasit hänet rannalla? sanoi neiti Cornelia hetken kuluttua.

Hän kuunteli tarkkaavaisesti Annan esitystä ja nyökkäsi sitten tyytyväisenä.

— Sinusta hän oli jäykkä ja tyly, mutta voin vakuuttaa, ystäväiseni, että hän kohteli sinua harvinaisen avomielisesti. Nähtävästi hän heti mieltäsi sinuun. Kuinka iloitsenkaan siitä! Varmaankin sinä voit olla hänelle suureksi avuksi. Minä olin hyvilläni kuullessani, että nuori pari muuttaisi tänne, sillä ajattelin, että Leslie kenties voisi saada ystävän. Sinähän tahdot kyllä ruveta hänen ystäväksensä, eikö niin, pikku Anna?

— Tahdon kyllä, jos hän vain suostuu siihen, sanoi Anna tuolla hänelle ominaisella aina auliilla, mutta silti niin vakavasti tarkoitetulla sydämellisyydellä.

— Ei, niin ei sinun pidä sanoa. Sinun pitää tulla hänen ystäväksensä, tahtoipa hän taikka ei, sanoi neiti Cornelia painokkaasti. — Älä välitä siitä, joskin hän välistä vaikuttaa tylyltä — älä ole sitä huomaavinasikaan! Muista, millaista hänen elämänsä on ollut — ja on yhä edelleen — ja tulee aina olemaan, Jumala paratkoon... Tuollaiset ihmisparat kuin Dick elävät loppumattomiin. Näkisitpä vain, kuinka lihava hän nyt on. Kotiin tullessaan hän oli vain luuta ja nahkaa. Voita Leslie ystäväksesi — sinä kuulut niihin, joilla on kyky voittaa ihmisten ystävyys! Mutta narkäs et häneen nähden saa olla. Äläkä välitä siitä, jos näyttäisikin siltä, ettei hän välitä käynneistäsi. Hän tietää, että monet naiset eivät voi kestää Dickin läheisyyttä — heidän mieltänsä rupeaa muka etomaan... Koeta houkutella hänet tänne

niin usein kuin voit. Paljoa ei hän voi olla poissa kotoansa — hän ei uskalla jättää Dickiä pitkäksi aikaa yksin, sillä kuka tietää, mitä hän voisi keksiä tehdä — kenties pistää koko talon tuleen! Dioin voi hän saada hetken joutoaikaa Dickin mentyä levolle ja nukuttua. Hän panee aina varhain maata ja nukkuu sikeästi aamuun saakka. Silloin Leslie tavallisesti menee rannalle hengittämään raitista ilmaa, ja niin sattui, että te siellä kohtasitte toisenne.

— Minä teen kaiken voitavani hänen hyväksensä, sanoi Anna kyynelsilmin.

Tuo mielenkiinto, jota Leslie Moore oli herättänyt Annassa jo ensi päivänä, tullessaan hanhilaumaa ajaen rinnettä alas, oli nyt neiti Cornelian kertomuksesta käynyt monin verroin voimakkaammaksi. Tuo nuori nainen oli yksin maailmassa, oli niin tarumaisen kaunis ja kantoi sydämellään raskasta, hoivatonta surua — tuo kaikki kutoi kuin tenhokehän hänen ympärilleen. Anna ei ollut milloinkaan tuntenut hänen kaltaistansa henkilöä, hänen ystävättärensä olivat olleet iloisia ja reippaita tyttöjä, terveitä ruumiin ja sielun puolesta, ja olemassaolon kärsimykset olivat kohdanneet heitä ainoastaan tavallisten haihtuvain huolten ja harmien muodossa. Leslie Mooren laita oli toisin, hän oli kuin naisen kärsimysten traagillinen, ilmetty kuva. Anna oli päättänyt hankkia itselleen pääsyn tuohon yksinäiseen sydämeen ja ottaa osansa niistä antimista, joita sillä varmasti olisi ollut lahjoitettavana, ellei kohtalon kova käsi olisi sitä sulkenut ahdistavaan kouristukseensa.

— Ja sitten sinun on vielä muistettava muuan seikka, rakkaani, sanoi neiti Cornelia, jolla ilmeisesti vielä oli jotakin sydämellään. — Sinun ei pidä luulla, että Leslie on vieras uskonnolle, siksi ettei hän käy koskaan kirkossa. Ja metodisti ei hän ainakaan ole, siitä saat olla varma. Dickiä ei hän luonnollisesti voi ottaa mukaansa kirkkoon — ja erikoisen kirkollinen ei Dick ollut silloinkaan kun hänellä vielä oli järkensä tallella! — Mutta Leslie on sydämeltään ja sielultaan aivan vilpitön presbyteriläinen — siihen nähden voit olla aivan levollinen, pikku Anna.

XII

LESLIE TULEE VIERAILULLE.

Leslie tuli haavemajaan eräänä viileänä lokakuun iltana, jolloin huurreusma kuutamossa leijaili yli merenlahden ja paneutui hopeaviiruina pitkin rantaniittyjä. Näytti melkein siltä kuin hän olisi katunut tuloansa, kun Gilbert tuli avaamaan, mutta Anna lensi miehensä ohitse, kävi käsiksi epäröivään vieraaseen ja toi hänet riemuiten sisään.

— Olipa oikein hauska, että tulit juuri tänä iltana, sanoi Anna hilpeästi. — Minä olen keittänyt erikoisen hyviä nekkuja, joissa on paljon manteleita, ja ajattelin, että istuisimme valkean ääressä ja juttelisimme kaikenlaista. Ehkäpä kapteeni Jimkin vainuaa poltetun siirapin hajua ja tulee tänne! Oikeastaan tämä on juuri hänen iltansa.

— Tuskinpa hän nyt tulee, sanoi Leslie. — Kapteeni Jim on nyt meillä. Hän minut tänne juuri lähettikin, lisäsi hän hieman uhkamielisesti.

— Sitten minä kiitän häntä siitä oikein erityisesti tavatessani hänet ensi kerran, sanoi Anna, työntäen nojatuoleja valkean ääreen.

— En tarkoita, etten itse olisi ollut halukas tulemaan, vakuutti Leslie punehtuen. — Minulla on kyllä ollut aikomus tulla — mutta minun on usein niin vaikea päästä kotoa.

— Onhan selvää, että sinun on vaikea päästä herra Mooren luota, sanoi Anna mitä luonnollisimmalla äänellä.

Hän oli päättänyt, että olisi parasta sopivassa tilassa mainita Dick Mooren olemassaolosta huomioonotettavana asianhaarana, eikä tykkäänään vältellä tuon seikan puheiksi ottamista. Hänen tarkka vaistonsa oli ohjannut hänet oikeaan, sillä Leslien käytös kävi heti vapaammaksi. Hän oli mietiskellyt mielessänsä, minkä verran Anna tiesi hänen olosuhteistansa, ja nyt hän helpotukseksensa huomasi, ettei ollut tarpeen antaa hänelle mitään selityksiä.

Hän riisui yltään päällystamineet, ja tehden tyttömäistä mielihyvää osoittavan liikkeen hän istuutui mukavasti suureen nojatuoliin, jonka vieressä Magogilla oli paikkansa. Hän oli sievästi ja huolellisesti puettu, ja hänellä oli kuten tavallisesti tumman pukunsa koristeena hiukka kirsikanpunaa, tällä kertaa nauharuusuke kaulakaarten alapuolella. Hänen tukkansa kimmelsi kultasäikeiden tavoin valkean

lämpöisessä hohteessa. Hänen merensinisissä silmissänsä vilkkueli hilpeys ja leikillisuus. Tänä hetkenä oli Leslie tuon pienen haavemajasen ja sen ystävällisten asukasten vaikutuksen alaisena jälleen nuori tyttö — nuori tyttö, joka oli unohtanut menneisyyden ja sen tuottamat kärsimykset. Häntä ympäröi tuon pienen talon muistoilla kyllästetty, puhdas ilmapiiri, hänen mieltänsä lämmitti yhdessäolo kahden raikasluontoisen, iloisen nuoren ihmisen kanssa, jotka kuuluivat hänen omaan sukupolveensa, ja ympäristön tenhovoima tempasi hänet vastustamattomasti mukaansa. Neiti Cornelia ja kapteeni Jim olisivat tuskin uskoneet silmiänsä, ja Annankin oli vaikea uskoa, että tuo kylmästi luotaan torjuva ja vähäpuheinen nuori nainen, johon hän oli tutustunut rantakallioilla, oli sama olento kuin tämä vilkasluontoinen tyttö, joka puhui ja kuunteli janoavan mielen kiihkeydellä ja jonka raikas nauru oli sukua tuolle viattomalle hilpeydelle, joka entisvuosina oli helkähdellyt tässä pienessä talossa.

Kuinka kaihoisia katseita Leslie loikaan akkunoiden välissä oleviin täysiin kirjahyllyihin!

— Meidän kirjastomme ei ole suuri, sanoi Anna, — mutta jokainen kirjamme on ystävämme. Olemme koonneet kirjamme vuosien kuluessa, minkä mistäkin, mutta emme ole ostaneet niistä ainoatakaan, ennenkuin olemme sen ensin lukeneet ja huomanneet haluavamme lukea sen vielä moneen kertaan.

— Minulla on muutamia kirjoja — muuten varsin harvoja — jotka ovat kuuluneet isälleni, sanoi Leslie. — Olen lukenut ne niin moneen kertaan, että melkein osaan ne ulkoa. Uusia en juuri saa. The Glenissä on kyllä lukuyhdistys, ja minä kuulun siihen — mutta ihmisillä on niin erilainen maku, ja minä saan sieltä niin harvoin mitään, joka todella rikastuttaisi mieltä.

— Etkö tahtoisit käyttää meidän kirjastoamme mielesi mukaan, sanoi Anna. — Olet sydämellisesti tervetullut lainaamaan sieltä mitä tahdot.

— Silloin tulen oikein ahmimaan kirjoja, sanoi Leslie katsoen häneen kiitollisesti. Kello löi kymmenen, ja hän nousi vastahakoisesti.

— Minun täytyy lähteä. En olisi uskonut, että oli jo niin myöhäistä. Kapteeni Jimin on tapana sanoa, että tunti häipyä niin äkkiä iäisyyteen... Mutta nyt olen istunut täällä kaksi tuntia — ja kuinka hauska minulla on ollut! lisäsi hän koruttomasti.

— Tule sitten pian jälleen! sanoi Anna, ja Gilbert yhtyi hänen pyyntöönsä.

Anna ja Gilbert olivat nousseet ja seisoivat rinnakkain valkean hohteessa. Tuo nuori, toiveikas, onnellinen aviopari oli melkein armottoman havainnollinen kuva kaikesta, mitä Leslie kaipasi ja aina tulisi kaipaamaan. Hilpeys katosi hänen katseestansa ja kasvoiltansa — nuori tyttö oli väistynyt pois ja tilalla oli sureva, elämänonnensa menettänyt nainen, joka kylmällä hymyilyllä kiitti kutsusta käydä talossa ja poistui nopeasti hyvästellen.

Anna seisoivat katsoen hänen jälkeensä, kunnes hän katosi sumuisen koleaan illan pimeyteen. Sitten hän palasi hitain askelin oman lämpöisen lietensä ääreen.

— Eikö hän ole suloinen, Gilbert? Minä en saa kylläkseni hänen tukkansa katselemisessa. Neiti Cornelia sanoo, että se ulottuu polviin asti. Ruby Gillisillä oli myöskin kaunis tukka — mutta Leslien tukassa on kuin sisäistä henkeä — jokainen säie on elävää kultaa.

— Hän on erinomaisen kaunis, sanoi Gilbert niin lämpimän vakaumuksen sävy äänessään, että Annan mielestä vähempikin olisi riittänyt.

— Gilbert, pitäisikö enemmän minun tukastani, jos se olisi samanlaista kuin Leslien? kysyi hän hiukan levottomasti.

— En tahtoisit kaikesta maailman hyvästä tukkaasi vähääkään toisenlaiseksi kuin se on, sanoi Gilbert, liittäen sanoihinsa varmuuden vuoksi vielä pari toisenlaista todistetta. — Et olisi enää Anna, jos sinulla olisi kullankeltainen tukka — taikka minkävärinen tahansa, paitsi juuri —

— Punainen, sanoi Anna harminsekaisella tyydytyksellä.

— Niin juuri — punainen luo ihoosi ja tähtisilmiisi oikean värityksen. Kultatukka ei sopisi sinulle ollenkaan, Anna — ja kuningatar olet kyllä ilmankin — tämän majasen ja minun sydämeni valtiatar.

— Sitten saat ylistää Lesliä mielin määrin, sanoi Anna jalomielisesti.

Muutamana hämärähetkenä viikkoa myöhemmin päätti Anna lähteä ketojen poikki matkaan vastavierailulle tuohon piilipuitten takana sijaitsevaan taloon. Mereltä päin oli tullut harmaata sumua, joka levisi hitaasti yli sataman ja alanteiden ja lähestyi hiljaa syksyn väreissä hohtavaa metsänreunaa. Usman läpi kuului meren huokailua ja voihekinaa. Neljän tuulen ulkomuoto oli muuttunut, ja Annasta se tuossa synkkyudessaan vaikutti kiehtovalta ja hokuttelevalta, mutta samalla se herätti hänessä yksinäisyudentunteen. Gilbert oli matkoilla ja hänen piti palata vasta vuorokauden kuluttua, hän aikoi ottaa osaa lääkärienkokoukseen Charlottetownissa. Annan olisi tehnyt mieli jutella hetken aikaa tuttavallisesti jonkun yhdenikäisen ystävättären kanssa. Kapteeni Jim ja neiti Cornelia olivat molemmat omaan tapaansa erinomaisia, mutta nuoret kaipaavat nuoria.

— Voi sentään, jos Diana tai Pris tai Stella voisi pujahtaa sisään hetkiseksi juttelemaan, kuinka hauskaa se olisikaan! sanoi Anna itseksensä. — Hyi, kuinka tänä iltana on koleata! Olen varma, että kaikki laivat, jotka konsanaan ovat lähteneet Neljän tuulen satamasta ja joutuneet haaksirikkoon, voitaisiin nähdä satamaan liukuvina, hukkunut miehistö kannella, jos sumuvaippa vain hetkiseksi voitaisiin vetää syrjään. Minusta tuntuu kuin se piilottaisi lukemattomia salaisuuksia, — kuin seudun menneitten sukupolvien haamut silmäilisivät minua tuon harmaan verhon takaa. Jos tämän pienen talon entiset kuolleet valtiattaret palaavat takaisin sitä katsomaan, eivät he voisi valita sopivampaa iltaa kuin tämä. Jos minä istun täällä kauemmin, saan nähdä jonkun niistä istuvan minua vastapäätä Gilbertin suuressa tuolissa. Täällä ei ole ollenkaan niin kodikasta kuin tavallisesti. Yksinpä Gog ja Magogkin näyttävät siltä, kuin heristäisivät korviansa ja kuulisivat näkymättömäin vierasten askeleita. Minä lähdän täältä tieheni, tervehtimään Leslietä, ennenkuin vallon pelästyän itseni typerillä kuvitteluilla, kuten muinoin kummitusmetsässä. Jätän haavetupani sen muinoisten asukasten käytettäväksi. Liesivalkea on lausuva heidät tervetulleiksi — mutta toivottavasti he palatessani ovat lähteneet tiehensä, niin että saan tupani jälleen omiin hoteisiini. Aivan varmasti kaikki kirkkotarhan ja merenpohjan haamut ovat päättäneet kohdata toisensa tänä iltana täällä.

Hän naurahti hiukan omille mielikuvitelmillensa, mutta tunsu sittenkin selkäpiitensä karmivan. Heittäen lentomuiskun Gogille ja Magogille hän pujahti alas sumuun. Kainalossa hänellä oli Leslielle pinkka uusia aikakauskirjoja.

— Leslie on aivan hullaantunut kirjoihin ja aikakauslehtiin, oli neiti Cornelia sanonut äskettäin, — mutta niitähän hän ei saa käsiinsä juuri koskaan. Hänellä ei ole varaa niiden ostoon eikä tilaamiseen. Hän on niin köyhä, että se on suorastaan surkeata, Anna. Minä en voi käsittää, kuinka hän voi tulla toimeen tuolla pienellä arentimaksulla. Hän ei valita koskaan, mutta voinhan toki itekin nähdä, kuinka hänen laitansa on. Kaiken ikänsä hän on saanut kärsiä köyhyyttä. Hän ei välittänyt siitä silloin, kun hän vielä oli vapaa ja hänellä oli päämäärä, mihin pyrkiä, mutta nyt kärsii hän siitä kahta kipeämmin, sen voit uskoa. Olen niin iloissani siitä, että hän vaikutti niin elpyneeltä tuona iltana, jonka hän vietti luonasi. Kapteeni Jim sanoi minulle, että hän oli saanut pujottaa hänen kätensä takin hihoihin ja painaa päähineen hänen päähänsä ja heittää hänet ulos ovesta. Mene nyt piakkoin vastaamaan hänen käyntiinsä. Jos vitkastelet, niin hän arvelee sen johtuvan siitä, että sinä pelkää Dickiä, ja sitten hän vetäytyy jälleen kuoreensa. Dick on iso ja kömpelö, hyvänsävyinen lapsi, mutta hänen tylsämielinen virnistelynsä ja naurunsa käy liiaksi toisten hermoille. Minulla puolestani, Jumalan kiitos, ei ole mainittavasti hermoja. Minä pidän Dick Mooresta enemmän nyt kuin hänen täysijärkisenä ollessaan — mutta sehän tosin ei merkitse niin varsin paljoa. Olin eräänä päivänä auttamassa Leslietä, kun hänellä oli suursiivous, ja seisoin keittiössä paistinpannun ääressä paistamassa munkkeja ihrassa. Dick pysytteli kuten tavallisesti lähettyvillä, saadaksensa maistaa niitä, ja kuinka onkaan, hän ottaa aivan kuuman leivoksen, jonka minä juuri olen onkinut pannusta, ja pistää sen niskaani, kun kumarrun eteenpäin. Tiedätkös, Anna, sormiani oikein syhytti, niin teki mieleni paiskata pannu kiehuvine ihroineen hänen päähänsä — mutta Jumalan kiitos, voin sentään hillitä itseni!

Anna nauroi neiti Cornelian suuttumukselle kiiruhtaessaan eteenpäin pimeässä. Mutta hänen naurunsa taukosi pian — salaperäinen kauhuntuunnelma, joka tuona iltana vallitsi kaikkialla, teki lopun hänen hilpeydestänsä. Hänen mielensä oli jo käynyt varsin vakavaksi hänen ehdittyänsä tuon piilipuitten ympäröimän talon edustalle. Kaikkialla vallitsi hiljaisuus. Rakennuksen julkipuoli oli pimeä ja autio, niin että Anna kiersi nurkan ympäri ja meni sisään pienestä ovesta, joka johti kuistilta eteiseen. Sinne hän pysähtyi äänetönnä.

Viereisen huoneen ovi oli auki. Himmeästi valaistussa huoneessa istui Leslie Moore käsivarret pöydällä ja pää niiden nojassa. Hän itki hillittömästi — hiljaisin, haikein, suonenvedontapaisin nyyhkytyksin, kuin olisivat hänen sisimmät sieluntuskansa väkisin purkaantuneet ilmoille. Suuri musta koira istui hänen vieressänsä lattialla, kuono hänen polvellaan ja suurissa uskollisissa silmissä mitä hartain myötätunnon ja osanoton ilme. Anna peräytyi murheellisena. Hän tunsu tuollaiseen suruun nähden olevansa voimaton. Hänen sydämensä täytti sääli, jota hän ei uskaltanut ilmaista. Jos hän nyt

olisi mennyt sisään, olisi hän samalla riistänyt itseltänsä tilaisuuden suoda apua ja ystävyyttä. Sisäinen ääni sanoi Annalle, että tuo ylväs ja suljettu luonne ei ikinä soisi anteeksi sille, joka hänet yllättäisi lohduttoman surun vallassa.

Anna poistui hiljaa talosta ja pyrki hapuillen pihasta ulos. Jonkun matkan päästä hän kuuli pimeästä puhetta ja näki himmeän valon vilkkuvan siellä. Veräjällä tuli häntä vastaan kaksi miestä — kapteeni Jim lyhty kädessä ja eräs toinen henkilö, jonka hän ymmärsi Dick Mooreksi. Hän oli roteva, jokseenkin lihava mies, jolla oli leveät ja pyöreät punaisenverevät kasvot sekä ilmeetön, harhaileva katse. Tässäkin himmeässä valaistuksessa huomasi Anna, että hänen silmissänsä oli jotakin luonnotonta.

— Tekö täällä olette, rouva Blythe, sanoi kapteeni Jim. — Teidän ei pitäisi kuljeskella yksin tällaisena iltana. Voitte sumussa eksyä helpommin kuin luulettekaan. Minä saatan vain Dickin sisään ja palaan näyttämään teille tietä ketojen poikki. En tahdo joutua vastaamaan tohtori Blythelle siitä, että olen hänen poissaollessaan antanut teidän mennä mereen Cape Leforcen kallioniemeltä. Niin kävi eräälle naiselle neljäkymmentä vuotta sitten.

— Te olette käynyt tervehtimässä Leslietä, sanoi hän tultuansa takaisin.

— Aioin tehdä sen, mutta en mennyt sisään, sanoi Anna ja kertoi, mitä oli nähnyt.

Kapteeni Jim huokasi.

— Leslie parka! Leslie parka! Hän ei itke hevillä, rouva Blythe — hän on niin uljas ja tarmokas. Kun hän sen kerran tekee, silloin hän kokee kovaa. Mutta sellainen ilta kuin tämä on erityisen raskas naiselle, joka kantaa suurta surua. Ilmassa on jotakin sentapaista, joka ikäänkuin kutsuu esiin kaiken mitä olemme kärsineet — tai pelänneet.

— Siinä vilisee aaveita, sanoi Anna, ja väristys puistatti häntä. — Siksi lähdin tänne — halusin puristaa ihmiskättä ja kuunnella ihmisääntä. Tänä iltana on liikkeessä niin paljon ihmiskäsiin kuulumattomia olentoja. Minun oma haavemajanikin oli niitä täynnä. Ne karkoittivat minut suorastaan sieltä ulos... Sentähden pakenin tänne saadakseni seuraa, jolla olisi lihaa ja verta kuten itselläni.

— Oli oikein, ettette mennyt sisään, rouva Blythe. Leslie olisi pahastunut siitä. Hänelle ei myöskään olisi ollut mieleen, jos minä olisin mennyt Dickin kanssa sisään, kuten olisin tehnyt, jos en olisi kohdannut teitä. Dick on ollut koko päivän minun luonani. Pidän häntä mahdollisimman paljon luonani helpottaakseni hiukan Leslien taakkaa.

— Eikö hänen silmissänsä ole jotakin eriskummallista? kysyi Anna.

— Huomasitteko sen? On kyllä, toinen silmä on harmaan sininen ja toinen ruskea — hänen isänsä laita oli samaten. Siitä minä juuri Cubassa tunsinkin hänet Dick Mooreksi. Muutoin ei suinkaan ollut helppo tuntea häntä, niin riutunut hän oli ja takkuisen parran peittämä. Arvatenkin te olette kuullut, että juuri minä hänet löysin ja toin kotiin. Tuota syöttää nyt neiti Cornelia minulle alinomaa — hän sanoo, että minun olisi pitänyt antaa hänen jäädä sinne missä oli. Mutta siinä suhteessa en voi olla yhtä mieltä hänen kanssaan. Oli oikein tuoda hänet kotiin — ja silloinhan siinä ei ollut mitään valitsemisen varaa... Sehän on selvää ilman muuta. Mutta vanhaa sydäntäni vihloo ajatellessani Leslietä. Hän on vasta kahdenkymmenen kahdeksan vuoden vanha, mutta hän on syönyt enemmän kyynelillä kostutettua leipää kuin useimmat naiset ehdittyään kahdeksankymmenen vuoden ikään.

He jatkoivat hetken vaieten kulkuansa. Vihdoin sanoi Anna:

— Tiedättekö, kapteeni Jim, minä en ole koskaan kulkenut kernaasti Lyhdyn valossa. Minulla on aina ollut niin ihmeellinen tunne, että valopiirin ulkopuolella, juuri siinä, missä pimeys alkaa, ympäröi minua lauma salaperäisiä ja pahasisuisia olentoja, jotka tuijottavat minuun pimeästä pahansuovin silmin. Sama tunne on minulla ollut lapsuudestani saakka. Mikähän siihen on syynä? Minusta ei koskaan tunnu siltä ollessani täydessä pimeydessä — kun se sulkee minut tykkänään huomaansa — silloin en pelkää vähääkään.

— Minullakin on melkein sama tunne, sanoi kapteeni Jim. — Luulen, että kun pimeys täydelleen ympäröi meitä, se on ystävämme. Mutta kun me koetamme torjua sitä luotamme — tahdomme karkoittaa sen lyhdyn valolla — silloin se käy meille vihamieliseksi. Mutta nyt sumu alkaa hälvetä. Kuten ehkä olette huomannut, puhaltaa lännestä raikas tuuli. Ehdittyänne kotiin voivat tähdet jo näkyä.

Niin tapahtuikin, ja kun Anna jälleen astui haavemajaseensa, hehkui pesässä vielä punainen tuhka, ja kaikki kammottavat ajatukset olivat kuin poispuhalletut.

XIV.

MARRASKUUN PÄIVIÄ.

Neljän tuulen lehdossa ja metsiköissä viikkomääriä vallinnut väriupeus oli vaihtunut vienon siintävään syksyiseen harmauteen. Tuli päiviä, jolloin kedot ja rantaniityt verhoutuivat tihkusateen usmaan, tai merituulen henkäykset puhalsivat jäätävinä niiden ylitse — ja tuli myrskyöitä, jolloin Anna unesta heräten rukoili, ettei vain ainoakaan laiva hyrskyissä joutuisi karien ja särkkien reunustamalle pohjoisrannikolle. Sillä jos niin kävisi, silloin ei edes majakan suuri lempeä silmä, joka loisti uskollisesti halki pimeyden, voisi estää tuota onnetonta alusta menehtymästä vaahtoharjaisiin kuohuihin.

— Marraskuussa minusta väliin tuntuu, ettei kevät palaa koskaan, huokaili hän surren muutosta, joka oli tapahtunut hänen hallanpanemissa kukkalavoissansa.

Pieni väririkas puutarha, joka oli ollut opettajan morsiamen silmäin ilo, näytti nyt autiolta ja kurjalta, ja poppelit ja koivut olivat kuin "paljaksi kuorittuja onkivapoja" — kuten kapteeni Jimin oli tapana sanoa. Mutta talon takana kasvava honkametsikkö oli vihreä ja tiheä kuin ennenkin, ja yksin marraskuussakin tuli ihania päiviä, jolloin päivä paistoi ja vuodatti vienoa purppuraa usmaan, jolloin sataman pienet suippopäiset aallot karkeloivat yhtä hilpeästi kuin keskikesällä ja ulappa lepäsi niin kirkkaansinisenä ja tyynenä, että myrskyt ja vinhat tuulet joutuivat unhoon.

Varsin monta syysiltää viettivät Anna ja Gilbert kapteeni Jimin majakassa. Siellä oli aina kodikasta. Vaikka itätuuli lauleli synkkiä säveleitään ja meri näytti harmaalta ja kuolleelta, tuntui siellä aina vallitsevan päivänpaiste. Ehkäpä tuo seikka johtui siitä, että Ensi perämies aina upeili mitä koreimmassa turkissa. Se oli niin suuri ja loistava, että tuskin muistettiin kaivata aurinkoa, ja sen äänekäs kehuu säesti perin miellyttävällä tavalla naurua ja hilpeätä juttelua, jotka aina tekivät olon kapteeni Jimin lieden ääressä niin viihtyisäksi. Täällä tuo iloinen isäntä ja Gilbert keskustelivat mitä erilaisimmista ilmiöistä, joita taivaan ja maan välillä on nähtävissä.

— Minusta on hauska mietiskellä monenmoisia ongelmoita, vaikka en pystykään pääsemään niistä selville, sanoi kapteeni Jim. — Isäni oli sitä mieltä, ettei meidän koskaan pitäisi puhua asioista, joita emme käsitä, mutta jos noudattaisimme tuota sääntöä, pelkään, että keskustelumme pian tyrehtyisi kuiviin. Taivaiset vallat nauravat kyllä väliin meidän tuumiskeluillemme, mutta mitäpä siitä, kun vain muistamme olevamme heikkoja ihmisiä emmekä pyri jumalain vertaisiksi tai luule olevamme päteviä ratkaisemaan hyvän ja pahan eroa. Luullakseni meidän vähäiset keskustelukokouksemme eivät haittaa ketään, niin syventykäämme siis, tohtori, jälleen kaikkeuden salaisuuksiin.

Herrojen keskustellessa kuunteli Anna tai vaipui haaveihin. Väliin lähti Lesliekin mukaan majakalle, ja hän ja Anna kuljeskelivat silloin illan hämärtyessä rannikolla tai istuivat majakan viereisillä kallioilla, kunnes pimeys pakotti heidät sisään, kodikkaan takkavalkean ääreen. Ja silloin valmisti kapteeni Jim teetä ja kertoeli:

"Hän kuinka taisteli ja uhman murti
Aallokon tuiman, karkeloiden kulki
Ulatan teitä, missä hyrskyt hurjat
Ain' turhaan valmisteli urhon turmaa."

Lesliellä näytti aina olevan kovin hauskaa noissa majakan vaatimattomissa vieraspidoissa, hän kävi avomieliseksi ja puheliaaksi, keksi lystikkäitä sanasutkauksia ja nauroi helkähtelevää nauruansa. Väliin hän myöskin kuunteli toisten keskustelua henkeänsä pidättäen, posket hehkuvina, silmät loistavina. Juttelu kävi vilkkaammaksi, kokkapuheet nasevammiksi, kun Leslie oli läsnä. Ja vaikka hän ei itse puhunut paljon, näytti hän kumminkin houkuttelevan muut esiintymään mahdollisimman edulliselta puolelta. Kapteeni Jim esitti kertomuksensa paremmin, Gilbert keksi nopeammin ja osuvammin vastaväitteensä ja perustelunsa, ja Annalle tuli aina uusia leikkilisiä ja omintakeisia päähänpistoja — Leslien olennon kannustaessa itsekutakin antamaan parastansa.

— Tuo tyttö on syntynyt johtavaan asemaan henkistä ja yhteiskunnallista merkitystä omaavissa piireissä, kaukana Neljän tuulen niemestä, sanoi Anna Gilbertille heidän astellessaan kotiin eräänä iltana. — Täällä hänen suuret lahjansa menevät hukkaan, häipyvät tyhjiin...

— Etkö tarkannut kapteeni Jimin ja allekirjoittaneen keskustelua, kun eräänä iltana pohdimme juuri tuota kysymystä hiukan yleisemmältä näkökannalta? Lopputuloksena oli tuo rauhoittava johtopäätös, että kaikkeuden luoja todennäköisesti osaa hallita maailmaansa aivan yhtä hyvin kuin me sen tekisimme ja että sellaista kuin "hukkaanmennyt elämä" ei ole olemassakaan, ellei nimittäin asianomainen itse ole hukannut elämänsä turhuuteen. Ja sitä hän ei Leslie Moore toden totta ole

tehnyt. Voisihan jokunen ajatella niinkin, että henkilö, joka on saanut diplomin Redmondin korkeakoulusta ja johon sanomalehdentoimittajat ja kirjainkustantajat jo alkoivat kiinnittää huomiota, hukkaa elämänsä mennessään naimisiin nuoren ja kokemattoman lääkärin kanssa, jonka toimenä on laastaroida harvalukuista potilasjoukkoa yksinäisessä maailmankolkassa nimeltä Neljä tuulta...

— Gilbert!

— Jos sinä olisit mennyt naimisiin Roy Gardnerin kanssa, olisit voinut loistaa kirkkaana valona henkistä ja yhteiskunnallista merkitystä omaavissa piireissä kaukana Neljän tuulen niemestä.

— Gilbert Blythe!

— Se on nimeni. — Tiedäthän, kuinka sinä olit häneen silmittömästi rakastunut aikoinaan.

— Gilbert, nyt sinä käyttäydyt katalasti, harkitun katalasti kuten kaikki miehet, sanoisi neiti Cornelia. En ole koskaan ollut häneen rakastunut. Kuvittelin sitä vain. Sen sinä kyllä tiedät. Tiedät myöskin, että minä mieluummin asun vaimonasi haavemajassamme kuin asuisin kuningattarena palatsissa, jossa olisi pylväitä ja marmoripermannot.

Gilbert ei vastannut sanoin. Mutta valitettavasti lienevät sekä hän että hänen vaimonsa unohtaneet Leslie paran, joka kulki yksinäistä polkuansa kotojen poikki kohden taloa, joka ei ollut marmoripalatsi eikä ilmetty haavemaja.

Kuu alkoi juuri kohota esiin tumman meren takaa ja kirkasti sen kalvon hohteellaan. Sen valo ei ollut vielä saavuttanut satamaa, jonka kaukaisempi puoli vielä verhoutui salaperäiseen pimeään himmeine lahtinensa, missä rantakalliot muodostivat veteen tummia varjoja, joiden välisissä lahdenpohjukoissa näkyi loistavia valoviiruja.

— Mitä tuikkavaa valoa leviääkään pimeään tuolta ihmisten kodeista! sanoi Anna. — Tuo valoviiru lahden toisella puolen on kuin helminauha. Ja The Glenistä hohtaa kokonainen tähtisikermä... Katsos, Gilbert, tuo valopilkku näkyy meiltä. Olen iloinen, etten sitä sammuttanut. Minusta ei ole hauska tulla pimeään taloon. Eikö olekin suloista katsella valoa, joka tuikkaa omasta kodistamme, Gilbert?

— Se on yksi maailman miljoonien kotien joukosta — mutta meille se merkitsee vartiotulta ja johtotähteä tässä matoisessa maailmassa... Anna-tyttöseni, kenellä on oma koti ja herttainen, punatukkainen vaimo — mitä voisikaan hän enää pyytää elämältä?

— Erästä pikkuseikkaa täytyy hänen sentään vielä pyytää, kuiskasi Anna, pusertaen hellästi hänen käsivarttansa. — Oi, Gilbert, minusta tuntuu väliin kuin minun olisi mahdoton odottaa aina kevääseen asti.

XV.

JOULUAATTO.

Aluksi olivat Anna ja Gilbert tuumiskelleet matkustaa Avonleahin joulua viettämään, mutta lopuksi he päättivät jäädä kotiin.

— Ensimmäisenä jouluaattona, jonka vietämme yhdessä, tahdon olla omassa kodissani, selitti Anna.

Siitä johtui nyt, että Marilla näytti siltä kuin olisi tehnyt purjehdusretken maapallon ympäri. Hän ei ollut vielä koskaan ennen ollut sadan kilometrin päässä kodistansa, eikä hän ollut koskaan syönyt joulupäivällistä muualla kuin Vihervaaran talossa.

Rakel-täti oli valmistanut ja tuonut mukaan suunnattoman luumu vanukkaan. Tuon kunnan rouvan oli ollut mahdoton uskoa, että kukaan nuoremman sukupolven jäsen — ja lisäksi vielä akateemista sivistystä saanut — osaisi valmistaa syötävän luumu vanukkaan, mutta muutoin hän kehuskeli Annan taloudenhoitoa.

— Anna on oiva emäntä, sanoi hän Marillalle vierashuoneessa sinä iltana, jolloin he olivat saapuneet. — Olen tarkastanut hänen leipäsäiliönsä ja sangon, missä on porsaanruokaa. Sen nimittäin voin sanoa sinulle, että noiden molempain pitopaikkojen mukaan voi arvostella emäntää. Sangossa ei ollut mitään, joka ei todella olisi sinne kuulunut, ja leipäsäiliössä ei ollut puivia leipäpaloja. Sehän on luonnollista,

sillä hänhän on sinun kasvattamasi, mutta on otettava lukuun, että hän sitten tuli korkeakouluun. Minä huomasin heti, että hänellä on minun virkkaamani peite — tuo, jossa on tupakanlehtimalli — täällä toisessa vierassängyssä, ja sinun suuri palmikoitu mattosi on arkihuoneen uunin edessä. Tuollaiset pikkuseikat tekevät olon heti kodikkaaksi.

Annan ensi joulun omassa kodissa muodostui niin hauskaksi ja miellyttäväksi kuin hän ikinä voi toivoa. Oli kaunis päivä, ilma oli kuulakka ja aurinko paistoi kirkkaasti. Ohut kerros ensi lunta oli satanut juuri jouluaatoksi kaunistuen maailman. Lahti aaltoili vielä vapaana, auringossa kimmeltäen.

Kapteeni Jim ja neiti Cornelia olivat kutsutut päivälliselle, joka syötiin jo varhain. Leslie ja hänen miehensä olivat myöskin kutsutut, mutta Leslie kiitti kieltäen — he olivat aina setä Isac Westin luona jouluna, sanoi hän.

— Hänestä on parempi niin, uskoi neiti Cornelia Annalle. — Hänestä on liian raskasta ottaa miehensä mukaan vierasten seuraan. Joulun on aina erityisen raskas aika Leslielle. Hänellä ja isällä oli aina jouluna yhdessä niin paljon kepposia ja salaisuuksia.

Neiti Cornelia ja rouva Rakel eivät olleet erityisesti miellytyneitä toisiinsa — kumpikin oli tottunut tietämään kaikki asiat paremmin kuin kukaan muu. Ei sattunut sentään mitään ikäviä yhteentörmäyksiä, sillä tati Rakel pysytteli keittiössä auttamassa Annaa ja Marillaa päivällisen laitossa, ja Gilbertin osaksi tuli pitää seuraa kapteeni Jimille ja neiti Cornelialle — tai oikeammin sanoen antaa heidän pitää seuraa itsellensä, sillä noiden kahden vanhan ystävyksen kinastelu ei käynyt koskaan ikävystyttäväksi.

— Siitä on jo aikoja, kun tässä talossa on tarjottu joulupäivällistä, rouva tohtorinna, sanoi kapteeni Jim. — Neiti Russel matkusti aina juhlapäiviksi kaupunkiin hyvien ystäviensä luo. Mutta minä olin mukana ensimmäisillä joulupäivällisillä, jotka täällä laitettiin — emäntänä oli opettajan nuori rouva. Siitä on nyt täsmälleen kuusikymmentä vuotta — ja sää oli melkein kohdalleen samanlainen kuin nyt — oli satanut hiukan lunta, joka peitti harjut, ja lahti siinsi kuin kesäpäivänä. Minä olin vain poikanen, enkä ollut koskaan ennen ollut päivälliskutsuissa. Ujostelin niin kovin, etten syönyt itseäni kylläiseksi. Tuollaisesta häveliäisyydestä olen sittemmin vapautunut, Jumalan kiitos.

— Sen minä kyllä uskon, sanoi neiti Cornelia, joka ompeli ja poimutteli minkä ehti.

Hänelle ei olisi voinut pälkähtää päähän istua kätet ristissä edes joulunakaan. Pikkulapset eivät maailmaan tullessaan katso sitä, onko pyhä vai arki, ja sellaista pientä vierasta odotettiin juuri eräaseen rutiköyhään perheeseen, joka asui Glen S:t Maryssä. Neiti Cornelia oli lähettänyt voimakasta ruokaa päivälliseksi koko perheelle, joten hän nyt voi hyvällä omallatunnolla itsekin nauttia päivällistä.

— Sinähän olet kyllä kuullut, että tie miehen sydämeen käy hänen vatsansa kautta, Cornelia, tuumiskeli kapteeni Jim.

— Sen uskon täydellisesti — jos hänellä nimittäin on sydän, vastasi neiti Cornelia. — Siksi kai niin monet naiset seisovat lieden ääressä, kunnes kaatuvat — kuten esimerkiksi Amelia Baxter parka. Hän kuoli viime vuonna joulupäivän aamuna, ja kuolinvooteellaan hän sanoi, että se oli ensimmäinen joulun, siitä saakka kuin hän meni naimisiin, jolloin hän ei ollut laittanut päivällistä parillekymmenelle ihmiselle. Olihan tuo hänelle varsin hauskaa vaihtelua. Niin, nythän hänen kuolemastansa siis on jo vuosi aikaa, joten leskimies varmaankin pian pannaan kuulutuksiin.

— Olen kuullut hänen käyvän kosiskelemassa, sanoi kapteeni Jim, iskien silmää Gilbertille. — Eikös hän äskettäin ollut sinun luonasi, yllään mustat hautajaisvaatteensa, tärkkirinta ja kalvosimet.

— Ei, ystäväni, ei hän ole ollut. Eikä hänen maksa vaivaa tullakaan. Minä en huolinut hänestä edes entisaikoinakaan, jolloin hän sentään ihmisten mielestä vielä näytti joltakin. Sekundatavaraa en tahdo, vaikka sitä tarjottaisiin hopeatarjottimella. Horace Baxterista kerrotaan muutoin, että hän kesästä vuosi sitten joutui rahapulaan, ja silloin hän rukoili Herralta apua. Kun vaimo sitten kuoli ja hän sai henkivakuutuksen, sanoi hän näkevänsä tuossa Herran sormen ja että se oli ollut ihanaa rukouksen kuulemista. Mutta sellaisiahan miehet ovat.

— Onko sinulla todellakin jotain todistusta siitä, että hän sanoi niin, Cornelia?

— Ei muuta kuin hänen omat sanansa, mutta kenties niihin ei sovi kiinnittää mitään huomiota. Horace Baxter puhuu totta ainoastaan silloin kuin se hänestä tuntuu erityisen sovelialta.

— Kuules, Cornelia, nyt sinä jo olet liian ilkeä. Minun luullakseni Baxter enimmäkseen puhuu totta, mutta hänen mielipiteensä muuttuvat niin usein, että kuulostaa väliin siltä kuin ei hän pysyisi totuudessa.

— Niin, siltä kuulostaa kyllä tuhkatiheään. Mutta sehän on selvää, että miesten pitää puolustaa toisiansa. Ei korppi korpin silmää noki, sanoi neiti Cornelia, laitellen sitten äänetönnä poimukoristetta, joka ei tahtonut luonnistua hänen mielensä mukaan.

Gilbert katsoi isäntänä olevansa velvollinen huolehtimaan, ettei keskustelu pääsisi tyrehtymään, ja hän valitsi äkkiä aivan uuden puheluaineen.

— Neiti Cornelia puolustaa varmaankin naisten valtiollista äänioikeutta, sanoi hän.

— En minä välitä siitä niin paljoa oman itseni tähden, vastasi neiti Cornelia halveksivasti. — Minä tiedän, mitä merkitsee siistiä miesten jälkeen. Mutta joskus tulevaisuudessa, kun he ovat saaneet maailman niin sekaisin, etteivät he enää selviydy asioista, he kenties suurella kiitollisuudella suovat meille äänioikeuden saadaksensa kuorman siirretyksi meidän hartioillemme. Niin he ovat kaiketi tuumineet tuon asian. Naisillahan on kyllä kärsivällisyyttä. Muuta en minä tiedä sanoa siihen asiaan.

— Job oli myöskin kärsivällinen, vaikka oli mies, virkahti kapteeni Jim.

— Niin kuuluu olleen. Siksi hän olikin niin harvinainen otus, että hänen nimensä on säästynyt jälkimaailmalle, sanoi neiti Cornelia ynseän halveksivasti. — Mutta hyvä ei aina seuraa nimen mukana. Muistatko Job Taylorin? Toista niin ärhökkää ja kiukkuista ukkoa ei varmaan ole koskaan asunut lahden tällä puolen.

— Mutta hänellähän oli niin kauhistuttava kotiristi siedettävänä, Cornelia. Sitä vaimoa et edes sinäkään voi puolustaa. En unohda koskaan, mitä ukko MacAllister sanoi hänestä hänen hautajaispäivänään: "Epäilemättä hän oli kristitty nainen, mutta luonto hänellä oli sellainen kuin itse paholaisella."

— Voihan hän kyllä koetella kärsivällisyyttä, myönsi neiti Cornelia vastahakoisesti, — mutta se seikka ei kumminkaan riitä hänen miehellensä puolustukseksi siitä mitä hän sanoi hautajaispäivänä. Hän palasi kirkkotarhalta samoissa vaunuissa kuin isäni, ja hän ei avannut suutansa, ennenkuin he olivat melkein kotona. Silloin hän oikaisi itseään, henkäisi syvään ja sanoi: "Usko tai älä, Stephen, mutta tämä on elämäni onnellisin päivä." — Mutta sellaisiahän miehet ovat. No, pian hän meni uusiin naimisiin, ja silloin hän sai rouvan, jolla oli pontta luonteessansa. Hän huolehti ensi työksensä siitä, että Job Taylor pystytti ensimmäiselle rouvallensa komean kultakirjaimin koristetun hautapatsaan. Siihen jätettiin tilaa myöskin toisen rouvan nimelle — sillä hän sanoi että varmaankaan ei olisi ketään, joka muistuttaisi hänen miestänsä pystyttämään hautapatsaan hänelle.

— Taylorin perheestä muistuu mieleeni — kuinkas onkaan rouva Lewis Taylorin laita, joka asuu The Glenissä, tohtori? kysyi kapteeni Jim.

— Hän kyllä paranee hiljakseen, mutta hänen täytyy tehdä liiaksi työtä, vastasi Gilbert.

— Hänen miehensä raataa myöskin otsansa hiessä — hän lihottaa porsaita näyttelyihin, sanoi neiti Cornelia. — Hän on kuuluisa muhkeista porsaistansa. Hän on paljon ylpeämpi porsaistansa kuin lapsistaan. Porsaat lihovatkin ja kukoistavat, mutta lapsia ei kannata liioin kehua. Hän valitsikin niille köyhän äitiraukan, joka näkee nälkää kilpaa tenavien kanssa. Porsaat saavat kerman ja lapset sinisen maidon.

— Sattuu joskus, Cornelia, että minun täytyy myöntää sinun olevan oikeassa, niin raskasta kuin se onkin, sanoi kapteeni Jim. — Tuo mitä sanoit Lewis Taylorista, on selvä, vastaanväittämätön totuus. Kun näen hänen onnettomat lapsiraukkansa, joilta puuttuu kaikki mitä lapset tarvitsevat, menetän ruokahaluni moneksi päiväksi.

Gilbert meni keittiöön, siksi että Anna oli viitannut hänelle. Anna sulki oven ja piti hänelle pienen hyvää tarkoittavan ripityksen.

— Gilbert, sinä ja kapteeni Jim saatte nyt lakata väittelemästä neiti Cornelian kanssa. Olen kyllä kuullut kaikki — ovi oli raollaan — ja nyt jo saa riittää.

— Mutta sehän on hänestä itsestänsä niin kovin hauskaa, Anna.

— Sehän on kyllä mahdollista, — mutta kohtuus kaikessa — hän voi pian suuttua täydellä todella. Nyt on päivällinen valmis ja, Gilbert, et saa antaa tati Lynden leikata hanhia! Tiedän että hän aikoo tarjoutua tekemään sen, sillä hän luulee, ettet sinä osaa tehdä sitä kunnollisesti. Mutta näytä hänelle että sinä kyllä pystyt siihen.

— Niin, pitäisihän minun osata suorittaa se, sanoi Gilbert. — Minähän olen jo neljä viikkoa harjoittanut teoreettisia opintoja poikkileikkauksessa ja pitkinleikkauksessa. Mutta älä puhuttele

minua, Anna, silloin kun suoritan tuon leikkauksen, sillä minä olen harjoitellessani käyttänyt apuna kirjaimin merkittyjä mittausopillisia kuvioita ja voin helposti sekoittaa kirjaimet. Muistanet kaiketi itse, kuinka hankalaa oli koulussa, kun opettaja koetti saattaa oppilaat kiikkiin, käyttämällä toisia kirjaimia kuin oppikirjassa oli tai kääntämällä kuvion nurin.

Gilbert leikkasi hanhet taidokkaasti kuin kuninkaallisen pöydän hovimestari, varoen koskemasta sievästi vadille asetettuihin luumuihin ja omena viipaleisiin. Yksin täti Rakelinkin täytyi kehua hänen taituruuttaan. Ja kaikki söivät ja kehuivat hanhia herkullisine lisineen oivallisiksi. Annan ensimmäinen joulupäivällinen menestyi suurenmoisesti, ja hän loisti ylpeydestä. Istuttiin kauan pöydässä ja mieliala oli mitä hilpein. Ja kun päivällinen oli lopussa siirrettiin tuolit ja käytiin istumaan paukkuvan takkavalkean ääreen, ryhtyen paistamaan omenoita ja särkemään pähkinöitä. Kapteeni Jim, joka nyt istuessaan kylläisenä lämpimän liedän ääressä, tunsu suurta tyydytystä, alkoi kertoella vanhoja ja silti alati uusia kertomuksiansa, ja niitä kuunneltiin nyt kunnes aurinko jo lähestyi taivaanrantaan, punaisena kuin japanilainen lyhty, ja poppelien sinertävät varjot lankesivat pitkinä lumen peittämän kujanteen poikki.

— Ei, nyt minun täytyy lähteä hoitamaan majakkaani, sanoi kapteeni Jim lopuksi. — Ehdin töin tuskin kotiin, siksi kuin aurinko menee mailleen. Kiitoksia hauskaasta joulusta, hyvä tohtorinrouva! Ottakaa Davy mukaanne jonakin päivänä majakalle, ennenkuin hän jälleen matkustaa kotiin.

— Tahtoisin hyvin mielelläni nähdä nuo kivijumalat, sanoi Davy, kasvoillaan ilme, joka osoitti hänen odottavan mitä suurinta huvia.

XVI.

UUDENVUODENVALVONTA MAJAKASSA.

Vihervaaran asukkaat matkustivat heti juhlapäivien kuluttua jälleen omalle maallensa, Marillan annettua juhllaisen lupauksen palata kevätpuoleen jälleen kuukauden ajaksi. Talviusmatat alkoivat hälvetä, tiheten untuvankaltaiseksi lumisateeksi, satama meni jäähän, mutta merenlahti oli vielä sulana. Kellanuskeat tantereet olivat roudassa, siellä täällä lumen peitossa.

Vanhan vuoden viimeinen päivä oli noita jäisen kirkkaita, loistavia talvipäiviä, jotka herättävät ihailumme voimatta voittaa rakkauttamme. Taivas oli kylmähkön sininen, ja lumikristallit kimmelsivät ilotulituksen tavoin, lehdettömät puut ojentelivat paljaita oksiansa kohden korkeutta, uhmaillen alastomassa ihanuudessaan. Sinertävänmustain minareettien kaltaisina kuvastuivat poppelit harjujen harmaaseen, lumen viiruttamaan taustaan. Varjotkin olivat erityisen tummia ja selväpiirteisiä, kuten varjojen olla tulee. Kaikki kaunis vaikutti kymmenin verroin kauniimmalta tässä häikäisevässä hohteessa, kaikki ruma kymmenin verroin rumemmalla. Ja kaikki oli joko rumaa tai kaunista. Ei ollut mitään väliasteita, ei varjojen himmentämiä värivivahduksia tai ääriivoja, kaikki esiintyi selvästi ja räikeästi tuossa kylmästi kimmeltävässä valaistuksessa. Honkametsä yksin säilytti tavallisen sävynsä — honka on salaperäisyyden ja pimennon puu, joka ankaran juhllaisena torjuu tyköään liian nenäkkäät valovirrat.

Mutta vihdoinkin alkoi päivä käsittää että se rupesi vanhenemaan. Silloin se verhosi kauneutensa haaveelliseen raskasmielisyteen, joka sai hohteen ja värit himmenemään ja vaihtumaan mitä lempeimpiin ja vienoimpiin vivahduksiin. Terävät rajaviivat, räikeästi loistavat valokohdat vaihtuivat pehmoisen aaltomaisiin varjoihin ja miellyttävään valohohteeseen. Valkoinen satama alkoi verhoutua vienoon harmaaseen ja kalpeaan punaan, ja kaukaiset harjut sukelsivat punasiniseen usmaan.

— Vanha vuosi eroaa kauniisti, sanoi Anna.

Hän, Leslie ja Gilbert olivat matkalla Neljän tuulen niemelle, minne kapteeni Jim oli kutsunut heidät, viettämään majakkahuoneessa uudenvuoden aattoa. Aurinko oli laskenut ja lounaisella taivaalla komeili Venus kullanhoidoisena, niin lähellä maasisartansa kuin sen on mahdollista päästä. Ensi kerran näkivät Anna ja Gilbert varjon, jonka tuon loistavan iltatähden valo luo, tuon himmeän salaperäisen varjon, jonka voi erottaa ainoastaan valkoisella lumella. Ja siinäkin havaitaan tuo tuskin näkyvä varjokuva ainoastaan silloin, kun silmämme vain vilahdukselta sattuvat siihen, ei koskaan katseemme suuntautuessa suoraan siihen.

— Se muistuttaa haamua, eikö sinustakin? kuiskasi Anna. — Sen näkee niin selvästi tien vieressä,

katsoessaan suoraan eteen, mutta jos kääntää päätä sitä katsoaksensa, — heti se on silloin poissa!

— Olen kuullut että iltatähden luoman varjon voi nähdä ainoastaan kerran elämässään, ja vuoden kuluessa siitä kuin sen on nähnyt, saa osaksensa elämän ihmeellisimmän lahjan, sanoi Leslie.

Mutta hänen äänensävyensä kajahti tuikealta, kenties hän ajatteli ettei edes tuoliakaan taikakeinolla olisi voimaa tuottaa hänelle mitään iloa elämässä. Anna hymyili lempeässä tähtivalossa, hän luotti varmasti siihen, mitä tuo himmeä varjo hänelle lupasi.

Majakan luona he tapasivat Marshall Elliottin. Anna ei ollut aluksi liioin hyvillään siitä, että tuo pitkätukkainen ja pitkäpartainen muukalainen tunkeutui heidän tuttavalliseen piiriinsä. Mutta pian kävi ilmi, että Elliott oli varsin hauska seuraihminen — sukkelapuheinen, lahjakas ja tietorikas sekä itse kapteeni Jimin veroinen taidossa kertoa hauskoja juttuja. Riemulla pyydettiin hänet jäämään uudenvuoden valvontaan.

Kapteeni Jimin pieni sukulainen oli tullut viettämään uudenvuodenjuhlaa kiltin sedän luona ja oli nukkunut sohvaan, jalkojensa vieressä Ensi perämies, kiertyneenä käppyrään suureksi punakeltaiseksi keräksi.

— Hän on pieni herttainen poika, sanoi kapteeni Jim, katsoen häneen hellästi. — Minusta on niin miellyttävää katsoa pientä nukkuvaa lasta, rouva Blythe, se on minusta kauneimpia näkyjä, mitä tässä maailmassa voi olla. Hänestä on hauska tulla vähin minun luokseni yöksi, sillä silloin hän saa maata sohvalta ja ojentaa itsensä kunnollisesti suoraksi, kotona hän nukkuu kahden veljensä kanssa yhdessä, ja siitä hän ei pidä. Hän osaa keksiä kysymyksiä, joista oikein tyrmistyy. "Setä Jim, jos minä en olisi se joka olen, kuka minä silloin olisin?" tai "Setä Jim, kuinka kävisi, jos Jumala kuolisi?" Tuollaisilla kysymyksillä hän ahdisteli minua eilisiltana riisuutuessaan. Ja entä sitä mielikuvituksen rikkautta! Hän laatii kokoon mitä ihmeellisimpiä juttuja — ja sitten hänen äitinsä sulkee hänet vaatesäiliöön, siksi että hän valehtelee! Ja istuessaan sitten pimeässä hän keksii uuden — joka sitten on valmis kerrottavaksi heti kun hän pääsee ulos. Mitä sainkaan kuulla eilisiltana heti hänen tultuansa! — "Setä Jim", sanoi hän ilme mitä vakavimpana, "minulle sattui tänään eräs seikkailu The Glenissä." — "Vai niin, poikaseni", sanoin minä, "minkälatuinen se sitten oli?"

— "No minä kohtasin suden kylätiellä", sanoi hän, "suunnattoman suden, jolla oli suuri punainen kita ja pitkät terävät torahampaat, setä Jim". — "En ole tiennytkään, että olisi susia täällä lähettyvillä", sanoin minä. — "Se tuli pitkän, pitkän matkan päästä", sanoi Joe, "ja minä luulin että se söisi minut, setä Jim". — "Pelästyitkö sinä?" tiedustelin minä. — "En vähääkään — olihan minulla suuri pyssyni, setä Jim, ja sillä ammuin sutta suoraan naamaan, niin että se kaatui maahan kuolleena, setä Jim, — ja sitten se nousi taivaaseen ja puri yhtä pienimmistä enkeleistä jalkaan", sanoi hän. Niin, minun täytyi oikein käydä istumaan, rouva tohtorinna.

Tunnit kuluivat nopeasti takkavalkean ääressä. Kapteeni Jim kertoi juttujansa ja Marshall Elliott lauloi vanhoja skotlantilaisia kansanlauluja kauniilla tenoriäänellensä. Lopuksi kapteeni Jim otti vanhan ruskean viulunsa seinältä ja alkoi soittaa. Hän vingutti ja kihnutti sitä kaikin voimin ja hypitteli jousta kielillä, niin että siitä syntyi mitä iloisinta musiikkia, joka tuotti huvia kaikille — paitsi Ensi perämiehelle, joka syöksähti sohvalta harmistuneesti naukuen ja livahti ulos ovesta.

— Minä en mitenkään voi saada tuossa kissassa kehitetyksi vähääkään musiikkiaistia, sanoi kapteeni Jim. — Se ei koskaan viivy sisällä niin kauan, että ehtisi saada nautintoa esityksestä. Kun me olimme hankkineet urut S:t Maryn kirkkoon ja uusi urkuri alkoi soittaa, silloin syöksähti Elder Richards vanhus paikaltaan kuin paarman pistämänä ja pötki tiehensä aika vauhtia. Se muistutti minua niin elävästi, kaikista niistä kerroista, jolloin Ensi perämies on livistänyt tiehensä päästäksensä kuulemasta minun viulunsoittoani, että olin vähällä tyrskähtää äänekkääseen nauruun keskellä kirkkoa.

Tapa, millä kapteeni Jim soittaa liritteli viuluansa, vaikutti omituisen kiihdyttävästi ja houkuttelevasti, ja pian tunsu Marshall Elliott jalkojensa alkavan nytkähdellä. Hän oli nuoruudessaan ollut kuuluisa tanssitaivuri. Ei aikaakaan, niin hän hypähti paikaltaan ja ojensi kätensä Leslietä kohden. Tämä oli heti valmis tanssiin. Ja niin he alkoivat pyörähdellä takkavalkean valossa kevein ja joustavin, mutta kumminkin tahdikkain liikkein. Leslie näytti koko olentoineen olevan mukana tanssissa — oli kuin soiton vuoroin kiihkeät, vuoroin vienot ja hemeät sävelet olisivat saaneet hänet tykkänään valtoihinsa ja hurmanneet hänet. Ihailevana seurasi häntä Annan katse.

Sellaisena kuin tänä iltana, ei hän ollut nähnyt Leslietä vielä koskaan. Kaikki tunteen rikkaus ja lämpö, joka asui syvinnä hänen mielessänsä, näytti vapautuneen ja purppuroivan posket, sytyttävän hohdetta silmiin ja vuodattavan viehkeyttä liikkeihin. Ei edes Marshall Elliottin pitkä harja ja tuuheana tulvehtiva parta voineet turmella tuon kuvan vaikutusta. Tuo omituinen ilmiö vain lisäsi näytelmän tarumaista eriskummaisuuutta. Marshall oli kuin joku muinaisajan viikinki, joka pyöri karkelossa ihanan sinisilmäisen ja kultatukkaisen pohjolan neidon kanssa.

— Tuo oli kauneinta tanssia, mitä elämässäni olen nähnyt, ja olen sentään nähnyt monenmoista siltä alalta, sanoi kapteeni Jim, kun jousi vihdoinkin putosi hänen väsyneestä kädestänsä.

Leslie vaipui tuoliinsa nauraen hengästyneenä.

— Minä olen aivan hullaantunut tanssiin, sanoi hän hiljaisella äänellä Annalle. — En ole tanssinut sittenkuin kahdeksantoistavuotiaana — mutta en tiedä mitään sen hauskeempaa. Soitto kiittää läpi suonienei kuin elohopea, ja minä unohdan kaiken — kaiken — paitsi nautinnon, jota sen mukaisesti liikkuminen tuottaa. En tunne enää lattiaa allani, en näe seinää tai kattoa — minä liitelen tähtien tietä.

Kapteeni Jim ripusti viulunsa sen paikalle. Vieressä riippui kehys, jonka lasin taakse oli kiinnitetty joukko seteleitä.

— Tunnetteko ketään toista, jolla olisi varaa verhota seinänsä seteleillä? kysyi hän. — Tässä on kaksikymmentä kymmenen dollarin seteliä, jotka eivät ole edes niitä peittävän lasin arvoiset. Ne ovat vanhoja seteleitä, jotka olen saanut Prinssi Edvardin saaren pankista. Minulla oli ne hallussani, kun pankki meni nurin eikä voinut enää lunastaa niitä, ja niin panin ne lasin taakse kehykseen, osaksi muistaakseni niistä, että pankkeihin ei pidä luottaa, osaksi saadakseni hiukan käsitystä siitä, miltä tuntuu olla miljoonamies. — Nöyrin palvelijasi, Ensi perämies, tervetuloa takaisin! Älä pelkää — nyt on melu ja ilveily lopussa tältä illalta. Vanha vuosi viipyy vielä täsmälleen tunnin luonamme. Seitsemänkymmenenkuuden uuden vuoden olen minä nähnyt tulevan tuolta lahden takaa liukuen, hyvä rouva.

— Sinä saat nähdä sata, sanoi Marshall Elliott.

Kapteeni Jim pudisti päätänsä.

— Ei — en tahtoisikaan — ainakaan en niin luule. Kuoleman kasvot käyvät aina leppeämmiksi, kuta vanhemmiksi tulemme. Mutta kuinka onkaan — kakkihan me sentään tahdomme pitää viikatemiestä mahdollisimman kaukana luotamme. Ajatelkaapa vain Wallacen muoria, joka asuu tuolla The Glenissä! Hänellä on ollut elämässään kestettävänä kaikki mahdolliset surut, vaimoraukalla, ja kaikki omaisensa hän on menettänyt. Aina hän sanoo tulevansa iloiseksi, kun hänen vapautuksensa hetki lyö, hän on vaeltanut kyllin kauan täällä surun laaksossa... Mutta jos hän saa pienimmänkään vamman, silloin on heti toinen ääni kellossa. Kaupungista noudetaan lääkäri ja tutkinnonsuorittanut sairaanhoitajatar sekä lääkkeitä sellainen määrä, että ne riittäisivät myrkyttämään verikoiran. Elämä on kyllä kyynelten laakso, sen uskon varsin hyvin, mutta on sentään aina olemassa ihmisiä, joille kyynelten vuodattaminen tuottaa huvia.

He istuivat vanhan vuoden viimeisen tunnin hiljaisina valkean ääressä. Pari minuuttia ennen keskiyötä nousi kapteeni Jim ja avasi hiljaa oven.

— Nyt päästämme uuden vuoden sisään, hän sanoi.

Ulkona kuvastui yö tummansinisenä. Välkkyvä kuutamoviiru kulki poikki lahden. Aallonmurtajan luona keinuivat laineet hohdellen helmiäisen väri vivahduksin. Siinä seisoivat nyt tuo pieni seurue avoimella ovella odotellen — kapteeni Jim elämän kypsyttämänä kokeneena vanhuksena, Marshall Elliott keski-ään täydessä voimassa, mutta silti köyhänä onnesta, Gilbert ja Anna kalliitten muistojen ja suloisten toiveitten vallassa, Leslie surren hukattuja nuoruudenvuosiansa ja toivotonta tulevaisuuttaan. Kello, joka oli hyllyllä tulisijan yläpuolella, löi kaksitoista.

— Tervetuloa, uusi vuosi, sanoi kapteeni Jim syvään kumartaen, kellon lyötyä loppuun. — Toivotan teille kaikille onnellista uutta vuotta, onnellisempaa kuin koskaan ennen. Uskallan toivoa, että mitä uusi vuosi meille tuoneekin, voimme tyytyä siihen, mitä Suuri kapteeni meihin nähden on päättänyt, — ja kuinka kaikki muutoin käyneeekin, pääsemme kumminkin kukin aikanaan turvaan varmaan satamaan.

XVII.

TULEE TÄYSI TALVI.

Uusi vuosi toi mukanaan täyden talven. Tuon pienen valkoisen talon ympärille kokoontui suuria kinoksia, ja kaikkia sen akkunoita koristivat monihaaraiset hohtavat jääkukat. Sataman jääpeite kävi aina kovemmaksi ja paksummaksi, ja pian voivat Neljän tuulen asukkaat retkeillä sitä pitkin, kuten aina

muulloinkin keskitalvella. Varmat tiet viitoitti arvoisa kunnallishallitus kuusenlehvillä, ja päivin ja öin kuului niiltä hilpeätä kulkustenkilinää. Kuutamoina makasi Anna kuunnellen sitä kuin keijukaisten kellonsoittelua.

Koko merenlahti jäätyn umpeen ja kallioniemen majakan vilkkuva valo oli sammunut. Niinä kuukausina, jolloin kaikki meriliike oli seisauksissa, oli kapteeni Jimin toimi laiskurin virkaa.

— Nyt ei Ensi perämiehellä ja minulla ole kevääseen saakka mitään muuta tehtävää kuin pysytellä lämpiminä ja hovitella, sanoi kapteeni Jim.

— Entinen majakanvartija muutti aina talveksi majakasta pois, mutta minä jään asumaan niemelleni. Ensi perämies voisi kauempana maalla saada myrkyä tai joutua koirien hampaisiin. Tosinhan aika käy hiukan pitkäksi, kun ei ole seurana lyhtyä eikä vettä, mutta kun vain hyvät ystävät väliin käyvät tervehtimässä, lienee talvi kestettävissä.

Kapteeni Jimillä oli jääpursi, ja Leslie, Gilbert ja Anna tekivät usein hänen kanssaan ihania huviretkiä, jolloin he kiitivät huimaavaa vauhtia yli lahden sileän, keinuvan jään. Anna ja Leslie kävivät myöskin hiihtämässä pitkin ketoja, poikki jäätyneen sataman, kun lumimyrsky oli riehunut, tai The Gleniin johtavilla metsäteillä, missä puut nyt seisovivat jäykkinä, muodostaen liikkumattomia holvikaaria. He sopeutuivat varsin hyvin yhteen noilla pitkillä kävelyretkillä tai jutteluhetkinä takkavalkean ääressä. Kummallakin oli jotain toiselle annettavaa — kummallekin tuotti ystävällinen ajatustenvaihto tai tuttavallinen vaitiolo hyötyä ja huvia, mielihyvällä tunsivat kumpikin, katsoessaan talojen välisten vaikeitten aitojen takaa naapuritaloon, että siellä asui hyvä ystävä. Mutta kaikesta tästä huolimatta oli Annasta kuin Leslien ja hänen välillensä olisi ollut ikäänkuin erottava muuri — jokin väkinäinen tunne, joka ei ottanut väistyäksensä.

— En käsitä, miksi en voi päästä häntä lähemmälle, sanoi Anna eräänä iltana kapteeni Jimille. — Minä pidän hänestä niin paljon — ihailen häntä vilpittömästi — soisin hänelle niin mielelläni oikein lämpöisen paikan sydämessäni ja tahtoisin myöskin päästä hänen sydämeensä. Mutta tuo muuri on aina esteenä.

— Te olette ollut liian onnellinen koko elämänne, rouva Blythe, sanoi kapteeni Jim harkitsevasti. — Luulisin juuri tämän seikan olevan syynä siihen, että te ja Leslie aina pysytte hiukan vieraina toisillenne. Tuo muuri aiheutuu niistä suruista ja huolista, joita Leslie on saanut kokea. Siihen ei hän taida mitään ettekä tekään — mutta muuri on olemassa, eikä kumpikaan teistä voi saada sitä kumotuksi.

— Minun lapsuuteni ei ollut kehuttavan onnellinen ennen Vihervaaraan tuloani, sanoi Anna, jäaden ajatuksiin vaipuneena ihailemaan hiljaisen surumielistä, kuollutta kauneutta, joka ilmeni kuutamon valaisemaan lumeen kuvastuvain alastonten puitten varjoissa.

— Olkoonpa niinkin — mutta siinä oli sentään kysymys vain tuollaisesta ylimalkaisesta ikävän ja epätyytytyksen tunteesta, joka täyttää hellivää huolenpitoa vailla olevan yksinäisen pienen lapsen mielen. Mitään järkyttävää onnettomuutta ette te ole koskaan kokenut, rouva Blythe. Ja Leslien koko elämä on ollut melkein pelkkää murhenäytelmää. Luullakseni hän tuntee vaistomaisesti, olematta siitä itse täysin selvillä, että hänen elämässään on monenmoista, jota hän ei tahdo eikä voi uskoa teille, siksi että teillä ei ole edellytyksiä voida sitä täysin käsittää. Te tiedätte, että jos meillä on jokin arka kohta, niin varomme, kipua peläten, toisen ihmisen kosketusta. Tämä soveltuu yhtä hyvin sieluun kuin ruumiiseen. Leslien sielu on, niin sanoakseni, melkein ihoton, ja siksi ei ole ihme, jos hän arastellen sen piilottaa.

— Niin, jos se vain olisi kyseessä, en siitä välittäisi, kapteeni Jim. Sen kyllä ymmärtäisin. Mutta sattuu väliin — ei tosin usein, mutta kumminkin joskus, — että minun täytyy otaksua, ettei Leslie pidä minusta. Väliin näen hänen katseessansa ilmeen — niin, en voi selittää sitä muuksi kuin vastenmielisyydeksi ja vihaksi, — se häipyy kyllä pian, mutta nähnyt sen olen, se on varmaa. Ja se loukkaa minua, kapteeni Jim. Minä en ole tottunut siihen, ettei minusta pidetä ja olen tehnyt parastani voittaakseni Leslien ystävyys.

— Te olette voittanut sen, tohtorinna hyvä. Älkää rasittako mieltänne tuollaisilla järjettömillä kuvitteluilla, ettei Leslie muka pitäisi teistä! Jos ei hän sitä tekisi, karttaisi hän teitä tykkänään, ja tähän olette sentään varsin paljon yhdessä. Minä tunnen Leslie Mooren — uskokaa minua!

— Kun näin hänet ensi kerran, hänen tullessaan hanhinensa Gilbertin ja minun ajaessa maantiellä, oli hänellä juuri sama ilme minuun katsoessaan, jatkoi Anna. — Tunsin sen, vaikka hänen kauneutensa juuri silloin vaikutti minuun niin valtavasti. Hänen katseensa ilmaisi vihamielisyyttä sattuessaan minuun — siitä ei voinut erehtyä, kapteeni Jim.

— Silloin satuitte varmaankin hänen tiellensä hänen ollessaan erityisen synkällä mielellä. Tuon tuostakin hänelle tulee sellaisia raskaita hetkiä... Eihän sitä voi ihmetelläkään. Täällä käyskentelee

Leslie, niin kauniina ja lahjakkaana että kelpaisi kuningattareksi, ja sensijaan häntä pidetään häkissä, vailla kaikkea, mihin nainen panee arvoa, ja hänen elämänsä koko sisältönä on hänen kurjan mieshöperönsä hoitaminen. Mutta tahdon sanoa teille, rouva Blythe, että luulen hänen kumminkin pitävän enemmän nykyisestä olostansa kuin elämästensä ennen Dickin poislähtöä. Tämä on perin arkaluontoinen juttu... Mutta Lesliellä on ollut teistä paljon hyötyä — hän on muuttunut toiseksi ihmiseksi teidän tultuanne Neljään tuuleen. Me vanhat ystävät huomaamme erotiuksen, vaikka te itse ette huomaa. Neiti Cornelia ja minä puhuimme siitä viime viikolla, ja tämä on niitä perin harvinaisia asioita, joihin nähden olemme täysin yhtä mieltä. Luopukaa siis tuosta mielettömästä ajatuksesta, ettei hän pitäisi teistä!

Tuon kehotuksen noudattaminen ei sentään käynyt Annalle niinkään helpoksi, sillä sattui yhä edelleenkin, että hän väliin tunsu vaistolla, johon eivät mitkään järkisyyt tehonneet, Leslien jostakin ihmeellisestä ja käsittämättömästä syystä kantavan kaunaa häntä kohtaan. Väliin tuo salainen vakaumus riisti häneltä hovin, jota heidän hyvä toveruutensa olisi tuottanut, mutta toisin ajoin hänen onnistui karkoittaa se melkein tykkänään mielestensä. Mutta tuo pieni oka ei poistunut, ja Anna tunsu voivansa minä hetkenä tahansa saada pistoksen. Tuo pelko toteutuikin haikealla tavalla sinä päivänä, jolloin hän kertoi Leslielle, mitä kevät oli tuova mukanaan tuohon pieneen haavekotiin. Leslie katsoi häneen silmin, joiden ilme oli kalsean vihamielinen.

— Vai niin, vai saat sinä vielä senkin kaiken lisäksi, sanoi Leslie puoleksitukahtuneella äänellä. Ja lisäämättä ainoatakaan sovinnollisempaa sanaa, hän käännähti ja meni kotiin ketojen poikki.

Anna oli syvästi loukkaantunut, ja hetken aikaa hänestä oli kuin ei hän voisi enää koskaan pitää Lesliestä. Mutta kun Leslie eräänä iltana pian senjälkeen tuli häntä tervehtimään, oli hän niin ystävällinen ja sydämellinen ja hellä, ettei Anna voinut häntä vastustaa, vaan antoi anteeksi ja unhotti kaikki. Mutta hän ei maininnut Leslielle enää koskaan sanaakaan iloisista toiveistansa, eikä Leslie myöskään ottanut tuota asiaa puheeksi. Mutta eräänä iltana, loppupalven ja keväimen vaiheilla, tuli Leslie tuohon pieneen valkoiseen taloon juttelemaan hämärissä, ja lähtiessään hän jätti valkoisen kotelon pöydälle. Anna huomasi sen hänen lähdettyänsä ja avasi sen ihmeissään. Se sisälsi pienen valkoisen mekon, joka oli ommeltu mitä erinomaisimmalla huolella ja koristettu hienoin kirjailuin, reikäompeluksin ja poimutelmin. Jokainen pistos oli käsin suoritettu, ja kaulakaarre ja hihansuut olivat reunustetut kallisarvoisilla pitseillä. Mukanaseuraavassa kortissa oli kirjoitettuna: "Tervehdys Leslieltä."

— Niin monen tunnin työn hän on uhrannut tähän, sanoi Anna. — Ja aineethan ovat maksaneet paljon enemmän kuin hänen varansa oikeastaan sallisivat. Kuinka kilttiä, että hän muisti minua tuollaisella lahjalla!

Mutta Leslie käyttäytyi kylmähkön torjuvasti Annan häntä kiittäessä — ja jälleen tuntui Annasta, ettei Leslie välittänyt hänen ystävydestänsä.

Leslien lahja ei ollut ainoa, joka saapui tuohon pieneen valkoiseen taloon. Neiti Cornelia oli toistaiseksi lakannut ompelemasta sellaisille pikkulapsille, jotka korkean järjestysnumeronsa takia eivät olleet haluttua tavaraa, ja sensijaan ryhtynyt innokkaksiin valmistuksiin hartaasti toivotun esikoisen hyväksi, jota odotettiin avosylin. Philippa Blake ja Diana Wright lähettivät kumpikin sievän pukineen ja tati Rakel Lynde lähetti useampia, joissa oiva aines ja sirot pistokset saivat korvata kirjailut ja "turhat hetaleet". Anna itse valmisti suurimman osan noista pikku varustuksista, joiden pyhyyttä ei saanut tahrata mikään koneompelu, ja tuossa puuhassa hän vietti tämän onnellisen talven onnellisimmat hetket.

Kapteeni Jim oli tuon pikku talon tavallisin vieras, ja tervetulleempi ei kukaan voinut olla. Päivä päivältä Anna kiintyi aina hartaammin tuohon suoraan ja vilpittömään vanhaan merikarhuun. Hän oli raikas kuin suolainen merituuli — huvittava kuin vanha aikakirja. Anna ei koskaan väsynyt kuuntelemasta hänen kuvauksiansa vieraista maista, ja kapteenin lystikkäät lisäykset ja mietteet vaikuttivat häneen aina uutuudellaan viehättäen. Kaikissa noissa esityksissä ilmeni kapteenin hyväsydämys ja leikillinen maailmankatsomus, sulautuneina yhteen mitä sopusuhtaisimmalla tavalla. Vastoinkäymiset ja harmit eivät näyttäneet koskaan voivan turmella hänen hyvää tuultansa.

— Minulla nyt on kerta kaikkiaan sellainen luonto, että minä iloitsen melkein kaikesta, sanoi hän eräänä päivänä Annalle, joka oli ilmaissut ihmettelystänsä siitä, että kapteeni aina oli niin iloinen ja tyytyväinen. — Ja se on käynyt minussa niin tavaksi, että tunnen mielihyvää yksin niistäkin ikävyyksistä, jotka väliin sattuvat minua kohtaamaan. Kun luuvaloni ahdistaa minua, sanon minä: "Sinä ilkiö, tuimat herrat kukistuvat äkkiä — pian on valtasi mennyttä!" — Ja sitten levitän päälleni joitakin vanhoja vaatteita ja juon kupin seljakeitettä — eikä aikaakaan, niin tuo vanha hirmuvaltiasta päästää otteensa ja minä olen jälleen ketterä kuin kili.

Eräänä iltana, kun Anna oli istunut majakkahuoneessa takkavalkean ääressä, sattui hän näkemään

kapteeni Jimin "elämänvaiheet". Kapteeni Jimiä ei tarvinnut pyytää moneen kertaan, kun kyseessä oli tuon paksun pinkan näyttäminen, vaan hän antoi sen jonkinmoisella ylpeydellä Annan selailtavaksi.

— Minä kirjoitan nämä muistiinpanot, jättääkseni ne jälkeeni pikku Joelle, sanoi hän. — Minusta tuntuisi niin ikävältä ajatella, että kaikki, mitä minä olen nähnyt ja tehnyt, joutuisi unhoon, minun astuttuani laivaan viimeistä retkeäni varten. Joe tulee kyllä muistamaan nuo jutut ja kertomaan ne edelleen lapsilleen ja lapsenlapsilleen.

Vanha nahkakantinen kirja se oli, jonka hän oli täyttänyt kuvauksilla retkistään ja seikkailuistaan. Anna tunsi kadehtivansa kaikkia, joilla oli kirjailijalahjat. Nuo muistiinpanot olivat tykkänään kirjallista arvoa vailla, kapteeni Jimin taituruus rajoittui suulliseen esitykseen ja petti, kun hänen oli turvaututtava kynään ja musteeseen. Hänen mehevät juttunsa kutistuivat kokoon kuivaksi tapahtumain luetteloksi, ja sekä oikeinkirjoitukseen että lauserakennukseen nähden oli niissä paljon muistuttamisen varaa. Mutta Anna tunsi, että jos nuo vaatimattomat kuvaukset vaarojen ja seikkailujen täyttämästä kunnan miehen elämästä joutuisivat taitavaan käteen, joka voisi muutamien piirroin loitsia niihin tarpeellisen väriytyksen ja muodontäydellisyyden, niin sukeutuisi niistä ihmeellinen kirja. Pirteä leikillisuus ja lamauttava pelko vilkuili kaikkialta esiin kapteeni Jimin "elämänvaiheista" — odottaen mestarin taikasauvan kosketusta, herättääksensä tuhansissa lukijoissa hilpeyttä, mielenkiintoa, jännitystä.

Anna mainitsi kotimatalla tästä jotakin Gilbertille.

— Miksi sinä et itse ryhdy tuohon yritykseen, Anna?

Anna pudisti päätänsä.

— Ei — minä tunnen liian hyvin kykyni rajoituksen. Mutta voi sentään, kuinka hartaasti toivoisin, että voisin sen tehdä! Sinä tiedät, Gilbert, mikä minun alani on — haaveelliset, idylliset, viehkeät aiheet. Voidaksensa muovailla kapteeni Jimin elämänvaiheet täytyy omistaa ponnekas, naseva ja mehevä esitystapa, olla etevä sielutieteilijä, synnynnäinen humoristi ja synnynnäinen traagikko. Niin paljon hyvää tulee harvoin yhden ainoan osaksi. Paul pystyisi kyllä tuohon tehtävään, jos hän olisi vanhempi. Joka tapauksessa minä pyydän häntä tulemaan tänne kesäksi, niin että hän voi tutustua kapteeni Jimiin.

— Tule meidän rannikollemme, kirjoitti Anna Paulille.

— Tosin pelkään, ettet sinä täällä tapaa Noraa etkä Kultanaista tai Merimieskaksosia, mutta löydät parittoman vanhan merimiehen, joka voi kertoa sinulle ihmeellisiä juttuja.

Mutta Paul kirjoitti, että hänen valitettavasti täytyi vastata kieltävästi. Hän ei voinut tulla sinä kesänä, — hänen täytyi lukea korkeakoulussa kaksi vuotta tutkintoansa varten.

— Tultuani valmiiksi tulen kyllä Neljään tuuleen, kiltti opettajaneiti, kirjoitti hän.

— Mutta sillä välin ehtii kapteeni Jim käydä vanhaksi, sanoi Anna surunvoittoisesti, — eikä ole ketään, joka kirjoittaisi hänen elämänvaiheensa.

XVIII.

KEVÄTPÄIVIÄ.

Maaliskuun aurinko poltti lahden jäähän mustia pilkkuja ja teki sen hauraaksi. Huhtikuussa aaltoili siintävä ulappa jälleen vapaana, ja Neljän tuulen vilkkumajakka hohti jälleen tähden tavoin aina kun ilta alkoi hämärtyä.

— Minua ilahduttaa niin kovin, että majakka on jälleen sytytetty, sanoi Anna samana iltana, jolloin se jälleen oli alkanut loistaa. — Olen kaivannut sitä niin koko talven. Luoteinen taivas on vaikuttanut niin tyhjältä ja autiolta ilman sitä.

Pensaat ja puut koristautuivat uuden uutukaisilla kullanpunaan vivahtavilla pienillä lehdillä. The Glenin takaiset metsät kuvastuivat smaragdinvärisessä usmassa. Ranta-alangoilla liiteli päivänkoitteessa kevyitä sumuhattaroita.

Mereltä tuli tuulahduksia, tuoden mukanaan suolan ja leväin lemua, väliin myöskin vaahtoräiskeen.

Leveinä ja kimmeltävinä vyöryivät mainingit. Kalastajakylä heräsi uuteen eloon. Ensi alukset olivat tulossa, niiden valkoiset purjeet tulivat esiin kimmeltävien aaltojen keskeltä, suurenivat nopeasti ja näkyivät pian satamansuun harmaanpunaisten hietakivikallioiden ja pitkäkhöjen, aaltomaisten hietasärkkien keskellä, joiden muotoa talvimyrskyt olivat muutelleet.

— Kevätpäivänä sellaisena kuin tämä, sanoi Anna, — tiedän minä tarkalleen, mitä sieluni on tunteva ylönousemisen päivänä.

— Keväällä on hetkiä, jolloin tunnen, että minusta olisi voinut tulla jonkunmoinen runoilija, jos olisin nuorena saanut harjoitusta, sanoi kapteeni Jim. — Yllätän itseni väliin muistelemasta vanhoja runoja ja lauluja, joita kuulin opettajan sanelevan kuusikymmentä vuotta sitten. Muina aikoina vuodesta saan olla niiltä rauhassa. Mutta nyt pelkään pahoin, että minun täytyy mennä ulommaiselle kallioniemekkeelle ja siellä päästää kevättunteeni valloilleen.

Kapteeni Jim oli pistäytynyt tuomaan kopan simpukoita puutarhaa varten ja pienen tuoksumarattikimpun, jonka hän oli poiminut, kuljeskellessaan alavilla rantaniityillä.

— Tuoksumaratti alkaa nykyisin käydä harvinaiseksi, sanoi hän. — Pikkupoikana ollessani kasvoi sitä vielä runsaasti. Sen vieno ryydintuoksu yllättää aina niin odottamattomasti vaeltajan. Käyskentelee siinä sammalmätästen ja sanajalkojen keskellä, omistamatta ajatustakaan tuoksumaratille — ja silloin onkin äkkiä joutunut mättäälle, joka on täynnä noita pieniä valkoisia tähtiä. Minä pidän tuosta tuoksusta, se tuo aina mieleeni äitini. Se saattaa minut aina ajattelemaan täysiä liinakaappeja ja varastohuoneita, joista leviää sulotuoksua. Opettajan rouvalla oli aina tuoksumaratin lehtiä nenäliinajensa välissä. Te voitte panna tämän pienen vihkosen nenäliinasäiliöönne, rouva Blythe. Minä en pidä ostetuista hajuvesistä, mutta hienon ja viehkeän naisen olentoon soveltuu hyvin tuoksumaratin tai lavendelin lemu.

Annaa ei ollut juuri erikoisesti ihastuttanut tuuma reunustaa kukkalavat simpukoilla, jotka hänestä tuntuivat jokseenkin epäaistikkaalta ja turhalta puutarhakoristeelta. Mutta mistään hinnasta ei hän olisi tahtonut loukata kapteeni Jimin tunteita, ja hän kiitti häntä sydämellisesti hänen hyvästä tahdostansa. Ja kun kapteeni Jim sitten suurella tyydytyksellä oli laatinut jokaisen lavan ympärille kehyksen suurista kermavalkoisista simpukoista, silloin huomasi Anna ihmeeksensä, että ne vaikuttivat varsin miellyttäviltä. Huvilapuutarhassa ne eivät olisi olleet lainkaan paikallaan eivätkä edes The Glenissäkään. Mutta tässä pienen haavemajasen vanhanaikaisessa puutarhassa, minne meren pauhu tavallisesti kuului, tuntuivat ne täysin soveltuvan ympäristöön.

— Tuo näyttää todellakin oikein hauskalta, sanoi hän aivan täydellä todella.

— Opettajan rouvalla oli aina simpukoita lavojen ympärillä, sanoi kapteeni Jim. — Ja niin ihmeen hyvin hän osasi käsitellä kukkia. Hän katsoi niihin — kosketti niitä — ja ne kasvoivat kuin hullut. Toisilla on siinä suhteessa aivan erityisiä taipumuksia — luulisin että teidän laitanne on samoin, hyvä tohtorinna.

— En tiedä, voisiko sitä juuri väittää... Mutta minä rakastan puutarhaani ja minusta on hauska puuhailla siellä. Kun saa hoidella vihannoivia kasveja, tarkata kuinka uusia vesoja ilmestyy joka päivä, kuinka lehtihangoissa muodostuu sieviä nappuja, — silloin on minusta kuin olisi avustamassa itse luomistyössä. Tällä haavaa on minun puutarhani tosin vain täynnä lupauksia ja toiveita, — mutta odottakaapa vähäsen, niin saatte nähdä!

— Minun täytyy aina ihmetellä, silmäillessäni noita pieniä, ruskeita, kurttuaisia siemeniä ja ajattellessani, mikä väririkkaus niihin sisältyy, sanoi kapteeni Jim. — Kun ajattelen siemeniä ja niiden muutosta, ei minun ole ollenkaan vaikea uskoa, että niilläkin on sielu, joka tulee jatkamaan eloansa uusissa olosuhteissa. Tuskin voisi uskoa, että noissa pienissä turhanpäiväisissä esineissä, joista toiset eivät ole tomuhiukkaa suuremmat, on eloa — eloa, väriä ja tuoksua, — jos ei olisi omin silmin nähnyt tuota ihmettä.

Anna, joka laski odotuksenpäiviänsä samalla hartaudella kuin uskovainen rukousnauhan hopeahelmiä, ei enää voinut tehdä pitkiä kävelyretkiä majakalle taikka The Gleniin. Mutta neiti Cornelia ja kapteeni Jim kävivät usein vierailulla tuossa pienessä talossa. Neiti Cornelia oli Annan ja Gilbertin seurapiirin elähdyttävien aines. Hänen mentyänsä he aina nauroivat menehtyäkseen, niin itsenäisiä olivat hänen mielipiteensä ja niin tarmokasta hänen puheensa. Kun kapteeni Jim ja neiti Cornelia sattuivat tulemaan yhtäaikaan, silloin saivat kuulijat juhlahetken. Silloin alkoi säälimätön sanasota, neiti Cornelia oli hyökkäävänä puolena, ja kapteeni pysytteli puolustusasennossa tehden vain silloin tällöin jonkin taitavasti harkitun ryntäyksen.

Anna torui kerran kapteenia siitä, että hän aina ärsytteli vanhaa ystäväänsä.

— Ettehän toki tahtone riistää minulta elämäni suurinta huvia, naureskeli tuo parantumaton vekkuli.

— Sitäpaitsihan minä aina joudun alakynteen. Sanoja vailla ei Cornelia koskaan ole, ja jos minä joskus puhun naislogiikasta, ei hän ota puhettani kuuleviin korviinsakaan. Teillä ja puolisolllanne, joka istuu ovenrakonsa takana, on yhtä hauska kuin minullakin.

Eräänä toisena iltana toi kapteeni tullessaan Annalle kieloja. Puutarha oli tulvillaan mullan ja versovan kasvullisuuden synnyttämää kosteata, tuoksuva höyryä, jota kevättiltoina kohoaa maasta. Uusikuu valaisi himmeästi taivaanrannalla kuvastuvaa maidon valkoista usmaa ja tähdet olivat alkaneet nousta. Lahden toiselta puolen kajahteli kirkonkellojen lempeä ääni. Tuo kirkas sointu helkähti läpi hämärtyvän avaruuden, yhtyen vuoroin vahveten ja heikontuen meren hiljaisesti pulpahtelevaan loiskeeseen. Kapteeni Jimin tuoksuvat kielot kohottivat yhä kevätillan hempeän rauhallista tunnelmaa.

— En ole nähnyt kieloja koko keväänä ja olen kaivannut niitä, sanoi Anna painaen kasvonsa niihin.

— Niitä ei kasva näillä seuduin, täytyy mennä aina metsämaille saakka. Sieltä minun onnistui saada niitä teille. Luullakseni ne ovat viimeiset, jotka saatte nähdä tänä keväänä, sillä ne olivat melkein lopussa.

— Kuinka kiltti ja huomaavainen te olettekaan, kapteeni Jim! Ei kukaan muu, ei edes Gilbert — hän teki päällään liikkeen miestään kohden — ole muistanut, että minä keväällä aina kaipaen kieloja.

— Minulla on nykyisin runsaasti aikaa, hyvä rouva, sanoi kapteeni Jim. — En ole keksinyt mitään uutta luettavaa lopetettuani viime viikolla "Rakkauden harhatiet". Sitä oli kaikkiaan satakolme lukua. Rakastavaisten mentyä naimisiin päättyi kirja aivan äkkiä, joten otaksun heidän koettelemustensa ja huoltensa silloin olleen lopussa. Hauskaa, että edes kirjoissa käy siten — todellisessa elämässä lienee kyllä toisin.

— Minä en lue koskaan jonkinjoutavia tusinaromaaneja, sanoi neiti Cornelia luoden tuikean katseen silmälasiansa ylitse, — mutta tiedän kumminkin, että se, joka on pysynyt naimatonna, on säästynyt paljosta pahasta.

Kuulitko, kuinka Georgie Russell voi tänään, kapteeni Jim?

— Kävin kyllä kotimatalla häntä tervehtimässä. Hän on paranemaan päin, mutta pahassa pulassa, kuten tavallisesti. "Edestään löytää, minkä taakseen jättää", mutta pulassaolo ei käy hauskemaksi siitä, että itse on siihen syypää.

— Hän on kauhea pessimisti, sanoi neiti Cornelia.

— Ei, pessimistiksi ei häntä voi sanoa. Mutta hän ei voi koskaan järjestää asioitaan niin, että olisi oloonsa tyytyväinen.

— No, silloinhan hän siis kaiketi lienee pessimisti.

— Eipä suinkaan. Pessimisti on sellainen otus, joka ei edes toivokaan voivansa koskaan tulla tyytyväiseksi. Niin pitkälle ei Georgie ole vielä ehtinyt.

— Sinä keksisit varmaankin jonkin puolustuksen itse paholaisellekin, Jim Boyd.

— En minä, mutta kenties eräs vanha nainen, joka kerran sanoi, että hänen olennossaan on jotakin niin mielitelevää... Ei, Cornelia, paholaisesta minä en keksisi sanoa mitään hyvää.

— Kenties et edes uskokaan häneen? kysyi Cornelia vakavalla äänellä.

— Ja tuollaista sinä voit kysyä, vaikka tiedät, kuinka puhdasoppinen presbyteriläinen minä olen, Cornelia. Kuinka voisi presbyteriläinen selvitä ilman paholaista?

— Mutta sinä varmaankin selviät? kinasteli neiti Cornelia edelleen.

Kapteeni Jim kävi äkkiä vakavaksi hänkin.

— Minä uskon siihen, mitä kerran kuulin erään pappismiehen nimittävän mahtavaksi ja pahansuovaksi ja älykkääksi pahaksi voimaksi, joka vaikuttaa maailman kaikkeudessa, vastasi hän. — Siihen minä uskon, Cornelia. Saat sitten nimittää sitä pahaksi hengeksi tai pahan periaatteeksi tai paholaiseksi tai miksi ikinä tahdot. Se on olemassa, eivätkä kaikki maailman epäuskoiset ja vääräuskoiset yhteensä voi tehdä sitä olemattomaksi — yhtä vähän kuin he voivat tehdä tyhjäksi Jumalan olemassaoloa. Se voima on olemassa ja se ei laiskottele. Mutta minä uskon sittenkin, Cornelia, että se lopuksi kukistetaan ja voitetaan — sano sitten minun sanoneeni.

— Sehän olisi erinomaista, sanoi neiti Cornelia, mutta hänen äänensä ei kuulostanut erityisen toivehikkaalta. — Mutta mitä paholaiseen ja hänen tekoihinsa tulee, niin olen varmasti vakuutettu, että hän on riivannut Billy Boothin. Oletteko kuulleet, mitä hän nyt viimeksi on keksinyt tehdä?

— Emme, mitä sitten?

— Hän on polttanut vaimonsa uuden ruskean verkkapuvun, josta tämä Charlottetownissa maksoi kaksikymmentäviisi dollaria. Billy väitti herrojen katsoneen hänen vaimoonsa aivan liian ihailevasti, kun hänellä oli tuo puku yllään ensi kerran kirkossa. Mutta sellaisiahan ne ovat.

— Rouva Booth on sangen kaunis nainen ja ruskea pukee häntä parhaiten, sanoi kapteeni Jim harkitsevasti.

— Oikeuttaako se hänen miehensä pistämään hänen uuden, räätälistä teetetytyn pukunsa uuniin? Billy Booth on mustasukkainen houkkio, joka tekee vaimonsa onnettomaksi. Vaimo on ollut itkemäisillään silmät päästään tuon puvun takia. Ah, Anna, jospa minä osaisin kirjoittaa kuten sinä! Silloin minä kyllä toimittaisin ne näytteille, useat tämän seudun herroista, sen saat uskoa. Mutta Boothin suvun jäsenet ovat melkein kaikki olleet päästään vialla, mikä enemmän, mikä vähemmän. Tuon nuoren Johnny Boothin olisi eilen pitänyt viettää häitä, mutta siitä ei voinut tulla mitään, sillä hän oli keksinyt hankkia itselleen tuhkarokon. Ajatelkaas, kuinka kalliiksi kaikki varustelut ovat tulleet, ja sitten hän panee kaikki tuumat sekaisin. Oli sekin nyt oiva keksintö!

— Mutta mitäs hän siihen taisi, että sai tuhkarokon, miesparka!

— Sitäkin nyt kannattaisi puolustella! En minä tiedä, millä tavoin hän sen hankki itsellensä, mutta sen tiedän erittäin hyvin, että hääillalliset jo olivat melkein kuin pöydällä, ja nyt kaikki pilaantuu. Sellaista tuhlausta! Kuinka sellainen voi pälkähtää ihmisen päähän? Olisi hankkinut tuhkarokkonsa lapsena ollessaan.

— Pikku Cornelia, nyt sinä minun mielestäni puhut pelkkää pötyä.

Neiti Cornelia ei kunnioittanut häntä vastauksella, vaan kääntyi sensijaan Susan Bakerin puoleen. Tämä oli vanhahko, naimaton naisolento, ruma ulkomuodoltaan, mutta kultaa sydämeltään, ja hän oli luvannut lähiviikkoina hoitaa yksinpalvelijan tehtävät.

— No, kuinkas täti Mandy parka voi tänään? kysyi neiti Cornelia.

Susan huokasi.

— Ah, hän oli niin huono, Cornelia. Pelkään, että hän pian saa laulaa Karitsan kiitosta taivaassa.

— Varjelkoon, eihän hänen laitansa toki voine olla niin huonosti! huudahti neiti Cornelia myötätunnon ja pelästyksen vallassa.

Kapteeni Jim ja Gilbert katsahtivat toisiinsa. Sitten he nousivat nopeasti paikoiltaan ja poistuivat huoneesta.

— On hetkiä, huohotti kapteeni Jim naurunpuuskien välissä, — jolloin olisi kuolemansynti olla nauramatta. — Ne ovat tosiaankin verrattomia, nuo naiset, kun ne panevat parastansa!

XIX.

PILVI PIMITTÄÄ AURINGON.

Kesäkuun alussa, kun hietasärkkiä reunustavat villiruusuupensaajat upeilivat täydessä kukoistuksessa ja omenakukat hohtivat jokaisessa rinteiden puutarhassa, saapui Marilla poppelikujanteen takaiseen pikku taloon, mukanaan suunnaton mustanruskea, mittaousopillisia kuvioita muodostavin messinkinauloin koristettu matka-arkku, joka oli saanut puoli vuosisataa asuskella rauhassa Vihervaaran ullakolla. Susan Baker, joka sen lyhyen ajan kuluessa, minkä hän oli ollut talossa astioita ja lattioita pesemässä, jo oli ehtinyt ruveta sokeasti jumaloimaan "nuorta tohtorinnaa", piti aluksi Marillaa silmällä mustasukkaisen epäluuloisesti. Mutta kun Marilla ei sekaantunut siistimiseen eikä ruoanlaittoon eikä osoittanut mitään Susanin ihailulle haitallisia aikeita, tyytyi tuo kunnon apulainen hänen läsnäoloonsa ja kertoi tuttavilleen The Glenissä, että neiti Cuthbert oli sivistynyt ja arvokas

henkilö, joka tiesi paikkansa.

Eräänä iltana, kun kuulakka avaruus vielä kuvasti iltaruskon hohdetta ja punarintasatakielet tervehtivät riemuhymneillä illan ensi tähtiä, havaittiin pienessä haavetuvassa äkillistä touhua ja liikettä. Sieltä telefonoitiiin The Gleniin, vanha tohtori Dave ja sairaanhoitajatar, jolla oli valkoinen päähine ja käsivarren ympärillä valkoinen nauha, saapuivat kiiruusti tuohon pieneen taloon. Marilla käyskenteli edestakaisin puutarhan käytävillä valkoisten simpukkojen keskellä, liikutellen huuliansa äänettömässä rukouksessa, ja kunnon Susan istui keittiössä puuvillatukot korvissa ja esiliina heitettynä pään ylitse.

Leslie, joka katsoi ulos akkunastaan ja näki, että jokainen akkuna tuossa pienessä haavekodissa oli valaistu, vietti unettoman yön.

Kesäkuun yö oli lyhyt, mutta niistä, jotka viettivät sen valvoen levottomassa odotuksessa, se tuntui iankaikkisuudelta.

— Oi, eikö tästä koskaan tule loppua? huokaili Marilla.

Sitten hän huomasi, kuinka vakavilta sairaanhoitajatar ja tohtori Dave näyttivät, eikä rohjennut enää kysyä mitään. Entä jos Anna —, ei sitä ajatusta ei Marilla kestänyt ajatella päähän asti.

— Älkää sanoko, sanoi Susan kiihkeästi vastaukseksi Marillan katseessa kuvastuvaan äänettömään tuskaan, — että Jumala voisi olla niin julma että ottaisi meiltä tuon rakkaan karitsan, josta me kaikki pidämme niin paljon.

— Hän on ottanut muita yhtä rakkaita, sanoi Marilla sortuneella äänellä.

Mutta aamunkoitteessa, kun nouseva aurinko hajoitteli hietasärkkien yläpuolelle kokoontuneita usmajoukkoja, muuttaen ne hohtaviksi sateenkaariksi, muuttui levottomuus riemuksi tuossa pienessä talossa. Annan henki oli pelastettu ja hänen vieressään lepäsi valkeissa pukimissa pienen pieni neitonen, jolla oli äitinsä silmät. Gilbert, jonka kasvot näyttivät harmailta ja riutuneilta tuon kammottavan yön jälkeen, tuli kertomaan uutisen Marillalle ja Susanille.

— Jumalan kiitos, sanoi Marilla päästäen helpotuksen huokauksen.

Susan nousi ja otti puuvillatukot korvistansa.

— Sitten laitamme aamiaista, sanoi hän pirteästi. — Luullakseni pala ruokaa on hyväksi meille jokaiselle. Ja sanokaa te pikku tohtorinnalle, ettei hän olisi ollenkaan levoton, — Susan hoitaa kyllä tehtävänsä. Hänen ei tarvitse välittää muista kuin pienokaisesta.

Gilbert hymyili surunvoittoisesti poistuessaan heidän luotansa. Anna, jonka valkoisilla kasvoilla vielä oli kärsimyksen leima, mutta jonka silmät loistivat äityden pyhästä riemusta, ei tarvinnut varoituksia huolehtia pienokaisestansa. Hän ajatteli yksinomaan häntä. Muutaman tunnin ajan hän tunsu onnea niin suloista ja puhdasta, että hän ihmetteli, eivätkö taivaan enkelit kadehtineet häntä.

— Pikku Joyce, kuiskasi hän Marillan tullessa katsomaan äskensyntynyttä. — Me päätimme valita sen nimen, jos lapsi olisi tyttö. Oli niin monta, joiden kaimaksi olisimme halunneet ristiä hänet, valitseminen kävi oikein vaikeaksi, ja niin päätimme antaa hänelle nimen Joyce — voimmehan lyhentää se Joyksi — se kuuluu sievältä. Oi, Marilla, luulin jo ennenkin olevani onnellinen. Mutta nyt tiedän, että silloin vain uneksin suloista unta onnesta... Tämä on todellisuutta.

— Sinä et saa puhella, Anna. Odota, kunnes käyt vahvemmaksi, varoitteli Marilla.

— Tiedäthän, kuinka vaikeneminen on aina ollut minulle vaikeata, sanoi Anna hymyillen.

Aluksi oli Anna liian heikko ja onnellinen huomatakseen, että Gilbert ja hoitajatar näyttivät vakavilta ja että Marillan silmät olivat kyynelissä. Mutta vähitellen hiipi pelko hänen sydämeensä, jähmettävänä kuin merisumu rantamille laskeutuessaan. Miksi ei Gilbert ollut iloisempi? Miksi hän ei tahtonut puhua pienokaisesta? Miksi hän ei ollut antanut hänen pitää lasta luonansa kuin tuon ensimmäisen autuaallisen tunnin? Eikö — eikö kaikki ollut hyvin?

— Gilbert, kuiskasi Anna rukoilevasti, — eihän — eihän pienokaiseen nähden ole mitään vaaraa? Sano, Gilbert — sano!

Gilbert seisoi kauan katse käännettynä toisaanne, sitten hän kumartui Annan puoleen katsoen hänen silmiinsä. Marilla, joka tuskan vallassa kuunteli ovella, kuuli hiljaista, sydäntävihlova vaikutelua ja pakeni keittiöön, missä Susan ääneen itkien puuhaili patojen ja paistinpannujen kimpussa.

— Oi tuo karitsa raukka — tuo karitsa raukka! Kuinka hän voikaan kestää sen, neiti Cuthbert? Hän menee samaa tietä, sen saamme nähdä. Täällä hän on käyskennellyt iloisena ja onnellisena tulevaisia

tuumien! Mutta onhan täällä kaksi lääkäriä — eivätkö he voi tehdä yhtään mitään, neiti Cuthbert?

— Luulen, ettei ole mitään tehtävissä. Lääkäritkään eivät voi tehdä ihmeitä. Gilbert sanoo, ettei ole mitään toivoa. Lapsi oli niin kovin heikko ja synnytys kesti niin kauan. Gilbert näki heti, ettei lapsi voinut jäädä eloon.

— Ja se on niin kovin sievä pieni olento, nyyhkytti Susan. — En ole koskaan nähnyt niin hienoja ja valkoisia pikku kasvoja — enimmäkseen vastasyntyneet ovat punaisia ja rypyisiä. Ja kuinka ymmärtäväisesti hän katsoi suurilla silmillään. Oi, tuota pikku tohtorinna raukkaa!

Auringonlaskun aikoina kohotti tuo pieni sielu, joka oli saapunut päivänkoitteessa, siipensä lentoon, jättäen jälkeensä haikeata surua. Neiti Cornelia otti kuolleen pienokaisen hoitajattaren lempeistä mutta vieraista käsistä ja verhosi nuo hennot, vahan valkoiset jäsenet kauniiseen valkoiseen pukuun, jonka Leslie kerran oli ommellut odotetulle vieraalle. Sitä oli Leslie itse pyytänyt. Sitten hän vei pienokaisen jälleen sisään ja laski hänet pikku äitiraukan viereen, joka vuodatti kuumia kyneleitä.

— Herra antoi ja Herra otti, rakas lapsukaiseni, sanoi Cornelia nyyhkyttäen. — Siunattu olkoon Herran nimi.

Sitten hän poistui jälleen, jättäen Annan ja Gilbertin kahden kuolleen pienokaisensa luo.

Seuraavana päivänä laskettiin pieni kalpea Joy valkoiseen sametilla sisustettuun arkkuun, johon Leslie oli sirottanut hentoja orvonkukkia, ja se vietiin kirkkotarhaan lahden toiselle puolen. Neiti Cornelia ja Marilla panivat kätköön nuo suurella rakkaudella valmistetut pienet vaatekappaleet ja kauniin vaivakorin, joka oli sisustettu vanulla ja jossa pehmoiset patjat olisivat tarjonneet mukavan lepopaikan pienille lihaville jäsenille ja haituvapeitteiselle pikku päälle. Pikku Joy ei ollut lepäävä siinä koskaan, hän oli löytänyt viileämmän ja ahtaamman leposijan.

— Niin käy aina meidän korkealentoisten toiveittemme, huokasi neiti Cornelia. — Kuinka olenkaan iloinnut tästä lapsukaisesta — ja olin toivonut juuri tyttöä!

— Minä olen niin kiitollinen siitä, että Annan henki säästy, sanoi Marilla, tuntien väristystä muistellessaan noita synkkiä yöhetkiä, jolloin hänen rakas tyttärensä vaelsi läpi kuoleman varjon laakson.

— Pikku karitsa raukka! Voikohan hän enää koskaan tulla iloiseksi! sanoi Susan.

— Minä kadehdin Annaa, huudahti Leslie äkillisesti ja kiihkeästi. — Ja minä kadehtisin häntä, jos hän olisi kuollutkin. Saihan hän sentään olla äiti yhden ihanan päivän. Siitä antaisin ilolla henkeni.

— Noin ei pidä puhua, Leslie kulta, sanoi neiti Cornelia lempeän nuhtelevalla äänellä.

Hän pelkäsi, että arvokas ja aina tyyni neiti Cuthbert paheksuisi tuota tunteenpurkausta.

Annan parantuminen edistyi hitaasti ja monet seikat tekivät tuon ajan hänelle erityisen raskaaksi. Kukkaskomeus ja päivänpaiste eivät enää herättäneet hänessä ihastusta, hän ei enää voinut iloita juuri inistään, ja kun sade virtasi maahan, suri hän, että se runteli lahden takana olevaa pientä hautaa, tuulen huokaillessa poppeliin latvoissa kuuli hän siinä surullisia ja valittavia ääniä, jotka ennen olivat olleet hänelle outoja.

Ystävälliset vieraat loukkasivat häntä hyväätarkoittavilla typeryyksillään, joilla he koettivat lohduttaa häntä hänen kärsimästään tappiosta. Phil Blakelta tullut kirje teki hänen kuormansa yhä raskaammaksi. Phil oli kuullut pienokaisen syntymisestä, mutta ei kuolemasta, ja hän kirjoitti Annalle hilpeän vallattoman onnittelukirjeen, joka vihloi hänen syvimpiä sydän juuriansa.

— Oi, kuinka tuo kirje olisi tuottanut minulle iloa, jos pikku lapseni vielä eläisi, sanoi hän itkien Marillalle.

— Mutta kun pienokainen on kuollut, tuntuu se aivan häikäilemättömältä julmuudelta — mutta tiedänhän hyvin, että Phil ei millään ehdolla tahtoisu tuottaa minulle mielipahaa. Oi Marilla, en voi käsittää, kuinka koskaan enää voin tulla onnelliseksi — minusta tuntuu kuin kaikki tuottaisi minulle tuskaa.

— Aika tuo hoivaa, sanoi Marilla sydän sääliä tulvillaan, joskin hän tapansa mukaan turvautui kuluneisiin puheenparsiin.

— Minusta tässä maailmassa ei mikään käy oikeuden mukaan, vaan kaikki on niin ihmeellistä, sanoi Anna kapinoivin mielin. — Pikkulapsia syntyy maailmaan sinne, missä niistä ei yhtään välitetä — missä ne saavat kasvaa hoidotta ja huolenpidotta — vailla kaikkia kehittymisen edellytyksiä — ja ne saavat

jäädä eloon. Minä olisin rakastanut pientä tyttöstäni niin hellästi — olisin vaalinut häntä niin huolellisesti — tehnyt kaikki, mitä pienen hennon ihmistaimen hyväksi voi tehdä... Mutta minä en saanut pitää häntä.

— Se oli Jumalan tahto, Anna, sanoi Marilla tuntien olevansa kykenemätön ratkaisemaan kaikkeuden arvoitusta, vastaamaan ansaitsemattoman kärsimyksen kysymyksiin.

— Ja pikku Joyn on paljon parempi siellä, missä hän nyt on.

— Ei, sitä minä en vähääkään usko, sanoi Anna kipeän katkerasti. Ja nähdessään Marillan kauhistuksen hän lisäsi kiihkeästi:

— Miksi hänen sitten piti ollenkaan syntyä — miksi syntyy kukaan meistä — jos olisimme kerran onnellisempia kuolleina tai syntymättöminä? Minä en usko, että lapsen on parempi kuolla syntyessään kuin saada elää elämänsä — rakastavana ja rakastettuna, — oppia tuntemaan iloa ja kärsimystä — voida suorittaa tehtävänsä ja kehittää itselleen luonne, joka takaa hänelle olemassaolon iankaikkisuudessa. Ja kuinka sinä tiedät, että Jumalan tahto oli että hän kuolisi? Puhummehan eräänä iltana pahan voimasta. Ken tietää, milloin se ryhtyy ohjaamaan elämäämme ja tapahtumain kulkua? Ja siihen täytyy sitten tyytyä nöyrästi ja levollisesti.

— Oi Anna, älä puhu noin, sehän on Jumalan pilkkaamista, sanoi Marilla käyden todella levottomaksi, että Anna vaipuisi epäuskon kuiluun. — Me emme voi ymmärtää — mutta uskoa meidän täytyy — meillä täytyy olla varma vakaumus, että kaikki tapahtuu meidän parhaaksemme. Minä tiedän, että sinun on vaikea nyt juuri ajatella sillä tavoin. Mutta koeta olla luja — Gilbertin tähden! Hän on niin levoton ja huolestunut sinun tähtesi. Voimasi eivät rupea palaamaan niin nopeasti kuin niiden pitäisi.

— Oi, tiedän hyvin, että olen ollut kovin itsekäs, huokasi Anna. — Minä pidän Gilbertistä enemmän kuin koskaan ennen — ja hänen tähtensä tahdon elää. Mutta minusta tuntuu aivan kuin osa minun omasta olennostani olisi haudattuna kirkkotarhaan tuolla lahden takana. Se tuottaa niin kiihkeätä kipua sydämeeni, että pelkään jokaista uutta päivää.

— Tuo kipu tulee vähitellen lievenemään, Anna.

— Ajatus, että se ehkä joskus lievenee, vaivaa minua enemmän kuin mikään muu, Marilla.

— Niin, minä käsitän sen kyllä, minulla on itselläni ollut samanlainen tunne toisten seikkojen yhteydessä... Mutta mehän pidämme kaikki sinusta niin paljon, Anna — tahdothan toki elää! Kapteeni Jim on ollut täällä joka päivä ja tiedustellut niin osaaottavasti vointiasi — ja rouva Moore harhailee täällä ympäristössä kuin rauhaton sielu — ja neiti Cornelia valmistelee sinulle herkkuja jos mitä lajia. Susan ei ole siitä juuri mielissään. Mielestänsä hän osaa valmistaa yhtä hyvää ruokaa kuin neiti Bryant.

— Tuo kiltti Susan! Kaikki ovat olleet minua kohtaan niin herttaisia ja enkelimäisen hyviä, Marilla. Minä en ole kiittämätön — ja ehkäpä sitten — kun tuo tuimin tuska on hieman vaimennut — voin tuntea, että minun on mahdollista elää edelleen.

XX.

MARGARETA, JONKA TURMA VEI.

Anna huomasi voivansa elää edelleen, ja tulipa vielä sellainenkin päivä, jolloin hän jälleen hymyili neiti Cornelian sanasutkauksille. Mutta tuossa hymyilyssä oli jotakin Annan hymyilylle vierasta, joka ei enää ottanut siitä häipyäksensä.

Ensimmäisenä päivänä, jolloin Anna voi lähteä ajelemaan, vei Gilbert hänet Neljän tuulen majakkaan ja jätti hänet sinne, lähtien itse veneellä erään kalastajakylässä asuvan potilaan luo. Vallaton tuuli kiiti yli lahden ja hietasärkkien, ajaen vedenpinnalla pieniä suippopäisiä valkoharjaisia laineita ja huuhdellen loivaa rannikkoa pitkillä mainingeilla, jotka hajaantuivat hopeanhoitoisiksi pieniksi kuohuiksi.

— Minä olen todellakin ylpeä siitä, että te tulette ensiksi minun luokseni, sanoi kapteeni Jim peräti hyvillään. — Istukaa toki, olkaa hyvä! Pelkään, että täällä on kovin tomuista tänään, — mutta eihän ole tarpeen katsella tomua, kun silmien edessä on tuollainen näköala, — vai mitä sanotte?

— Tomu ei haittaa ollenkaan, sanoi Anna, — mutta Gilbert sanoo, että minun pitää olla mahdollisimman paljon raittiissa ilmassa. Luulen, että menen istumaan tuonne kallioille.

— Haluatteko seuraa vai tahdotteko mieluummin olla yksin?

— Jos kyseessä on teidän seuranne, niin miellyttäisi se minua paljon enemmän kuin yksinolo, sanoi Anna lempeästi hymyillen.

Sitten hän huokasi. Ennen hän oli varsin kernaasti ollut yksin, nyt häntä kammotti yksinolo. Se täytti hänen mielensä aina niin haikealla yksinäisydentunteella.

— Täällä on ihana pieni suojapaikka, johon tuuli ei käy, sanoi kapteeni Jim heidän ehdittyänsä kallioitten luo. — Täällä istun usein. Tässä voi oivallisesti uneksia avosilmin.

— Uneksia, sanoi Anna huokaisten. — Minä en voi enää uneksia, kapteeni Jim — minulle on uneksiminen voitettu kanta.

— Jopa jotakin, pikku rouva, tuo on vain luulottelua, sanoi kapteeni Jim. Sitten hän lisäsi vakavammalla äänellä:

— Tiedän kyllä, miltä teistä nyt tuntuu, — mutta ei aikaakaan, niin ilomielisyytenne palaa ja silloin alatte jälleen haaveksia kuten ennen — ja kiitätte Herraa siitä, että voitte sen tehdä. Jos ei meillä olisi haaveitamme, ei olemassaolomme olisi paljonkaan arvoista. Kuinka voisimme ollenkaan elää, jos emme omistaisi kuolemattomuuden haavettamme. Ja se on haave, joka tulee toteutumaan, siitä voitte olla varma, rouva Blythe. Tulee päivä, jolloin te saatte nähdä jälleen pikku Joycenne.

— Mutta silloin hän ei ole pieni sylilapseni, sanoi Anna vapisevin huulin. — Ah, kenties hän on, kuten Longfellow sanoo, "hempeä neito, min verhona sulo on taivaan", — mutta minä en tunne häntä — hän on minulle muukalainen.

— Jumala on kyllä järjestänyt sen asian paremmin, siitä olen vakuutettu, sanoi kapteeni Jim.

Molemmat istuivat hetken vaieten. Sitten sanoi kapteeni Jim hyvin lempeällä äänellä:

— Pikku rouva, saanko kertoa teille Margaretasta, jonka menetin?

— Varsin kernaasti, sanoi Anna lempeästi.

Hän ei tiennyt ollenkaan, kuka tuo Margareta oli, mutta hän ymmärsi, että hän nyt saisi kuulla kapteeni Jimin elämäntarinan.

— Minua on niin usein haluttanut kertoa teille hänestä, jatkoi kapteeni Jim. — Tiedättekö miksi, rouva Blythe? Siksi että tahdon, että olisi olemassa joku, joka muistaa ja ajattelee häntä, kun minä olen poissa. En voi sietää ajatusta, ettei olisi ainoatakaan ihmistä, joka hänet muistaisi. Ja nyt olen minä ainoa, joka muistan turman saaliiksi joutuneen Margaretan.

Ja niin kertoi kapteeni Jim tarinansa — vanhan, aikoja sitten unhoon joutuneen tarinan, sillä viisikymmentä vuotta oli jo kulunut siitä kuin Margareta eräänä päivänä nukahti isänsä ruuheen ja joutui vesille — niin ainakin arveltiin tapahtuneen, sillä ei saatu koskaan varmaa tietoa hänen kohtalostaan — ja sitten liukui aallonmurtajan ohi ulos ulapalle, missä sai tuhonsa kovan ukkosilman aikana, joka äkkiä purkaantui valloilleen tuona tukahduttavan kuumana iltapäivänä — viisikymmentä vuotta sitten! Mutta kapteeni Jimistä ei tuo puolen vuosisadan takainen aika tuntunut kaukaisemmalta kuin eilispäivä.

— Minä kuljeskelin rantaa pitkin kuukausimääriä tuon päivän jälkeen, jatkoi kapteeni vapisevalla äänellä, — merihän antaa saaliinsa takaisin, ja odotin sellaisella kauhulla ja ilolla hetkeä, jolloin saisin nähdä hänen sulaisen, rakkaan, pienen ruumiinsa. Mutta hän ei palannut koskaan. Mutta kerran tulee kumminkin päivä, jolloin saan nähdä hänet, rouva Blythe. Hän odottaa minua. Toivoisin voivani kuvata teille tarkoin hänen ulkomuotonsa, mutta sitä en voi. Olen nähnyt kevyen, hopeanhoitoisen usman leijailevan päivänkoitteessa hietasärkkien yläpuolella, ja se oli hänen kaltaisensa, — ja sitten olen nähnyt The Glenin lehdossa solakan, valkoisen koivun, jonka lehdistö on kuin hienointa harsoa, ja se muistutti myöskin hänestä. Hänellä oli vaaleanruskea tukka ja valkoihoiset lempeät kasvot, pitkät, kapeat sormet kuten teillä, rouva Blythe, mutta ruskeammat kuin teidän, sillä hän oli rannikontyttö ja sai tehdä minkä mitäkin. Väliin herään keskellä yötä ja kuulen meren kutsuvan minua kuten muinoin — ja silloin minusta on aivan kuin minua kutsuisi Margaretani. Ja kun myrskyilee ja aallot vaikeroivat ja ähkyvät, kuulen hänen valittavan ja nyyhkyttävän niiden mukana. Mutta kun ne nauravat sellaisina päivinä, jolloin aurinko paistaa ja vesi hiljaa karehtii — silloin kuulen hänenkin nauravan — hellää ja samalla veitikkamaista nauruansa. Meri otti hänet minulta, Margaretani, mutta tulee päivä, jolloin saan hänet jälleen, rouva Blythe. Merellä ei ole valtaa erottaa meitä iankaikkisiksi ajoiksi.

— Olitte kiltti, kun kerroitte tuosta minulle, sanoi Anna. — Olen usein ihmetellyt, miksi te lämpimine sydäminenne olette elänyt elämänne yksin.

— En ole voinut koskaan kiintyä keneenkään toiseen. Margaretani, jonka menetin, vei sydämeni mukansa — tuonne kauas, sanoi vanha kapteeni, joka oli viisikymmentä vuotta pysynyt uskollisena hukkuneelle morsiamelleen. — Ettehän pahastu, rouva Blythe, jos väliin johdan puheen häneen? Nyt se tuottaa minulle iloa — tuskan oan on särky jo aikoja ajanut pois, ja sydämessäni on jäljellä vain hänen siunattu muistonsa. Minä tiedän, että te ette unohda häntä koskaan. Ja jos vuodet, kuten toivon, aikanaan tuovat uutta pikkuherrasväkeä teidän taloonne, niin pyydän teitä lupaamaan, että te kerrotte heille tarinan Margaretastani, jonka turma vei, niin ettei hänen nimensä joudu unhoon niiltä, jotka elävät hänen jälkeensä.

XXI.

MUURI MURTUU.

— Anna, sanoi Leslie, katkaisten äkkiä hetken vaitiolon, — et aavistakaan, kuinka hyvältä tuntuu saada istua jälleen täällä sinun tykönäsi ja saada tehdä työtä, jutella — tai vaieta — kanssasi.

He istuivat yhdessä lemmikkimätästen keskellä puron partaalla Annan puutarhassa. Vesi vierähti hiljaa loristen pieninä pyörteinä heidän ohitsensa, koivujen lehdistöt loivat heihin varjonsa, hietakäytäviä reunustivat kukkivat ruusut. Aurinko läheni taivaanrantaan, ilma oli täynnä vienoa musiikkia. Tuuli soitteli säveleitään talonviereisessä honkametsikössä, toisia säveleitä saapui aaltojen huuhtelemalta hietarannikolta ja tuulenhenkäysten mukana lahden takaa kirkolta. Anna piti kirkonkellojen soinnista, mutta nyt se aina herätti hänessä surunvoittoisia ajatuksia, — sehän toi viestejä hänen pikku sydänpäpyseltänsä, joka uinui kirkkotarhan muurin vieressä vihreän kummun alla.

Hän katsoi kysyvästi Lesliehin, joka oli laskenut työnsä syliin ja jutteli harvinaisen avomielisesti.

— Tuona kauheana yönä, jolloin sinä olit niin sairas, jatkoi hän, — luulin, ettemme kenties saisi enää koskaan puhella keskenämme ja käydä yhdessä kävelemässä ja työskennellä yhdessä. Ja silloin ymmärsin niin hyvin, mitä sinun ystävytytesi vähitellen oli alkanut merkitä minulle, — nimittäin juuri sitä, mitä sinä aluksi tahdoit, että se minulle merkitsisi, — ja minä ajattelin, kuinka paha ja kurja minä itse olin ollut.

— Leslie, Leslie — minä en salli keneenkään käyttää noin rumia sanoja ystäväistäni!

— Mutta sehän on totta, — olen ollut niin halpamielinen ja katala, ettet voi sitä kuvitellakaan... Ja nyt minun täytyy tehdä sinulle tunnustus, — tiedän, että tulet minua halveksimaan, mutta en voi siihen mitään. Voitko ajatella, että talven pitkään ja nyt keväällä on ollut hetkiä, jolloin olen vihannut sinua.

— Sen olen tiennyt, sanoi Anna tynesti.

— Tiesit sen?

— Tiesin kyllä, näin sen silmistäsi.

— Ja kumminkin sinä yhä edelleen pidit minusta ja olit ystäväni?

— Ethän sinä vihannut minua kuin silloin tällöin, Leslie, Väliin pidit minusta, luullakseni.

— Sen tein kyllä. Mutta tuo toinen tunne oli aina jäljellä syvinnä sydämessäni ja se turmeli kaiken. Minä hillitsin sitä — väliin unohdin sen tykkänään — mutta äkkiä se saattoi tulla jälleen esiin ja saada minut valtaansa. Minä vihasin sinua siksi, että kadehdin sinua — oi, väliin olin suorastaan sairas pelkästä kateudesta. Sinulla oli herttainen pieni koti — sait osaksesi rakkautta — ja onnea — sinulla oli onnelliset tulevaisuudenunelmiasi. Omistit kaikkea, mitä minä kaihosin — enkä ollut koskaan saanut — enkä saa koskaan. Oi, en koskaan... Siinä juuri oli tuskani ota. En olisi kadehtinut sinua, jos olisin uskaltanut toivoa, että elämäni kääntyisi koskaan parempaan päin. Mutta sellaista toivoa ei minulla ollut — ja se juuri tuntui minusta niin järkyttävän kohtuuttomalta. Oi, minä häpesin tuota tunnetta — häpeän sitä nyt kanssasi puhuessani — mutta minun oli mahdoton voittaa se. Sinä yönä, jolloin pelkäsin, ettet sinä enää toipuisi — silloin luulin saavani rangaistuksen halpamaisuudestani... Oi, kuinka pidinkään sinusta silloin! Anna, minulla ei ole äitini kuoltua ollut ainoatakaan ihmisolentoa, josta olisin voinut pitää — ainoastaan Dickin vanha koira — ja on niin kauheata, kun ei voi pitää kenestäkään —

elämä käy niin tyhjäksi — eikä ole mitään niin kammottavaa kuin tyhjiys. Sinusta olisin voinut pitää niin paljon — jos ei tuota toista kammottavaa tunnetta olisi ollut, joka turmeli kaikki...

Leslie vapisi, ja hänen puheensa kävi melkein sekavaksi, niin järkytetty oli hänen mielensä.

— Älä puhu noin, Leslie, rukoulen sinua! Käsitan sinut niin hyvin — miksi kiusaat itseäsi itsesoimauksilla?

— Minun täytyy saada puhua. Saatuani tietää, että jäisit eloon, lupasin itselleni, että kertoisin sinulle kaikki, kun olisit jälleen parantunut — ja etten enää käyttäisi hyväkseni ystävyttäsi ja seuraasi, ilmaisekseen sinulle, kuinka vähän niitä ansaitseen. Olen ollut niin peloissani — ettet sinä enää tahtoisit seurustella kanssani, Anna.

— Sitä ei sinun tarvitse pelätä, Leslie.

— Oi, olen siitä niin iloissani — et aavistakaan, Anna, kuinka iloissani minä olen. — Leslie pani ristiin päivettyneet kätensä, joihin työ oli jättänyt jälkensä, hillitöksensä niiden vavistusta. — Mutta kun nyt olen alkanut, tahdon kertoa sinulle kaikki. Et varmaankaan muista tuota iltaa, jolloin näin sinut ensi kerran, — en tarkoita kohtaamistamme rannalla...

— Ei, sehän oli tuo ilta, jolloin Gilbert ja minä tulimme ajaen tietä pitkin, — se oli hääpäivämme ilta. Sinä ajoit hanhiasi rinnettä alas. Muistan sen erittäin hyvin! Ihailin kauneuttasi — viikkomääriä mietiskelin, kuka sinä olit.

— Tiesin, ketä te olitte, vaikka en ollut koskaan nähnyt kumpaakaan teistä. Olin kuullut puhuttavan nuoresta lääkäristä, jonka piti nuoren rouvansa kanssa muuttaa neiti Russelin pieneen taloon. Juuri tuona hetkenä, Anna, sai vihantunteeni alkunsa.

— Minä näin kasvojesi epäystävällisen ilmeen — mutta koetin uskotella itselleni, että olin erehtynyt — sillä mistä olisikaan se voinut aiheutua!

— Sanopa se! Mutta se johtui siitä, että sinä näytit niin onnelliselta. Nyt sinun täytyy myöntää minun olevan oikeassa sanoessani, että olin ilkeä ja halveksittava — ajatteles, että vihasin toista naista siitä syystä vain, että hän oli onnellinen — vaikkei hänen onnensa riistänyt minulta mitään! Siksi en tullut sinua tervehtimäänkään. Tiesinhän hyvin, että minun olisi ollut tultava — yksin Neljän tuulen vaatimattomat seurustelutavatkin olisivat sitä vaatineet... Mutta en voinut pakottaa siihen. Istuin usein akkunan ääressä sinua tarkaten — näin sinut miehesi kanssa illoin kävelemässä puutarhassa — ja usein sinä juoksit poppelikujannetta pitkin häntä vastaan. Oi, mitä tuskaa silloin tunsin... Ja kumminkin olisin toisaalta niin kernaasti tutustunut sinuun. Tunsin, että olisin voinut pitää sinusta, jos en olisi ollut niin kurja — ja olisin voinut saada jotakin, mitä en koskaan ollut omistanut — luotettavan, yhdenikäisen ystävättären. Ja muistatko vielä tuon illan, jolloin kohtasimme toisemme rannalla? Pelkäsit minun luulevan, että sinä olit hiukan päästä vialla. Pikemmin olisi sinulla ollut syytä ajatella sitä minusta.

— Eipä suinkaan — mutta en todellakaan voinut oikein käsittää sinua, Leslie. Toisena hetkenä osoitit halua tutustua minuun — toisena torjuit minut luotasi. Ehdotit itse, että me sinuttelisimme toisiamme, mutta erotessamme nimitit minua rouva Blytheiksi.

— Olin niin onneton sinä iltana. Tuo päivä oli ollut minulle niin raskas. Dick oli ollut niin tavattoman itsepintaisella tuulella. Tavallisesti hän on jokseenkin kiltti ja myöntäväinen. Mutta väliin hän sattuu joutumaan pahalle tuulelle. Sydäntäni kirveli niin kovin — kiiruhdin siksi rantaan, heti kun olin saanut hänet vuoteeseen. Se oli ainoa turvapaikkani. Siellä istuin ajatellen kuinka isä parkani oli lopettanut elämänsä, ja minä mietiskelin, eikö minun itseni vielä jonakin päivänä kävisi samaten. Oi, mieleni oli tulvillaan synkkiä ajatuksia... Ja silloin sinä tulit tanssien rantaa pitkin iloisen ja onnellisen lapsen kaltaisena. Silloin — silloin tunsin sinua kohtaan pistävämpää vihaa kuin koskaan senjälkeen. Ja kumminkin käytin hyväkseni ystäväisyyttäsi. Tunteet vaihtelivat sydämässäni hetkestä hetkeen. Kotiin tultuani minä itkin ajatellessani häpeissäni, mitä sinä olitkaan miettinyt minusta. Mutta on aina ollut juuri samanlaista täällä käydessäni... Väliin olen ollut sopusointuisella mielellä, ja silloin on käyntini tuottanut minulle pelkkää iloa. Mutta toisin kerroin on tuo inhottava tunne saanut minut valtaansa ja turmellut kaikki. On ollut aikoja, jolloin sinun ja koko talosi näkeminen on tuottanut minulle polttavaa tuskaa. Sinulla oli niin paljon herttaisia, somia pikkukapineita, joita en voinut sietää. Tiedätkös — kuuluu hullunkuriselta — mutta aivan erikoisesti minä vihasin sinun posliinikoirasiasi. Oli hetkiä, jolloin sormeni oikein syyhyivät halusta ottaa Gogia ja Magogia niskasta ja paiskata yhteen niiden mustat nykerönenät... Sinä hymyilet, Anna, mutta minulle se ei ollut hauskaa... Tänne minä tulini ja näin sinut ja Gilbertin kirjojenne ja kukkinen ja kotijumalinenne, kuulin pilanne ja sanasutkauksenne, tarkkasin kuinka rakkautenne ilmeni joka katseessanne ja sanassanne, itsenne siitä tietämättä — ja sitten palasin kotiin — helvettiin! Oi Anna, minä en luule, että luonnostani olen kateellinen tai halpamielinen. Nuorena tyttönä täytyi minun olla vailla monenmoista, jota näin tovereitteni omistavan

— enkä minä silti tuntenut mielenkarvautta! Mutta on kuin viha ja kataluus viime aikoina olisivat saaneet sydämeni valtaansa! —

— Leslie rakkaani, älä puhu itsestäsi noin kovia sanoja! Sinä et ole kateellinen etkä halpamielinen. Se elämä, jota olet pakosta viettänyt, ei ole tietysti voinut olla vaikuttamatta tunne-elämääsi — sehän ei olisi ajateltavissakaan — mutta vähemmän hieno ja jalo luonne kuin sinun olisi joutunut tykkänään harhatielle. En ole tahtonut keskeyttää sinua, koska arvelin parhaaksi antaa sinun mielin määrin keventää sydäntäsi. Mutta jätä nyt jo kaikki itsesoimaukset!

— No, olkoon menneeksi! Mutta tahdoin, että näkisit minut oikeassa valossa. Kun sinä kerroit minulle ilosta, jota keväällä odotit — silloin oli kuin olisin menettänyt järkeni. En koskaan voi unohtaa, että silloin käyttäydyin niin anteeksiantamattomalla tavalla. Itkin sitten kotona niin katkeran katumuksen vallassa. Ja monet hellät ajatukset ja anteeksipyynnöt ompelin tuohon pieneen mekkoon, jonka sinulle annoin. Mutta olisihan minun pitänyt ymmärtää, että se mitä minä valmistin, kelpasi ainoastaan — kuolinvaatteeksi.

— Leslie rakkaani, tuohan on sairaalloista kuvittelua — koeta vapautua sellaisista ajatuksista! Tulin niin iloiseksi saadessani tuon mekon, ja minulle tuottaa tyydytystä ajatus, että pikku Joyceani verhoaa puku, jonka sinä olet ommellut mieli täynnä ystävyyttä minua kohtaan.

— Anna, tiedätkös, — minä luulen, että tulen aina pitämään sinusta tämän jälkeen. En luule, että nuo kateelliset ja vihamieliset tunteet enää koskaan saavat minua valtaansa... Tuntuu niin helpottavalta saada puhua avomielisesti kanssasi. Tuntuu aivan siltä kuin olisin avannut pimeän huoneen oven, katsoakseni jotakin inhottavaa hirviötä, jonka arvelin olevan siellä vaanimassa... Mutta valon virratessa sisään ilmenee, että hirviö olikin vain synkkä varjo, jonka valo on karkoittanut. Ja nyt ei se enää saa asettua meidän välillemme.

— Ei, ei koskaan, Leslie, nyt olemme löytäneet toisemme, ja olen siitä niin iloinen.

— Toivon, ettet käsitä minua väärin, jos sanon vieläkin erään seikan. Anna, sydänjuuriani vihloi, kun sinä menetit pikku tyttösi, ja jos olisin voinut pelastaa hänet hakkaamalla poikki toisen käteni, olisin sen tehnyt. Mutta surusi on saattanut meidät lähemmäksi toisiamme. Sinun sekoittamaton onnesi ei ole enää muurin tavoin meitä erottamassa. Oi, älä käsitä minua väärin, rakkaani, en iloitse siitä, ettei onnesi enää ole täydellinen — sen voin vilpittömästi vakuuttaa — mutta on sittenkin niin, että tuon muutoksen jälkeen ei ole mitään kuilua välillämme.

— Käsitän senkin, Leslie. Ja nyt jätämme sikseen entiset ja unohdamme kaikki ikävyydet. Nyt tulee kaikki muuttumaan. Näetkös, Leslie — minusta tuntuu aivan siltä, että elämällä on sinulle varattuna jotakin oikein kaunista ja ihanaa.

Leslie pudisti päätänsä.

— Ei, sanoi hän väsyneesti. — Ei ole mitään toivoa. Dick ei parane koskaan. Ja joskin hänen muistinsa ja muut sielunlahjansa palaisivat — oi Anna, silloin kävisi oloni vain pahemmaksi, paljon pahemmaksi kuin se nyt on. Mutta tätähän sinä et voi ymmärtää — sinä, joka avioliitossasi olet onnellinen... Anna, onko neiti Cornelia kertonut sinulle, mistä syystä minä otin Dickin?

— On kyllä.

— Se on hyvä, — tahdoinkin, että tietäisit sen. Mutta en olisi voinut pakottaa ottamaan tuota asiaa puheeksi, jos sinä et olisi tiennyt siitä mitään. Anna, minusta tuntuu, että elämäni on ollut niin raskasta aina siitä saakka, kun olin kahdentoistavuotias lapsi... Sitä ennen oli minulla niin onnellinen lapsuus. Me olimme kyllä hyvin köyhiä, — mutta emme välittäneet siitä paljoakaan. Isäni oli niin miellyttävä ihminen — niin lahjakas ja hellä ja herttainen. Me olimme kuin kaksi yhdenikäistä ystävää — kaiken muistinaikani. Ja äitini oli niin suloinen. Hän oli hyvin, hyvin kaunis. Minä olen hänen näköisensä, mutta hän oli paljon kauniimpi.

— Neiti Cornelia sanoo, että sinä olet vieläkin kauniimpi kuin hän.

— Neiti Cornelia erehtyy — taikka ehkä hän arvostelee puolueellisesti. Kenties minulla on parempi ryhti — äitini oli niin hento ja hoikka ja hän kävi kovasta työstä kumaraharteiseksi — mutta kasvat hänellä oli kuin enkelillä. Ne herättivät minussa pyhää kunnioitusta. Me jumaloimme häntä kaikki — isä, Kenneth ja minä.

Anna muisti, että neiti Cornelia oli antanut aivan toisenlaatuisen kuvauksen Leslien äidistä. Mutta eikö rakkauden suoma käsitys ollut oikeampi? — Eihän sentään käynyt kieltäminen, että Rose West oli menetellyt perin itsekkäästi houkutellessansa tyttärensä menemään avioliittoon miehen kanssa, josta tämä ei välittänyt.

— Kenneth oli veljeni, jatkoi Leslie. — Oi, en voi sanoin selittää, kuinka rakas hän minulle oli. Ja hän kuoli mitä kammotta vimmallalla tavalla. Oletko kuullut, kuinka se tapahtui?

— Olen.

— Anna, näin hänen pienet kasvonsa, kun pyörä kulki hänen ylitsensä. Hän kaatui selälleen. Anna — Anna — näen sen edessäni vielä tänäkin hetkenä... Tulen näkemään sen aina. Anna, ainoa pyyntöni hänelle, joka asuu pilvien takana, on että tuo näky haihtuisi mielestäni... Oi Herra Jumala!

— Leslie rakkaani, älä puhu enää siitä! Minä tiedän kaikki — jätä nuo yksityiskohdat, jotka turhaan järkyttävät mieltäsi. Tuo näky tulee haihtumaan. Ajattele pientä veljeäsi sellaisena kuin hän oli leikkiessänne, kun istuit pitäen häntä sylissäsi...

Leslie pyrki tointumaan mielenliikutuksestansa ja jatkoi hetkisen kuluttua:

— Sitten alkoi isäni terveys heikontua ja hän kävi raskasmieliseksi — ei enää jaksanut punnita tekojansa... Ehkä olet kuullut siitäkin?

— Olen kyllä, rakkaani.

— Sitten oli minulla enää äitini jäljellä. Mutta minä olin kunnianhimoinen ja minulla oli päämäärä, jota kohden pyrin. Aioin hankkia itselleni hyvän valmistuksen ja ehtiä pitkälle... Opiskeluni ohella aioin antaa opetusta ja ansaita. Minulla oli jokseenkin suuret tuumat, sen saat uskoa... Mutta mitä hyödyttää puhua?... Jätän ne siksensä — sinähän tiedät, kuinka sitten kävi. En voinut kestää ajatusta, että pikku äiti raukkani, joka kaiken ikänsä oli ollut niin kovassa työssä, joutuisi pois kodistansa. Olisinhan kaiketi voinut ansaita elatuksen meille molemmille. Mutta siihenhän olisi kestänyt jonkunverran aikaa... Ja oli kysymys vanhasta kodistamme, näetkös... Sinne oli hän tullut morsiamena — ja hän oli pitänyt niin paljon isästani — kaikki hänen muistonsa olivat siellä. En voi vielä tänäänkään katua mitä tein ajattellessani, että tein hänen viimeisen elämän vuotensa onnelliseksi. Mitä Dickiin tulee, niin en naimisiin mennessäni tuntenut häntä kohtaan vastenmielisyyttä — ainoastaan välinpitämättömyyttä. Minä tiesin, että hänellä oli hiukan taipumusta juoppouteen — mutta en ollut koskaan kuullut hänen suhteestansa tuohon kalastajakylän tyttöön. Jos olisin tiennyt siitä, en luule, että huolenpito äidistäni olisi voinut taivuttaa minua menemään avioliittoon hänen kanssaan... Sittemmin rupesin häntä inhoamaan — mutta sitä ei äitini koskaan saanut tietää. Hän kuoli — ja minä olin yksin maailmassa. Olin vain yhdeksäntoista vuoden vanha — ja olin yksin. Dick oli matkustanut tiehensä aluksella "Neljä sisarta". Toivoin, että hän vastedes oleskelisi paljon matkoilla. Merimiehen elämä oli aina houkuteluttu häntä. Mitään muuta en voinut toivoa tulevaisuudelta...No niin — kapteeni Jim toi hänet jälleen kotiin, kuten tiedät, ja sitten ei minulla ole juuri paljon lisättävää. Nyt tunnet, Anna, minut kaikkein pahimmalta puolen — olen paljastanut kaikki... Tahdotko yhä edelleen olla ystäväni?

Anna katsoi koivunrunkojen välitse taivaalle, missä puolikuun valkoinen sirppi purjehti kohden auringonlaskun merta. Hänen kasvonsa olivat hyvin lempeät.

— Minä olen sinun ystäväsi — ja sinä minun — ainiaan, sanoi hän. — Sellaista ystävää ei minulla ole ollut koskaan ennen. Minulla on ollut monta rakasta ystävää, joista olen pitänyt paljon, mutta sinussa, Leslie, olen löytänyt muutakin kuin noissa toisissa. Rikas luontosi voi tarjota minulle enemmän — ja minulla on myöskin enemmän annettavaa kuin ollessani ajattelematon tyttönen. Me olemme molemmat naisia — ja ainaiset ystävät.

He puristivat toistensa kättä ja hymyilivät toisillensa läpi kyynelten, jotka täyttivät sekä tummanharmaat silmät että merensiniset.

XXII.

TÄTI CORNELIA RYHTYY NEUVOTTELUIHIN.

Gilbert tahtoi, että Susan jäisi tuohon pieneen taloon apulaiseksi koko kesän ajaksi. Anna vastusteli aluksi.

— Meillä on niin kodikasta ja hauskaa kahden kesken, Gilbert. Tuntuu häiritsevältä, kun talossa on vieras henkilö. Susan on toimelias ja herttainen, mutta eihän hän sittenkään kuulu meihin. Eikä minulle koidu mitään vahinkoa siitä, jos suoritan yksin kaikki askareet.

— Sinun täytyy noudattaa lääkärisi määräystä, sanoi Gilbert. — Muistatko tuon vanhan sananlaskun, että suutarien vaimot käyvät ilman kenkiä ja lääkärrien vaimot kuolevat nuorina? En tahdo, että se toteutuisi minun talossani. Sinä olet hyvä ja pidät Susanin talossa, siksi kuin käyntisi käy jälleen joustavaksi ja poskesi pyöreiksi.

— Olkaa vain aivan levollinen, pikku tohtorinna, sanoi Susan, joka oli tullut huoneeseen Gilbertin puhuessa. — Hoitakaa te itseänne, huolehtimatta ruokahuoneesta ja aitasta. Susan ei aio laiskotella. Eiköhän ole sentään hauska antautua toisten hemmoteltavaksi. Minä kuljetan joka aamu kahvin sänkyyn.

— Kiitoksia vain, mutta siihen minä en suostu, nureskeli Anna. — Olen samaa mieltä kuin neiti Cornelia, nimittäin, että on häpeä terveen naisen syödä aamiainen vuoteessa — ja että sen, joka niin tekee, ei kannata ihmetellä miesten järjettömyyksiä.

— Corneliasta vähät! sanoi Susan sanomattoman halveksivasti. — Hänestäpä juuri kannattaisi puhua! Toivon, että rouva on niin viisas, ettei välitä Cornelia Bryantin lörpötyksistä. Minä en käsitä, miksikä hänen aina täytyy haukkua miehiä, jos nyt onkin osunut jäämään vanhaksipiiksi. Naimatonhan minäkin olen, mutta ette silti kuule minun koskaan sanovan pahaa sanaa miehistä. Pidän aina heidän puoltansa. Minä olisin kyllä mennyt mielelläni naimisiin, jos olisi siksi tullut. Eikös ole ihmeellistä, ettei kukaan ole kosinut minua — mitäs tohtorinna siihen sanoo? Enhän minä ole erityisen korea katsoa, mutta enhän minä ole sen rumempi kuin useimmat tämän puolen naiduista naisistakaan. Mutta minulla ei ole vielä koskaan ollut ainoatakaan ihailijaa. Mikähän siihen mahtanee olla syynä?

— Varmaankin oli siksi nähty, tuumiskeli Anna perin vakavana.

Susan nyökkäsi.

— Siinä tohtorinna osasi oikeaan. Se oli kai määrätty kohtalokseni, ja on lohdullista ajatella sillä lailla. Enhän minä harmittele sitä, ettei kukaan ole minua tahtonut, jos Kaikkivaltias viisauudessaan on niin määrännyt. Mutta välistä tulee epäilyksiä mieleeni. "Varokaa, piru voi panna latingin pyssyyn!", sanoi isäukko aina, kun me lapset kotona keittiössä tähtäsimme toisiamme haloilla. Ajatelkaas, jos tuo onkin pahan juonia, että minun pitää käydä niin yksin ilman ystävää! Silloin ei sitä voi kantaa yhtä kärsivällisesti. Mutta voisihan olla niinkin, lisäsi Susan ja hänen kasvonsa kirkastuivat, — ettei vieläkään ole liian myöhäistä. Hyvää kannattaa odottaa kauemminkin. Välistä muistelen muuatta vanhaa renkutusta, jota tätini usein hyräili: "Ken hanhi-immen nähnyt on, niin ruman, pörröisen, Ettei se syöntä uroksen vahaisi tenhoten." — "Missä on vielä eloa, siellä on toivoakin", sen tietää tohtori parhaiten, ja epätoivoon ei pidä joutua ennenkuin makaa arkussaan... Mutta nyt minä menen laittamaan vasikkapyytä persiljan ja hyvän kermakastikkeen kera. Olen huomannut, että tohtori pitää vasikkapyystä, ja minusta on hauska laittaa ruokaa herroille, jotka panevat arvoa sille vähälle, mitä laittaa.

Iltapäivällä tuli neiti Cornelia käymään saapuen taloon hengästyneenä huohottaen.

— Saatana ja maailma jättävät minut joltisestikin rauhaan, mutta oma lihani tuottaa minulle hankaluutta, selitti hän vaipuen mukavaan tuoliin. — Sinä et koskaan näytä siltä, kuin kuumuus vaivaisi sinua vähääkään, Anna hyvä. Minusta on kuin tuntisin kirsikkahillon tuoksua ilmassa! Lämmin hillo on parasta, mitä tiedän. Rakkaani, pyydäpä minut teelle ja tuo tänne hiukan hilloa leivän mausteeksi. Olen tuskin syönyt ainoatakaan kirsikkaa tänä kesänä. Gilmanin poikaviikarit ovat varastaneet kaikki minun kirsikkani, vaikka niitä oli niin paljon, että puut taipuivat.

— Odotapa hiukan, keskeytti hänet kapteeni Jim, joka oli istunut huoneen kulmauksessa lukemassa erästä meriromaania. — Sillä tavoin ei sinun pidä sanoa Gilmanin äidittömistä poikaraukoista, ellei sinulla ole täysin varmoja todisteita. Tosinhan heidän isässänsä on hiukan varkaan vikaa, mutta eihän poikia silti sovi sanoa varkaiksi. Varmaankin ovat harakat syöneet sinun kirsikkasi, niitä on ollut niin hirveän paljon tänä kesänä.

— Harakat? kertasi neiti Cornelia halveksivasti. — *Harakat!* Silloin ne ovat olleet kaksijalkaisia harakoita!

— Aivan niin! Näillä seuduin ovat harakat enimmäkseen sitä mallia, sanoi kapteeni Jim peräti vakavana.

Neiti Cornelia tuijotti häneen muutaman sekunnin. Sitten hän painautui taapäin keinutuoliinsa antautuen mitä hiilittömimmän naurunpuuskan valtaan.

— Siinäpä pääsit nyt kerrankin voitolle, Jim Boyd. Katsos vain, kuinka äärettömän hyvillään hän on, Anna. Suu ulottuu korviin saakka! Mutta mitä harakkain jalkoihin tulee, niin jos niillä on pitkät, paljaat, päivänpaahattamat sääret ja repaleiset siniset housut, jotka huiskivat perin luisevien polvien ympärillä —

minkä kaiken näin akkunastani hyvin selvästi eräänä aamuna viime viikolla — niin pyydän kyllä Gilmanin pojilta anteeksi. Kun ehdin alas, olivat ne poissa. En voinut käsittää, kuinka ne ehtivät pakoon niin nopeasti, mutta nythän sen tiedän, kuultuani kapteeni Jimin asianymmärtämystä osoittavan selityksen. Ne lensivät tiehensä, se on selvää.

Kapteeni Jim nauroi ja lähti pois, mielipahaksensa estettynä noudattamasta kutsua jäädä teetä juomaan ja syömään kirsikkahilloa vehnäleivän kera.

— Minä olen matkalla Leslien luo kysymään, tahtooko hän ottaa täysihoitolaisen, kertoi nyt neiti Cornelia. — Sain eilen kirjeen Torontosta, erältä rouva Dalyltä, joka asui kaksi vuotta sitten jonkun aikaa minun luonani. Hän tahtoi, että minä ottaisin nyt kesäksi erään hänen hyvän ystävänsä asumaan luokseni. Hänen nimensä on Owen Ford ja hän on sanomalehtimies. Edelleen on hän tämän talon ensimmäisen asukkaan, tuon opettajan, tyttärenpoika. John Selwynin vanhin tytär meni naimisiin erään Ontariosta kotoisin olevan miehen kanssa, jonka nimi oli Ford, ja tämä Ford on hänen poikansa. Hän tahtoo nähdä tämän seudun, missä hänen äitinsä vanhemmat ovat asuneet. Hän oli keväällä pahasti sairaana lavantaudissa eikä ole vielä täysin toipunut, siksi on tohtori määrännyt, että hänen on oleskeltava merenrannalla. Hän ei tahdo hotelliin, vaan haluaisi saada kodikkaamman asunnon. Minä en voi ottaa häntä, sillä matkustan pois elokuussa. Minut on valittu edustajaksi erääseen Kingsportissa pidettävään suureen naiskokoukseen ja matkustan tietysti sinne. Enhän tosin tiedä, haluaako Leslie nähdä vaivaa ottaa hänet, mutta sopiihan kysyä, sillä ketään muuta en tiedä. Ellei Leslie häntä ota, täytyy hänen kaikesti tyytyä asumaan jossakin noista lahden tuolla puolen olevista vieraskodeista.

— Kun olet käynyt hänen luonansa, niin tee hyvin ja palaa tänne, että voit auttaa meitä kirsikkapaistoksen syönnissä, sanoi Anna. — Ota mukaasi myöskin Leslie ja hänen miehensä, ellei heillä ole mitään estettä. — Vai matkustat sinä Kingsportiin. Kuinka sinun tulee siellä hauska! Saan kaikesti lähettää sinne mukana kirjeen eräälle hyvälle ystävälleni, rouva Jonas Blakelle.

— Olen pyytänyt ja rukoillut rouva Thomas Holtia tulemaan mukaani, sanoi neiti Cornelia äänensävyllä, josta ilmeni, kuinka turhia hänen pyyntönsä olivat olleet. — Hänelle tekisi niin hyvää tulla virkistäytymään henkevässä naisellisessä ilmapiirissä. Hän tappaa itsensä työllä. Tom Holt osaa virkata kauniita välipitsejä — mutta huolehtimaan perheestänsä hän ei pysty. Hän ei ikinä ehdi ajoissa valmiiksi, jos on tehtävä jotakin kunnollista työtä, mutta hän on oikea aamunvirku, kun on kysymyksessä ottaa onkivapa ja matorasia ja mennä kalastamaan. Mutta sellaisiahan ne ovat.

Anna hymyili. Hän oli oppinut oivaltamaan, että neiti Cornelian arvosteluissa Neljän tuulen perheenisistä oli hiukan tinkimisen varaa. Jos hän olisi luottanut niihin sokeasti, olisi hänen täytynyt saada se käsitys, ettei koko maailmassa ollut runsaampaa kokoelmaa heittiöitä ja rappiolle joutuneita miehiä ja orjuutettuja aviovaimoja kuin Neljässä tuulessa. Niinpä tiesi Anna myöskin nyt kysymyksessä olevasta Tom Holtista, että hän oli mallikelpoinen aviomies, hellästi rakastettu isä ja erinomainen naapuri. Jos hänellä kenties olikin hiukan taipumusta elää ilman huolta huomisesta ja jos hän kernaammin harjoitti kalastusta, johon hän oli ollut mielistynyt lapsuudestaan saakka, kuin maanviljelystyötä, mihin hänet oli pakotettu — ja jos hän vielä kaiken lisäksi huvittelihe kaikessa viattomuudessa pitsinvirkkauksella ja kuruompelulla — niin ei kukaan muu kuin neiti Cornelia liene voinut katsoa noita seikkoja raskaiksi rikoksiksi. Holtin vaimo oli emäntä, joka hoiti talouttaan innolla ja hartaudella, perhe tuli hyvin toimeen tilan tuotolla, ja nuo vanterat ja voimakkaat lapset, jotka olivat perineet äitinsä tarmon, pyrkivät jo kukin kantamaan kortensa yhteiseen pesään. Ei, onnellisempaa perhettä kuin Holtin ei ollut koko Glen S:t Maryssä.

Neiti Cornelia palasi varsin tyytyväisenä Leslie Mooren tyköä.

— Hän ottaa hänet, julisti hän. — Hän ei tahtonut päästää sellaista tilaisuutta käsistänsä. Hänen pitää ansaita hiukan rahaa, sillä hän aikoo antaa kattaa talonsa uudelleen syksyksi, ja hän oli ollut ymmällä, mistä hän sen saisi. Arvelen, että kapteeni Jimin mielenkiinto herää, kun hän kuulee, että Selwynin tyttärenpoika tulee tänne. Leslie sanoi, että hän on menehtymäisillään halusta saada kirsikkapaistosta, mutta hän ei voinut tulla, sillä hänen piti mennä hakemaan hanhilaumaansa, joka kaikesta päättäen oli lähtenyt retkeilemään omin päin. Mutta hän sanoi, että jos paistosta jäisi pala ylitse, niin voisit panna sen talteen ruokahuoneeseen, niin hän tulisi noutamaan sen hämärissä, jolloin muutkin pedot käyvät ympäri, etsien mitä voisivat niellä. Et usko, kuinka vanhaa sydäntäni ilahdutti kuulla hänen lähettävän tuollaisen leikillisen tervehdysten ja nauravan aivan kuten muinoin. Viime aikoina hänessä on tapahtunut suuri muutos. Hän nauraa ja laskee leikkiä kuin nuori tyttö, ja mikäli olen ymmärtänyt, käy hän täällä varsin usein.

— Joka päivä — muutoin minä käväisen häntä katsomassa, sanoi Anna. — En tiedä, mitä tekisinkään, jos minulla ei olisi Leslien seuraa, varsinkin nyt, kun Gilbert on niin kovassa työssä. Hänhän on tuskin kotona milloinkaan muulloin kuin pikkutunneilla. Pelkään, että hän rasittuu aivan liiaksi. Varsin useat niistäkin, jotka asuvat lahden toisella puolen, lähettävät noutamaan häntä, kun sattuu jokin sairaustapaus.

— Minun mielestäni he voisivat varsin hyvin tyytyä omaan tohtoriinsa, sanoi neiti Cornelia. — Ei silti, että voin sitä mitenkään paheksua, jos he kääntyvät jonkun toisen puoleen — hänhän on metodisti. Tohtori Blythen parannettua Allonbyn muurin luulevat ihmiset hänen voivan herättää kuolleita. En ihmettelisi, vaikka tohtori Dave olisikin hiukan kateellinen. Hänen mielestensä tohtori Blythellä on aivan liiaksi paljon uudenaikaisia temppuja. "Aivan oikein", sanoin minä, "aivan uudenuutukainen sekini temppu oli, jolla hän pelasti Allonbyn muori raukan. Jos te olisitte hoitanut häntä, hän olisi saanut kuolla aivan omin neuvoin, ja sitten hän olisi saanut hautakiven ja siihen kirjoituksen, että Jumala armossaan oli nähnyt hyväksi kutsua hänet pois tästä murheen laaksosta." Minusta on niin hauska, kun saan puhua suuni puhtaaksi tohtori Davelle, sillä hän on niin monta vuotta pitänyt koko S:t Glenin valtansa alaisena ja hänelle on hyödyksi nähdä, että hänen menettelytapansa ovat hiukan muinaisaikaisia. Mutta tästä muistan erään seikan — eiköhän tohtori Blythe käväisisi katsomassa sitä suurta paisetta, jonka Dick Moore on saanut niskaansa. Leslie pelkää, ettei hän pysty sitä hoitamaan. Mutta sitä minä vain en käsitä, mitä Dick Moore oikeastaan tarkoittaa sillä, että hankkii itselleen paiseita — ikäänkuin hänestä ei olisi tarpeeksi vaivaa ilmankin.

— Ajatteles, — minä olen päässyt kovasti Dickin suosioon, sanoi Anna. — Hän seuraa minua kuin koira ja hymyilee kuin lapsi, kun katson häneen.

— Eikö se tunnu sinusta inhottavalta?

— Ei ollenkaan. Minusta Dick pahanen ei ole ollenkaan vastenmielinen. Minusta on häntä niin kovin sääli.

— Sinä et säälisi häntä, jos olisit nähnyt hänet pahalla päällä, jolloin hän keksii jos joitakin ilkeyksiä, sen saat uskoa! Mutta minua ilahduttaa, ettei hänen läsnäolonsa tuota sinulle pahoinvointia, sehän on suuri helpotus Leslielle. — Nyt hän saa lisää työtä, kun hänen täysihoitolaisensa tulee. Kun hän nyt vain olisi siivo mies! Sinä tulet tietysti pitämään hänestä — hän on kirjailija.

— Minusta on ihmeellistä, miksi ihmiset aina ovat niin varmoja siitä, että kahden ihmisen täytyy tuntea erityistä vetovoimaa toistensa puoleen siitä syystä, että he kumpikin toimivat kirjailijoina, sanoi Anna hiukan ivallisesti. — Jos seppä kohtaa toisen sepän, ei kukaan odota, että he heti syöksähtäisivät toistensa syliin siksi, että molemmat ovat seppiä.

Siitä huolimatta herätti Owen Fordin tulo Annan mielessä hilpeän uteliaisuudentunteen. Jos hän olisi nuori ja miellyttävä, voisi hän tuottaa paljon hauskuutta Neljän tuulen seuraelämään. Sukulaissieluja ei siellä toden totta kasvanut joka oksalla.

XXIII.

OWEN FORD SAAPUU.

Eräänä iltana soitti neiti Cornelia Annalle. Halloo! Halloo!

— Sanomalehdentoimittaja saapui tänne äsken. Minä kyyditsen hänet sinun luoksesi, niin sinä voit sitten näyttää hänelle tien Leslien tykö. Sillä tavoin tulee matka lyhyemmäksi kuin suurta maantietä pitkin, ja minulla on niin jumalaton kiire. Yksi Reesen tenavista on seisonut päälallaan ammeessa, jossa oli kuumaa vettä, ja he tahtovat nyt minut heti sinne — verhoamaan tenavan uudella nahalla, mikäli ymmärsin. Rouva Reese on sellainen homsu, ettei hän pidä huolta mistään, ja sitten hän odottaa, että muut korjaisivat kaiken pahan, minkä hän saa aikaan huolimattomuudellansa. Tuotanko sinulle paljon vaivaa, rakas ystäväiseni? — Vai en, se on hyvä. Matka-arkkunsahan hän voi saada huomenna.

— Varsin hyvin, sanoi Anna. — Kuules, minkä näköinen hän on?

— Ulkopuolenhan saat itse nähdä, kun minä tuon hänet sinne. Mitä sisäpuoleen tulee, tuntee sen parhaiten Jumalamme ja Herramme, joka hänet on luonut. Enempää en sano, sillä huomaan, että jok'ikinen ihminen The Glenissä istuu vahdissa puhelimensa ääressä...

— Varmaankaan neiti Corneliolla ei ole liioin muistuttamista herra Fordin ulkomuodosta, sillä siinä tapauksessa hän kyllä sanoisi arkailematta ajatuksensa, vaikka koko seudun väestö olisi kuuntelemassa, sanoi Anna. — Siitä teen johtopäätöksen, rakas Susan, että kirjailija Ford pikemminkin on kaunis katsoa kuin ruma.

— Niin, rakas pikku tohtorinna, minä en tiedä sen mieluisampaa silmäruokaa kuin kauniin miehen katseleminen, sanoi avomielinen Susan. — Mutta eikö meidän pitäisi tarjota hänelle jotakin? Olen juuri valmistanut mansikkapaistoksen, joka on niin maukasta, että sulaa suussa.

— Ei, rouva Moore odottaa häntä ja on laittanut hänelle kuntoon illallisen. Muutoin tahdon säästää tuon mansikkapaistoksen omalle miesparalleni. Hän tulee kotiin vasta myöhään, pane esille paistos ja lasillinen maitoa, Susan.

— Voi, hyvä tohtorinna, kyllä siitä riittäisi useammallekin ja jäisi vielä tähteitä... Emmehän me nyt sentään niin rutiköyhiä ole. Mutta onhan kyllä niinkin, että on parempi syöttää omaa miestänsä kuin vieraita, joiden aikeista ei ole tietoa... Ja onhan tohtorillammekin erinomaisen edullinen ulkomuoto, se täytyy sanoa...

Kun Owen Ford saapui muhkeana purjehtivan neiti Cornelian vanavedessä, täytyi Annan myöntää itseksensä, että hänellä tosiaankin oli "edullinen ulkomuoto". Hän oli pitkä ja roteva, hänellä oli paksu ruskea tukka, suora ja kaunismuotoinen nenä ja suuret loistavat tummanharmaat silmät.

— Huomasiko tohtorinna hänen korviansa ja kauniita hampaitansa? kysyi Susan hiukan myöhemmin. — Hänellä oli sievimät korvat, mitkä koskaan olen nähnyt miehenkallossa. Kas, minäni olen niin tavattoman tarkka korviin nähden. Nuorena ollessani pelkäsin aina, että saisin osakseni miehen, jolla olisi isot korvat. — Se nyt oli turhaa huolta, sillä minulle ei sitten ole ollut tarjona korvia minkäänmallisia.

Anna ei ollut tarkannut Owen Fordin korvia, mutta hänen huomionsa oli tosiaankin kiintynyt hänen terveihin ja kauneihin hampaisiinsa Owen Fordin häntä hymyillen tervehtiessä. Hymyilyn poistuttua oli muukalaisen kasvoille tullut surumielinen ja haaveksiva ilme, joka melkein muistutti Annan kirjallisten haaveitten ylvään synkkää, salaperäistä sankaria. Mutta hänen hymyilynsä kuvasti leikillisyyttä, hilpeyttä, terävää älyä. Mitä tuli "ulkopuoleen", kuten neiti Cornelia sanoi, oli Owen Ford varsin näyttökuntoinen nuori mies.

— Ette voi aavistaa, kuinka iloitsen siitä, että olen täällä, rouva Blythe, sanoi hän luoden ympärilleen harrasta mielenkiintoa ilmaisevia katseita. — Minut valtaa omituinen kotiintulon tunne... Kuten ehkä tiedätte, on äitini syntynyt täällä, ja täällä hän on viettänyt lapsuutensa. Hän puhui minulle usein vanhasta kodistansa. Maantieteellisessä suhteessa tunnen tämän seudun yhtä hyvin kuin kotitienooni, ja hän on luonnollisesti kertonut minulle, kuinka talo rakennettiin ja kuinka isoisäni käyskenteli rannalla "Royal Williamia" odotellen. Otaksuin, että niin vanha talo kuin tämä olisi jo aikoja hävitetty, muutoin olisin kyllä tullut jo ennen sitä katsomaan.

— Vanhat talot eivät katoa niin helposti tällä tarumaisella rannikolla, sanoi Anna hymyillen. — Tämä on seutua, jossa ei tapahdu liiaksi muutoksia ja kaikki säilyttää entisyyden sävyn. John Selwynin talo on jokseenkin ennallaan, olen kuullut sanottavan, ja ruusupensaat, jotka isoisänne omakätisesti istutti morsiamelleen, kukkivat juuri nyt.

— Tunnen näkymättömäin siteiden yhdistävän minua entisyyteen. Olisin kiitollinen, jos sallisitte minun sopivassa tilassa tutustua tähän ympäristöön.

— Veräjämme on aina avoinna teille, sanoi Anna. — Tiedättekö, että vanha merikapteeni, joka nyt hoitaa Neljän tuulen majakkaa, nuorena poikasena on tuntenut sekä John Selwynin että hänen morsiamensa? Hän kertoi minulle heidän tarinansa samana iltana kuin tulini tänne — tämän vanhan talon kolmantena morsiamena.

— Todellako? Sepä oli hauska tieto. Hänet minun täytyy saada käsiini.

— Se ei ole vaikeata, sillä hän on meidän lähimpiä tuttaviamme. Hän on oleva yhtä karkäs tutustumaan teihin kuin te häneen. Isoäitinne kuvastuu hänen mielessänsä loistavana tähtenä. Mutta luulen rouva Mooren odottavan teitä. Näytän teille lyhimmän tien hänen luoksensa.

Anna ohjasi häntä piilipuitten viereiselle talolle, poikki niityn, joka hohti valkoisena kärsämöistä. Soutuveneestä kaukaa lahdelta kuului laulua. Tuulenhenkäysten kaukaa kuljettamina saivat sävelet kuin ylevän haavemaisen soinnin. Majakan loistotähti tuikki vuoroin syttyen ja sammuen. Ihastuksen valtaamana silmäili Owen Ford ympäristöä.

— Tällaiselta siis Neljässä tuulessa näyttää, sanoi hän. — En ikinä olisi uskonut, että seutu on näin kaunis, vaikka äitini aina kehui sitä pilviin saakka. Millaista värien ja muotojen ihanuutta! Täällä kyllä toivun pian entisiin voimiini. Ja jos innostus johtuu kauneuden vaikutelmista, niin voin kyllä pian ryhtyä kirjoittamaan suurta kanadalaista romaaniani.

— Eikö se ole vielä alulla? kysyi Anna.

— Ah ei — paha kyllä! Minusta tuntuu, kuin en vielä täysin hallitsisi aihettani. Mutta kenties pääsen paremmin käsiksi tehtävääni tässä hiljaisessa, ihanassa ympäristössä. — Neiti Bryant kertoi minulle, että tekin harjoitatte kirjailijatoimintaa.

— Senvertaisesta ei kannata puhua... Olen julkaissut hiukan lastenkirjallisuutta... Ja naimisiin jouduttuani en ole kirjoittanut mitään. Minun ei suinkaan käy miettiminen suuren kanadalaisen romaanin kirjoittamisesta, naurahti Anna. — Siihen ei kykeni millään muotoa riittäisi.

Owen Ford yhtyi hänen nauruunsa.

— Kenties ei minunkaan kykeni riitä. Mutta joka tapauksessa koetan lähipäivinä tehdä yrityksen saada sen alulle, kun vain saan aikaa. Sanomalehtimiehellä ei ole paljon aikaa omintakeiseen työhön. Olen kirjoittanut aikakauskirjoihin pieniä kertomuksia ja novelleja, mutta minulla ei ole koskaan ollut tarpeeksi aikaa ryhtyäkseni rauhassa valmistelemaan suurempaa teosta. Nyt, kun minulla on kolme kuukautta lomaa, ei tuon tehtävän pitäisi olla mahdoton suorittaa. Olen koonnut joukon aineistoa — mutta on kuin en siihen vielä olisi saanut puhalletuksi henkeä ja eloa.

Annan mieleen tuli muuan tuuma — niin äkkiä, että hän itsekkin hämmästyi. Mutta hän ei pukenut ajatustaan sanoihin, sillä he olivat nyt ehtineet Mooren talon luo. Heidän tullessaan pihaan tuli Leslie ulos verannalle ja tähysteli pimeästä odotettua vierasta. Hän seisoi juuri avoimesta ovesta virtaavassa punertavassa valaistuksessa. Hänellä oli yllään yksinkertainen kellertävänvalkoinen puuvillapuku ja vyötäröllä tavallinen kirsikanpunainen vyönsä. Leslien puvussa oli aina hiukkanen kirsikanpuna. Hän oli kerran sanonut Annalle, että hänestä tuntui kuin puuttuisi hänen puvustansa jotakin, ellei hänellä ollut siinä koristeena edes täplä helakanpuna, vaikkapa kukkanen vain. Annasta tuo puna oli kuin vertauskuva Leslien tulisesta luonnosta, jota pidettiin kahlehdittuna ja joka sai ilmetä ainoastaan tuon vähäisen värihehkun muodossa. Leslien puku oli hiukan avoin kaulasta ja lyhythihainen. Hänen käsivartensa olivat kuin norsunluunväristä marmoria. Selväpiirteisinä kuvastuivat ovesta lankeavan valon hohteessa hänen vartensa harvinaisen kauniit muotoviivat vienoon hämyyn. Hänen tukkansa välkkyi kullanhoitoisena. Siintäen kaartui avaruus hänen ylitsensä vielä kalpein tähdin koristettuna.

Anna kuuli seuralaisensa huudahtavan hiljaa hämmästyksestä. Hämärästä huolimatta hän havaitsi tuon yllätyksen ja ihailun ilmeen, joka äkkiä kajasti hänen kasvoillansa.

— Kuka on tuo kaunis nainen? tiedusteli muukalainen.

— Hän on teidän tuleva emäntänne, rouva Moore, sanoi Anna. — Niin, hän on harvinaisen miellyttävä — eikö totta?

— Minä — minä en ole koskaan nähnyt hänen vertaistansa, vastasi Owen Ford hiukan hämmentyneenä. — Sitä en olisi osannut aavistaa —

emäntää, jonka luo menee täysihitoon, ei juuri kuvittele jumalattareksi... Ajatelkaapa tuota naista Böcklinin tai Kntipferin taulun aiheena —

aaltojen huuhtelemalla merikalliolla, leväseppelä kulmilla, ihanat jäsenet helmi- ja simpukkanauhoin koristettuina — ympärillä taistelevia tritoneja... Ja hän pitää täysihitoilaisia?

— Jumalatarhenkin täytyy elää, sanoi Anna. — Muutoin ei Leslie olekaan mikään jumalatar — hän on vain harvinaisen viehkeä ja miellyttävä nainen, aivan yhtä inhimillinen kuin ken tahansa meistä. Onko neiti Bryant kertonut teille herralle Mooresta?

— On — hänhän on heikko- tai tylsämielinen, mikäli käsitin. Mutta rouva Mooresta ei neiti Bryant sanonut sanaakaan, joten otaksuin hänen olevan noita tavallisia tarmokkaita ja puuhaavia maalaisrouvia, jotka pitävät kesäisin täysihitoilaisia lisätöksensä talon tuloja.

— Juuri niinhän Lesliekin tekee, sanoi Anna kevyesti. — Mutta se käy hänelle tosin hiukan hankalaksi. Kunpa vain Dick raukka ei teistä tuntuisi kovin vastenmieliseltä! Mutta jos niin olisi, niin tehkää hyvin ja salatkaa se Leslieltä! Hän on niin arkatuntoinen ja se tuntuisi hänestä perin tuskalliselta. Dick on kuin suuri lapsi — ja väliin hän voi käydä oikein kiusoittavaksi.

— Minä en ole häntä huomaavinanikaan. Muutoin tulienkin tuskin olemaan kotona muulloin kuin ruoka-aikoina. Mutta on vallan kauheata, että tuo nainen on kahlehdittu sellaiseen ihmiseen! Hänen elämänsä täytyy olla sangen raskasta!

— On kylläkin. Mutta säälistä hän ei pidä.

Leslie oli mennyt jälleen sisään ja tuli heitä vastaan pääovesta. Hän tervehti Owen Fordia jäykän kohteliaasti ja sanoi huolellisen emännän äänensävyllä, että illallinen oli valmis ja hänen huoneensa järjestyksessä. Dick virnisteli hyvillään ja tallusti portaita ylös kantaen vieraan matkalaukkua. Niin oli

siis Owen Ford sijoitettu täysihoitolaiseksi piilipuitten ympäröimään vanhaan taloon.

XXIV.

KAPTEENI JIMIN ELÄMÄNVAIHEET.

— Minulla on muuan aate, joka on kuin ruskea kotelo, josta kenties kerran, kun aika on täytetty, ilmestyy komea perhonen, julisti Anna Gilbertille, palattuaan jälleen kotiin.

Gilbert oli palannut aikaisemmin kuin Anna oli luullut ja istui nyt herkuttelemassa Susanin mansikkapaistoksen ääressä. Susan itse pysytteli taustalla — ei juuri ihanana, mutta sen suopeampana suojelusenkelinä — nauttien yhtä suuresti tohtorin syönnin katselemisesta, kuin tämä itse nautti syönnistänsä.

— Millaisen toukan sinä sitten olet kehrännyt tuohon koteloon? kysyi Gilbert.

— Sitä en sano vielä toistaiseksi, — katsokaamme ensin, tuleeko siitä mitään.

— No, miltä Ford tuntuu?

— Oikein siivolta — ja hän on hyvin miellyttävä ulkomuodoltaan.

— Ja niin kauniit korvat hänellä on, tietääkö tohtori, sekaantui Susankin puheeseen mielihyvystä loistaen.

— Hän on kaiketi noin kolmenkymmenen, kolmenkymmenenviiden ikäinen, — ja hän on aikeissa kirjoittaa romaanin, sanoi Anna. — Hänellä on miellyttävä ääni ja hänen kasvojensa ilme käy hyvin herttaiseksi hänen nauraessaan. Hän on myöskin hyvin huolellisesti puettu. Kaiken tämän ohella hän kuitenkin tuntuu hiukan raskasmieliseltä.

Owen Ford tuli seuraavana päivänä tuomaan kirjelijun Leslieltä Annalle. Auringon laskiessa hän kierteli puutarhaa talonväen seurassa, ja sitten lähdettiin kuutamossa lahdelle pienellä soutuveneellä, jonka Gilbert oli antanut laatia kuntoon huviretkiä varten. He olivat kaikki kolme ihastuneita Oweniin, ja heistä oli kuin olisivat he tunteneet hänet jo vuosikautia, mikä oli hyvä enne heidän tulevaan seurusteluunsa nähden.

— On kovin hauska nähdä siivoa nuorisoa, pikku tohtorinna, sanoi Susan vieraan lähdettyä.

Owen oli näet vakuuttanut Susanille, että niin erinomaista mansikkahillopaistosta kuin hänen hän ei ollut ikipäivänä syönyt, ja sillä oli hän voittanut ainaiseksi Susanin suopeuden.

— Tavattoman miellyttävä hän on, tuo nuorukainen, ajatteli hän ääneen, mennessään viemään illallisen tähteet ruokahuoneeseen. — Sangen merkkillistä, että hän on naimaton — eihän tuollaisen miehen olisi tarvinnut kuin osoittaa siihen, jonka tahtoi. Kenties hänen laitansa on kuten minun — oikea ei ole vielä sattunut hänen tiellensä.

Susan vaipui peräti hempeämielisiin ajatuksiin poimiessaan käytetyt astiat lämpimällä vedellä täytettyyn soikkoon.

Kahta päivää myöhemmin Anna vei Owen Fordin mukaansa Neljän tuulen niemelle esittäöksensä hänet kapteeni Jimille. Raikas länsituuli huojutteli rantaman apilaniittyjä, ja kapteeni Jim tarjosi nähtäväksi mitä komeimman auringonlaskun. Itse hän oli juuri palannut kotiin lahden toiselle puolen tekemältään soutuveikeltä.

— Olin saanut toimeksi mennä sanomaan Henry Pollockille, että hän on kuolemaisillaan, kertoi hän. — Kukaan muu ei uskaltanut sitä tehdä. He arvelivat kaikki, että se koskisi häneen perin kovasti, sillä heistä oli kuin olisi hän oikein tarmon takaa tarrautunut kiinni elämään, ja hänellä oli loppumaton määrä syksyyn toteutettavia tuumia. Vaimon mielestä hänen piti saada tieto tilastansa, ja niin ollen määrättiin minut sanomaan hänelle, ettei hän enää paranisi. Henry ja minä olemme vanhat ystävät — me purjehdimme vuosikautia yhdessä "Harmaalla lokilla". No, minä laittauduin sinne, istuuduin yläpäähän vuoteen viereen ja sanoin hänelle kiertelemättä ja kaartelematta: "Tiedätkös, toveri, luulen,

että sinulle on tullut määräys pitää purjeet valmiina lähtöön." — Mutta kyllä minä tunsin hiukan sisäistä varistusta, sillä eihän ole hauska sanoa miehelle, joka siinä lepää mitään pahaa aavistamatta, että hän kenties ei elä yli yön. Mutta voitteko ajatella, rouva Blythe — mustat silmät kirkkaina tuossa kuihtuneessa muodossa hän katsoo minuun hiukan viiruillen, kuin miettisi jotakin sanasutkausta, ja sitten hän sanoo: "Tuo oli vanha uutinen, Jim Boyd, sen olen jo tiennyt toista viikkoa. Keksi parempaa, jos tahdot kertoa minulle jotakin." — Ällistyin niin, että jäin istumaan sanatonna, mutta Henry alkoi nauraa virnistellä. "Saapastelet tänne sennäköisenä kuin olisit matkalla omiin hautajaisiisi, ja sitten käyt istumaan ja panet kädet ristiin ja pyörittelet peukalonasi toistensa ympäri, ja lopuksi puserrat esiin suuren uutisesi — joka on niin vanha, että sinertää homeesta... Tuolle ei kissakaan voisi olla nauramatta...", sanoi hän. "Kuka kumma sinulle on siitä puhunut?" kysyn minä ja istun siinä kuin kivettyneenä kummastuksesta. "Ei kukaan", sanoo hän, "ymmärsin sen itsestäniikin — viime tiistain vastaisena yönä, jolloin en voinut saada unta. Olinhan kyllä jo ennenkin epäillyt asioitten olevan sillä kannalla, mutta silloin kävin varmaksi. Vaimoni takia en ole ollut tietääkseniäkään koko asiasta... Olisihan kyllä ollut hauskaa, jos olisin ehtinyt saada riihen valmiiksi, sillä Eben on aika hutilus, eikä hänen työstään tule mitään kunnollista. Mutta sen saa nyt käydä kuten käy. Nyt kun olet keventänyt vanhaa sydäntäsi, Jim, voit jättää siksensä nuo hautajaiselkeesi ja kertoa minulle jotakin hauskaa." No niin, sillä lailla olivat siis asiat. Kukaan ei ollut rohjennut puhua hänelle, mitä oli odotettavissa, ja siinä hän oli maannut vuoteessaan ja ollut koko ajan siitä selvillä. On tosiaankin ihmeellistä, kuinka luonto väliin ilmaisee meille aikeensa ja ilmoittaa, milloin armonaika on lopussa ja lähtöhetki lyö. Olenko minä koskaan kertonut rouvalle siitä, kun Henry sai ongenkourun nenäänsä?

— Ette varmaankaan — muistaisin sen kyllä...

— Nauroimme molemmat tänään tuolle vanhalle jutulle. Se tapahtui noin kolmekymmentä vuotta sitten. Olimme eräänä päivänä — hän ja minä ja joukko muita — pyydystämässä makrilleja. Taivas sentään, mitä peliä kalat pitivät tuona päivänä — ne tulivat niin tiheinä parvina, että oli juuri kuin veden pinnalla olisi kihissyt hopearahoja, ja kaikki olivat aivan suunniltaan ihastuksesta... Siinä oli huutoa ja melua, ja äkkiä kävi niin hullusti, että Henry sai ongenkourun suoraan nenänpieleensä. No, siinä se oli kiinni, ja toisella puolen oli väkiä, toisella suuri lyijypaino, niin että lävitse sitä ei käynyt vetäminen. Olisimme tahtoneet viedä hänet heti maihin, mutta hän teki tenää ja sanoi, että sellaisen kalaparven luota hän ei lähde tiehensä ennenkuin saa munalukon huuliinsa... Ja niin hän kalasti edelleen ja heitti makrillin toisensa jälkeen alukseen, mutta välillä hän vikisi ja ähkyi, niin että tuli surku kuullessa. Lopuksi oli parvi ehtinyt ohitse ja me nostimme ankkurin. Silloin minä otin viilan ja aioin viilata poikki kourun, joka Henryllä oli nokkaparassaan. Koetin olla niin kevytkätinen kuin ikinä mahdollista, mutta olisittepa vain kuulleet, mitä Henry sanoi! No, parempihan oli, että pääsitte sitä kuulemasta... Hyvä oli, ettei lähettyvillä ollut naisväkeä. Henryn ei muutoin ollut tapana kiroilla, mutta olihan hän kuullut minkä mitäkin laivoilla liikuskellessaan, ja nyt hän purki sen kaikki suustansa, niin että rikinkäry tuntui kauas... Lopuksi hän sitten sanoi, että hän oli saanut kyliänsä, minähän rääkkäsin häntä oikein tarmon takaa. Silloin panin viilan pois ja kyyditsin hänet Charlottetowniin tohtorin tykö, — sinne oli kuusi vanhaa peninkulmaa, mutta lähempänä ei ollut lääkäriä — ja kourku riippui kuten ennenkin hänen nokassansa. Ja kun me olimme tulleet perille, otti vanha tohtori Crabb viilan ja viilasi kourun poikki, juuri kuten ininäkin olin aikonut tehdä — sillä erotuksella vain, että tohtori ei menetellyt likimainkaan niin varovasti kuin minä, niin että Henry paralla nyt olisi ollut kylläkin syytä kirkua ja voivotella...

Kun nyt kapteeni Jim ei näyttänyt enää aikovan jatkaa noiden vanhojen muistelmiensa kertomista, käytti Anna tilaisuutta esittääkseen yllättävän kysymyksen.

— Tiedättekö, kapteeni Jim, kuka herra Ford on? sanoi hän. — Tahdon, että koetatte arvata sen.

Kapteeni Jim pudisti päätänsä.

— Arvoitusten ratkaisemiseen en minä ole koskaan pystynyt, hyvä rouva, sanoi hän. — Mutta kun herrasväki tuli sisään, tuli heti mieleeni ajatus: missä olenkaan nähnyt nuo silmät jo tätä ennen? — Sillä nähnyt ne olen, se on varmaa.

— Muistelkaapa muuatta syyskuun aamua vuosia sitten, sanoi Anna lämpöisesti. — Muistelkaa laivaa, joka näkyi päiväkoitteessa satamansuulla, kulkien myötätuulussa kaikki purjeet pystyssä — kauan odotettua ja kaihattua laivaa, jonka luultiin uponneen aaltoihin... Muistelkaa päivää, jolloin "Royal William" saapui satamaan ja näitte ensi kerran opettajan morsiamen!

Kapteeni Jim ponnahti pystyyn.

— Persis Selwynin silmät ne ovat, huudahti hän lujalla äänellä. — Hänen poikansa te ette voi olla — teidän täytyy olla hänen —

— Tyttärenpoikansa, niin kyllä, olen Alice Selwynin poika.

Kapteeni Jim syöksähti petolinnun tavoin Owen Fordin kimppuun alkaen pudistella hänen kättänsä.

— Alice Selwynin poika! Herra Jumala — sepä vasta on hauskaa! Usein olen miettinyt, että missähän opettajan jälkeläiset mahtanevat asua. Tiesin, että meidän saarellamme ei ole ketään heistä. Alice — Alice — ensimmäinen lapsi, joka tuli maailmaan tuossa pienessä talossa! Ei koskaan pieni lapsi ole tuottanut suurempaa iloa! Häntä olen keinutellut käsivarsillani sadat kerrat! Kun hän alkoi opetella tepastelemaan omin neuvoin, olin minä mukana häntä tukemassa. Minusta on kuin näkisin edessäni hänen äitinsä kasvot, hänen katsoessaan pienokaiseen — ja siitä on nyt melkein kuusikymmentä vuotta. Elääkö äitinne vielä?

— Ei, hän kuoli minun poikasena ollessani.

— Vai niin, vai kadotitte te kiltin äitinne niin varhain... Mutta olipa tosiaankin hauska tavata teitä! Tunnen oikein nuortuneeni sen johdosta. Tällaisia pieniä sydämenvahvikkeita saan minä vähin rouva Blytheltä — hänellä on erityinen taito keksiä sellaista, mikä tuottaa ukolle iloa.

Kapteeni Jimin mielenkiinto lisääntyi yhä, hänen kuullessaan Owen Fordin olevan "kynäniekka" — kuten kapteeni sanoi. Hän loi häneen katseita sellaisia, kuin olisi hän ollut yliluonnollinen olento. Hän tiesi kyllä, että Annakin kirjoitteli hiukan, mutta tuota seikkaa ei hän ollut koskaan käsitellyt vakavalta kannalta. Kapteeni Jimin mielestä naiset olivat viehättäviä olentoja, joiden piti saada äänioikeus ja kaikkea muuta hyvää, mitä he voivat toivoa, mutta hän ei uskonut heidän osaavan esityksessään noudattaa johdonmukaisuutta.

— Ajatelkaa nyt tuotakin romaania "Rakkauden harhatiet", sanoi hän kerrankin. — Tekijä on nainen ja katsokaas, hän on venyttänyt sadaksikolmeksi luvuksi sen, minkä olisi hyvin voinut kertoa kymmenessä. Kirjoituskiihkoinen nainen ei tiedä koskaan, milloin hänen olisi lopetettava — juuri Siinä on pahin paikka... Hyvän kirjailijan tunnusmerkki on juuri se, ettei hän lavertele liikoja.

— Herra Ford haluaisi kuulla muutamia teidän hauskoista jutuistanne, kapteeni Jim, sanoi Anna. — Kertokaa hänelle kapteenista, joka tuli hulluksi ja kuvitteli olevansa lentävä hollantilainen.

Tuo oli kapteeni Jimin paras juttu. Siinä oli milloin kauhua, milloin pilaa, ja vaikka Anna jo oli kuullut sen useita kertoja, nauroi hän yhtä makeasti ja tunsi selässään yhtä viehkeitä kylmänväreitä kuin konsanaan Owen Ford. Sitten seurasi muitakin juttuja, sillä nyt oli kapteenilla mielensä mukainen kuulijakunta. Hän kertoi, kuinka eräs höyrylaiva kerran ajoi kohden hänen alustaan ja oli vähällä upottaa sen, kuinka malaijilaiset merirosvot sitä ahdistelivat, kuinka valkea siellä pääsi vahoilleen, miten hän oli auttanut erään valtiollisen vangin pakoon muutamasta etelä-afrikkalaisesta tasavallasta, kuinka hän eräänä syksynä oli kärsinyt haaksirikon Magdalena-saarten luona ja joutunut jäämään sinne talveksi, kuinka tiikeri oli hänen laivassaan päässyt irti häkistään, kuinka miehistö oli kapinoinut ja jättänyt hänet asumattomaan saareen... Useita muitakin juttuja kertoi vielä kapteeni Jim — surunvoittoisia, lystikkäitä, eriskummaisista. Meren salaperäinen vetovoima, kaukaisten maiden ja seikkailujen houkuttelevuus, suurkaupunkien kirjava vilinä kuvastui eloisin havainnoiltaan kuulijoiden mieliin. Owen Ford kuunteli pää käden varassa, pitäen kehräävää Ensi perämiestä polvellaan ja silmät loistavien katsein kiinnitettyinä kapteeni Jimin järeihin, päivettyneihin kasvoihin, joiden ilme kertomisen kestäessä oli niin virkeän vaihteleva.

— Eikö herra Ford voisi saada nähdä teidän elämänvaiheitanne, kapteeni Jim? kysyi Anna, kun kapteeni lopuksi selitti kertoneensa kerrottavansa.

— Eihän hänellä siitä voi olla mitään huvia, sanoi kapteeni Jim vaatimattomasti.

Itse asiassa oli hänen hartain toivomuksensa saada ottaa esille tuo paksu pinkka.

— Minua huvittaisi suuresti saada nähdä muistiinpanonne, kapteeni Boyd, sanoi Owen. — Jos ne olisivat vain puoleksikaan niin ihmeellisiä kuin teidän suulliset kertomuksenne, olisivat ne minusta perin mielenkiintoisia.

Kapteeni Jim kursaili vastaan vielä hetken aikaa, mutta veti sitten elämänvaiheensa esiin vanhasta merimiesarkusta ja ojensi pinkan Owenille.

— Teidän käy kyllä vaikeaksi ottaa selkoa minun töherryksistäni, sanoi hän. — Koulunkäyntini on ollut vähissä. Nuo muistiinpanot olen oikeastaan kirjoittanut vain pikku sukulaiseni Joen huviksi. Hän on aina niin halukas kuulemaan kertomuksia. — Eilen kun minä juuri hilaan veneestäni kymmenkiloista turskaa, tulee hän minun luokseni ja sanoo ilme nuhtelevana: "Setä, eikö turska ole järjetön luontokappale?" Olin näet sanonut hänelle, että järjettömille luontokappaleille pitää olla kiltti eikä niille saa tehdä pahaa millään tavalla. Jouduin nyt oikein ymmälle ja sopertelin jotakin sentapaista, että eläimet, jotka

kelpaavat syötäväksi, muka muodostavat ikäänkuin poikkeuksen, niin että jos ei anna niiden kiusaantua tarpeettomasti, niin sopii niitä kyllä pyydystää... Mutta Joea ei tuo selitys näyttänyt tyydyttävän, enkä minä ollut tyytyväinen itsekään... Ah, kuinka saakaan olla varovainen sen suhteen, mitä sanoo lapsille — ne kyllä pitävät silmällä, käykö opetus ja elämä yhteen. Ne näkevät aivan ihmisen lävitse...

Puhuessaan kapteeni Jim piti koko ajan silmällä Owen Fordia, joka tarkasti hänen elämänvaihekirjaansa. Ja kun hän hetken kuluttua huomasi vieraansa vaipuneen sen lukemiseen, meni hän salaviihkaa hymyillen astiakaappinsa luo ja alkoi ottaa esille teekuppeja sekä laittaa vettä tulelle. Owen Ford erosi kirjastansa vastenmielisesti kuin saituri kultamöhkäleestä — mutta pianhan tee oli juotu ja silloin hän kävi jälleen käsiksi kirjaan yhä lisääntyvällä mielenkiinnolla.

— Sopiihan kirja ottaa kotiinkin, sanoi kapteeni Jim, ilmaistematta mitenkään, että tuo paperipinkka oli hänen kallein aarteensa. — Minun täytyy mennä rantaan vetäisemään veneeni hiukan ylemmäksi. Nyt nousee pian tuuli. Aurinko laskee pilviin ja ilmassa vallitsee jonkinmoinen levottomuus. En pidä noista pilvimöykäleistä.

Owen Ford tuli hyvin iloiseksi luvasta, että hän sai ottaa kirjan mukaansa kotiin. Heidän kulkiessaan rantaniittyjen poikki kertoi Anna hänelle Margaretasta, jonka kapteeni oli menettänyt.

— Hän on omintakeinen ja miellyttävä henkilö, tuo vanha kapteeni, sanoi Owen Ford. — Kuinka paljon hän onkaan nähnyt ja kokenut! Hänellähän on ollut enemmän seikkailuja viikkokauden kuluessa kuin meillä muilla koko elämässämme. Luuletteko tosiaankin, että kaikki, mitä hän kertoo, on *totta*? Puhutaanhan "laivurijutuista"...

— Hän puhuu kyllä totta. Olen vakuutettu, ettei kapteeni Jim ikinä valehtelisi — hän ei edes liioittelekaan... Voivathan tämän seudun ihmiset todistaa, että todellakin on ollut niin, kuten hän kertoo. Aivan viime aikoihin saakka on täällä elänyt hänen vanhoja tovereitaan hänen merimies-ajoiltaan. Hän on viimeisiä noista vanhan kansan merikapteeneista. Se ihmislaatu on jo melkein hävinnyt maailmasta.

XXV.

KIRJA SAADAAN AIKAAN.

Seuraavana aamuna tuli Owen Ford pieneen valkoiseen taloon peräti innostuneena ja haltioissaan.

— Rouva Blythe, tämähän on ihmeellinen kirja — se on oikein liikuttanut mieltäni... Jos saisin pitää sen ja käyttää aineistoa romaanin aiheeksi, luulisin saavani kokoon teoksen, jonka ehdottomasti täytyisi herättää huomiota. Luuletteko, että kapteeni Jim suostuisi siihen?

— Vielä sitä kysytte! Olen vannon varma, että hän olisi siitä ihastuksissaan, huudahti Anna. — Voin tunnustaa, että minulla oli jotakin sentapaista mielessäni, kun eilen illalla otin teidät mukaani hänen luoksensa. Kapteeni Jim on aina toivonut, että hän löytäisi jonkun, joka voisi esittää hänen elämänvaiheensa.

— Tulisitteko tänä iltana minun kanssani majakalle, rouva Blythe? Puhun itse hänen kanssaan noista muistiinpanoista, mutta olisin kiitollinen, jos te sanoisitte hänelle, että olette kertoneet minulle Margaretasta, jonka hän menetti, ja kysyisitte, saisinko liittää tuon aiheen romantillisena lisänä varsinaisiin seikkailukuvauksiin.

Kapteeni Jim oli ylen ihastunut, kun Owen Ford esitti hänelle tuimiansa. Vihdoinkin hänen ihanin unelmansa toteutuisi ja hänen elämänvaiheensa lähtisivät maailmalle — muodossa, jossa varmaankaan ei olisi mitään moitteen varaa. Häntä ilahdutti myöskin, että hänen Margaretansa tarina liitettäisiin niihin.

— Sillä tavoin hänen nimensä säästyy unhoon joutumasta, sanoi hän kaihomielisesti. — Te pystytätte hänelle kauniin muistomerkin.

— Työskentelemme yhdessä, ehdotti Owen. — Kertomuksen sielu ja henki on teidän antamanne, minä muovaelen vain sen ulkonaisen verhon. Oi, kuinka erinomaisen kirjan me yhdessä laadimmekaan, kapteeni Jim. Ja ryhdymme heti työhön.

— Ja ajatelkaas, että elämänvaiheitteni kirjoittajaksi tulee opettajan tyttärenpoika! huudahti kapteeni Jim. — Poikaseni, isoisäsi oli minun rakkain ystäväni! Kukaan ei mielestäni vetänyt hänelle vertoja. Nyt vasta käsitän, miksi minun on täytynyt odottaa niin kauan. Kirjaa ei saanut kirjoittaa kukaan muu kuin oikea mies. Sinä kuulut tänne, olet meikäläisiä — sinussa elää tämän vanhan pohjoisen rannikon sielu — sinä olet ainoa, jolla on kyky kirjoittaa tuo kirja.

Päätettiin, että pieni huone, joka sijaitsi majakan suuren arkihuoneen vieressä, tulisi Owenin työhuoneeksi. Hän tarvitsi kirjoittaessaan kapteeni Jimin lähettyvillään saadaksensa häneltä yksityiskohtaisia tietoja merimiesten elämästä ja käsitemaailmasta, johon hän ei juuri ollut perehtynyt.

Jo seuraavana aamuna ryhtyi Owen työhön ja hän syventyi siihen täydellä hartaudella. Ja mitä kapteeni Jimiin tuli, oli hän sinä kesänä seitsemännessä taivaassa. Pieni huone, missä Owen istui kirjoittamassa, tuntui hänestä pyhätöltä. Owen neuvotteli kapteeni Jimin kanssa useista seikoista, mutta käsikirjoitusta ei hän tahtonut näyttää hänelle.

— Ei, setä saa odottaa, kunnes se ilmestyy painosta, hän sanoi. —
Kun saa kaikki yhtäkaa, tuottaa se paljon suurempaa iloa.

Owen tutki noiden ihmeellisten "elämänvaiheitten" aarteistoa ja käytti sitä hyväksensä aivan mielensä mukaan.

Turman omaksi joutunut Margareta oli alati hänen ajatuksissaan, ja hän viipyi niin hellien tuossa aiheessa, että tyttönen pian kuvastui hänelle elävänä olentona. Sitä mukaa kuin kirja edistyi ja tuon runollisen juonen käsittely kehkeytyi aina taiteellisemmaksi, sai se hänet täydellisemmin lumoihinsa, ja hän työskenteli kuumeentapaisella innolla. Hän antoi Annan ja Leslien lukea käsikirjoituksen ja lausua siitä arvostelunsa. Ja teoksen loppuluku, missä kirjailijan kyky antaa omaperäisten, hellällä kädellä muovailtujen ihmisolentojen vertauskuvallisesti edustaa voimaa, kärsimystä, onnea, saavutti suurimman täydellisyytensä — näin lausuivat sittemmin ammattiarvostelijat — oli laadittu Leslien esittämän suunnitelman mukaan.

Annalle tuotti alati uutta iloa ajatus, että hänen tuumansa oli toteutunut noin erinomaisella tavalla.

— Heti ensi näkemältä huomasin, että Owen Ford olisi juuri omansa tuohon tehtävään, sanoi hän Gilbertille. — Hänen kasvoissaan näin sekä leikkisyyden että tunteen valtavuuden ilmeen, ja ne molemmat — yhdessä kirjallisten taipumusten kanssa — olivat tarpeen sellaisen kirjan luomiseen. Hänellä oli kaikki onnistumisen edellytykset.

Owen Ford teki tavallisesti työtä aamupäivällä. Iltapäivät hän vietti enimmäkseen kävelyretkillä tai huvimatkoilla nuoren avioparin kanssa. Usein seurasi Leslie mukana, sillä kapteeni Jim otti väliin Dickin huostaansa vapauttaaksensa Leslien hänestä hetkiseksi. He soutelivat lahdella tai jotakin noita kolmea lahteen laskevaa kaunista jokea pitkin, he paistoivat kivillä herkullisia sinisimpukoita ja poimivat lehdoista mansikoita. He pyydystivät kapteeni Jimin kanssa turskia ja ampuivat rantaniityillä kurmitsoita ja lahtien kaislikosta sorsia — tai ainakin tekivät sitä herrat. Illoin he käyskentelivät kärsämöitten koristamalla alanteilla kullanhoitoisen kuun valossa tai he istuivat pienen valkoisen talon vierashuoneessa, minne viileän merituulen käydessä usein tehtiin valkea ajopuista. Ja he juttelivat kaikista niistä tuhansista seikoista, joista onnelliset, vilkkaat ja lahjakkaat nuoret ihmiset keksivät jutella.

Aina siitä päivästä saakka, jolloin Leslie oli tehnyt tunnustuksensa Annalle, oli hän ollut kuin toinen ihminen. Hänen entisestä kylmäkiskoisuudestaan ja umpimielisyydestään ei näkynyt jälkeäkään, katkeruus, jota hän ennen ei ollut aina voinut tukahduttaa, oli häipynyt olemattomiin. Oli kuin nuo onnelliset tyttövuoDET, jotka olivat menneet häneltä hukkaan, olisivat palanneet jälleen, hänen nyt jo kypsyttyään naiseksi. Hän oli kuin täyteen kukoistukseen puhjennut hehkuva, tuoksuva kukka. Kenenkään nauru ei kajahtanut iloisemmalta kuin hänen, hänellä oli äkillisimmät, lystikkäimmät päähänpistot heidän istuessaan yhdessä hämyhetkinä tuona hurmaavana kesänä. Kun hän ei voinut olla aviopuolisoitten ja Fordin mukana, tunsivat he kaikki, ettei tunnelma ollut sama kuin Leslien sitä hallitessa voimakkaalla olennollaan. Uuteen eloon Keräävä henki vuodatti hehkua hänen kauneuteensa, kuten lampun puna valo kirkastaa maidonvalkoisen alabasterimaljakon. Oli hetkiä, jolloin Annasta tuntui kuin olisi Leslietä ympäröivä hohde suorastaan häikäissyt häntä. Mitä Owen Fordiin tulee, oli hänen kirjansa Margaretalla tosin tuon kuohuihin vaipuneen tytön pehmoinen ruskea tukka ja keijukaiskasvot, mutta hänen olentonsa oli Leslie Mooren, sellaisena kuin se ilmeni noina rauhallisina onnenpäivinä Neljässä tuulessa.

Kaiken kaikkineen muodostui tuosta kesästä muuan noita unohtumattomia kesiä, joita harvoin suodaan ihmislapsille ja jotka jättävät jälkeensä runsaan aarteen unohtumattomia muistoja — kesä sellainen, jonka ihanteellinen sää, miellyttävät ystävät ja hauska työskentely saattavat lähentelemään täydellisyyttä siinä määrin kuin on mahdollista tässä epätäydellisyyden maailmassa.

— Nyt lähestyy loppu, sanoi Anna itseksensä hieman huokaisten muutamana syyskuun päivänä, kun kylmä tuuli tuli puhaltaen ja lahden veden räikeänsininen väritys ilmaisi hänelle, että syksy oli tulossa.

Samana iltana kertoi heille Owen Ford, että hän nyt oli saanut kirjansa valmiiksi ja että hänen lomansa oli lopussa.

— Minulla on kyllä vielä paljon viimeistelemistä — täytyy tarkastaa koko käsikirjoitus, parannella kieltä, jättää paikoin pois ja lisätä toisin paikoin, — mutta oleellisin osa työstä on nyt suoritettu. Tänä aamuna kirjoitin viimeiset lauseet. Kun nyt vain saan kustantajan, niin kirja varmaankin voi ilmestyä keväällä.

Owen ei vähääkään epäillyt, ettei hän saisi kustantajaa. Hän tiesi kirjoittaneensa oivan kirjan — kirjan, jota odotti suurenmoinen menestys — jonka menekki oli taattu. Hän tiesi, että se tuottaisi hänelle mainetta ja rikkautta, mutta kun hän oli kirjoittanut sen viimeisen rivin, vaipui hänen päänsä käden nojaan pitkäksi aikaa. Ja hänen ajatuksensa eivät kohdistuneet oivaan työhön, jonka hän oli suorittanut.

XXVI.

OWEN FORDIN TUNNUSTUS.

— Olen niin pahoillani siitä, että Gilbertin täytyi lähteä pois kotoa, sanoi Anna. — Se ei ollut autettavissa. Allan Lyonille, joka asuu The Glenissä, on sattunut jokin vakava tapaturma. Gilbert palaa varmaankin vasta myöhään. Mutta hän käski minua tervehtämään teitä ja sanomaan, että hän nousee varhain aamulla ja tulee lausumaan teille jäähyväiset. Tämä oli tosiaankin harmillista. Susan ja minä olimme tuumineet, että pitäisimme illalla oikeat vieraspidot.

Hän istui puutarhan lävitse virtaavan puron varrella, pienellä oksista sommitellulla sohvalla, jonka Gilbert oli valmistanut hänelle. Owen Ford seisoi hänen edessään nojaten kellastuvan koivun solakkaan runkoon. Hän oli hyvin kalpea ja hänen kasvoillansa näkyi jälkiä yönvalvonnasta. Anna silmäili häntä miettien oliko kesä todellakin vahvistanut hänen voimiansa, siinä määrin kuin oli toivottu ja odotettu. Oliko hän rasittunut liaksi kirjan takia? Anna tuli nyt ajatelleeksi, ettei Ford viime viikolla ollut näyttänyt oikein hyvin voimiselta.

— Minuun nähden ei haittaa, että tohtori on poissa, sanoi Owen vitkaan. — Tahdoin juuri tavata teitä yksin, rouva Blythe. Minun täytyy uskoa teille muuan seikka, muutoin pelkään tulevani hulluksi. Koko viikon olen pyrkinyt rohkaisemaan mieltäni — katsomaan kohtaloani kasvoin... Mutta se ei käy. Tiedän voivani luottaa teihin — ja sitäpaitsi — te tulette minua ymmärtämään. Nainen, jolla on silmät sellaiset kuin teillä, osoittaa aina ymmärtämystä. Te olette niitä ihmisiä, jotka vaistomaisesti valitsee uskotuiksensa. Rouva Blythe, minä rakastan Leslietä. Rakastan! Tuo sana on aivan liian laimea...

Hänen äänensä petti — niin voimakas oli hänen vaivoin hillitsemänsä mielenliikutus. Hän käänsi päänsä toisaanne ja peitti kasvot käsivarteensa. Koko hänen olentonsa vavahteli. Anna istui hiljaa ja katsoi häneen, kalpeana ja kauhuissaan. Ei koskaan hän ollut kuvitellut sellaista... Ja kuitenkin — kuinka olikaan mahdollista, ettei hän ollut tullut ajatelleeksi, että voisi käydä niin? Nythän se tuntui niin luonnolliselta ja mahdottomalta välttää. Hän ihmetteli sokeuttaan...

Mutta — mutta — tuontapaista ei tapahtunut koskaan Neljässä tulessa. Kaikkialla muualla voi kyllä tapahtua, että inhimilliset intohimot kapinoivat yleisiä tapoja ja lakeja vastaan — mutta ei täällä... Lesliellä oli ollut täysihoitolaisia monena kesänä, mutta seuraukset eivät olleet vielä koskaan olleet tällaiset. Mutta nuo toiset kesävieraat eivät liene olleet Owen Fordin kaltaiset, ja tuo vilkas, lämminverinen Leslie ei ollut sama ylväs ja luotaan torjuva olento, joka edellisinä vuosina oli kylmän itsetietoisena liuskellut piilipuitten ympäröimässä talossa. Oi, jonkun heistä olisi pitänyt tulla ajatelleeksi tuota mahdollisuutta! Miksi ei se ollut pälkähtänyt päähän neiti Corneliallekaan? Neiti Corneliahan oli muutoin aina niin varuillaan ja valmis nostamaan melua, kun vain oli kysymys miehistä... Anna tunsu järjetöntä katkeruutta neiti Corneliaa kohtaan. Sitten hän ikäänkuin voihkaisi sydämessään. Olihan aivan yhdentekevää, kenen syy onnettomuus oli, — sehän oli joka tapauksessa tapahtunut... Ja entä Leslie? Kuinkahan oli Leslien laita? Hänen takiansa oli Anna niin kovin huolestunut.

— Tietääkö Leslie tästä, herra Ford? kysyi hän näennäisesti tyynenä.

— Ei — ellei hän nimittäin ole aavistanut sitä itsestänsä. Ettehän toki luule, että minä olisin ollut kyllin katala ja julkea ilmaistakseni hänelle salaisuuteni, rouva Blythe? En ole voinut olla rakastumatta häneen — siinä kaikki — ja nyt kärsin enemmän kuin voin keittää.

— Ja entä hän — vastaako hän tunteeseenne? kysyi Anna.

Samassa kuin tuo kysymys pujahti Annan huulilta,

tunsi hän, ettei hänen olisi pitänyt sitä tehdä. Owen Ford vastasi kiihkeästi torjuen:

— Ei — ei, tietysti ei. Mutta minä voisin voittaa hänen rakkautensa, jos hän vain olisi vapaa — tiedän, että voisin.

— Leslie pitää hänestä — ja hän tietää sen, ajatteli Anna. Ääneen hän sanoi osanottavaisesti, mutta jokseenkin ratkaisevalla äänensävyllä:

— Mutta hän ei ole vapaa, herra Ford. Ja ainoa, mitä voitte tehdä, on, että katoatte hiljaa hänen elämästänsä.

— Sen tiedän — sen tiedän, vastasi Owen tuskin kuultavalla äänellä. Hän istuutui tuolle kotitekoiselle istuimelle ja tuijotti toivotonna puron keltaisenruskeaan veteen. — Tiedän kyllä, ettei mitään ole tehtävissä — minun on vain sanottava jäykän kohteliaasti: "Hyvästi, rouva Moore! Kiitoksia kaikesta ystävällisyydestä, jota olette tänä kesänä osoittanut minulle!" — juuri kuten olisin sanonut tuolle toimeliaalle kelpo emännälle, jonka luulin kohtaavani tänne tullessani. Sitten minä maksan, mitä olen hänelle velkaa, kuten jokainen muukin kunnan vuokralainen tekisi, ja sitten matkustan tieheni. Niin perin yksinkertaista on tuo kaikki tyynni! Ei epäilyksiä — ei epäröimisiä — suoraa tietä vain eteenpäin. Ja sitä tietä tulen käymään, rouva Blythe, — siihen nähden voitte olla levollinen! Mutta helpompi minun olisi käydä hehkuvilla raudoilla.

Hänen äänensävyensä saattoi Annan sydämen kuristumaan kokoon tuskasta. Ja hänen oli niin vaikea sanoa mitään tähän hetkeen soveltuvaa. Nuhteista ei voinut olla puhuttakaan — hänen neuvojansa ei Owen Ford ollut pyytänyt — osanotto kilpistyi voimatonna tuosta hillitystä epätoivosta. Lämpöinen säälän ja surun tunne täytti hänen povensa. Kuinka rajattomasti pahoillaan hän oli Leslien tähden! Eivätkö tuon tyttöparan kärsimykset olisi olleet tarpeeksi suuret ilmankin tätä!

— Minun ei olisi niin vaikea jättää häntä ja matkustaa täältä pois, jos hän edes olisi onnellinen, jatkoi Owen yhä edelleen voimakkaan mielenliikutuksen vallassa. — Mutta hänhän on kuin elävänä kuollut — ajatelkaapa vain, mihin tilaan minä jätän hänet tänne! Se on juuri kaikkein pahinta. Antaisin henkeni, jos voisin sillä tehdä hänet onnelliseksi — enkä voi edes tehdä mitään häntä auttaakseni — en mitään. Hän on ainaiseksi kahlehdittu tuohon heikkomieliseen olentoon, häntä odottaa vain vuosi vuodelta sama sisällyksetön, eloton, tarkoitukseton elämä. Tulen hulluksi sitä ajatellessani. Ja minun puolestani täytyy elää elämäni näkemättä häntä koskaan, mutta tietäen hyvin, mitä hänen on kärsittävä. Se on kauheata... hirvittävää...

— Hänen kohtalonsa on hyvin kova, sanoi Anna murheellisesti. — Me, hänen ystävänsä, tiedämme kyllä, kuinka sääliä hän on osansa on.

— Ja hänellä olisi niin runsaat lahjat elämää varten, jatkoi Owen kapinoivalla äänensävyllä. — Hänen kauneutensa on varmaankin vähäisin hänen saamistaan luonnon antimista — ja kumminkin hän on kaunein nainen, minkä ikinä olen nähnyt. Ja ajatelkaa hänen nauruansa! Koko kesän olen tehnyt parastani houkutellakseni esiin tuon naurun — vain saadakseni kuulla sen helmeilevän. Ja entä hänen silmänsä! Ne ovat yhtä syvälliset ja siniset kuin tuo edessämme lepäävä merenlahti. En koskaan ole nähnyt sellaisia hohtoisan sinisiä silmiä. Mutta oletteko koskaan nähnyt hänen tukkansa valloillaan?

— En. Oletteko te?

— Olen kerran. Olin lähtenyt niemelle mennäkseni kalastamaan kapteeni Jimin kanssa, mutta oli niin myrskyistä, ettemme lähteneetkään vesille. Varmaankin hän oli luullut saavansa olla rauhassa koko iltapäivän, ja käyttäen hyväksensä tilaisuutta hän pesi tukkansa. Lähestyessäni paluumatkalla taloa hän seiso i kuistilla sitä kuivattamassa. Se ympäröi hänen varttansa kultavirran kaltaisena. Nähdessään minut hän kiiruhti sisään, ja tuuli kävi käsiksi hänen tukkaansa ja verhosi hänet siihen, — hän oli kuin Danae kultapilvessä... Sinä hetkenä täytti mieleni ilmestyksen tavoin tieto, että rakastin häntä — olin häntä rakastanut aina siitä illasta, jolloin näin hänen kuvastuvan hämärään punaisen lampun valon hohteessa. Ja täällä hänen täytyy elää elämänsä, hoidella miespahaistansa ja jaaritella hänen kanssaan, ahertaa ja säästää heidän henkensä ylläpitämiseksi, minun hukatessa elämäni toivottomassa kaihossa ja saamatta edes tarjota hänelle sitä apua, mitä ystävän olisi lupa antaa... Kuljeskelin viime yönä rannalla edestakaisin aina päiväkoittoon saakka miettien ja punniten asioita, kunnes kaikki meni sekaisin aivoissani. Ja kaikesta huolimatta en voi sittenkään pahoitella tuloani tänne Neljään tuuleen. Kuinka

tuskallista tämä onkin, tuntuu minusta, että olisi vieläkin kauheampaa, jos en olisi koskaan saanut tulla tuntemaan Leslietä. Hänen rakastamisensa ja hänen luotansa lähteminen tuottaa tuskaa ja ahdistusta, mutta ajatus, etten olisi häntä koskaan rakastanut, on kuin sulaa mahdottomuutta. Mitä teille nyt sanon, tuntuu teistä varmaankin aivan sekavalta, — tällaiset kiduttavat ristiriidantunteet vaikuttavat aina niin mielettömiltä, kun koettaa pukea ne sanoihin... Niitä ei pitäisi tuoda ilmoille — ne olisi vain kärsittävä ja kestävä. Minun olisi pitänyt vaieta — mutta minulle on tuottanut kuin hivenen helpotusta — saada avata sydämeni... Ainakin on se suonut minulle voimaa lähteä aamulla varhain tieheni rehellisenä miehenä, ilman mitään tunteenpurkausta. Tehän kirjoitatte minulle joskus, rouva Blythe, eikö totta? Annatte minulle hiukan tietoja hänestä — senverran kuin niitä voi antaa.

— Oi, mielelläni, sanoi Anna. — Minusta on ikävä, että te matkustatte pois, me tulemme kaipaamaan teitä niin kovin — meillähän on ollut niin hauska yhdessä. Jos ei olisi käynyt näin, olisitte voinut palata jälleen ensi kesänä... Mutta kenties te sittenkin — myöhemmin — kun olette unohtanut...

— En unohda *koskaan* — enkä palaa milloinkaan Neljään tuuleen, sanoi Owen lyhyesti.

Puutarha vaipui hiljaisuuteen ja hämyyn. Kaukaa hietasärkiltä kuului meren hiljaista, yksitoikkoista pulpahtelua. Iltatuuli sohahteli poppeliin latvoissa vanhan salaperäisen loitsulaulun kaltaisena — tarinoiden unhoon joutuneista, surumielisistä muistoista. Erillään seisova solakka nuori haapa kuvastui läntisen taivaan vienon vaaleanpunan ja opaalinvärin vivahduksiin, ja sen värisevät oksat ja lehdet olivat kuin pehmoiseen purppuraan verhottuja.

— Eikö tuo ole kaunista? sanoi Owen viitaten puuhun.

Hän teki nähtävästi kiitettävän yrityksen tyyntyä ja osoittaa mielenlujutta ja levollisuutta.

— On kyllä, sanoi Anna lempeästi. — Se on niin kaunista, että se herättää tunteen, jota minä lapsena nimitin "miellyttäväksi sydämenpakotukseksi". Voitteko selittää, miksikä senkaltaisiin sielunliikutuksiin aina pitää liittyä tuskantunne? Suremmeko me sen katoavaisuutta, mitä ihailimme? Vai suremmeko sitä, että saamme nähdä ainoastaan vilahduksia haaveksimastamme ihanuudesta tai siitä, mitä parhaimpina hetkinämme olemme tunteneet?

— Siitä, mikä on saavuttamattomissa, mitä on mahdoton voittaa, sanoi Owen katse suunnattuna kauas avaruuteen. — Juuri sitä minäkin pyydän — ei siis ihme, jos kurotan käteni turhaan sitä saavuttaakseni.

— Taidatte puhua kuumehoureissa. Varmaankin te olette istunut illoin liian kauan ulkona ja vilustunut. Menkää kotiin ja pyytäkää saada kupillinen seljakeitettä ja laittakaa itsenne oikein lämpimästi vuoteeseen, kuultiin neiti Cornelian äänen puhuvan.

Mainittu nainen oli tullut sisään honkien välillä olevasta pienestä veräjästä, juuri parahiksi kuulemaan Owenin viime sanat. Neiti Cornelia piti Owenista, mutta hänen perusohjeenaan oli, että jos hän kuuli jonkun miehen, vanhan tai nuoren, ilmaisevan tunteensa "mahtipontisin" sanoin, kuten hän sitä nimitti, piti hänen heti nuijia häntä.

Neiti Cornelia edusti ilmettynä kuvana sitä hullunkurisuutta, joka aina tirkistää esiin jostakin kulmasta elämän murhenäytelmässä. Anna, jonka hermot olivat joutuneet jokseenkin kovalle koetukselle, tyrskähti kouristuksentapaiseen nauruun, ja yksin Owenkin veti hiukan suutaan hymyyn. Oli varma asia, että minne neiti Cornelia ilmestyi, sieltä pakeni tunne ja intohimo tipotiehensä. Ja totta on, että Annastakaan tilanne ei enää tuntunut täysin niin synkeältä ja tuskalliselta ja toivottomalta kuin muutama minuutti sitten. Mutta unta ei hän silti saanut sinä yönä silmiinsä.

XXVII.

HIETASÄRKÄLLÄ.

Owen Ford matkusti seuraavana aamuna Neljästä tuulesta. Illalla meni Anna tervehtimään Leslietä, mutta ei tavannut ketään kotona. Ovi oli kiinni, ja valoa ei näkynyt ainoastakaan akkunasta. Talo tuntui tavallistakin kolkkommalta ja autiommalta. Leslie ei tullut tervehtimään seuraavana päivänä — ja se tuntui Annasta huonolta merkiltä.

Kun Gilbert illalla kutsuttiin kalastajakylään, meni Anna mukaan niemelle saakka ja laskeutui siellä

ajoneuvoista viipyäksensä hetkisen kapteeni Jimin tykönä. Mutta majakan mahtava valo, joka loi suunnattomia kellertäviä kolmioita syysillan sumuun, oli Alec Boydin huostassa, ja kapteeni Jim oli poissa.

— Mitä nyt aiot tehdä? kysyi Gilbert. — Tuletko minun mukaani?

— Minua ei haluta tulla kalastajakylään, mutta voin seurata mukana vähän matkaa, niin sinä lasket minut rantaan ja minä kuljeskelen hietasärkillä, kunnes palaat takaisin. Kallioranta on liian niljakka ja pimeä tänä iltana.

Astellen yksin hietarannikon harjujen ja loppumattomien leväsäikeiden keskellä antautui Anna illan tarumaisen tunnelman valtaan. Ilma oli verrattain lämpeä — nythän oltiin jo syyskuussa — ja iltapäivällä oli seutu ollut verhoutunut jonkinmoiseen autereeseen. Mutta nyt oli usva hiukan hälvennyt, ja täysikuu oli muuttanut sataman ja lahden ja ympäröivän rannan omituisen haaveelliseksi, himmeään hopeaharsoon verhotuksi tarumaillmaksi, mistä ankkuroitujen laivojen taklaukset epäselvästi hämöttivät esiin aavemaisesti muuttuneissa muodoissa. Kapteeni Josiah Crawfordin musta kuunari, joka perunalastissa pyrki satamansuusta ulos ulapalle, muuttui Lentäväksi hollantilaiseksi matkalla etäiseen kartoittamattomaan maahan, joka kaukaa kajastaen vetäytyi aina loitommalle eikä ollut koskaan saavutettavissa. Yläilmoista kuuluva näkymättömän lokkien kirkuna muuttui aaltoihin vajonneiden merimiesten valitushuudoiksi. Hietikon poikki sinkoilevat pienet vaahtokuplat olivat rantarotkoista ilmestyviä taikakaluja. Suuret kuperat hietasärkät muuttuivat vanhojen pohjoismaisten satujen jättiläisiksi. Lahden toiselta puolen kimmeltävät valot merkitsivät pettäviä majakoita kadotettujen sielujen asumalla loihditulla Taimikolla. Vaeltaessaan tietänsä edelleen kautta usman huvitteli Anna päästämällä mielikuvituksensa valloilleen. Oli viehättävää kuljeskella siellä yksinäisyydessä ja haaveilla ympäristö täyteen kammottavia ja salaperäisiä olentoja ja esineitä.

Mutta *oliko* hän yksin? Jonkun matkan päässä näki hän tumman ja muodottoman olion liikahtelevan — sen ääri viivat kävivät selvemmiksi ja se tuli äkkiä häntä vastaan poikki hietikon, jonka pinnan hyrskyt olivat muodostelleet aaltomaiseksi.

— Leslie? huudahti Anna aivan ihmeissään. — Mitä ihmettä sinä teet täällä — tällaisena iltana?

— Niin, mitäs sinä täällä teet? kysyi Leslie vastaan koettaen naureskella.

Yritys epäonnistui. Hän näytti hyvin väsyneeltä ja kalpealta, mutta nuo pienet vallattomat kiharat, jotka tunkivat esiin helakanpunaisen päähineen alta, ympäröivät hänen otsaansa ja ohimoitaan kimmeltävien kultarengasten kaltaisina.

— Minä käyskentelen täällä odottaen Gilbertiä — hänet kutsuttiin kalastajakylään. Aioin viipyä sen aikaa majakalla, mutta kapteeni Jim ei ollut kotona.

— Minä tulin tänne siksi, että tahdoin kulkea — kulkea — kulkea, sanoi Leslie haluttomasti. — En halunnut jäädä kalliorannalle. Meri kohisi, ja minusta tuntui kuin tukehtuisin sinne kallioitten väliin... Minun täytyi tulla tänne — pelkään, että minun muutoin olisi käynyt hullusti... Soudin satamansuun poikki kapteeni Jimin ruuhella. Olen ollut täällä tunnin ajan. Tule — lähdetään kävelemään. Minä en voi seistä hiljaa. Oi, Anna!

— Leslie, rakkaani, kuinka onkaan laitasi? kysyi Anna, vaikka tuo kysymys oikeastaan oli täysin tarpeeton.

— En voi sanoa sinulle mitään — älä tiedustele... En välittäisi siitä, vaikka sen tietäisitkin — päinvastoin se olisi minulle mieleen — mutta en voi sanoa sitä sinulle — enkä kenellekään muulle... Varmaankin on pääni ollut sekaisin — ja nyt tuntuu niin oudolta, kun pitää jälleen koettaa tyyntyä ja saada aivonsa selviksi.

Hän nauroi vihlovan katkeraa naurua. Anna laski kätensä hänen ympärilleen.

— Leslie — onko käynyt niin, että sinä olet ruvennut pitämään Owen Fordista?

Leslie irroitti äkkiä hänestä.

— Kuinka voit tietää sen? huudahti hän kiihkeästi. — Anna, mistä olet saanut tietää sen? Onko se kasvoissani kirjoitettuna jokaisen luettavaksi? Onko se todellakin niin ilmeistä?

— Ei, ei, älä pelästy! Minä — en voi sanoa sinulle, millä tavoin olen saanut tietää sen... Tulen vain ajatelleeksi sitä mahdollisuutta, rakkaani... Leslie, älä katso minuun tuolla tavoin!

— Halveksitko sinä minua? kysyi Leslie hiljaisella, liikutetulla äänellä. — Pidätkö minua katalana,

velvollisuudesta välittämättömänä ihmisenä? Vai pidätkö minua ainoastaan mielipuolena, joka olisi teljettävä lukkojen taa?

— En kumpanakaan. Leslie, rakas ystäväiseni, puhukaamme hiukan järkeä keskenämme, kuten voisimme tehdä jokaisessa muussa elämän vakavassa tilanteessa. Sinä olet huolinesi sulkeutunut hiukan liiaksi omaan itseesi, ja siten on elämäkatsomuksesi saanut hiukan sairaalloisen sävyn. Sinä tiedät, että sinulla on taipumusta tuonlaiseen umpimielisyyteen, ja olet kerta kaikkiaan luvannut minulle taistella sitä vastaan.

— Mutta tiedätkös — on niin — niin nöyryyttävää rakastaa häntä — hänen pyytämättään rakkauttani — ja kun en minä itse ole vapaa enkä oikeutettu rakastamaan ketään! sanoi Leslie haikeasti. — Se juuri saattaa minut tuntemaan häpeätä...

— Siihen ei sinulla ole mitään aihetta! Mutta olen suruissani siitä, että sinä olet kiintynyt Oweniin, sillä nykyisellään tulevat asiat saattamaan sinut yhä onnettomammaksi.

— Tuo tunne ei ole ollut sellainen, jonka huomaisi vähitellen kasvavan ja jota voisi varoa — jos nimittäin on omaatuntoa, jatkoi Leslie alkaen kulkea levottomasti rantaa pitkin. — En käsittänyt ollenkaan, kuinka laitani oli... Mutta sitten tuli päivä — viikkokausi sitten — jolloin hän sanoi minulle, että kirja oli valmis ja että hänen täytyisi pian lähteä pois. Silloin — silloin oli kuin silmäni olisivat auenneet ja minä oivalsin tilani. Minusta tuntui kuin olisin saanut voimakkaan iskun. En sanonut mitään — puhekykyni petti — en saanut sanaakaan esiin enkä tiedä miltä näytin... Oi, minä menehtyisin häpeään, jos minun täytyisi ajatella, että hän ymmärsi kaikki... tai edes aavistikaan, miten asiat olivat...

Anna kulki vaieten, mieli surullisena. Hänenhän täytyi pitää Owenille antamansa vaitiolon lupaus. Leslie puhui edelleen, kiihkeästi ja nopeaan, ikäänkuin hänelle olisi tuottanut helpotusta saada avata sydämensä.

— Olen ollut niin onnellinen koko tämän kesän, Anna — onnellisempi kuin koskaan ennen elämässäni. Luulin sen johtuvan siitä, että kaikki oli selvillä sinun ja minun välillä ja että sinun ystävytesi teki elämäni niin rikkaaksi ja ihanaksi. Olinhan tosin siinä osittain oikeassa, — mutta kokonaan ei syy ollut siinä — ah ei, ei likimainkaan... Nyt tiedän, miksi kaikki on kuin muuttunutta... Ja nyt on kaikki ohi — nyt hän on poissa... Kuinka voin elää, Anna? Kun tänä aamuna palasin kotiin, saatettuani hänet asemalle, tuntui minusta elämäni kolkko tyhjä melkein surmaniskulta.

— Kun on kulunut vähän aikaa, ei se enää tunnu niin raskaalta, sanoi Anna, joka aina tunsikin lämmintä osanottoa ystäviensä kohtaan, että hänen oli vaikea puhua luontevasti ja sujuvasti lohdun sanoja.

Muutoin oli hänellä vielä tuoreessa muistissa, kuinka parhaimmitenkin tarkoitetut lausunnot olivat loukanneet häntä silloin, kun hän itse oli surun murtama, ja hän pelkäsi rikkovansa ystävänsä kohtaan samalla tavoin.

— Luulen päinvastoin, että tulen tuntemaan sen aina raskaammin, sanoi Leslie toivottomalla äänensävyllä. — Minullahan ei ole mitään tulevaisuudentoivoa. Päivä koittaa toisensa jälkeen — mutta hän ei palaa — ei palaa koskaan! Oi, kun ajattelen, etten saa nähdä häntä enää koskaan, on kuin suuri ja julma käsi tarttuisi sydänjuuriini ja tempoisesti niitä ja punoisi ne sekaisin... Kerran, kauan sitten, haaveksin rakkaudesta ja kuvailin silloin mielessäni, että se olisi autuaallisen ihana tunne — ja nyt se on tällaista... Matkustaessaan pois eilisaamuna hän oli niin kylmä ja välinpitämätön. Hän sanoi: "Hyvästi, rouva Moore", niin kalsealla äänellä kuin emme olisi olleet edes ystäviäkkään — kuin en merkitsisi hänelle kerrassaan mitään. Tiedänhän kyllä, etten merkitsekään — enkä edes tahtoisikaan, että hän pitäisi minusta — siitä tämä kaikki vain kävisi yhä sietämättömämmäksi — mutta olisi hän sentään voinut olla hiukan ystävällisempi!

— Oi, jospa Gilbert tulisi! ajatteli Anna.

Hän tunsikin mitä lämpimintä sääliä Leslietä kohtaan, mutta hänenhän täytyi välttää kaikkea, mikä voisi ilmaista Owenin hänelle uskoman salaisuuden. Hän tiesi, miksi nuo jäähyväiset olivat muodostuneet niin kylmiksi — miksi ne eivät edes tulkinneet emännän ja täysihoitolaisen välillä vallinnutta hyvää toveruutta — mutta sitä hän ei voinut sanoa Leslielle.

— Minä en voi sille mitään, Anna — en tosiaankaan voi sille mitään, sanoi Leslie parka.

— Tiedän sen kyllä.

— Olenko sinun mielestäsi tehnyt itseni syyppäksi suureen kataluuteen?

— En voisi soimata sinua ainoallakaan sanalla.

— Ja kuule — ethän kerro tästä Gilbertille?

— Mutta Leslie! Voitko todellakin luulla, että tekisin sen?

— Ah, en tiedä. Te kaksi, Gilbert ja sinä, voitte tuntea niin erikoista luottamusta toisiinne... Minusta tuntuisi aivan luonnolliselta, että sinä kertoisit hänelle kaikki.

— Kerron hänelle kyllä kaikki, mikä koskee minua itseäni. Mutta hyvien ystäväieni salaisuuksia en minä kerro.

— Minusta olisi aivan sietämätöntä tietää, että hän olisi selvillä tästä. Mutta olen iloinen siitä, että sinä tiedät sen. Tuntisin itseni aivan rikolliseksi, jos salaisin jotakin sinulta. Toivottavasti täti Cornelia ei pääse tähän käsiksi... Väliin minusta tuntuu kuin hänen hirveät, kiltit, ruskeat silmänsä näkisivät aina sieluni syvyyteen saakka... Oi, minä toivoisin, ettei sumu koskaan hälvenisi, jotta saisin piiloutua siihen ainaiseksi, turvaan jokaiselta elävältä olenolta... En käsitä, kuinka voin enää elää! Tämä kesä on lahjoittanut minulle niin paljon. Tuo kammottava yksinäisyudentunne ei ole paneutunut hetkeksikään mieleeni. Ennen Owenin tuloa oli minulla väliin hyvin vaikeita hetkiä — kun olin käynyt tervehtimässä Gilbertiä ja sinua ja minun sitten oli palattava kotiin. Te kaksi käytte aina tietänne yhdessä, mutta minä — minä saan käydä yksin...

Owenin tultuahan me aina palasimme yhdessä kotiin illoin — ja me nauroimme ja juttelimme aivan kuten sinä ja Gilbert — eikä minulla enää ollut tuollaisia yksinäisiä hetkiä, jolloin mieltäni kalvoi kateus muita kohtaan... Ja entä nyt! Olen ollut houkkio ja haaveksinut houkkion tavoin... Mutta nyt olen hereillä. Ja nyt olen myöskin sanonut kaikki sanottavani — enkä koskaan enää aio vaivata sinua tällä asialla.

— Tässä tulee Gilbert, ja nyt sinä lähdet täältä meidän mukanaamme, sanoi Anna, jonka oli mahdoton jättää Leslie parka harhailemaan yksin hietarannalla tuollaisena iltana ja sellaisessa mielentilassa. — Meillä on veneessämme hyvin tilaa kolmelle, ja sinun veneesi me otamme matkaamme.

— Niin, minä saanen jälleen ruveta viidenneksi pyöräksi, sanoi Leslie parka nauraen katkerasti. — Suo anteeksi, Anna, tuo oli ilkeätä puhetta... Tietenkin minun pitäisi olla kiitollinen — ja niin olenkin — siitä, että minulla on kaksi hyvää ystävää, jotka ottavat minut kolmanneksi liittoonsa. Älä välitä siitä, että suuni puhuu tylyjä sanoja! Mutta minusta on kuin koko olentoni olisi hellänä, ja kaikki tuottaa minulle kipua...

— Leslie oli kovin vähäpuheinen tänä iltana — eikö sinustakin? sanoi Gilbert, kun Anna ja hän olivat tulleet kotiin. — Mitä ihmettä hän teki yksin rannalla tässä usmassa?

— Hän oli väsyksissä — ja hänenhän on tapana mennä rantaan illalla, kun Dick on päivän kuluessa ollut erikoisen rasittava.

— Onpa tosiaankin suunnaton vahinko, ettei hän jo aikoja sitten tavannut tuollaista siivoa miestä kuin Ford, jonka kanssa hän olisi voinut mennä naimisiin, sanoi Gilbert mieltävistä. — Nuo kaksi olisivat varmaankin soveltuneet erinomaisen hyvin yhteen, vai mitä arvelet?

— Hyvä Jumala, Gilbert, rupeatko sinäkin nyt naimiskauppoja välittämään! On kauheata, kun miehet sekaantuvat sellaiseen, huudahti Anna hieman kiivaasti, peläten, että Gilbert iskisi suoraan totuuteen, jos jatkaisi samaa uraa.

— Rakas Anna-tyttöseni, en suinkaan aio toimittaa ihmisiä yhteen — minä en koskaan sekaannu ihmisten rakkaus- ja avioliittoasioihin, sanoi Gilbert, hieman ihmeissään Annan puheensävystä. — Ajattelen vain, millaista olisi voinut olla.

— Jätä sinä tuollaiset ajatukset! Sellaisen tuumiskeleminen on hukkaanmennyttä aikaa, sanoi Anna. Sitten hän lisäsi äkkiä:

— Oi Gilbert, jospa kaikki ihmiset voisivat olla niin onnellisia kuin me!

XXVIII.

— Olen tässä lueskellut kuolinilmoituksia, sanoi neiti Cornelia, laskien sanomalehden kädestänsä ja ryhtyen jatkamaan käsityötänsä.

Marraskuun koleaan taivaan alla leveni merenlahti mustanharmaana ja synkkänä, ja rantoja huuhtelivat valkoiset, pauhaavat hyrskyt. Akkunalevylle oli myrsky lennätelty yhteentahmaantuneita märkiä, kuihtuneita lehtiä. Mutta sisällä tuossa pienessä talossa rätisi hauska takkavalkea, ja Annan sanajalat ja kurjenpolvet upeilivat vihreinä ja rehevinä.

— Täällä sinun luonasi vallitsee aina kesä, oli Leslie sanonut eräänä päivänä. Ja kaikilla, jotka olivat käyneet haavemajassa, oli juuri sama tunne.

— Tämähän on kauheata — ihmisiä kuolee varmaankin nykyisin kuin kärpäsiä, jatkoi täti Cornelia. — Tässä on nyt Päivälehdessä enemmän kuin kaksi palstaa kuolinilmoituksia, ja minä luen aina jok'ikisen rivin. Se on minun huvejani, varsinkin kun surevaiset liittävät loppuun jonkin tunteellisen omatekoisen runon. Tässä saat kuulla oikein kauniin:

"On työtä, vaivaa elo hälle ollut laaksossa tässä kyynelten.

Nyt levon ainaisen hän vihdoin saanut on asunnossa autuuden."

— Tässä on tietysti taas kysymyksessä tuollainen kurja kidutettu vaimoraukka. Rohkeneeko sitten joku vielä väittää, ettei tällä saarella tavata runoilijalahjoja! Oletko huomannut, Anna, kuinka paljon rakkaita ja hellästi kaivattuja ihmisiä kuolee? Oikein se herättää sääliä. Tässä on kymmenen kuolinilmoitusta, ja pyhimyksiä ja esikuvia ovat ne kaikki olleet, yksin miehetkin. Yksi niistä on Peter Simson-vanhus — "suuri ystäväpiiri suree hänen ennen aikaista poismenoansa". Tuo kuuluu muhkealta! Anna, tuo ukko oli kahdeksankymmenen vuoden vanha, ja kaikki, jotka hänet tunsivat, olivat jo kolmekymmentä vuotta toivoneet hänen kuolemaansa. Lue kuolinilmoituksia, kun olet alakuloisella mielellä, rakas lapseni — varsinkin ilmoituksia ihmisistä, jotka tunnet — ja jos sinulla on vähääkään taipumusta leikillisyyteen, niin voin vakuuttaa, että ne vaikuttavat sinuun perin virkistävästi. Ja tiedätkös, Anna! Vanhapiika minä olen ja sinä tulen varmaankin aina pysymään, mutta minulle tuottaa niin miellyttävän tunteen se tieto, etten tule koskaan olemaan kenenkään miehen "jälkeenjättämä".

— Minustakin se on ruma sana, sanoi Anna nauraen. — Avonlean kirkkotarha on täynnä vanhoja hautakiviä, jotka ovat pyhitetyt jonkun miehen "jälkeenjääneen vaimon muistolle". Minun täytyy aina ajatella jotakin madon tai koin syömää. Samaten olisi minusta myöskin jo aika lakata nimittämästä elotonta ruumista "jäännökseksi". Hyi, minua aivan puistattaa, kun kuulen hautajaisissa toimitsijan sanovan: "Ne, jotka tahtovat nähdä vainajan maalliset jäännökset, tehköt hyvin ja tulkoot tätä tietä!" Minusta tuntuu kuin minua kutsuttaisiin katsomaan jäännöksiä ihmissyöjien pidoista. Tarkoitin, että heillä olisi ollut vähän tanakampaa ruokaa kuin hiukan lähetyssaarnaaja-leikkelettä. — Mutta nyt muistan muutaman seikan! Minä sain eilen kirjeen herra Owen Fordilta, ja hän lähetti kunnioittavimmat terveisensä.

— Paljon kiitoksia — hyvät ovat olemassa ja yhtä hyvä olisi ilmankin, sanoi neiti Cornelia tylästi.

— Miksi ihmeessä sanot niin, täti? ihmetteli Anna. — Luulin sinun pitäneen hänestä.

— Miksikä ei, pidinhän kyllä hänestä — tavallaan. Mutta en anna hänelle koskaan anteeksi sitä, mihin hän on syypää Lesliehin nähden. Nyt tuo lapsiparka kärsii sydämentuskia hänen tähtensä — ikäänkuin hänellä ei olisi ollut tarpeeksi huolia ennestään — ja mies tietenkin kävelee Torontossa yhtä iloisena ja onnellisena kuin konsanaan. Mutta sellaisia ne ovat.

— Mutta täti kulta, kuinka sinä olet päässyt tuosta selville?

— Rakas lapsi, onhan minulla silmät päässä. Ja minähän olen tuntenut Leslien aina siitä saakka, kun hän oli pieni lapsi. Hänen kasvoillansa on tänä syksynä näkynyt uusi alakuloisuuden ja tuskan ilme, enkä ole epäillyt hetkeäkään, ettei syypäänä siihen olisi juuri herra kirjailija. En voi ikinä antaa itselleni anteeksi, että toimitin hänet tänne. Mutta en voinut aavistaa, että hän olisi sentapainen mies kuin hän oli. Ajattelin, että hän olisi juuri noita samoja miesolentoja, joita Lesliellä aina on ollut kesäisin — ylvästeleviä ja itserakkaita nuoria hölmöjä, joista Leslie ei ole välittänyt rahtuakaan... Eräs niistä koetti saada hänen kanssaan alkuun hieman hauskaa armastelua, mutta silloin Leslie torjui hänet tyköään kaikella tarpeellisella tarmolla, niin että hän loppukesän pysyi siivolla. En voinut siksi ajatellakaan, että mitään vaaraa olisi tarjona.

— Älä suinkaan anna Leslien saada vihiäkään siitä, että tiedät hänen salaisuutensa, sanoi Anna nopeasti. — Luulen, että siitä koituisi hänelle uutta tuskaa.

— Varjelkoon, hyvä ystävä! Onhan minulla toki senverran hienotunteisuutta... Ne ovat oikea synninrangaistus, kaikki nuo miehet! Ensiksi on *yksi* niistä turmellut Leslien koko elämän, ja nyt tulee toinen samaa joukkuetta täydentämään kurjuuden. Tiedätkö, tämä meidän maailmamme on sentään

kauhea!

— Maailmassa seikka moni huolta meill' jos tuottavi, uskomme ett' kaitselmus kaikk' parhaaksemme johtaapi, tuumiskeli Anna.

— Niin, voithan huviksesi kuvitella sitä! Ainakin pitäisi silloin olla kysymyksessä sellainen maailma, joka on kemiallisesti puhdas kaikesta miesväestä, sanoi täti Cornelia synkästi.

— Mitä tuo inhottava miesväki nyt jälleen on saanut aikaan? kysyi Gilbert, joka samassa tuli huoneeseen.

— Harmia — oikein ilkeätä kiusaa. Mitä muuta ne koskaan saavatkaan aikaan?

— Eevahan ensiksi puraisi hampaansa omenaan, neiti Cornelia.

— No, mutta kukas poimi omenan ja tarjosi ja kehuskeli sitä hänelle? Se oli muuan uroseläin, vastasi neiti Cornelia, vahingoniloa äänessään.

Tohtori Gilbert jäikin ymmälle vastaukseen nähden.

Voitettuaan ensimmäisen kiihkeän epätoivonsa huomasi Leslie, ettei sentään ollut aivan mahdotonta elää edelleen — kuten meidän useimmiten käy, riippumatta siitä, minkälainen vaiva meitä ahdistaa. Voi väliin käydä niinkin, että hänellä oli oikein hauskaa istuessaan haavemajassa tuon pienen iloisen piirin keskuudessa. Mutta jos Anna ehkä oli toivonut, että Leslie unohtaisi Owen Fordin, olisi hän huomannut erehdyksensä nähdessään tuon aran, kaihoisan katseen, joka aina tuli Leslien silmiin heti kun Owen Fordin nimi mainittiin. Hellän myötätuntonsa pakottamana Anna aina kertoi Leslien läsnäollessa kapteeni Jimille tai Gilbertille uutisia Owenin kirjeistä. Niitä tuli hänelle varsin usein. Silloin Leslie vuoroin punetui ja kalpeni, ja hänen herkat piirteensä ilmaisivat varsin selvästi mielenliikutuksen, joka sellaisina hetkinä valtasi hänet. Mutta Leslie itse ei maininnut hänestä Annalle enää sanaakaan, pitäen siten sankarillisella lujuudella lupauksen, jonka oli antanut hänelle hietarannikolla tuona muistorikkaana iltana.

Eräänä päivänä kuoli Leslien vanha koira, ja hän suri sitä katkerasti.

— Se on ollut niin kauan minun ystäväni, sanoi hän murheissaan Annalle. — Se oli Dickin vanha koira, näetkös — hänellä oli se jo ennenkuin me menimme naimisiin. Hän jätti sen minun luokseni, lähtiessään matkoille "Neljällä sisarella". Carlo oli hyvin kiintynyt minuun ja sen rakkaus oli minun ainoana lohtunani tuona kammottavana vuonna äitini kuoleman jälkeen, jolloin olin aivan yksin. Kuullessani että Dick tuli takaisin, pelkäsin menettäväni sen rakkauden. Mutta ajatteles, se ei välittänyt vähääkään Dickistä, vaikka aikaisemmin oli ollut häneen niin ihastunut. Se pyrki häntä näykkimään ja murisi hänelle, ikäänkuin ei olisi nähnyt häntä koskaan ennen... No, siinä tilassa kuin Dick oli, ei hän välittänyt siitä vähääkään, ja minä puolestani olin iloissani. Oli niin hauska omistaa elävä olento, jonka rakkaus kuului minulle yksin. Tuo vanha toveri on ollut minulle niin suurena lohtuna, Anna. Syksyllä se kävi niin huonoksi, että minä pelkäsin, ettei se eläisi enää kauan, mutta toivoin kumminkin voivani hoidella sitä niin hyvin, että saisin pitää sen yli talven. Tänä aamuna se tuntui aika virkeältä. Se makasi matollaan uunin edessä — mutta äkkiä se nousi ja tassutti hiljaa minun luokseni. Sitten se laski päänsä minun polvelleni ja katsoi minuun kauan herttaisilla, uskollisilla silmillään. Sitten kävi väristys läpi sen ruumiin, ja se vaipui maahan kuolleena. Oi, kuinka tulen sitä kaipaamaan!

— Anna minun lahjoittaa sinulle uusi koira, Leslie, sanoi Anna. — Olin aikonut lahjoittaa Gilbertille jouluksi erään oikein muhkean ja kauniin setterin. Ehkä saankin antaa sen sinulle.

Leslie pudisti päätänsä.

— Ei nyt vielä, rakkaani. En voi vielä ottaa uutta koiraa — en voi suoda sille mitään tunteita... Ehkä — joskus myöhemmin — jos tahdot antaa minulle sellaisen lahjan. Tarvitsisin todellakin koiran jonkinmoiseksi suojaksi. Mutta Carllossa oli melkein inhimillisiä piirteitä — se oli niin ymmärtäväinen ja herttainen...Tuntuu hiukan sydämettömältä hankkia kovin pian toinen koira tuon vanhan uskollisen palvelijan sijaan.

Anna matkusti Avonleahin viikkoa ennen joulua ja viipyi siellä jonkun aikaa juhlan jälkeen. Gilbert seurasi hiukan myöhemmin, ja nyt vietettiin iloinen uudenvuodenpäivä Vihervaarassa, minne Barryn, Blythen ja Wrightin perheet kokoontuivat osoittamaan kunniaa päivälliselle, jota Marilla ja Rakel-rouva olivat valmistelleet niin suurella huolella ja puuhalla. Kun Anna ja Gilbert palasivat Neljään tuuleen, oli heidän pikku talosensa melkein upponnut lumeen, sillä seudulla oli ollut kolmas lumituisku tuona talvena, joka sitten muodostui harvinaisen ankaraksi, ja kaikkialle, missä jokin este oli ollut vastassa, oli muodostunut oikeita lumivuoria. Mutta kapteeni Jim oli lapioinut teitä veräjälle ja oville, ja neiti Cornelia oli, huolellisesti verhottuna päällysvaatteihin, uskaltanut lähteä matkaan ja oli nyt sytyttänyt

tervetuliaisiksi valkean haavemajan takkaan.

— Kuinka hauskaa, että olet täällä jälleen, rakkaani! Oletko koskaan nähnyt tällaisia kinoksia? Mooren taloa et voi ollenkaan nähdä, ellet mene ullakolle. Kuinka Leslie tulee iloiseksi, saadessaan sinut takaisin — hänhän on ollut melkein tykkänään erillään muusta maailmasta. Onneksi Dick osaa lapioida lunta ja se on hänestä hauskaakin... Susan lähettää terveisiä, että hän tulee tänne huomenna. Minne tuli niin kiire, kapteeni?

— Minun täytyy lähteä tallustamaan The Gleniin istuakseni hetkisen Martin Strong-vanhuksen tykönä. Luulen, ettei hänellä ole enää pitkälti aikaa elettävänä ja hän on niin yksin maailmassa. Hänellä ei ole monta ystävää — hänellä on ollut koko elämänsä ajan niin kiire, ettei ole ehtinyt hankkia niitä. Mutta hän on ansainnut paljon rahaa.

— No, hän ajatteli kaiketi niin, että koska ei voi palvella sekä Jumalaa että mammonaa, niin oli varmempaa valita mammona, sanoi neiti Cornelia tuikeasti. — Älköön nyt sitten myöskään valittako, ettei mammona yksin riitä hänelle seuraksi.

Kapteeni Jim lähti pois, mutta pihalla muistui hänelle mieleen eräs seikka, ja hän palasi jälleen nopeasti sisään.

— Olen saanut kirjeen Owen Fordilta, rouva Blythe, ja hän kirjoittaa saaneensa kustantajan elämänvaihekirjalle ja se ilmestyy syksyksi. Tulin oikein suunnattoman iloiseksi saadessani tuon tiedon. Ajatelkaas, että hyväksi lopuksi kumminkin saan nähdä tuon kirjan painettuna!

— Tuo elämänvaihejuttu tekee hänet vielä aivan hassuksi — luulisi vanhalla miehellä sentään olevan hiukan enemmän ymmärrystä, sanoi neiti Cornelia säälivästi. — Minä puolestani olen sitä mieltä, että maailmassa jo ennestäänkin on aivan liian paljon kirjoja.

XXIX.

ANNA JA GILBERT OVAT ERIMIELISIÄ.

Gilbert laski kädestänsä paksun lääketieteellisen teoksen, jota hän oli tutkinut, kunnes maaliskuun illan yhä tihenevä hämärä pakotti hänet keskeyttämään lukunsa. Hän nojautui taapäin tuolissaan ja tuijotti ajatuksiin vaipuneena ulos akkunasta. Oli varhainen kevät — tuo aika, jolloin luonto on kenties kaikkein vähimmin eduksensa. Ei edes auringonlaskukaan voinut hohteellaan elähdyttää tuota kuollutta, kosteutta tihkuvaa maisemaa tai lahden mustapilkkuista jääaavikkoa, missä siellä täällä näkyi kimmeltäviä vesilätäköitä. Muita elonmerkkejä ei ollut näkyvissä, kuin suuri musta varis, joka lentää leyhki raskain siivenlyönnein kedon poikki. Gilbertin ajatukset kiintyivät varikseen. Oliko se perheenisä, jonka puoliso — musta, mutta sangen ihana — odotti sitä The Glenin metsässä? Vai nuori keikariko se oli, joka kenties oli kosioretkellä? Tai kenties kynnillinen vanhapoika, joka piti kultaista vapauttaan perhe-elämää parempana. Kuinka lienee ollutkaan — joka tapauksessa oli varis pian kadonnut pimenemistään pimenevään etäisyyteen, ja Gilbertin huomio kiintyi paljoa miellyttävämpään näkyyn, joka hänellä oli aivan lähetyvillä.

Takkatulen loimu leikkitteli iloisesti seinillä ja lattialla, ja sen hohde lankesi Gogin ja Magogin sileään valkoiseen ja vihreään selkään sekä uunin edessä olevalla matolla loikoilevan koiran hienopiirteiselle ruskealle päälle. Kimmeltäen heijastui se seinällä riippuvien taulujen puitteista ja maljakosta, jossa puutarhasta poimitut keltanarsissit upeilivat, ja se saavutti Annankin, joka istui pienen pöytänsä ääressä, ompelutyö vieressään ja kädet ristissä polven ympäri. Hän näki tulella ihmeellisiä näkyjä — tarulinnoja, joiden sirot torninhuiput kohosivat korkeuteen, kuun valaisemain pilvien ympäröiminä tai hehkuvan aamuruskon kultaamina — laivoja, jotka tulivat purjehtien Hyväntoivonniemestä matkalla Neljän tuulen satamaan kallisarvoista lastia kuljettaen... Anna oli alkanut jälleen haaveilla, joskin levottomuus tummana varjona öin päivin synkistyi hänen unelmansa.

Gilbert oli jo tottunut ajattelemaan itseänsä "vanhana naineena miehenä". Mutta Annaa hän silmäili yhä edelleen rakastajan ihmettelevin, epäilevin katsein. Hän ei voinut uskoa todeksi tuota, että Anna nyt oli kokonaan hänen omansa. Olisihan se voinut olla unelma vain, jonka tämä ihmeellinen haavemaja oli loitnut esiin. Hänen sielunsa kosketteli Annaa mitä kevyimmin ottein peläten muutoin heräämisen seuraavan ja karkoittavan haaveen.

— Anna, sanoi hän vitkaan, — käännäpä huomiosi minuun. Haluaisin puhua kanssasi eräästä asiasta.

Anna katsoi häneen takkavalkean punaamasta hämystä.

— Mitä nyt, kysyi Anna hilpeästi. — Sinä näytät niin kauhean juhlalliselta, Gilbert. Minä en ole tosiaankaan tehnyt tänään ainoatakaan kepposta — voit kysyä Susanilta.

— En aio puhua sinusta enkä meistä. On kysymys Dick Mooresta.

— Dick Mooresta? toisti Anna istuutuen nopeasti pystyyn tuolissaan.

— Mitä ihmettä sinulla voi olla sanottavaa Dick Mooresta!

— Olen ajatellut häntä varsin paljon viime aikoina. Muistatko, kuinka kerran viime kesänä hoidin häntä, kun hänellä oli niskassa suuria paiseita?

— Muistan — muistan kyllä.

— Silloin käytin tilaisuutta tutkiakseni tarkoin hänen päässään olevat arvet. Minun mielestäni Dick lääketieteen kannalta aina on ollut hyvin mielenkiintoinen olento. Anna, olen tehnyt sen johtopäätöksen, että jos Dick Moore saataisiin ajanmukaiseen sairashuoneeseen ja toimitettaisiin paikoin pääkoponavaus, voisi hän saada takaisin sielunkykynsä — hänen muistinsa palaisi jälleen...

— Gilbert! Annan äänessä ilmeni mitä voimakkein vastalause. — Tuota et voine tarkoittaa täyttä totta?

— Tarkoitan kyllä! Ja käsitykseni asiasta on se, että olen velvollinen ensi tilassa ottamaan tuon asian puheiksi Leslien kanssa.

— Gilbert Blythe, sinä et saa ryhtyä tuohon puuhaan, huudahti Anna kiivaasti. — Oi rakas Gilbert, luovu tuosta tuumasta, — älä Jumalan tähden toteuta sitä! Ethän toki voi olla niin julma! Lupaa minulle, ettet sitä tee!

— Jopa jotakin, Anna-tyttöseni, en toki luullut, että sinä arvostelisit asiaa tuolla tavoin! Ole nyt toki ymmärtäväinen!

— Ei, minä en tahdo olla ymmärtäväinen — en voi olla ymmärtäväinen — ja sitäpaitsi juuri minä olen ymmärtäväinen. Mutta sinä puolestasi et ole. Gilbert, oletko ollenkaan ajatellut, mitä seurauksia siitä olisi Lesliehin nähden, jos Dick Moore saisi jälleen järkensä takaisin? Koetapa tehdä hyvin ja miettiä sitäkin! Onnetonhan hän tosin on nykyin, mutta elämä Dickin hoitajana ja auttelijana on sentään tuhansin verroin siedettävämpää kuin elämä hänen vaimonansa. Minä tiedän — minä tiedän sen. Sitä on mahdoton kuvailakaan! Eihän sinulla ole mitään syytä ryhtyä kaitselmuksen tehtäviin! Anna kaiken jäädä ennalleen!

— Olen punninnut tarkoin tätä asiaa kaikkine mahdollisuuksineen, Anna. Mutta minun vakaumukseni mukaan on lääkäriellä oleva pääasiana potilaan henkisen ja ruumiillisen terveyden palauttaminen, aivan riippumatta siitä johtuvista seurauksista. Minun käsittääkseni on lääkäri velvollinen koettamaan palauttaa terveyden ja järjen, jos on toivoakaan, että se voi tapahtua.

— Mutta eihän Dick ole ollenkaan sinun hoidokkejasi, sanoi Anna, turvautuen uuteen perusteluun. — Jos Leslie olisi kysynyt sinulta, voidaanko tehdä jotakin hänen hyväksensä, silloin voisit ehkä olla velvollinen sanomaan ajatuksesi asiasta. Mutta nyt ei sinulla ole mitään oikeutta sekaantua tuohon asiaan.

— Miksikä ei? Kymmenen vuotta sitten sanoi setä Dave Leslielle, ettei mitään ollut tehtävissä. Tietysti hän uskoo niin olevan.

— Kuinka setä Dave olisi voinut sanoa niin, ellei se olisi totta? huudahti Anna voitonriemuisesti. — Eikö hän osaa arvostella tuota asiaa yhtä hyvin kuin sinä?

— Ei luullakseni — joskin ehkä tuntuu itserakkaalta ja kerskuvalta, että sen sanon. Tiedät yhtä hyvin kuin minä, kuinka yksipuolisesti hän arvostelee "uudenaikaista ihmisten leikkelemistä". Hän ei hyväksy leikkausta edes umpisuolentulehduksenkaan parannuskeinona.

— Hän on oikeassa, huudahti Anna, tehden jälleen rintamanmuutoksen. — Minäkin luulen, että te uudenaikaiset lääkärit olette aivan liian kärkkäitä kokeilemaan ihmisten lihalla ja verellä.

— Rhoda Allonby ei enää tänään kuuluisi eläväisten joukkoon, jos minulla ei olisi ollut rohkeutta kokeilla, vastusteli Gilbert. — Minä otin vastuun kannettavakseni — ja pelastin hänen henkensä.

— Minä en pian enää jaksaa kuulla puhuttavan Rhoda Allonbystä, huudahti Anna — tehden suurta

vääryyttä Gilbertille, joka ei ollut maininnut edes rouva Allonbyn nimeäkään sen päivän jälkeen, jolloin hän oli kertonut Annalle uhkarohkean kokeensa onnistumisesta. Eikä ollut hänen syynsä, että muut ihmiset usein olivat puhuneet tuosta asiasta Annan kuullen.

Gilbert loukkaantui aika lailla, ja sitä ei voitane lukea hänelle viaksi.

— En olisi odottanut, että sinä arvostelisit tätä asiaa tuolla tavoin, Anna, sanoi hän hiukan kylmäköllä äänellä, nousi ja lähti astumaan vastaanottohuoneensa ovea kohden.

Tämä oli ensi kerta, jolloin heidän erimielisyytensä oli ollut niinkin vakavaa laatua.

Mutta Anna kiiruhti hänen jälkeensä ja veti hänet mukaansa takaisin huoneeseen.

— Ei, Gilbert — et saa mennä minun luotani "vihan vimmoissa". Istuudu nyt tänne, niin pyydän oikein kauniisti anteeksi. Ei, en minä tarkoita sitäkään... Mutta — voi, jospa vain tietäisit...

Anna hillitsi itsensä viime hetkenä. Hän oli ollut vähällä ilmaista Leslien salaisuuden.

— Jospa vain tietäisit, millä tavoin naisen täytyy arvostella tuota kaikkea, päätti hän varovasti lauseensa.

— Voinhan ymmärtää sen varsin hyvin. Olen arvostellut tuota asiaa joka näkökohdalta — ja lopullinen johtopäätökseni on, että minä olen velvollinen ilmoittamaan Leslielle, että Dick minun luullakseni voi saada takaisin sielunkykynsä. Mutta siinä päättyy sitten minun vastuuni. Hänen tehtävänsä sitten on ratkaista asia.

— Mutta kysymyksessä on pelkkä otaksuma, jatkoi Anna. — No, sinä ilmoitat siis Leslielle ajatuksesi asiasta, ja hän määrää, että leikkaus on tapahtuva. Se tulee hyvin kalliiksi. Hänen täytyy joko ottaa laina tai myödä pieni maatalonsa. Otaksukaamme edelleen, että leikkaus epäonnistuu ja Dick jää ennalleen. Kuinka voi Leslie sitten koskaan saada velkansa maksetuksi tai elättää itsensä ja tuon avuttoman ahmatin, jos ei hänellä enää ole taloaankaan?

— Niin, hankalaksihan se kaiketi kävisi... Mutta katson velvollisuudekseni ilmoittaa hänelle asiasta. Siitä vakaumuksesta en pääse mihinkään.

— Et tietenkään... Minä tunnen kyllä Blythen suvun itsepintaisuuden, vaikeroi Anna. — Mutta rukoilen, ettet ota sitä yksin vastuullesi. Neuvottele setä Daven kanssa!

— Sen olen jo tehnyt, vastasi Gilbert väkinäisesti.

— No, mitä hän sanoi?

— Hän oli samaa mieltä kuin sinäkin, — hänestä kaikki voi jäädä ennalleen... Lukuunottamatta hänen ennakkoluulojansa uudenaikaisia kirurgisia keksintöjä kohtaan näytti hän arvostelevan asiaa yksinomaan samalta näkökannalta kuin sinäkin: älä tee sitä — Leslien takia!

— Siinä sen näet! riemuitsi Anna. — Minun mielestäni pitäisi sinun, Gilbert, noudattaa hänen mielipidettänsä — hänhän on likimmittään kahdeksankymmenen vuoden vanha ja hän on nähnyt jo minkä mitäkin ja pelastanut monta ihmishenkeä... Onhan hänellä sentään suurempia edellytyksiä voida arvostella asiaa oikein, kuin sinulla, joka hänen rinnallansa olet vain poikanen.

— Kiitän nöyryimmästi.

— Älä naura — tämä on perin vakava asia.

— Niin minunkin mielestäni. Varsin vakava. On kysymyksessä mies, joka on avuton ja muille raskaana taakkana. Hän voi saada järkensä jälleen ja tulla hyödylliseksi yhteiskunnan jäseneksi.

— Jumala tiesi, oliko hän niin hyödyllinen entisaikoinakaan, keskeytti Anna hänet.

— No, sittenhän hänelle voi valmistaa tilaisuuden korjata laiminlyöntinsä. Miksi ei sitten hänen vaimonsa näkisi sitä kernaasti? Minun velvollisuuteni on sanoa hänelle, että tuollainen mahdollisuus on olemassa. Siinä kuulet päätökseni.

— Älä puhu vielä päätöksestä, Gilbert! Neuvottele jonkun toisen kanssa. Kysy kapteeni Jimiltä, mitä hän ajattelee asiasta.

— Kuten tahdot. Sen voin kyllä tehdä. Mutta lupaan olla välittämättä hänen ajatuksestansa. Tässä on kysymyksessä asia, jonka olen velvollinen ratkaisemaan omin päin. Tuntisin aina omantunnontuskaa,

jos en lausuisi julki järkkymätöntä vakaumustani. Täytyyhän minun totella omaatuntoani.

— Niin kyllä, omaatuntoasi, voihi Anna. — On kai setä Davellakin omatunto, vai kuinka?

— Epäilemättä. Mutta se on hänen asiansa. Kuules nyt, pikku Annani — jos tämä asia ei koskisi Leslietä, vaan kysymys olisi asiasta sellaisenaan — etköhän silloin olisi yhtä mieltä minun kanssani? Tiedät hyvin, että niin olisi.

— En suinkaan, vakuutti Anna vastoin parempaa tietoansa. — Voit puhua minulle aamuun saakka, Gilbert, mutta et sittenkään saa minua puolellesi. Kysy vain täti Cornelialta, mitä hän ajattelee.

— Tuopa on tosiaankin köyhydentodistus, Anna, että sinä nyt vetoat neiti Corneliaan henkilönä, jonka arvostelulla olisi jotakin merkitystä. Ja juuri tämänkaltaisessa asiassa! Hän sanoisi tietysti, että "sellaisiahan ne ovat", ja sättisi meitä miehiä silmät korvat täyteen. Mutta se on täysin yhdentekevää. Minä en edes aio tiedustella neiti Cornelian ajatusta. Leslie saa yksin ratkaista asian.

— No niin, silloin tietää kyllä jo etukäteen, millaiseksi ratkaisu tulee, sanoi Anna melkein itku kurkussa. — Tunnehan kyllä Leslien ylen ankarat käsitteet "velvollisuudesta". En voi käsittää, kuinka haluat ottaa kantaaksesi sellaisen vastuun. Minä en voisi sitä tehdä.

— Tiedätkö, minun mielestäni ihmisen ensi velvollisuus on sanoa totuus, sellaisella kuin hän sen on käsittänyt, jos hän kerran lujasti uskoo siihen.

— Niin, niinhän Raamatussa sanotaan: Te tulette tuntemaan totuuden, ja totuus on tekevä teidät vapaiksi, sanoi Anna. — Mutta ei tästä koidu vapautta Leslille. Hänen kahleensa käyvät vain yhä raskaammiksi. Oi Gilbert, et saa minua koskaan uskomaan, että menettelet oikein.

XXX.

LESLIE RATKAISEE ASIAN.

Influenssa oli äkkiä alkanut raivota The Glenissä ja kalastajakylässä, ja se piti Gilbertin kahden seuraavan viikon aikana niin kovassa työssä, ettei hän saanut aikaa käydä kapteeni Jimin tykönä, kuten hän oli aikonut. Anna alkoi jo hiukan toivoa, että hän oli luopunut Dick Moorea koskevasta tuumistansa, ja kartellen johtaa niitä hänen mieleensä, ei hän enää maininnut koko asiaa — mutta se oli alati hänen mielessänsä.

— Olisikohan ehkä oikeammin kertoa hänelle, että Leslie pitää Owenista, ajatteli hän. — Hän varoisi kyllä antamasta Leslien koskaan aavistaa, että hän siitä tietää, joten Leslien ylpeys ei siitä voisi loukkautua, ja kenties hän sillä tavoin tulisi vakuutetuksi, että on parasta jättää Dick Moore oman onnensa nojaan. Sanonko sen hänelle — vain enkö sano? Ei, en voi kumminkaan sitä tehdä. Lupaus on pyhä, eikä minulla ole mitään oikeutta ilmaista Leslien salaisuutta. Mutta voi — en ole koskaan elämässäni ollut mistään asiasta niin huolissani ja suruissani kuin tästä. Se turmelee koko kevääni — turmelee kaikki.

Eräänä iltana Gilbert ehdotti aivan odottamattomasti, että he menisivät tervehtimään kapteeni Jimiä. Anna suostui tähän toiveet heikompiina, ja he lähtivät matkaan. Kahden viikon päivänpaiste oli saanut ihmeitä aikaan tuossa toivottomassa, kosteutta tihkuvassa tienoossa, jonka ylitse Gilbertin varis oli lentänyt. Kuivina ja ruskeina ja lämpöisinä levenivät siinä nyt harjut ja kedot, valmiina puhkeamaan lehteen ja kukkaan, ulappa oli jälleen aurinkoisen sininen ja rannikko eteni loppumattomiin kirkkaudessa, joka lopuksi äärimmäisessä etäisyydessä kohotti sen väräjäväenä kangastuksena ilmoille. Maantie kiemurteli lahden rannikkoa pitkin kiiltävän punaisen nauhan kaltaisena. Alhaalla hietasärkillä pyydystelivät poikaset kuoreita, ja jotkut heistä olivat keksineet pistää tulen edellisen vuoden pörhöiseen, kuivaan kaislikkoon. Liekit kuvastuivat komeina tummansinistä lahdenpintaa vastaan, tuulenhenkäykset kuljettivat niitä edelleen, ja ne loivat lehahtelevia kajastuksia kalliojyrkänteihin ja ranta-aittoihin. Tuo oli ihana näytelmä, jota Anna muulloin olisi katsonut suurella mielihyvällä, mutta tänään ei hän voinut ollenkaan nauttia kävelyretkestänsä.

Gilbertin laita oli samaten. Hilpeästä toveruudesta ei tällä kertaa ollut tuntuakaan, ja mielipiteet, jotka tavallisesti kävivät yhteen, olivat nyt joutuneet surkeaan ristiriitaan. Kopea tapa, millä Anna oikaisi niskaansa ja antoi lyhyet, kohteliaat vastauksensa, ilmaisi selvästi paheksumisen, jota koko yrittys herätti hänen mielessänsä. Gilbertin yhteenpuserretut huulet todistivat Blythen suvun

itsepintaisuudesta, mutta hänen katseensa oli alakuloinen. Hän oli päättänyt menetellä velvollisuudentuntonsa mukaisesti, mutta epäsopeun joutuminen Annan kanssa — se oli seuraus, joka oli varsin raskas kantaa. Kaiken kaikkineen — he olivat hyvillään, kun saavuttivat majakan — ja samalla tuo tunne tuotti heille tunnonvaivoja.

Kapteeni Jim pani pois verkon, jota hän kutoi, ja lausui heidät sydämellisesti tervetulleiksi. Kevätillan kirkkaassa valaistuksessa näytti hän Annasta vanhemmalta kuin koskaan ennen. Hänen tukkansa oli harmaantunut huomattavasti, ja tuo vahvarakenteinen vanha käsi vapisi hieman. Mutta hänen siniset silmänsä olivat kirkkaat ja levolliset ja ne kuvastivat rehellistä ja pelotonta mieltä.

Kapteeni Jim kuunteli äänetönnä hämmästyksestä Gilbertin esitystä tuosta asiasta, joka vaivasi hänen mieltänsä. Hyvin tietäen, kuinka tuo vanha kunnan mies jumaloi Leslietä, oli Anna edeltäkäsinkin varma saavansa hänestä kannattajan, joskaan hän ei voinut liioin toivoa sen vaikuttavan mitään Gilbertiin. Hänet valtasi siksi mitä suurin hämmästyks, kun kapteeni Jim, säyseästi ja tyyneesti, osoittamatta vähintäkään epäröimistä lausui ilmi ajatuksensa, että Leslien piti saada tieto asiasta ja itsensä ratkaista se.

— Oi, kapteeni Jim, en ikinä olisi uskonut teidän sanovan niin, huudahti Anna nuhtelevasti. — En luullut, että tahtoisitte tuottaa hänelle yhä lisää huolia.

Kapteeni Jim pudisti päätänsä.

— Sitä en tahdokaan. Voin kyllä ymmärtää teidän tunteenne, rouva Blythe — tunsin itsekin jotakin samantapaista syvinnä sydämessäni. Mutta emme voi tässä maailmassa ohjata kulkuamme tunteitten mukaan — jos niin menettelisimme, joutuisimme usein sekä matalikolle että haaksirikoon. On olemassa ainoastaan yksi varma kompassi, ja siihen on meidän turvaaminen — nimittäin se, mikä on oikein. Minä kannatan tohtoria. Jos on toiveita Dickin suhteen, täytyy Leslien saada siitä tieto. Minun nähdäkseni ei siinä ole ollenkaan epäröimisen varaa.

— Vai niin, huudahti Anna epätoivon vallassa, — odottakaapa vain, kunnes molemmat joudutte neiti Cornelian käsiin!

— Cornelia tulee kyllä suuntaamaan järeimmät tykkinsä meitä kohden, sanoi kapteeni Jim. — Te naiset olette niin äärettömän herttaisia, hyvä rouva, mutta teillä on se vika, että te annatte tunteitten hämmästyttää ymmärryksenne, niin että ette voi ajatella selvästi ja johdonmukaisesti. Te, hyvä tohtorinna, olette hienosti kasvatettu nainen ja Cornelian sivistys on jokseenkin pintapuolinen — mutta siinä suhteessa te olette yhtä maata. Ja hyvä Jumala — eihän teitä siitä voi parjata... Nyt minä keitän meille hiukan teetä, ja sitten juomme sen ja puhumme samalla hauskeimmista asioista, niin saamme nähdä, eikö maailma meistä kaikista ala tuntua hiukan valoisammalta.

Kapteeni Jimin tee ja rauhoittava juttelu saattoi Annan mielen senverran tasapainoon, ettei hän kotimatalla ollut Gilbertille niin pisteliään ilkeä kuin oli päättänyt olla. Hän ei edes viitannutkaan tuohon päivän polttavaan kysymykseen, vaan jutteli luontevasti ja vilkkaasti muista asioista, ja Gilbert käsitti tämän merkitsevän anteeksiantoa, joskin hiukan väkinäistä.

— Kapteeni Jim on tänä keväänä näyttänyt niin heikolta ja huonovointiselta, sanoi Anna alakuloisesti. — Minä pelkään, että hän pian lähtee hakemaan kadonnutta Margaretaansa. Mutta se olisi niin ikävää, etten tahdo sitä ajatellakaan...

— Kapteeni Jimin "purjehdittua viime retkellensä", kuten hän kerran sanoi, ei Neljä tuulta enää tule olemaan sama kuin ennen, lausui Gilbert.

Seuraavana iltana Gilbert meni piilipuitten ympäröimään taloon. Anna kuljeskeli halutonna kotosalla hänen paluutansa odotellen.

— No, mitä Leslie sanoi? tiedusteli hän Gilbertin tullessa sisään.

— Eipä juuri paljoa. Luulen, ettei hän vielä ollut voittanut mielenliikutustaan.

— Ja hän suostui leikkaukseen?

— Hän harkitsee asiaa tehdäkseen päätöksensä.

Gilbert heittäytyi väsyneenä lieden ääressä olevaan

nojatuoliin. Hän näytti rasittuneelta. Hänestä ei ollut suinkaan tuntunut helpolta ilmoittaa Leslielle tuo ihmeellinen asia. Eikä myöskään ollut hauska muistaa tuota kauhua, joka kuvastui Leslien silmissä hänen käsittäessään, mitä tohtorin sanat merkitsivät. Nyt, kun arpa oli heitetty, alkoi Gilbertiä vaivata epätietoisuus, oliko hän menetellyt oikein.

Anna katsoi häneen katuvaivana. Sitten hän laskeutui hänen viereensä matolle ja painoi kauniin päänsä hänen käsivarteensa.

— Gilbert, minä olen ollut sinulle niin paha tuon asian takia. Mutta aion tehdä parannuksen. Sano nyt kostoksi minulle jotakin ilkeätä punaisesta tukastani ja anna minulle sitten anteeksi!

Ja tuosta ymmärsi Gilbert, että päättyipä asia miten tahansa, niin ei hänen tarvitsisi kuulla nuhdetta: "mitä minä sanoin?" Mutta tuo ei sentään tuottanut hänelle täyttä lohtua. On helpompi tietopuolisesti hyväksyä velvollisuuden täyttämisen periaate, kuin noudattaa sitä käytännössä, varsinkin jos tunnollisuuden palkkana on naisen kyyneltynt katse.

Hienotunteisuudesta kartteli Anna Leslietä parina seuraavana päivänä. Kolmantena iltana tuli Leslie pieneen valkoiseen taloon ja ilmoitti Gilbertille, että hän nyt oli tehnyt päätöksen. Hän aikoi matkustaa Dickin kanssa Montrealiin huolehtiaksensa leikkauksesta.

Hän oli hyvin kalpea ja hän näytti antautuneen jälleen entisen umpimielisyytensä valtaan. Mutta hänen silmistänsä oli kadonnut tuo kauhun ilme, joka oli vainonnut ja kiusannut Gilbertiä, niiden katse oli kylmä ja kirkas, ja Leslie keskusteli vilkkaasti ja asiallisesti Gilbertin kanssa asian yksityiskohdista. Siinäähän olikin paljon tuumimista ja harkitsemista. Saatuaan haluamansa tiedot lähti Leslie kotiin. Anna olisi halunnut saattaa häntä hiukan matkaa.

— On parempi, ettet tule, sanoi Leslie lyhyesti. — Tänään on satanut ja maa on kostea. Hyvää yötä!

— Olenko menettänyt ystäväni? sanoi Anna huoaten. — Jos leikkaus onnistuu ja Dick Moore saa järkensä takaisin, sulkeutuu Leslie jälleen omaan itseensä, niin ettei kukaan meistä enää voi lähestyä häntä.

— Ehkä hän hakee avioeron, sanoi Gilbert.

— Sellaista ei Leslie ikinä tee, Gilbert. Hänellä on harvinaisen luja velvollisuudentunto. Hän kertoi minulle kerran, että hänen isoäitinsä, vanha rouva West, aina teroitti hänen mieleensä, että jos on sitoutunut vastuuseen jostakin, niin ei saa koskaan koettaa siitä vapautua, kävipä se kuinka raskaaksi tahansa. Tuo on ollut hänen elämänsä perusohjeena. Mutta voihan se kenties tuntua peräti vanhanaikaiselta.

— Älä nyt ole katkera, Anna-tyttöseni! Sinä et pidä sitä vanhanaikaisena — sinullahan on itselläsi aivan sama käsitys vastuunalaisuuden velvoituksista. Ja oikeassa sinä olet. Velvollisuudentunnon puute on yhteiskunnallisen elämämme kirous — ja se on tuon kaikkialla maailmassa vallitsevan tyytymättömyyden ja levottomuuden alku ja lähtökohta.

— Sanoo saarnaaja, lisäsi Anna ivallisesti.

Mutta ilveilystään huolimatta hän tunsu Gilbertin olevan oikeassa, ja hänen sydäntänsä vihloi hänen ajattellessaan Leslietä.

Viikkokautta myöhemmin syöksähti neiti Cornelia lumivyöryn tavoin tuohon pieneen valkoiseen taloon. Gilbert oli poissa, ja Anna sai yksin ottaa vastaan ensi sysäyksen.

Neiti Cornelia ehti tuskin saada hatun päästään ennenkuin hän alkoi:

— Anna, voiko tosiaankin olla totta tuo, mitä olen kuullut, — että tohtori Blythe on sanonut Leslille, että Dick voi parantua ja että Leslien pitää mennä hänen kanssaan Montrealiin, jossa voidaan toimittaa leikkaus?

— Kyllä se on aivan totta, sanoi Anna uljaasti.

— No hyvänen aika! Sehän on epäinhimillistä julmuutta — sitä se juuri on, sanoi neiti Cornelia aivan poissa suunniltaan. — Luulin, että tohtori Blythe olisi kunnan mies. En ikinä olisi voinut ajatella, että hän tekisi itsensä syyppääksi sellaiseen — niin, sanon sen suoraan — sellaiseen konnamaisuuteen.

— Sepä oli ponnekas sana. Mieheni katsoi velvollisuudekseen sanoa Leslille, että Dick kenties voisi parantua, sanoi Anna hiukan tulisesti. — Ja minä puolestani, lisäsi hän päättäen asettua Gilbertin puolelle, — olen aivan samaa mieltä.

— Vieläkös mitä, se ei suinkaan pidä paikkaansa, pikku ystäväni, sanoi tati Cornelia. — Ei ainoakaan ihminen, jolla on sydäntä, voi olla sitä mieltä.

— Kapteeni Jim hyväksyi sen myöskin.

— Älä viitsi vedota tuohon vanhaan ukkorähjään, huudahti neiti Cornelia. — Hänen hyväksymisistään minä vähät välitän. Ajattelepa vain, mitä tämä merkitsee tuolle kidutetulle tyttöraukalle!

— Olemme kyllä harkinneet sitäkin. Mutta Gilbertin mielestä on lääkärielle oleva pääasiana potilaan henkisen ja ruumiillisen terveyden palauttaminen, aivan riippumatta siitä johtuvista seurauksista.

— Aivan niin, sehän on täysin miesten katsantokannan mukaista. Sellaisia ne nyt kerta kaikkiaan ovat, eivätkä ne taida siitä muuttua, Jumala paratkoon. Mutta sinulta, Anna, olisin odottanut parempaa, jatkoi täti Cornelia nyt jo pikemmin mielipahoissaan kuin suuttuneena.

Sitten hän alkoi pommittaa Annaa täsmälleen samoilla todistuskeinoilla, joilla tämä oli ahdistellut Gilbertiä, ja Anna puolusti miestänsä uljaasti samoilla aseilla, joita Gilbert itse oli käyttänyt häntä vastaan. Ottelu kävi pitkälliseksi, mutta lopuksi täti Cornelia heitti pois aseensa.

— Se on pöyristyttävää — ihka ilmeinen häpeä, selitti hän itku kurkussa. — Ei, en sanaakaan minä peruuta, ilmeinen häpeä se on. Leslie raukka!

— Eikö tädin mielestä sitten ollenkaan kannata ottaa lukuun Dickiä itseänsä? huomautti Anna.

— Dickiä? Dick Moorea? Mikä hätä hänellä on? Hänhän viettää huoletonta elämää jos kukaan! Hänestä on tullut paljon siedettävämpi ja siivompi yhteiskunnanjäsen, kuin mitä hän oli siihen aikaan, jolloin hänellä oli vielä niisanottu järkensä tallella. Silloin hän oli juopporatti ja kaikkea muuta huonoa, mitä olla voi. Ja nyt hänet päästetään jälleen vapaalle jalalle, tekemään tuhojaan mielin määrin.

— Ehkäpä hän on tehnyt parannuksen tänä pitkänä aikana, sanoi Anna raukka, ärtyneen ulkonaisen vihollisen ja omien epäröimistensä ja tunnonvaivojensa ristitulessa.

— Paholainen ja sen isoäiti voivat tehdä parannuksen, mutta ei ikinä hän, sähähti täti Cornelia. — Dick Moore on saanut töittensä palkan. Ne vammat, jotka ajoivat järjen hänen päästään, sai hän tapellessaan humalapäissä. Hän ansaitsee kyllä kohtalonsa. Jumala lähetti sen hänelle rangaistukseksi. Minä en usko ollenkaan, että tohtori Blythe, olkoonpa kuinka etevä tahansa, on oikeutettu tekemään tyhjäksi Jumalan rangaistukset. Se voi käydä hänelle itsellensä varsin kalliiksi.

— Mutta eihän kukaan tiedä, mistä Dickin pahoinpitely on aiheutunut, täti Cornelia. Kenties ei hän ole ollutkaan juovuksissa eikä tappelussa. Ehkä hänen kimppuunsa on käyty ryöstämisen tarkoituksessa.

— Eikö mitä! Herralla on kyllä ollut jokin pätevä syy saattaa hänet turmioon, sanoi täti Cornelia mahtipontisesti. — Mutta minä näen kyllä, mihin on jouduttu — että asia nimittäin jo on ratkaistu ja kaikki vastaväitteet turhia. Jos niin on, voin kyllä pitää suuni kiinni. Jos jonkin asian täytyy tapahtua, niin minä kannan sen tyynesti. Mutta ensiksi minun tulee saada vakuutus, että sen todella täytyy tapahtua. Nyt olen vapautunut kaikesta edesvastuusta ja teen parastani lohduttaakseni ja rauhoittaakseni onnetonta Leslie-raukkaa. Sitäpaitsi — täti Cornelian kasvot kirkastuivat — ken tietää, saavatko lääkärit mitään aikaan, niin taitavia kuin ovatkin! Ainakin jää jäljelle hiven toivoa, että leikkaus voi epäonnistua.

XXXI.

TOTUUS VAPAUTTAA.

Kun Leslie kerran oli ratkaissut asian, jatkoi hän alkamaansa uraa hänelle ominaisella tarmolla ja päättäväisyydellä. Mutta ensiksi oli suuri kevätsiivous suoritettava, lankesipa elämän ja kuoleman arpa sitten kuinka tahansa. Harmaassa talossa pestiin ja puhdistettiin sisällä ja ulkona ja neiti Cornelia oli apuna joka nurkassa. Kun tuo ponteva nainen oli saanut sydämensä ajatuksen lausutuksi Annalle ja sittemmin myöskin Gilbertille ja kapteeni Jimille — jolloin nuo molemmat herrat kylläkin saivat kuulla kunniansa — jätti hän asian siksensä eikä maininnut Leslielle sanaakaan kiistastansa. Hän tyytyi tosiseikkaan sellaisenaan, — Dick oli toimitettava leikattavaksi — ja hän viittasi vain lyhyesti asiaan, milloin se kävi tarpeelliseksi, mutta ei ryhtynyt koskaan pohtimaan sitä sen enempiä.

Leslie puolestansa ei myöskään ottanut tuota asiaa koskaan puheeksi. Hänen esiintymisensä oli kylmähäköä ja tyyntä näinä ihanina kevätpäivinä. Hän kävi vain harvoin Annaa tervehtimässä, ja vaikka hän aina oli kohtelias ja ystävällinen, oli juuri tuo kohteliaisuus kuin hyinen muuri hänen ja pienen

valkoisen talon asukasten välillä. Muinoinen hilpeys ja leikkilisyys, pila ja nauru oli tukehtunut siihen.

Anna varoi päästämästä mieleensä loukkaantumisen tunnetta. Hän tiesi Leslien olevan kammottavan kauhun vallassa — kauhun, joka ei sallinut hänen enää edes hetkeäkään tuntea iloa tai mielihyvää. Kun hyvin voimakas tunne täyttää mieleemme, karkoittaa se tieltänsä kaikki muut tunteet. Koskaan elämässään ei Leslie Moore vielä ollut tuntenut niin jäätävää kammaa tulevaisuutta ajatellessaan. Mutta hän vaelsi järkkymätönnä valitsemaansa polkua eteenpäin, hiljaisena ja päämäärästään tietoisena, kuten muinaisajan marttyyrit, jotka hyvin oivalsivat matkan päättyvän kuolemaan polttoroviolla.

Asian rahallinen puoli saatiin järjestetyksi paljon helpommin kuin Anna oli uskaltanut toivoakaan. Leslie lainasi tarvittavan rahamäärän kapteeni Jimiltä, joka hänen itsepintaisten pyyntöjensä johdosta otti kiinnityksen tuohon pieneen maakartanoon.

— Nyt ei siis edes *se* huoli ole rasittamassa Leslie raukan mieltä, sanoi neiti Cornelia Annalle. — Eikä minunkaan mieltäni. Jos nyt Dick paranee sen verran, että voi ryhtyä tekemään työtä, voinee hän toki ansaita edes tuon velan korot, ja jollei hän voi, niin pitää kapteeni Jim kyllä jollakin tavoin huolta siitä, ettei asia jää Leslien niskoille. Näin hän sanoi minulle: "Minä alan käydä vanhaksi, Cornelia, ja minullahan ei ole omia lapsia. Leslie ei tahdo ottaa vastaan lahjaa keneltäkään, joka vielä on elossa, mutta kenties hän ottaa henkilöltä, joka jo lepää haudassaan." Siinä suhteessa on siis kaikki hyvin. Toivoisin vain, että kaikki muu voitaisiin järjestää yhtä helposti. Mitä tuohon Dick-elukkaan tulee, niin on hän ollut vallan kauhea nämä viime päivät. Luulen totisesti, että häntä vaivaa riivaajainen. Leslie ja minä emme ole saaneet töitämme tehdyksi hänen ilkeitten keppostensa takia. Eräänä päivänä hän ajeli Leslien hanhenpoikasia pihalla, kunnes useimmat niistä olivat juosseet itsensä kuoliaiksi, viheliäiset pikku raukat. Ja hän ei suostu tekemään meille ainoatakaan palvelusta. Tiedäthän, että hänestä väliin voi olla oikein hyötyäkin, hän voi kantaa vettä ja puita ja tehdä muuta sen semmoista. Mutta jos nyt olemme lähettäneet hänet kaivolle, on hän halunnut laskeutua sinne. Kerran jo mietin mielessäni: "Jospa kävisikin niin onnellisesti, että lentäisit sinne pää edellä ja jäisit sinne, niin minä tanssisin ja hyppisin, niin vanha kuin olenkin."

— Mutta hyvä täti Cornelia!

— Ei sinun tarvitse sen takia minua erikoisesti täditellä, rakas ystäväni. Joka ihminen olisi ajatellut samaten. Jos Montrealin lääkärit osaavat loitsia Dick Mooreen ihmistapoja, niin ovat ne oikeita poppamiehiä.

Leslie matkusti Dickin kanssa Montrealiin toukokuun alussa. Gilbert lähti mukaan ollaksensa apuna ja suorittaaksensa tarpeelliset valmistukset. Hän palasi mukanaan tieto, että se etevä kirurgi, jolta he Montrealissa olivat kysyneet neuvoa, arveli kuten hänkin, että oli olemassa hyviä toiveita Dickin täydellisestä parantumisesta.

— Sehän on erinomaisen ilahduttavaa, sanoi neiti Cornelia, puristaen sitten huulensa yhteen.

Anna huokasi vain. Leslie oli heidän erotessaan ollut niin kalsean umpimielinen. Mutta hän oli luvannut kirjoittaa. Kymmenen päivän kuluttua Gilbertin tulosta saapuikin kirje. Leslie kirjoitti, että leikkaus oli onnistunut ja että Dick nyt oli paranemaan päin.

— Mitä hän tarkoittaa tuolla, että leikkaus on onnistunut? ihmetteli Anna. — Tarkoittaako hän, että Dick todellakin on saanut muistinsa takaisin?

— Sitä tuskin luulisin — koska hän ei mainitse siitä erittäin, sanoi Gilbert. — Hän tarkoittaa "onnistumista" kirurgin kannalta katsoen. Leikkaus on toimitettu, ja parantuminen on edistynyt säännölliseen tapaan. Nyt on vielä liian aikaista ratkaista, onko Dick saanut takaisin sielunkykynsä — täydellisesti — tai osittain. Ja erittäinkään muisti ei voine palata niin kädenkäänteessä. Se tapahtuu vähitellen, jos se ollenkaan tapahtuu. Siinäkö on kaikki, mitä hän kirjoittaa?

— Niin on — tässä on hänen kirjeensä. Se on hyvin lyhyt. Lapsi parka — hän elää kauheassa jännityksessä. Gilbert Blythe, haluaisin sanoa sinulle monenmoista, mutta en tahdo käyttäytyä halpamaisesti.

— Neiti Cornelia huolehtii siitä kyllä sinunkin puolestasi, sanoi Gilbert surkeasti hymyillen. — Hän sättii minua joka kerran, kun hänet tapaan. Hän selittää minulle pitävänsä minua murhaajan vertaisena, ja että oli synti ja häpeä, että setä Dave ollenkaan päästi minut tähän tienooseen mellastelemaan. Eilen hän sanoi minulle vasten kasvoja, että hän pitää yksin lahden tuolla puolen asuvaa metodistilääkäriäkin suuremmassa arvossa kuin minua. Sen pontevampaa paheksumislausuntoa ei neiti Cornelia enää voi antaa.

— Jos Cornelia Bryant saisi jonkin vamman, niin ei hän totta totisesti kutsuisi tohtori Davea eikä

metodistilääkäriä, tuumiskeli Susan. — Jos häntä ahdistelisi jokin kipu, niin kyllä tohtori Blythen puhelin silloin soisi, ja lisäksi vielä keskellä yötä, jos niiksi tulisi. Ja kun hän sitten olisi saanut tohtorin vuoteesta, sanoisi hän, että on vallon kauheata, millaisia palkkioita nuoret lääkärit kiskovat ihmisiltä. Mutta älkää olko millännekään, tohtori! Herramme tarhassa on monta ihme-eläintä, ja yksi niistä on Cornelia Bryant.

Niin elettiin jälleen edelleen, eikä Lesliestä kuulunut sen enempää. Tuli kevätpäiviä, toinen toistaan ihanampia, ja Neljän tuulen lahtea ympäröivät rannikot viheriöitsivät ja pukeutuivat kaikkiin sateenkaaren väreihin.

Kun Gilbert eräänä päivänä toukokuun lopulla palasi kotiin, oli Susan häntä vastassa vaunuvajan tykönä.

— Pelkään, että on tapahtunut jotakin, joka on saattanut tohtorinnan levottomaksi, hyvä tohtori, sanoi Susan, näyttäen salaperäiseltä. — Hän sai nyt iltapäivällä kirjeen, ja senjälkeen hän on kuljeskellut puutarhassa puhellen itseksensä. Hänelle ei voi olla hyvä joutua nyt juuri tuollaisen mielenliikutuksen valtaan... Ei hän nähnyt hyväksi kertoa minulle, mitä tuossa kirjeessä oli, ja utelias minä en ole, tohtori hyvä — enkä ole koskaan ollutkaan, mutta on selvää, että jokin seikka on käynyt hänen mielellensä, mikä se nyt sitten lieneekin. Ja se ei ole, kuten sanottu, ollenkaan hyvä hänelle.

Gilbert kiiruhti aivan pelästyksissään puutarhaan. Oliko Vihervaarassa tapahtunut jotakin? Mutta Anna, joka istui puron vieressä oksista valmistetulla sohvalleen, ei ollut sennäköinen, kuin hän olisi murheissaan, joskin toisaalta oli ilmeistä, että jokin seikka oli suuresti järkyttänyt hänen mieltänsä. Hänen silmissään näkyi harmaa tähdenhohde, ja poskilla paloivat hehkuvat punaiset täplät.

— Mitä on tapahtunut, Anna?

Anna päästi ihmeellisen naurahduksen.

— Luulen, että sinä tuskin uskot minua, Gilbert, kun kerron sen sinulle. En ole vielä itsekään ehtinyt tulla varmasti vakuutetuksi. Minun laitani on, kuten Susan sanoi itsestänsä eräänä päivänä: "Minä olen kuin talvikärpänen, joka virkooa päivänpaisteessa eloon — noin hiukan päästä pyörällä." Kaikki tyynni on niin uskomatonta — yli ihmisymmärryksen käyvää... Olen lukenut tuon kirjeen toistakymmentä kertaa, ja yhä se pysyy ennallaan — mutta en voi sittenkään uskoa silmiäni. Oi Gilbert, olit oikeassa — niin oikeassa. Nyt käsitan sen täydellisesti — ja häpeän omaa itseäni... Voitko todellakin antaa minulle anteeksi?

— Anna, minä käyn sinuun käsiksi ja pudistelen sinua, jollet puhu niin, että asioista saa tolkkua! Puhu selvästi ja ymmärrettävästi! Saatat häpeään korkeakoulusi! Mitä siis on tapahtunut?

— Sinä et usko sitä — et voi sitä uskoa!

— Nyt minä menen telefoinoimaan setä Davelle, sanoi Gilbert ollen muka aikeissa lähteä sisään.

— Käy istumaan, Gilbert. Koetan kertoa sen sinulle. Olen saanut kirjeen ja, Gilbert, se sisältää niin hämmästyttävän uutisen — ken olisi voinut aavistaa — niin, sinä et usko sitä — se on ihmeellisempää kuin mitä ihmeellisimmässä romaanissa.

Kohtaloonsa tyytyen kävi Gilbert istumaan ja lausui: — Tällaisessa tapauksessa lienee ainoana neuvona panna toimeen seikkaperäinen kuulustelu. Keneltä olet saanut tuon kirjeen?

— Leslieltä — ja tiedätkö, Gilbert...

— Leslieltä? — Gilbert päästi pitkän vihellyksen. — Mitä hänellä on kerrottavaa? Mitä Dickistä kuuluu?

Anna ojensi kirjeen hänelle liikkeellä, joka oli melkein mahtipontinen.

— Dickiä ei ole olemassakaan! Se mies, jota olemme luulleet Dick Mooreksi — jota jok'ikinen Neljän tuulen asukas kymmenen vuoden aikana on luullut Dick Mooreksi — onkin hänen Nova Scotiasta kotoisin oleva serkkunsa George Moore. Hän on aina ollut suuresti serkkunsa näköinen. Dick Moore kuoli Kuban saarella keltakuumeeseen yksitoista vuotta sitten.

TÄTI CORNELIALLA ON PALJON KERROTTAVAA.

— Ja sinä tahdot todellakin väittää, että tuo onneton Dick Moore ei olekaan Dick Moore, vaan aivan toinen henkilö? Niinhän käsitin sen, mitä puhelimesta kerroit.

— Aivan niin, täti Cornelia. Eikö se ole kauhean ihmeellistä?

— On — se minun täytyy sanoa... Niin, sellaisiahan ne ovat — väliin, sanoi täti Cornelia hiukan hämillään.

Hän höllitti olkihattunsa kuminauhaa vapisevin sormin. Ensi kerran elämässään tunsi täti Cornelia olevansa täysin hölmistynyt.

— Minun järkeni toiminta on pysäyksissä, rakkaani, jatkoi hän. — Kuulen kyllä, mitä sanot — ja uskon sinua, — mutta en voi käsittää sitä. Dick Moore on kuollut — on ollut kuolleena kaikki nämä vuodet — ja Leslie on vapaa?

— Olet oikeassa. Totuus on vapauttanut hänet. Gilbert oli oikeassa sanoessaan, että tuo lause totuudesta on Raamatun suurenmoisista kohtia.

— Kerro kaikki juurtajaksain, Anna, ole hyvä! Aina siitä saakka, kun sinä soitit minulle, olen ollut aivan päästä sekaisin enkä jaksa hevillä tointua järjilleni.

— Erinäisen paljon kerrottavaa ei minulla olekaan. Leslien kirje oli lyhyt. Hän ei maininnut mitään yksityisseikkoja. Tuo hänen niisanottu miehensä — George Moore — on saanut muistinsa takaisin ja tietää, kuka hän on. Hän kertoo, että Dick oli saanut keltakuumeen Kuballa ja että "Neljän sisaren" oli pakko lähteä matkaan ilman häntä. George jäi häntä hoitamaan. Mutta Dick kuoli aivan kohta senjälkeen. George ei kirjoittanut siitä Leslielle, siksi että hänellä oli aikomus matkustaa suoraan kotiin ja kertoa hänelle suullisesti, mitä oli tapahtunut.

— No, miksi ei hän sitten tehnyt sitä?

— Silloin kai tuo tapaturma tuli väliin. Gilbertin mielestä on aivan luonnollista, että George Moore ei muista mitään siitä, mitä hänelle tapahtui tai mistä tuo onnettomuus aiheutui, ja tuskinpa se asia koskaan selvinneekään. Varmaankin tuo kaikki tapahtui heti Dickin kuoleman jälkeen. Saamme varmaankin lähempiä tietoja, kun Leslie kirjoittaa ensi kerran.

— Mainitseeko hän mitään siitä, mitä aikeita hänellä nyt on? Milloin hän palaa kotiin?

— Hän kirjoittaa viipyvänsä Montrealissa, kunnes George voi lähteä sairashuoneelta. Hän on ilmoittanut asiasta Georgen Nova Scotiassa asuville sukulaisille. Nähtävästi on Georgen ainoa läheinen sukulainen naimisissa oleva sisar, joka on paljon vanhempi häntä. Hän eli Georgen lähtiessä matkaan "Neljällä sisarella", mutta eihän voi tietää, mitä sittemmin ehkä on tapahtunut. Olitko joskus entisaikoina nähnyt George Mooren, täti Cornelia?

— Olin kyllä. Nyt selvenee minulle kaikki... Hän oli täällä tervehtimässä setäänsä Abneria kahdeksantoista vuotta sitten, jolloin hän ja Dick olivat noin seitsentoistavuotisia poikasia. He olivat serkkuja sekä isän että äidin puolelta, ja äidit olivat lisäksi kaksoissisaret. Poikaset olivat oikein hämmästyttävästi toistensa näköiset. Eihän luonnollisesti ollut kysymys tuollaisesta tavattomasta yhdennäköisyydestä, jommoisesta kirjoissa kerrotaan, tuumiskeli täti Cornelia syvämielteisesti, — että kaksi ihmistä voi asettua toistensa tilalle eivätkä heidän omat vanhempansa tai sisaruksensa voi heitä erottaa toisistaan... Siihen aikaan voi varsin hyvin ratkaista, kumpi oli George ja kumpi Dick, jos näki heidät yhdessä ja läheltä. Mutta jos heidät näki erikseen tai pitemmän matkan päästä, ei se ollut niinkään helppoa. Noista molemmista veitikoista oli varsin hauska pittää ihmisiä ja tehdä kaikenmoisia kepposia. George Moore oli hiukan pitempi ja melkoista rotevampi kuin Dick, mutta lihavuuteen ei heillä kummallakaan siihen aikaan ollut taipumusta, vaan he olivat molemmat luisevan laihahkoja nuorukaisia. Dick oli punakampi kuin George, ja hänellä oli hiukan vaaleampi tukka. Mutta piirteet olivat täsmälleen samankaltaiset, ja kummallakin oli tuollaiset omituiset silmät — toinen sinisenharmaa ja toinen ruskea. Mutta luonteeltaan ja taipumuksiltaan he olivat varsin erilaiset. George oli oikein herttainen poika, vaikka hän tosin keksikin kaikenmoisia kujeita ja nuoresta iästään huolimatta jo hiukan juopotteli. Mutta kaikki pitivät enemmän hänestä kuin Dickistä. Täällä hän viipyi noin kuukauden. Leslie ei nähnyt häntä ollenkaan, hän oli siihen aikaan ainoastaan kymmenen, yhdentoista vuoden vanha, ja nyt muistan myöskin, että hän vietti koko sen talven isoäitinsä, rouva Westin tykönä, lahden tuolla puolen. Kapteeni Jim oli myöskin poissa — juuri sinä talvena hän joutui haaksirikoon Magdalena-saarten luona ja sai jäädä niille seuduille koko talveksi. En luule, että hän taikka Leslie ovat koskaan kuulleet puhuttavankaan tuosta Nova Scotiassa asuvasta serkusta, joka oli niin Dickin näköinen — siinä tapauksessa ehkä jommankumman mielessä olisi voinut herätä aavistus oikeasta

asiantilasta... Häntä eivät he voineet ajatella hetkeäkään, kun kapteeni Jim saapui kotiin, matkassaan tämä Dick — tai oikeastaan George. Me tosin kyllä havaitsimme, että Dick oli muuttunut huomattavasti — hän näytti niin pöhöttyneeltä ja paksulta. Mutta arvelimme sen johtuvan hänen viimeaikaisista vaiheistansa, ja arvattavasti olikin niin, sillä kuten äsken sanoin, oli Georgekin aikaisemmin ollut jokseenkin laiha. Mitä voimme muutoin tehdä tuohon asiaan, kun mies oli täysin sekaisin eikä voinut vähääkään tehdä selkoa asioistansa? Minusta ei ole ollenkaan ihmeellistä, että me erehdyimme. Mutta on aivan kauheata ajatella tätä asiaa! Näin on Leslie hukannut parhaat elinvuotensa hoitamalla vierasta miestä, jota kohtaan hänellä ei ollut minkäänlaisia velvollisuuksia! Tuhat tulimmaista sentään tuota miesväkeä! Tekivätpä ne niin taikka näin, aina siitä tulee jotakin hullua! Niin, täällä hän on elänyt mukavasti ja pitänyt Leslietä passarinaan kaikki nämä vuodet — aivan kuin mikäkin ahnas ja röyhkeä käenpoika. Pian minä joudun aivan raivoihini, kun vain ajattelenkin jotakin miesolentoa!

— Gilbert ja Jim ovat myöskin miehiä, ja heitä on meidän kiittäminen siitä, että totuus lopuksi tuli ilmi, sanoi Anna.

— Niin, siinä olet tosiaankin oikeassa, rakkaani, myönsi täti Cornelia vastahakoisesti. — Ei ole ollut kiltisti, että olen sätinyt tohtoria niin kovin. Olen tosiaankin sanonut hänelle minkä mitäkin aina tavatessamme — mutta siitä emme nyt enää välitä... Voi mun päiviäni! — onpa sentään ilmeinen hyvä työ, ettei Herra kuule kaikkia meidän rukouksiamme. Minä olen koko ajan rukoillut — oikein sydämeni pohjasta — että leikkaus epäonnistuisi. Enhän tosin sanonut sitä noin aivan kohdalleen... Mutta se oli kumminkin sisin ajatukseni, enkä epäile ettei hän, joka tutkii sydämet ja munaskuut, olisi käsittänyt tarkoitustani.

— Jumala on joka tapauksessa ymmärtänyt rukoustesi sisimmän tarkoituksen. Sinä toivoit, ettei Leslien kuorma kävisi yhä raskaammaksi, ja rukouksesi on kuultu. Voin tunnustaa sinulle, että minäkin salaa toivoin, ettei Dick saisi järkeänsä takaisin, ja häpeän sitä nyt kauheasti.

— Vai niin, vai niin!... Kuinkahan Leslie suhtautuu tähän kaikkeen?

— Hän kirjoittaa, että hän tuntee olevansa kuin huumauksessa — hän, kuten mekin, on vielä aivan päästä pyörällä näiden tapahtumain johdosta... "Kaikki tyynni tuntuu minusta kuin ihmeelliseltä unelta", kirjoittaa hän. Tuo oli ainoa, mitä hän kirjoitti omasta itsestään.

— Lapsi parka! Lienee tosiaankin niin, että kun elinkautinen vanki pääsee kahleistansa, tuntuu hänestä aluksi kaikki oudolta ja monimutkaiselta. Anna, minun tuli mieleeni muuan seikka... Ajattelen Owen Fordia, tiedätkös! Tiedämmehän kumpikin, että Leslie oli kiintynyt häneen. Onko sinulla koskaan ollut syytä ajatella, että hän puolestansa pitäisi Leslietä?

— Ehkä kyllä — sitä en voi kieltää, myönsi Anna, — sen verran arveli hän olevansa oikeutettu sanomaan.

— Niin, minulla ei kyllä ollut mitään aihetta otaksua sitä, mutta se ei minusta tuntuisi mitenkään uskomattomalta... Kuules Anna, minulla ei suinkaan ole tapana välittää naimiskauppoja, Jumala varjelkoon minua siitä, se on hulluinta, mihin voi ryhtyä... Mutta jos minä olisin sinun sijassasi, istuutuisin kirjoituspöydän ääreen ja tarttuisin kynään ja kyhäisin pienen epistolalan tuolle herralle Fordille, ja siinä minä sitten mainitsisin, noin ohimennen vain, mitä on tapahtunut. Niin minä tekisin.

— Tietysti kerron siitä hänelle, kun kirjoitan ensi kerran, vastasi Anna hiukan kartellen.

Olipa kuinka tahansa, niin ei häntä oikein haluttanut pohtia tuota asiaa neiti Cornelian kanssa yhdessä. Kumminkin täytyi hänen myöntää, että sama ajatus oli kytenyt hänenkin mieleensä aina siitä saakka, kun hän kuuli, että Leslie oli vapaa. Mutta hän ei tahtonut loukata tuon asian pyhyttä ottamalla sen julkisesti puheeksi.

— No, onhan meillä hyvää aikaa — meidän ei tarvitse suinkaan hätiköidä. Mutta toisaalta on Dick Moore ollut jo yksitoista vuotta kuolleena, ja tuntuu melkein kuin Leslie jo olisi käyttänyt tarpeeksi pitkän ajan elämästään tuon heikkomiellisen serkun hoitamiseen. Niin, tässä on tosiaankin paljon selviteltävää... Mutta minun on sääli tuota George Moorea, joka nyt on herätetty kuolleista ja joka meidän täytyy saada sijoitetuksi jonnekin. Jos hän on jättänyt jälkeensä jonkin tyhjän paikan, niin on se täytetty jo aikoja. Tietenkin, tietenkin!

— Hän on vielä parhaassa iässään, ja jos hän tulee aivan terveeksi, lienee toki maailmassa tilaa hänellekin, — jotakin työtä, jonka hän voi suorittaa. Mutta ihmeelliseltä hänestä tuntunee, miesparasta! Näiden tapaturman jälkeisten tyhjien, kammottavien vuosien hän voi antaa vaipua unhoon.

LESLIE PALAA.

Kaksi viikkoa myöhemmin palasi Leslie Moore yksin tuohon vanhaan taloon, jossa hän oli viettänyt niin monta raskasta vuotta. Kesäkuun hämärässä vaelsi hän niittyjen poikki Annan luo ja ilmaantui äkkiä ja odottamattomasti tuohon tuoksuvaan puutarhaan.

— Leslie! huudahti Anna hämmästyneenä. — Mistä sinä tulet? Emmehän me ole tienneet sinun olevan edes tulossakaan. Miksi et ole kirjoittanut? Olisimme tulleet sinua vastaan.

— Minusta tuntui kirjoittaminen liian monimutkaiselta, Anna. Kynä ja muste eivät tuntuneet pystyvän kaikkea kuvaamaan. Ja minä tahdoin palata kotiin aivan salaa, — kenenkään tietämättä minua tarkata.

Anna kietoi kätensä Leslien kaulaan ja suuteli häntä. Leslie vastasi lämpöisesti tuon hyväilyn. Hän näytti kalpealta ja väsyneeltä ja hän vaipui huoaten ruohikkoon suuren lavan viereen, missä kasvoi narsisseja, jotka hohtivat kultaisten tähtien tavoin illan hämyssä.

— Ja sinä olet palannut yksin, Leslie?

— Niin olen. George Mooren sisar tuli Montrealiin ja otti hänet mukaansa. Mies parka, hänestä oli ikävä erota minusta, vaikka aluksi, hänen muistinsa palattua, olin hänelle täysin vieras henkilö. Hän turvautui niin arasti minuun noina ensimmäisinä tukalina päivinä, jolloin hän pyrki perehtymään ajatukseen, että Dickin kuolemasta oli jo vuosikausia eikä muutamia viikkoja, kuten hänestä tuntui. Tuo kaikki oli hänelle hyvin vaikeata käsittää. Minä autoin häntä parhaani mukaan. Sisaren palattua hänestä tuntui kuin hänen olonsa kävisi helpommaksi — hänestä oli kuin he olisivat eronneet aivan äskettäin. Onneksi ei sisar ollut juuri paljoakaan muuttunut, ja sekin tuotti hänelle huojennusta.

— Tuo kaikki on niin ihmeellistä ja eriskummaista, Leslie — minusta tuntuu mahdottomalta tajuta, että se on todellisuutta.

— Minulle se on mahdotonta. Tullessani kotiin tunti sitten, tuntui minusta, että tuon kaiken täytyi olla unta — että Dickin täytyi tulla minua vastaan, kasvoillaan tuo hourun hymy, joka niillä aina asusti kaikki nämä vuodet. Anna, minä olen vielä kuin huumauksissa... En ole iloinen enkä murheellinen enkä mikään. Minusta tuntuu kuin elämästäni äkkiä olisi temmattu jotakin, jonka tilalle on jäänyt kauhea ammottava aukko. On kuin olisin muuttunut joksikin toiseksi ihmiseksi enkä enää olisi oma itseni — kuin olisin muuttunut toiseksi, enkä vielä olisi tottunut uuteen olooni... Se tuottaa minulle niin kauhean yksinäisyyden ja avuttomuuden ja ristiriidan tunteen. On ihanaa tavata sinut jälleen — minulla on tunne, kuin olisit sinä harhailevan sieluni ankkuri. Oi Anna, minä pelkään niin kaikkea — juorua ja ihmettelyä ja urkkimisia. Ajatellessani sitä toivoin, ettei minun ollenkaan olisi tarvinnut palata tänne. Tohtori Dave oli asemalla junasta astuessani — hän toi minut kotiin vaunuissaan. Ukko parka, hän oli niin pahoillaan siitä, että hän vuosia sitten sanoi minulle, ettei Dickiin nähden ollut mitään tehtävissä. "Se oli varma vakaumukseni, Leslie", selitti hän. "Mutta minun olisi pitänyt sanoa sinulle, ettet jättäisi asiaa yksin minun mielipiteeni varaan — minun olisi tullut neuvoa sinua kääntymään jonkun mielisairastenlääkäriin puoleen, joka olisi voinut neuvotella kirurgin kanssa. Jos niin olisin tehnyt, olisi sinulta säästynyt monet katkeran toivottomuuden vuodet ja Georgelta monet hukkaanmenneet. Minulla on paljon katumisen aihetta, Leslie." Minä sanoin hänelle, ettei hänen pitänyt ajatella sillä tavoin — hänhän oli toiminut vakaumuksensa mukaan ja tarkoittanut hyvää. Hän on aina ollut niin kiltti minulle, Anna, ja sydäntäni vihloi nähdessäni hänet niin alakuloisena.

— Entä Dick — tarkoitan George? Onko hänen muistinsa palannut aivan täydellisesti?

— Voi tosiaankin sanoa niin olevan. Onhan tietysti joukko yksityisseikkoja, joita hän ei vielä voi muistaa, mutta ne selvenevät hänelle vähitellen selvenemistään. Hän kertoi, että hän meni kävelemään sen päivän iltana, jolloin Dick haudattiin. Hänellä oli mukanaan Dickin rahat ja kello, jotka hän aikoi tuoda kotiin antaaksensa ne minulle yhdessä kirjeeni kanssa. Hän myöntää menneensä jonkinmoiseen viinianniskeluun, jossa merimiesten oli tapana istuskella, ja hän joi — pitemmälti ei hän muista... Anna, en ikinä unohda sitä hetkeä, kun hän muisti nimensä. Näin hänen katsovan minuun, silmissä älykäs, mutta hämmäntynyt ilme, ja silloin sanoin: "Tunnetko minut, Dick?" Hän vastasi:

"En ole nähnyt teitä koskaan ennen. Kuka te olette? Ja minun nimeni ei ole Dick. Minä olen George Moore, ja Dick kuoli keltakuumeeseen eilisaamuna. Missä minä olen? Mitä minulle on tapahtunut?" Minä pyörriin, tiedätkös, Anna. Ja siitä saakka olen ollut kuin unissakävijä.

— Perehdyt kyllä pian uuteen asiointilaan, Leslie. Ja sinähän olet vielä nuori — sinulla on elämä edessäsi — saat vielä nauttia monesta ihanasta vuodesta.

— Kenties jonkun ajan kuluttua voin tuntea sillä tavoin. Nyt juuri tunnen olevani niin väsynyt ja välinpitämätön — en jaksa ajatella tulevaisuutta... Ja Anna — voitko ajatella — minun on ikävä... Minä kaipaen Dickiä. Eikö se ole ihmeellistä? Ajattele, olin sentään kiintynyt Dick parkaan — tarkoitan Georgeen — aivan kuten olisin kiintynyt avuttomaan lapseen, joka olisi tykkänään riippuvainen minusta. Sitä en olisi ikinä myöntänyt — häpesin sitä — sillä näetkös, olen inhonnut ja halveksinut Dickiä niin kovin, ennenkuin hän lähti tiehensä. Kun kuulin, että kapteeni Jim aikoi tuoda hänet mukanaan kotiin, luulin, että tuo tunteeni pysyisi yhä ennallaan, mutta niin ei käynytäkään, vaikka muisto siitä, millainen hän oli ollut, vielä vaivasi ja inhotti minua. Hänen tultuansa kotiin tunsin ainoastaan sääliä häntä kohtaan — usein olin siitä itsekin ihmeissäni. Uskottelin itselleni sen johtuvan siitä, että hänen onnettomuutensa oli saattanut hänet niin muuttumaan ja oli tehnyt hänet niin avuttomaksi. Mutta nyt arvelen syyn olleen sen, että kysymyksessä oli aivan toinen henkilö. Vanha Carlo oivalsi sen — nyt tiedän, että Carlo oli siitä selvillä. Minusta tuntui aina niin ihmeelliseltä, että Carlo ei muka tuntenut Dickiä, vaan murisi hänelle ja pyrki häntä näykkimään. Koirathan ovat muutoin niin hyvämuistisia ja uskollisia. Mutta se näki, ettei tulija ollut isäntä, vaikkei kukaan muu meistä sitä huomannut. Sinun on otettava lukuun, etten minä ollut ikinä nähnyt George Moorea. Nyt muistan kyllä, että Dick kerran tuli sattumalta maininneeksi, että hänellä oli Nova Scotiassa serkku, joka oli niin hänen näköisensä, kuin olisi ollut hänen kaksoisveljensä, mutta tuota seikkaa en ollenkaan ajatellut sen enempää, eikä olisi ikinä pälkähtänyt päähäni kiinnittää siihen sen enemmän huomiota. Enhän koskaan epäillyt, ettei hoidokkini olisi Dick. Kaikkein muutosten — sekä ulkonaisten että sisäisten — joita hänessä havaitsin, arvelin johtuvan tuosta häntä kohdanneesta onnettomuudesta. Oliko se niin ihmeellistä?

— Ei, rakkaani, sehän oli luonnollista. Kaikki tämän paikkakunnan asukkaathan tekivät saman erehdyksen.

— Oi, Anna, tuota iltaa, jolloin Gilbert tuli sanomaan minulle, että hän luuli Dickin voivan parantua! En unohda sitä koskaan. Minusta oli, kuin olisin ollut vankina kammottavassa kidutushuoneessa, ja sitten oli ovi avattu ja minä olin päässyt ulos. Olin yhä edelleen kahlehdittu tuohon huoneeseen, mutta en ollut enää siellä sisällä. Ja tuona iltana tunsin, että julma käsi oli tarttunut minuun ja aikoi vetää minut takaisin huoneeseen, kärsimään vielä julmempaa kidutusta kuin ennen. Enhän silti lukenut sitä Gilbertille viaksi! Tunsin, että hän oli oikeassa. Ja hän oli niin herttaisen kiltti — hän sanoi, että jos minä kulujen takia ja leikkauksen tulosten epävarmuuteen katsoen en tahtoisi uskaltaa tuota yritystä, niin ei hän mitenkään soimaisi minua siitä. Mutta minä tiesin kyllä, mikä päätös minun oli tehtävä, — ja minulla ei ollut voimaa ratkaista tuota asiaa. Koko yön kuljin mielipuolen tavoin edestakaisin lattialla, koettaen pakottautua kantamaan rohkeasti kohtaloani... Ei, se oli mahdotonta, minä en voinut tehdä päätöstä. Ja kun aamu koitti, purin hampaani yhteen ja päätin että minä en antaisi suostumustani. Kaikki saisi jäädä ennalleen. Tuo oli paha teko, sen tiedän kyllä... Olisi ollut kohtuullista, jos rangaistukseksi pahuudestani olisin saanut pitää tuon päätökseni. Koko päivän pysyin lujana. Illalla täytyi minun mennä The Gleniin suorittamaan joitakin asioita. Dick oli ollut koko päivän tylsän tyyni, ja rohkenin siksi jättää hänet yksin. Olin viipynyt poissa kauemmin kuin olin aikonut, ja hän oli kaivannut minua. Hänen oli ollut ikävä. Kun minä tulin kotiin, juoksi hän minua vastaan aivan lapsen tavoin, tyytyväinen hymyily kasvoillaan. Ja tiedätkö, Anna — juuri silloin tunsin sydämeni sulavan, minä annoin myötä... Tuota hymyilyä hänen kurjilla sieluttomilla kasvoillansa en voinut kestää. Minusta tuntui aivan kuin kieltäisin lapselta kasvamisen ja kehittymisen mahdollisuuden. Käsitin, että minun täytyi suoda hänelle tuo mahdollisuus, kuinka sitten kävikin. Ja siksi tulin tänne ja ilmoitin Gilbertille päätökseni. Oi Anna, varmaankin katsoit minua vallan kauheaksi noina lähtöni edellisinä viikkoina. En olisi tahtonut olla sellainen — mutta en voinut ajatella mitään muuta kuin kohtaloa, joka minua odotti — ja kaikkialla näin ainoastaan pimeyttä ja tuskaa...

— Sen käsitan kyllä — ymmärsin sen silloinkin, Leslie. Mutta nyt on kaikki ohitse — kahleesi on murrettu — vankilaa ei ole enää olemassa.

— Ei ole enää vankilaa, toisti Leslie masentuneella äänellä, silittäen ruohomätästä kapeilla ruskeilla käsillänsä. — Mutta — näyttää siltä kuin ei olisi mitään muutakaan. Sinä — sinähän varmaankin muistat, mitä puhuin hulluudestani — tuona iltana hietarannikolla. Hulluudesta ei pääse niinkään helposti... Väliin minusta tuntuu kuin olisi ihmisiä, jotka pysyvät kaiken ikänsä sokeina houruina. Ja houruna oleminen — senkaltaisena houruna — on melkein yhtä vaikeata kuin olo — häkkillintuna.

— Sinusta alkaa kyllä tuntua aivan toiselta, kun olet voittanut puhtaasti ruumiillisen väsymyksesi ja rasiituksen. Sinulla on nyt juuri kestettävänä niinsanottu reaktio, sanoi Anna.

Anna tiesi erään seikan, josta Lesliellä ei ollut tietoa — siksi ei Anna katsonut tarpeelliseksi ryhtyä pitämään mitään lohdutuspuhetta.

Leslie nojasi kullanhohtavan päänsä Annan polveen.

— Joka tapauksessa minä voin turvautua sinuun, sanoi hän. — Elämä ei koskaan voi käydä oikein tyhjäksi, kun omistaa sellaisen ystävän. Anna, taputa minua päähän — kuin olisin pieni tyttö — hyväile

minua hiukan — ja salli minun nyt, kun itsepintaisen kieleni kahleet ovat hetkeksi launneet, kertoa sinulle, mitä sinä uskollisena toverina olet merkinnyt minulle aina tuosta illasta saakka, jolloin kohtasin sinut ensi kerran tuolla kalliorannalla.

XXXIV.

PIENI MATKAMIES.

Eräänä aamuna, kun kultainen päivänkoitto lähetti valoaaltoja läpi usman, tuli muuan varsin väsähtänyt haikara lentäen yli Neljän tuulen satamansuun, matkalla iltatähden maasta. Sen toisen siiven alla oli kyyryssä pieni olento, jonka suurissa harmaissa silmissä uni vielä viipyi. Haikara oli väsynyt ja katsoi tähystellen ja hiukan huolestuneena ympärilleen. Se tiesi olevansa lähellä määräpaikkaansa, mutta ei vielä nähnyt sitä. Punaiselta hietakivikalliolta kohoava majakka näytti houkuttelevalta, mutta ei ainoallekaan haikaralle, jolla oli vähänkään arvostelukykyä, olisi pälkähtänyt päähän jättää sinne uuden uutukainen, palleroinen ja sametinpehmoinen vauva. Piilipuitten ympäröimä vanha harmaa talo, joka sijaitti lehdossa, missä puro lirisi ja metsäkukkaset nyökkäilivät, näytti soveliaammalta, mutta ei haikaran matkan pitänyt käydä oikein sinnekään. Kauempana sijaitsevaa räikeän vihreää rakennusta ei käynyt edes ajatteleminenkaan. Mutta äkkiä kuvasti haikaran ilme suurta tyytyväisyyttä. Se oli havainnut oikean paikan — pienen valkean majasen, joka tyynenä ja rauhallisena turvautui suureen suhisevaan honkametsään ja jonka keittiönpiipusta kohosi ilmaan vaaleansinisiä savukiemuroita — majan sellaisen, joka näytti olevan juuri omiansa pikkulapsille. Tyytyväisyydestä kotkotellen laskeutui haikara talonharjalle.

Puolta tuntia myöhemmin kiiruhti Gilbert alas eteiseen ja nakutti vierashuoneen ovelle. Unelias ääni vastasi, ja seuraavana hetkenä ilmestyivät Marillan kalpeat ja pelästyneet kasvot ovelle.

— Marilla, Anna lähetti minut sanomaan, että tänne saapui hetki sitten muuan nuori herra. Matkatavaroita ei hänellä ollut mukanaan, mutta ilmeisesti hänellä on aikomus jäädä taloon.

— Mitäs sanotkaan! huudahti Marilla peräti hämmästyksissään. — Tarkoitatko tosiaankin, että kaikki jo on ohitse? Miksi ette huutaneet minua, Gilbert?

— Anna ei tahtonut, että häiritsisimme sinua, kun ei se ollut tarpeellista. Ei kenelläkään ollut aavistusta asiasta ennenkuin kaksi tuntia sitten. Tällä kertaa kävi kaikki varsin helposti.

— Entä — kuinka on, Gilbert — jääkö tämä pienokainen eloon?

— Epäilemättä! Hän painaa runsaasti viisi kiloa — ja kuulepa vain, mitä elämää hän pitää. Keuhkoissa ei ainakaan ole vikaa! Hoitajatar sanoo, että hänelle tulee punainen tukka. Anna kiukustui siitä hänelle, ja minä olen nauranut niin että olen menehtyä.

Pienessä haavekodissa seurasi nyt ihana päivä.

— Nyt on ihanin unelmani toteutunut, sanoi Anna kalpeat kasvot kirkastuneina. — Oi Marilla, uskallan tuskin uskoa tätä todeksi, muistellesani tuota kauheata päivää, joka minun täytyi kokea viime kesänä... Minulla on siitä saakka ollut niin kova tuska sydämessäni — mutta nyt se on poissa!

— Tämä pieni poika tulee täyttämään Joyn paikan, sanoi Marilla.

— Ei toki — ei suinkaan, Marilla. Sitä ei hän voi tehdä — se paikka ei voi koskaan tulla täytetyksi. Pojulla on oma paikkansa — omalla rakkaalla sydänkäpyselläni! Ja pikku Joylla on oma paikkansa, ja sen hän saa aina pitää. Jos hän olisi elänyt, olisi hän nyt vuoden vanha. Hän olisi kulkea tepastellut pikku jaloillansa ja jokeltanut muutaman pikku sanan. Näen hänet niin selvästi edessäni, Marilla. Ah, nyt tiedän, että kapteeni Jim oli oikeassa sanoessaan, että Jumala kyllä järjestäisi asiat niin hyvin, ettei pikku tyttöni tuntuisi minusta muukalaiselta, kun näen hänet esiripun tuolla puolen. Sen verran olen oppinut nyt kuluneena vuotena. Olen seurannut hänen kehitystään päivästä päivään, viikosta viikkoon — sen tulen aina tekemään. Minä tulen tietämään, kuinka hän edistyy vuodesta vuoteen — ja kohdatessani hänet tunnen hänet heti jälleen — ei hän voi käydä minulle muukalaiseksi... Oi Marilla, katsopa pojuni pieniä herttaisia varpaita! Eikö ole ihmeellistä, että ne ovat niin tavattoman täydellisiä rakenteeltaan?

— Ihmeellisempään olisi, jos olisi toisin, sanoi kuivaluontoinen

Marilla.

Nyt, kun kaikki oli ohi ja oli käynyt niin hyvin, oli Marilla jälleen ennallaan.

— Niin, voihan olla niinkin, mutta tarkoitan, että voisihan olla niin, että ne olisivat vielä hiukan kuin keskentekoisia — mutta niinhän ei ole — vaan ne ovat aivan valmiit sieviä pikku kynsiä myöten. Ja entä hänen kätensä — rukoilen sinua, Marilla, katso hänen käsiänsä!

— Minun mielestäni ne ovat sellaiset kuin kädet enimmäkseen ovat, sanoi Marilla. — Mutta ovathan ne tosiaankin äärettömän sievät.

— Katsos, kuinka hän on tarttunut kiinni sormeeni. Olen vakuutettu, että hän jo tuntee minut. Hän huutaa, kun hoitajatar ottaa hänet. Oi Marilla — sanos — mitä luulet — tuleekohan hänelle todella punainen tukka?

— En näe juuri minkäänväristä tukkaa, tuumiskeli Marilla. — Tuosta en minä liioin huolehtisi sinun sijassasi, ennenkuin se pilkistää esiin, niin että sen voi nähdä.

— Mutta Marilla kulta, hänellähän on tukkaa — etkö näe noita hienoja haituvia, jotka peittävät koko hänen päänsä. Muutoin sanoo hoitajatar, että hän saa kirkkaanruskeat silmät, ja hänellä on juuri samanlainen otsa kuin Gilbertillä.

— Ja millaiset sievät pienet korvat hänellä on, pikku tohtorinna, sanoi Susan. — Aivan ensiksi minä katsoin hänen korviansa. Tukkaan nähden voi pettyä, ja nenistä ja silmistä ei tiedä yhtään, millaisiksi ne aikaa myöten muodostuvat, mutta korvilla on alun pitäin varma muotonsa, ne eivät tuota mitään yllätyksiä. Katsokaapas vain, kuinka sievä muoto niillä on — ja kuinka korvalehdykät ovat aivan kiinni hänen pienessä rakkaassa pääkopassansa. Noiden korvien takia ei kenenkään tarvitse hävetä, pikku tohtorinna.

Annan parantuminen edistyi nopeasti. Ystävät ja tuttavat tulivat kumartaen palvomaan äskensyntynyttä, kuten ihmiset ovat tehneet kaikkina aikoina, jo paljoa ennen kuin tietäjät itäiseltä maalta polvistuivat Betlehemin seimen ääreen, tarjoten antimiansa siinä lepäävälle lapselle. Leslie, joka vähitellen alkoi tottua uusiin oloihinsa, istui häntä kohden kumartuneena, kauniin kruunupäisen madonnan kaltaisena. Neiti Cornelia hoiteli pienokaista yhtä hellästi ja taitavasti kuin konsanaan jokin Israelin äideistä. Kapteeni Jim piteli tuota pientä ihmislasta suurissa ruskeissa käsissänsä, katsoen häneen hellästi, silmissä ilme sellainen, kuin näkisi hän edessään omat syntymättömät lapsensa.

— Mikä hänen nimekseen tulee? tiedusteli täti Cornelia.

— Anna on jo määrännyt sen, vastasi Gilbert.

— James Matthew — niiden kahden oivallisimman miehen mukaan, jotka koskaan olen tuntenut — läsnäoleviakaan poislukematta, sanoi Anna, luoden veitikkamaisen katseen Gilbertiin.

Gilbert hymyili.

— En ole koskaan tuntenut Matthewia lähemmin — hän oli niin ujoluontoinen, että me poikaset emme koskaan päässeet häneen tutustumaan. Mutta olen samaa mieltä kuin sinäkin, että kapteeni Jim on niitä hieno- ja eheäluonteisia ihmisiä, joita ainoastaan harvoin tapaa. Hän on kovin ihastuksissaan siitä, että aiomme ristiä pienokaisemme hänen kaimaksensa. Varmaankaan ei ole ketään muuta, joka olisi saanut nimensä hänen mukaansa.

— Niin, James Matthew on nimi, joka vaikuttaa miellyttävältä ja samalla on pesunkestävä, sanoi täti Cornelia. — Olipa oivallista, että te, jotka olette niin sivistyneitä, ette panneet tuon lapsiparan kannettavaksi jotakin kirjallisuudesta otettua nimeä, jota hän sitten saisi hävetä, kun tulee suureksi ja saa ymmärrystä. Rouva William Drew, joka asuu The Glenissä, oli antanut nulikalleen nimen Bertie Shakespeare. Sepä vasta kuuluu joltakin! Eikä teidän myöskään ole tarvinnut erikoisesti tuhlata aikaa nimien valitsemiseen. Muutamille ihmisille siitä koituu kauheata touhua. Kun Stanley Flaggin ensimmäinen poika syntyi maailmaan, pidettiin hänen nimestänsä sellaista ääntä ja melua, että poikaparka sai kaksi vuotta olla nimetönnä. Sitten syntyi hänelle veli, ja sitten oli siellä Isoveikko ja Pikkuveikko. Lopuksi sai Isoveikko isänisänsä mukaan nimen Peter ja Pikkuveikko äidinisän nimen Isaak, ja molemmat kastettiin yhtäaikaan ja kirkuivat kilvan. Ja oletteko kuulleet tuosta skotlantilaisesta perheestä Mac Nab, joka asuu lahden tuolla puolen? Heillä on kaksitoista poikaa — täysi tusina — ja sekä vanhin että nuorin on nimeltään Neil — Iso Neil ja Pikku Neil. Varmaankaan eivät he enää lopuksi voineet keksiä uusia nimiä.

— Olen lukenut jostakin, sanoi Anna, — että ensimmäinen lapsi on runoelma, mutta kymmenes kuivahkoa proosaa. Varmaankin kahdestoista lapsi oli rouva Mac Nabin mielestä vain vanha juttu, joka

toistui jälleen.

— Kohtuus kaikessa, sanoi neiti Cornelia huoaten. — Mutta minä puolestani olisin suurten perheitten harras puoltaja. Minä olin yksin kahdeksanvuotiaaksi saakka ja ikävöin niin kovin veljeä ja sisarta. Äiti sanoi, että minun piti rukoilla niitä Jumalalta — ja minä rukoilin rukoilemistani, sen voin vakuuttaa. No, eräänä päivänä tuli täti Nellie luokseni ja sanoi: "Cornelia, ylhäällä äidin huoneessa on sinulle pieni veli. Saat mennä häntä katsomaan." Tulin niin iloiseksi — lensin suorastaan portaita ylös. Ja vanha rouva, joka musta laukku mukanaan oli edellisenä iltana tullut taloon, nosti pienokaista, että saisin nähdä hänet. Laupias taivas — en elämässäni ole tullut niin noloksi! Minähän olin rukoillut Jumalalta veljeä, joka olisi kahta vuotta vanhempi minua ja kävisi isojen poikain koulua.

— Paljonko aikaa tarvitsit tuon pettymyksesi voittamiseen? kysyi Anna nauraen.

— Tiedätkös — olin varsin kauan vihoissani kaitselmukselle, ja viikkoja kului, ennenkuin viitsin luoda katsettakaan pieneen veljeeni. Kukaan ei käsittänyt syytä, sillä en sanonut sitä koskaan. Mutta vähitellen hän alkoi vaurastua ja kurotti minua kohden pienet kätensä, ja minä aloin pitää hänestä. Mutta oikein täyttä totta kiinnyin häneen vasta eräänä päivänä, kun eräs koulutovereistani tuli häntä katsomaan. Hän sanoi näet, että poikanen oli pienenlainen ikäiseksensä... Minä suutuin niin, että sisuni kuohahti, ja minä sätin toverini pahanpäiväiseksi, sanoen että hänellä ei ollut käsitystä siitä, millainen herttaisen kapalovauvan piti olla, ja että meidän pojumme oli maailman suloisin lapsi. Siitä päivästä saakka minä jumaloin veljeäni. Äiti kuoli ennenkuin hän oli ehtinyt kolmen vuoden ikään, ja itse hän eli vain hiukan yli kahdenkymmenen vuoden vanhaksi, hän oli aina ollut heikonlainen. Poika parka, minä sain olla hänelle sekä äitinä että sisarena. Minusta tuntuu, tiedätkös Anna, kuin olisin ollut valmis luopumaan mistä tahansa, kun vain olisin saanut pitää hänet elossa.

Neiti Cornelia huokasi. Gilbert oli mennyt alakertaan, ja Leslie, joka oli istunut ullakonakkunan ääressä ja tuudittanut pikku James Matthew'n uneen, laski pienokaisen varovasti koppaan ja lausui jäähyväiset. Heti hänen ehdittyään kuuluvista kumartui täti Cornelia eteenpäin ja julisti äänekkäästi kuiskaten:

— Anna, tiedätkös, minä sain eilen kirjeen Owen Fordilta. Nyt juuri hän on Vancouverilla, mutta hän tiedustelee, ottaisinko minä myöhemmin hänet kuukaudeksi täysihoitoon. Ymmärrät kyllä, mitä tuo merkitsee. Niin, toivon vain, että menettelemme oikein.

— Meidän menettelymme ei vaikuta lainkaan tähän asiaan — me emme voisi pidättää Owen Fordia tulemasta Neljään tuuleen, jos tahtoisimmekin, sanoi Anna nopeasti.

Naimakauppojen välittäminen oli Annasta vastenmielistä ja täti Cornelian kuiskutus ja tähdellinen ilme herätti hänessä erinäisiä ajatusyhtymiä. Mutta hän ei voinut kumminkaan vastustaa halua jatkaa tuota keskustelua.

— Pidä hänen tulonsa salassa Leslieltä, kunnes hän on täällä, sanoi hän. — Jos hän saisi siitä tiedon, olen varma, että hän matkustaisi pois. Hän aikoo joka tapauksessa muuttaa täältä syksyllä, — sen sanoi hän minulle äskettäin eräänä päivänä. Hän aikoo lähteä Montrealiin oppiaksensa sairaanhoitoa ja järjestääksensä elämänsä niin hyvin kuin voi.

— No, tuohan kuuluu ymmärtäväiseltä ja hyvältä, rakkaani — ainahan sopii laatia suunnitelmia, sanoi täti Cornelia, nyökäten rikkiviisain ilmein. — Nyt olemme me tehneet tehtävämme, — nyt saa kaitselmuksesi ryhtyä jatkamaan.

XXXV.

POLITIikkaa ja sen seurauksia.

Kun Anna jälleen pääsi laskeutumaan alakertaan huoneestansa, tuskaili sekä Prinssi Edvardin saari että Kanada tuollaisen levottomuuden ja eripuraisuuden vallassa, joka käy yleisten vaalien edellä. Gilbert, joka oli innokas oikeistolainen, huomasi joutuneensa mukaan pyörteeseen, ja hänen täytyi usein esiintyä puhujana niillä seuduilla pidettävissä kokouksissa. Neiti Cornelia ei hyväksynyt hänen sekaantumistaan politiikkaan, ja hän ilmaisi Annalle ajatuksensa tavalliseen suorasukaiseen tapansa.

— Tohtori Dave ei tehnyt sitä koskaan. Tohtori Blythe huomaa kyllä erehtyneensä menettelyssään,

sen saat uskoa! Valtiollisiin asioihin ei kenenkään kunnan miehen pidä sekaantua.

— Pitäisikö maan hallituksen sitten jäädä lurjusten ja konnien käsiin? kysyi Anna.

— Miksikä ei — kun ne vain ovat oikeistolurjuksia, sanoi täti Cornelia, kasvoillaan ilme sellainen, kuin olisi noihin hänen sanoihinsa sisältynyt maailmanarvoituksen selvitys. — Neuvoisin tohtori Blytheä joka tapauksessa välittämään vähät kaikesta politiikasta. Jos hän saa jatkaa samaan tapaan kuin nyt, Jumala paratkoon, näyttää alkaneen, käy niin, että hän jonakin päivänä matkustaa Ottawaan puoleksi vuodeksi ja veisaa viisi koko lääkärintoimestansa.

— Riittääköön kullekin päivälle oma huolensa, sanoi Anna. — Älkäämme huolehtiko turhaan tulevista asioista, vaan katsokaamme mieluummin pikku Jemiä. Eikös hän ole niin viehättävä, että hänet voisi syödä suuhunsa? Katsopa noita kuoppia hänen kyynärpäissään! Me kasvatamme hänestä oikeistolaisen, eikö niin, täti Cornelia?

— Kasvata hänestä ylimalkaan hyvä mies, sanoi täti Cornelia. — Niitä ei tosiaankaan kasva joka oksalla. Mutta puhuakseni totta — en tahtoisi nähdä häntä vapaamielisten palopuhujana. Nyt ovat vaalit tulossa — voimme kiittää onneamme, ettemme ole lahden tuolla puolen. Siellä ovat näinä päivinä kuumat ottelut käynnissä. Jokainen Elliott ja Crawford ja Mac Allister on täydessä taistelutouhussa. Täällä meidän puolellamme on verrattain rauhallista, siksi että täällä asuu niin vähän miesväkeä. Kapteeni Jim kuuluu vapaamielisiin, mutta luulen melkein, että hän häpeää sitä, sillä hän ei puhu koskaan valtiollisista asioista. On täysin varmaa, että vanhoilliset tulevat voittamaan suurella ääntenenemmistöllä.

Täti Cornelia erehtyi. Vaalien jälkeisenä aamuna tuli kapteeni Jim käväisemään tuossa pienessä talossa kermaksensa uutisia. Niin voimakkaasti vaikuttaa puoluepolitiikan basilli, yksin rauhalliseen vanhaan mieheenkin, että kapteeni Jimin poskilla näkyi kiihkeä puna ja hänen silmissään säihkyi entisaikojen hehku.

— Rouva Blythe, vapaamieliset ovat voittaneet valtavalla ääntenenemmistöllä. Kahdeksantoistavuotisen oikeistohallituksen jälkeen alkanevat tässäkin kurjassa, sorretussa maassa puhaltaa raikkaammat tuulet!

— En koskaan ole kuullut teidän käyttävän niin katkeraa puoluekieltä, kapteeni Jim. En luullut, että teillä olisi niin paljon valtiollista myrkyä suonissanne, naureskeli Anna, joka vastaanotti tuon tuiki tärkeän uutisen suurella levollisuudella.

Pikku Jem oli sanonut aamulla "ä-dä". Mitä merkitsivät ruhtinaat ja suurvallat, hallitsijasukujen valtaanpääsyt ja kukistumiset, vanhoillisten tai vapaamielisten vaalitappiot noin ihmeellisen tapahtuman rinnalla!

— Se on kokoontunut vähitellen, sanoi kapteeni Jim hymyillen anteeksianovasti. — Luulin olevani maltillinen vapaamielinen, mutta kun sanoma voitostamme tuli, silloin tunsin olevani kiihkoliberaali.

— Tiedättehän kaiketi, että mieheni ja minä olemme oikeistolaisia?

— Kyllä — ja se onkin teidän ainoa virheenne, rakas lapseni. Cornelia on samaa maata. Käväisin hänen luonaan The Glenistä tullessani ilmoittaakseni hänelle tuon uutisen.

— Eikö se merkinnyt teille suoranaista hengenvaaraa?

— Kyllä kai, mutta en voinut vastustaa kiusausta.

— No, miten hän otti vastaan tuon tiedon?

— Verrattain tyyneästi, pikku rouva, verrattain tyyneästi! Hän puhui tähän tapaan: "No niin, kaitselmus lähettää nöyryytyksen ja koettelemuksen aikoja maille kuten yksityisillekin. Te vapaamieliset olette saaneet kestää kylmää ja nälkää vuosikausia. Pitäkää nyt varanne ja lämmitelkää ja pistäkää hiukan poskeenne, sillä kauan ette tule pysymään vallassa." — "Mutta, rakas ystävä", sanoin minä, "kenties Kanada Herran mielestä tarvitsee oikein pitkällisen nöyryytyskauden." — Mutta silloin... Kas, hyvää iltaa, Susan! Oletteko kuullut uutisen? Vapaamieliset ovat voittaneet.

Susan oli juuri tullut sisään keittiöstä, tuoden mukanaan maukkaiden ruokien tuoksun, joka aina tuntui ympäröivän häntä.

— Vai niin, sanoi hän miellyttävän välinpitämättömästi. — Mikäli olen huomannut, on leipäni aina kohonnut yhtä hyvin, hallitsivatpa maata vapaamieliset taikka niinsanotut vanhoilliset. Ja jos jompikumpi puolue, rakas pikku tohtorinna, voi toimittaa meille kunnollisen sadekuuron ennen viikon loppua ja pelastaa kasvitarhamme tykkänään turmeltumasta, niin Susan äänestää sitä puoluetta. Mutta

nyt ensi aluksi pyytäisin teitä katsomaan, mitä arvelette piparjuurilihasta, joka oli aiottu huomiseksi päivälliseksi. Pelkään, että se on aika sitkeätä ja että olisi parasta vaihtaa teurastajaa, samalla kuin vaihdamme hallitusta.

Eräänä iltana viikkokautta myöhemmin meni Anna niemen majakalle tiedustelemaan, voisiko hän saada kapteeni Jimiltä hiukan tuoretta kalaa. Ensi kerran hän nyt lähti pois pikku Jimin luota. Jäähyväiset muodostuivat täydelliseksi murhenäytelmäksi. Ja entä jos poikanen alkaisi itkeä? Kenties Susan ei tiennyt oikein, mitä siinä tapauksessa oli tehtävä?

Susan tuntui tyyneltä ja luotettavalta.

— Olenhan minä hoidellut häntä yhtä paljon kuin pikku tohtorinna itse — vai mitä?

— Niin, häntä kyllä — mutta ette muita pikkulapsia. Pienenä ollessani minulla oli hoidettavanani kolme kaksois-paria, näettekös, Susan. Kun ne huusivat, niin annoin niille lusikallisen kalanmaksaaöljyä. Tuntuu varsin hullunkuriselta nyt jälkeinpäin ajatella, kuinka aristelematta minä käsittelin noita tenavia ja heidän kipujansa.

— Olkaa aivan levollinen. Jos pikku Jem alkaa huutaa, panen minä lämpimän vesipussin hänen pienelle vatsallensa, sanoi Susan.

— Mutta se ei saa olla liian lämmin, sanoi Anna levotonna. Eiköhän sittenkin ollut ajattelematonta lähteä hänen luotansa?

— Älkää olko huolissanne, pikku tohtorinna! Ei olisi Susanin tapaista polttaa tuollaisen pikku herran vatsa. Jumala tiunakkoon häntä — eihän hänen talvitte huutaa!

Lopuksi Anna sitten joutui matkaan, ja kävelyretki tuotti hänelle suurta huvia. Aurinko oli laskemaisillaan ja varjot kävivät pitkiksi. Kapteeni Jim ei ollut majakan arkihuoneessa, vaan siellä istui muuan toinen henkilö — keski-ikäinen, komea mies, jolla oli sileäksiajettu vahvarakenteinen leuka ja jota Anna ei tuntenut. Siitä huolimatta alkoi muukalainen keskustella hänen kanssaan vanhan tuttavain tavoin. Hänen juttelunsa ja esiintymisensä oli täysin hyvän tavan mukaista, mutta tuollainen tuttavallisuus vieraan henkilön puolelta, joka ei edes ollut välittänyt esitellä itseänsä, vaikutti Annaan kumminkin vastenmielisesti. Hän vastasi perin kylmähkösti ja oli niin harvasanainen, kuin kohteliaisuus suinkin salli. Mutta tuo outo mies ei näyttänyt siitä joutuvaan hämilleen, vaan jatkoi vielä hetkisen rohkeasti jutteluansa. Sittenhän sanoi jäähyväiset ja lähti pois. Anna olisi voinut vannoa, että hänen silmissänsä näkyi veitikkamainen välkähdyks, ja se harmitti häntä yhä enemmän. Kuka kumma tuo mies olikaan? Hänen olentonsa tuntui hiukan tutulta, mutta Anna oli vakuutettu, ettei hän ollut nähnyt häntä koskaan maailmassa.

— Kapteeni Jim, kuka tuo oli, joka juuri tuli täältä ulos? kysyi hän, kun kunnan kapteeni tuli sisään, sydämellisesti tervehtien.

— Marshall Elliott, vastasi kapteeni.

— Marshall Elliott? huudahti Anna. — Oi, kapteeni Jim — eihän se voi olla mahdollista — aivan niin, ääni oli hänen — ja ajatelkaas, minä en tuntenut häntä — olin hänelle oikein epäkohtelias! Miksi hän ei sanonut mitään! Täytyihän hänen huomata, ettei minulla ollut aavistustakaan siitä, kuka hän oli.

— Sen hän tahallansa piti salassa — hänestä se oli huvittavaa. Älkää välittäkö siitä, jos te kohtelitte häntä ynseästi — se tuotti hänelle vain hauskuutta. Niin, Marshall on nyt vihdoinkin ajanut pois pitkän partansa ja leikkauttanut tukkansa. Hänen puolueensa on päässyt voitolle, kuten kyllä tiedätte. Minä en myöskään tuntenut häntä nähdessäni hänet ensi kerran. Hän oli The Glenissä Carter Flaggin puodissa vaalipäivän illalla, odottaen yhdessä lukemattomien muiden kanssa tietoja vaalien tuloksesta. Noin keskiyön tienoilla tuli puhelimitse sana — vapaamieliset olivat voittaneet. Marshall nousi vain paikaltaan ja meni ulos — huutamatta ja hurraamatta — sen hän jätti toisten tehtäväksi, ja vähällä pitikin, etteivät ne lennättäneet ilmaan Carterin pienen rihkamapuodin kattoa. Kaikki oikeistolaiset olivat Raymond Russellin vastapäätä sijaitsevassa sekataravakaupassa. Siellä ei liioin hurrattu. Marshall astelee pääkatua pitkin suoraa tietä Augustus Palmerin parturitupaan. Augustus makasi kuorsaten sängyssään, mutta Marshall jymisytti hänen oveansa, kunnes hän nousi ja tuli ulos sekä kysyi hyvin happamalla äänellä, mitä mokoma melu merkitsi.

— Mene parturitupaasi suorittamaan paras työ, minkä ikinä olet tehnyt, Gus, sanoi Marshall. — Vapaamieliset juhlivat rummuin ja torvin voittoansa, ja nyt sinun pitää lyhentää kunnan vasemmistolaisen tukka ja parta ennen auringonnousua.

Gus oli pakahtua kiukusta — osittain siksi, että hänen oli täytynyt nousta mukavasta vuoteestaan, mutta ennen kaikkea sentähden, että hän itse oli oikeistolainen. Hän vakuutti lujasti ja pyhästi, ettei

hänelle ikinä voinut pälkähtää päähän pitää liikettänsä avoimna kahdentoista jälkeen yöllä.

— "Nyt sinä teet kuten sanon, poikaseni", tuumiskeli Marshall, "sillä muutoin panen sinut poikki puolin polvelleeni ja annan sinulle selkäsaunan, jonka äitisi jätti sinulle antamatta."

Hän olisi pitänyt sanansa, sitä ei käynyt epäilemisenkään — ja sen Gus kyllä tiesi, sillä Marshall on väkevä kuin karhu, ja Gus on vain pieni hintelä rahjus. Hän ei siis rohjennut panna vastaan, vaan toimitti Marshallin parturitupaan ja tuoliin istumaan ja saippuoi hänet. Ja sitten hän sanoi: "Jokainen on heikompi herra — ja nyt minä kyllä lyhennän takkusi, mutta jos hiiskahdat sanankaan vapaamielisten voitosta sill'aikaa, niin leikkaan kaulasi poikki tällä partaveitsellä korvasta korvaan." Kukapa olisi aavistanut, että tuo pieni säyseä parturi olisi niin verenhimoinen. Siitä näkee, mihin tuo siunattu politiikka johtaa... Marshall istui hiljaa ja tyynenä, ja tukka ja parta katkesi kuin vilja syksyllä viikatteen taittamana, ja sitten meni Marshall kotiin. Kun hänen vanha taloudenhoitajattarensa kuuli hänen nousevan portaita ylös, katsoi hän ulos ovestansa nähdäksensä, hänkö siellä tuli vai renkipoika. Nähdessään ventovieraan miehen tulevan eteisestä, kädessä kynttiläjalka, jossa oli palava kynttilä, alkoi taloudenhoitajatar kirkua jotakin ryöväreistä ja murhaajista, ja sitten hän meni tainnoksiin. Lääkäri oli noudettava, ennenkuin he saivat hänet tointumaan, ja vasta monen päivän perästä hän voi nähdä Marshallia, alkamatta väristä koko ruumiistansa.

Kapteeni Jimillä ei ollut kalaa. Tänä kesänä hän teki vain harvoin veneretkiä ja hänen pitkät kävelyretkensä olivat myös lopussa. Hän istui enimmäkseen merellepäin olevan akkunansa ääressä, silmäillen lahtea ja satamansuuta, nopeasti vaikenneva pää nojattuna käteen. Niin istui hän tänäkin iltana pitkän aikaa vaieten, menneisyyden muistojen kuvastuessa hänen mieleensä. Anna ei raskinut häiritä häntä. Vihdoin viittasi kapteeni läntisen taivaan sammuvaan hohteeseen ja sanoi:

— Tuo on kaunista, rouva Blythe! Mutta jospa olisitte nähnyt auringonnousun tänä aamuna! Se oli ihana — ihana. Minä olen ollut melkein kaikkialla maailmassa, mutta kauniimpaa auringonnousua kuin kesäisin tämän lahden varrella en ole koskaan nähnyt. Kuolinhetkeänsä ei kukaan voi määrätä, vaan on itsekunkin oltava valmis matkaan, silloin kun Suuri kapteeni antaa lähtökäskyn. Mutta jos riippuisi itsestäni, tahtoisin erota täältä aamun lähetessä yli ulapan. Olen lukemattomia kertoja istunut tuota näytelmää katsoen ja ajatellut itsekseni, kuinka ihanaa olisi liidellä tuon valkoisen hohteen läpi kohden sitä, joka odottelee tuolla kaukana — merelle, joka ei ole merkittynä millekään inhimilliselle kartalle. Siellä, rouva Blythe, luulen löytäväni kadonneen Margaretani.

Sen jälkeen kun kapteeni Jim oli kertonut Annalle tuon liikuttavan nuoruudentarinansa, oli hän usein puhunut hänen kanssaan kuolleesta morsiamestansa. Jokainen hänen äänensä puhui tuosta rakkaudesta — rakkaudesta, joka ei voinut heiketä eikä unhottaa.

— Toivon kumminkin, että kun hetkeni tulee, kaikki käy nopeasti ja helposti. En luule olevani pelkuri, rouva Blythe — olen lukemattomia kertoja katsonut kammottavaa kuolemaa suoraan kasvoihin silmää räpäyttämättä. Mutta pitkä kuolinkamppailu tuntuu minusta kammottavalta — se herättää mielessäni pelkoa.

— Älkää puhuko sellaista, että lähtisitte luotamme, rakas, rakas kapteeni Jim, pyysi Anna äänellä, joka puolittain tukahtui kyyneliin, ja hän hyväili tuota vanhaa ruskeata kättä, joka kerran oli ollut niin voimakas, vaan nyt ei enää pystynyt paljoonkaan. — Kuinka voisimme tulla toimeen ilman teitä!

Kaunis hymy levisi kapteeni Jimin kasvoille.

— Ah, se käy kyllä varsin hyvin... Mutta te ette sentään unohda tykkänään vanhusta, rouva Blythe — ei, sitä en luule... Muistoni ei tule tuottamaan tuskaa ystävilleni — päinvastoin toivon ja uskon, että heistä on oleva mieluista säilyttää se ja väliin omistaa sille joku hetki... Ei kestä enää kauan, ennenkuin kadonnut Margaretani kutsuu minua viimeisen kerran. Ja minä valmistaudun noudattamaan heti hänen kutsuansa. Mutta olen ottanut tämän asian puheeksi siksi, että tahtoisin pyytää teiltä yhtä ainoata pientä palvelusta. Se koskee Ensi perämiestä — tuota vanhusparkaa...

Kapteeni Jim kurotti kätensä, taputtaakseen hellävaroen tuota suurta lämpöistä karvapalloa, joka loisti sohvassa niin korean punakeltaisena. Ensi perämies pyörähti suoraksi, kuin olisi ponninta painettu, ja se päästi mielihyvää äännähdyksen, joka kuului puolittain kehrulta, puolittain nau'unnalta, ojensi kaikki neljä kypäläänsä ilmaan, paneutui jälleen kyljelleen ja kääriytyi taas kerälle.

— Se tulee kaipaamaan minua, kun minä lähden viimeiselle retkelleni. En kestä ajatusta, että tuo eläinparka kenties joutuu näkemään nälkää, kuten silloin, kun sen löysin. Jos minulle tapahtuisi jotakin — annatko silloin Ensi perämiehelle palan ruokaa ja matonpätkän, jolla se voi loikoa nurkassaan, rouva Blythe?

— Lupaen sen. Olen oikein kiltti Ensi perämiehelle — sekä sen itsensä että sen rakkaan kapteenin tähden.

— No, sitten olen levollinen, saatuani nyt lausutuksi sen, mikä on ahdistanut sydäntäni... Teidän pikku Jim saa nuo muutamat ihmeelliset esineet, jotka olen koonnut matkoillani — siitä olen huolehtinut.

Mutta nyt en enää tahdo saattaa kyyneleitä pikku tohtorinnan kauniisiin silmiin. Ehkä eloani jatkuu vielä kauankin... Kuulin teidän viime talvena eräänä päivänä lukevan kauniin runon — sanoitte sen olevan Tennysonin sepittämän. Tahtoisin mielelläni kuulla sen uudelleen, jos ehkä osaatte sen ulkoa ja tahdotte lausua sen minulle.

Merituulen hiljaisten henkäysten käydessä sisään avoimesta akkunasta lausui Anna lempeällä, raikkaalla äänellensä nuo kauniit säkeet Tennysonin ihanasta joutsenlaulusta, joka on saanut nimen "Taa tyrskyjen". Vanha kapteeni nyökäytteli hiljaa päätänsä runon poljennon tahdissa.

— Niin, rouva Blythe, sanoi hän Annan ehdittyä loppuun, — tuo oli kaunista... Hän ei ollut merimies, olette te sanonut minulle, mutta on ihmeellistä, kuinka hän on osannut tuolla tavoin pukea sanoihin vanhan merikarhun tunteet... "Hyvästelyt haikeat" eivät ole hänen mielensä mukaiset eivätkä myöskään minun — sillä kun vain pääsen "taa tyrskyjen", silloin ei ole enää hätää...

XXXVI.

ANNA PUHUU LASTENKIELTÄ JA TERVETTÄ JÄRKEÄ.

— Mitä uutta kuuluu Vihervaarasta, Anna?

— Ei mitään erikoista, vastasi Anna, taittaen kokoon Marillan kirjeen. — Jake Donnel on ollut siellä laittamassa uusia päreitä katolle. Hän on nyt täysinoppinut nikkari, joten hän siis ilmeisesti on saanut noudattaa omaa makuansa elämänuransa valinnassa. Muistathan kaiketi, että hänen äitinsä olisi tahtonut saada hänet professoriksi. En unohda ikinä sitä päivää, jolloin hän tuli kouluun, nuhtelemaan minua siitä, etten nimittänyt hänen poikaansa S:t Clairiksi.

— Vieläköhän häntä sanotaan siksi?

— Tuskinpa vain. Hän ei itse ole koskaan liioin välittänyt tuosta ranskalaisesta romaaninimestä. Äiti näyttää myöskin tyytyneen asiain nykyiseen tilaan. Olinkin aina vakuutettu, että poika, jolla oli Jaken voimakas leuka, lopuksi saisi tahtonsa täytäntöön. Diana kirjoittaa myöskin ja kertoo, että Doralla on "ystävä". Ajatteles vain, — hänhän on vasta lapsi.

— Dora on seitsemäntoista vuoden vanha, sanoi Gilbert. — Kun sinä olit seitsemäntoistavuotias, Anna, olimme me, Charlie Sloane ja minä, hullautuneet sinuun.

— Me olemme nähtävästi jo ikäihmisiä, Gilbert, sanoi Anna, hymyillen puolittain surunvoittoisesti, — kun pikkutyöt, jotka olivat kuusivuotisia, silloin kun me mielestämme jo olimme aikuisia, hankkivat itsellensä ihailijoita. Doran "ystävä" on Ralph Andrews, Janen veli. Minä muistan hänet pienenä palleroisena ja liinatukkaisena poikana, joka aina istui luokan alapäässä. Mutta nyt hän taitaa olla oikein komean näköinen nuori mies.

— Dora menee varmaankin nuorena naimisiin. Hän on samaa laatua kuin Charlotta Neljäs — hän ei uskalla päästää käsistänsä ensimmäistä tilaisuutta, vaan pelkää, että uutta ei enää ilmaantuisi.

— Jos noista kahdesta on tuleva pari, niin toivon, että Ralphissa on enemmän tarmoa kuin hänen veljessänsä Billyssä, sanoi Anna mieltävää.

— Niin, naureskeli Gilbert, — toivokaamme, että hän pystyy itse kosimaan. Anna, olisitko sinä ottanut Billyn, jos hän olisi itse ilmaissut hellät tunteensa, sen sijaan että jätti sen sisar Janen tehtäväksi?

— Kenties se ei olisi ollut niin aivan mahdotonta, sanoi Anna, tyrskähtäen hillittömään nauruun muistellessaan tuota ensimmäistä kosintaa, joka oli tullut hänen osaksensa. — Ken tietää, mitä olisin tehnyt ensi hämmästyksen vallassa! Olkaamme iloisia siitä, että hän kosi asiamiehen välityksellä.

— Minä sain eilen kirjeen George Moorelta, sanoi Leslie nurkastansa, missä hän istui lukemassa.

— Vai niin, kuinkas hänen laitansa on? tiedusteli Anna hiukan välinpitämättömästi.

Hänestä tuntui, että oli puhe hänelle täysin vieraasta henkilöstä.

— Hän voi hyvin, mutta hänen on hankala perehtyä kaikkiin muutoksiin, joita on tapahtunut hänen kodissansa ja hänen ystäviensä keskuudessa. Keväällä hän aikoo jälleen mennä merille. Luonto vetää häntä siihen, sanoo hän, ja sitä elämää hän ikävöi. Mutta hän kertoi minulle erään seikan, josta olen iloissani tuon miesparan puolesta. Ennen lähtönsä purjehdusretkelle "Neljällä sisarella" hän oli kihloissa erään kotiseutunsa tytön kanssa. Hän ei maininnut hänestä mitään minulle Montrealissa, siksi että hän, kuten myöhemmin kertoi, oli ollut varma, että tyttö oli unohtanut hänet ja jo aikoja mennyt naimisiin jonkun toisen kanssa, mutta hän puolestansa, jonka käsitteet ajasta olivat aivan sekaisin, tunsikin vielä olevansa täysin rakastumisensa ja kihlaustuntemansa vallassa. Häntä täytyi oikein sääliä — mutta kun hän sitten tuli kotiin, kävi ilmi, ettei tyttö ollutkaan mennyt naimisiin, vaan oli yhä edelleen kiintynyt häneen. Syksyllä he menevät naimisiin. Minä pyydän häntä tuomaan vaimonsa hiukan vierailemaan, ja hän on itsekin halukas näkemään paikan, missä hän on viettänyt niin monta vuotta voimatta käyttäjä järkeänsä.

— Minä pidän tuosta hänen ihmeellisten vaiheittensa romantillisesta lisästä, sanoi Anna hyvillään, hän kun aina oli niin ihastuksissaan kaikesta, mikä tuoksahti romantiikalle. — Ja ajatelkaas, lisäsi hän katuvaivana huoaiten, — jos olisi käynyt minun tahtoni mukaan, ei George Moore koskaan olisi päässyt esiin siitä haudasta, mihin tuo tieto, ken hän on, oli kätkeytynyt. Kuinka minä vastustinkaan Gilbertin ehdotusta! Niin, minä olen saanut rangaistukseni! Tästä puoleen en koskaan enää rohkene olla toista mieltä kuin Gilbert. Jos milloin yritänkään ajatella omin päin — silloin saan tuota pikaa kuulla: kuinkas olikaan George Mooren laita? Minä tulen tuntemaan itseni täysin nolatuksi.

— Naista ei ole niinkään helppo nolata, kiusoitteli Gilbert. — Mutta pyydän sinua — älä muutu minun kaiukseni, Anna! Elämään tarvitaan höyryä hiukan vastaaninttamista. En tahdo saada sellaista vaimoa kuin on Mac Allisterilla, joka asuu lahden tuolla puolen. Mitä hän ikinä sanookaan, niin säestää vaimo häntä heti kimeällä räähkyvällä äänellänään: "Niin juuri, olet aivan oikeassa, ukkoseni."

Anna ja Leslie nauroivat. Annan nauru helkähteli hopealta, Leslien kajahteli kullalta, ja ne sointuivat yhteen niin viehkeästi kuin mitä kaunein musiikkiakordi.

Susan tuli sisään, mutta hän ei yhtynyt siellä vallitsevaan hilpeyteen, vaan kevensi ahdistettua sydäntänsä raskaalla, huokauksella.

— Mikäs nyt on, rakas Susan? kysyi Gilbert.

— Eihän vain pikku Jemille ole tapahtunut mitään, Susan? huusi Anna, kavahtaen pystyyn.

— Ei, ei suinkaan — rauhoittukaa toki, pikku tohtorinna! Mutta voihan tapahtua muita asioita, ja seikkoja... En ymmärrä, miksikä kova onni on seurannut minua koko tämän viikon... Leipä ei kohonnut — no niin, senhän jokainen voi nähdä, niin tahmaista se oli — ja silittäessäni poltin tohtorin parhaan paidan rintamuksen — ja rikoin tohtorinnan suuren paistivadin... Ah, hyvä Jumala... Ja nyt saan kaiken lisäksi sisareltani Matildalta kirjeen, että hän on taittanut jalkansa, ja nyt hän tahtoo, että minä tulisin sinne joksikin aikaa häntä hoitamaan.

— Sehän on kauhean ikävää, — tarkoitan sitä, että sisarellesi on sattunut sellainen onnettomuus, huudahti Anna.

— Niin, sanokaapa muuta... Mutta suremassa ja kärsimässähän täällä maailmassa ollaan, ja jos ei satu yhtä niin toista. Mitä nyt Matildaan tulee, niin tuntuu minusta perin oudolta, että hän muka olisi taittanut jalkansa. Meidän suvussamme ei sellaista ole tapahtunut vielä koskaan. Mutta olipa kuinka tahansa, niin onhan hän sentään sisareni, ja tunnen olevani velvollinen lähtemään häntä hoitamaan, jos tohtorinna tulee muutaman viikon toimeen ilman minua.

— Tietysti, Susan. Voinhan hankkia jonkun toisen apulaisen siksi aikaa, kun sinä olet poissa.

— Jos siitä tulee hankaluutta, niin minä en lähde, pikku tohtorinna, käyköön Matildan jalan sitten kuinka tahansa. En kaikkien koko maailman taittuneiden jalkojen takia sallisi, että tohtorinna tulee levottomaksi ja meidän rakas pikku poikalapsemme saa vihreän vatsan.

— Kiitos, pikku Susan, mutta matkusta sinä vain heti sisaresi luo! Minä voin kyllä saada kalastajakylästä jonkun tytön, johon voin tyytyä toistaiseksi.

— Anna, enkö minä voi tulla sinun luoksesi siksi aikaa, kun Susan on poissa? huudahti Leslie. — Oi, se olisi minusta niin hauskaa — tekisit minulle todellisen laupeudentyön. Olen niin äärettömän yksin tuossa suuressa autiossa talossa. Siellä on niin vähän tehtävää — ja illoin minua niin kammottaa ja säpsähdän alinomia pelästyksestä, vaikka kaikki ovet ja akkunat ovat kiinni. Pari päivää sitten tapasin keittiönovellani maankiertäjän.

Anna suostui ilolla tuohon ehdotukseen, ja seuraavana päivänä muutti Leslie kimssuineen kamssuineen tuohon pieneen haavekotiin. Neiti Cornelia oli peräti hyvillään siitä, että asiat kehittyivät tuolla tavoin.

— Tämä tuntuu minusta aivan kaitselmuksen johdatukselta, sanoi hän salaviihkaa Annalle. — Onhan sääli Matilda Clowia, mutta kun hänen nyt kerran oli taitettava jalkansa, ei se olisi voinut tapahtua sopivampana ajankohtana. Leslie asuu täällä sen aikaa kun Owen Ford on minun luonani täysihoidossa, ja The Glenin vanhat kissat eivät saa tilaisuutta naukua koko asiasta, kuten ne olisivat tehneet, jos Leslie olisi asunut yksin ja Owen Ford olisi käynyt häntä tervehtimässä. Täällä juorutaan ja pidetään jo tarpeeksi ääntä siitäkin, ettei Leslie käy surupuvussa. Minä sanoin erällekin äskettäin: "Jos tarkoittatte, että hänen pitäisi pukeutua surupukuun George Mooren takia, niin minun mielestäni hän on pikemmin kuolleista noussut kuin haudattu, ja jos taas tarkoittatte, että hänen olisi surtava Dickiä, niin en käsitä, miksi hänen olisi pukeuduttava mustiin miehen takia, joka kuoli yksitoista vuotta sitten — eikä siitä ollut vahinkoa silloinkaan..." Ja kun muori Louisa Baldwin myöskin piti touhua tuosta asiasta ja sanoi minulle, että oli sangen merkillistä, ettei Leslie koskaan epäillyt, ettei tuo hoidokki ollutkaan hänen miehensä, silloin vastasin minä: "Sinäkään et yhtään epäillyt, ettei hän ollut Dick Moore, ja kumminkin olit ollut kaiken ikäsi hänen naapurinsa ja olet luonnostasi kymmenin verroin epäluuloisempi kuin Leslie Moore." Mutta toisten ihmisten täytyy saada panetella, rakkaani, muutoin ne eivät voi hyvin... Olen joka tapauksessa oikein kiitollinen siitä, että Leslie saa asua kattosi alla sen aikaa, kun Owen on täällä häntä kosiskelemissa.

Owen Ford tuli tuohon pieneen valkoiseen taloon eräänä elokuun iltapäivänä, juuri Annan ja Leslien haltioituneina ihaillessa pienokaista. Hän pysähtyi arkihuoneen avoimelle ovelle, huoneessaolijain sitä havaitsematta, ja hän jäi kaihoisin katsein silmäilemään tuota kaunista kuvaa. Leslie istui lattialla pienokainen polvillaan ja tavoitellen ihastuneena hänen lihavia pikku käsiänsä, jotka huitoivat ilmassa.

— Oi sinä herttainen, rakas lapsukainen! kuiskasi Leslie, tarttuen toiseen noista pienistä kätösistä ja peittäen sen suuteloilla.

— Että voikin olla niin hilveän pieni ja helttainen ja tuloinen! piipitti Anna, joka tuolin selkänokaa vastaan riipuksissa ihaili tuota näytelmää. — Nuo pienet lihavat tassut ovat maailman tievimmit tattut, ja ne ovat pojun omat tattut.

Anna oli pikku Jeniin saapumisen edellisinä kuukausina lukenut useita opettavaisia kirjoja ja erittäinkin omannut sen viisauden, jota teos "Pikkulasten hoidon ja kasvatuksen ohjeita" tarjosi. Siinä varoitettiin vanhempia, vedoten kaikkeen, mikä on pyhää, puhumasta tenavillensa "pikkulastenkieltä". Pienokaisia olisi ehdottomasti puhuteltava kieliopillisesti mallikelpoisin sanoin, aina siitä saakka, kun he tulevat maailmaan. Sillä tavoin he oppisivat alunpitäin puhumaan äidinkieltänsä virheettömästi. "Kuinka voikaan äiti odottaa, että hänen lapsensa myöhemmin oppisi puhumaan huolellista kieltä", tuumiskeli kirjan tekijä, "jos hän itse totuttaa sen herkän kielen ja korvan sellaisiin virheellisiin puhetapoihin ja jalon kielemme vääristelyihin, joihin ajattelemattomat äidit päivä päivältä itsepintaisesti totuttavat noita avuttomia olentoja, jotka on uskottu heidän hoitoonsa. Voiko lapsi, jota alati nimitetään 'hellanteltuksi' ja 'kultamuluksi', koskaan saada oikeata käsitettä omasta olennostaan, kehitysmahdollisuuksistaan ja siitä asemasta, joka sille maailmassa kuuluu."

Tuo oli vaikuttanut Annaan valtavasti, ja hän oli ilmoittanut Gilbertille aikovansa mitä ankarimmin noudattaa sääntöä, ettei koskaan missään olosuhteissa puhuisi pienokaisillensa "lastenkieltä". Gilbert oli samaa mieltä, ja he tekivät asiasta juhlallisen sopimuksen — jonka Anna rikkoi heti mitä häpeällisimmällä tavalla, kun pikku Jim ensi kerran laskettiin hänen käsivarrellensa. "Oi tuloinen pieni tydänkäpyni!" huudahti hän, ja hän jatkoi sittemminkin aivan empimättä tuota kielilakien rikkomista välittämättä vähääkään juhlallisista lupauksistansa.

— Äh, tuolla kirjailijalla ei ole koskaan ollut omia lapsia, Gilbert, sanoi Anna, — siitä voit olla varma, muutoin hän ei varmaankaan olisi ikinä kirjoittanut tuonlaista pötyä. Tietysti täytyy kapalovauvalle puhua pikkulastenkieltä! Muu olisi luonnotonta. Olisi suorastaan epäinhimillistä puhua noille pienille hennoille palleroisille samalla tavoin kuin pitkä-koipisille tytöille ja pojille. Pikkulapset kaipaavat hyväilyä ja hemmottelua ja haluavat kuulla niin paljon helttaitia ja tuloitua pikku tanoja kuin tuinkin, ja pikku Jem taa kuulla niitä niin paljon kuin ikinä tahtoo — oma pikku halakanvalpaani!

— Mutta sinähän olet pahimpia pahimmista, Anna, sanoi Gilbert, joka ollen ainoastaan isä, eikä äiti, ei vielä ollut ehtinyt tulla täysin vakuutetuksi tuon oppineen kirjailijan suunnattomasta erehdyksestä. — En ole ikimaailmassa kuullut sellaista sekamelskaa kuin tuo, jolla sinä puhuttelet poikaamme.

— Etpä suinkaan — sitä ei käy ihmetteleminen — sinähän et ole liioin nähnyt äitejä etkä pikkulapsia... Sinun ei maksa vaivaa ylvästellä, — minähän kasvatin Hammondilla kolme paria kaksosia ennenkuin olin täyttänyt yksitoista vuotta — mitäs siihen sanot? Sinä ja sinun arvoisa kirjailijasi — te olette pelkkiä

kamarioppineita. Gilbert, rukoilen sinua, katsopa pienokaista! Hän hymyilee minulle — hän tietää, mistä me puhumme. Ja tinä olet tamaa mieltä kuin äiti, sen voin nähdä sinusta, eikö totta, kullannappuseni?

Gilbert laski kätensä heidän molempain ympärille. — Oi, te äidit! Jumala tiesi, mitä hän teki, luodessaan teidät!

Tällä tavoin juteltiin pikku Jemin kanssa, ja häntä hyväiltiin ja hemmoteltiin, ja hän viihtyi ja vaurastui, kuten pikkulapsen sopii ja tulee tehdä haavekodissa. Leslie oli aivan yhtä ihastunut häneen kuin Anna. Kun he olivat päättäneet talousaskareensa eikä Gilbert ollut lähettyvillä, panivat he toimeen todellisia palvelonnan ja hellän lörpöttelyn juhlahetkiä, — ja juuri tällaisena hetkenä Owen Ford nyt yllätti heidät.

Leslie huomasi hänet ensiksi. Vaikka jo hämärsi, voi Anna nähdä, kuinka äkillinen kalpeus levisi noille kauniille kasvoille, haihduttaen poskien ja huulten helakan punan.

Owen lähestyi häntä, mieli täynnä kiihkeätä kaihoa, ja ensi hetkenä ei hän havainnut Annaa.

— Leslie! sanoi hän kurottaen kätensä esiin.

Ensi kerran hän oli kutsunut Leslietä nimeltä. Mutta Leslien ojentama käsi oli kylmä, ja hän oli koko illan hyvin vähäpuheinen, jota vastoin Anna, Gilbert ja Owen juttelivat ja laskivat leikkiä kilvan — melkein kuten ennen. Ennenkuin Owenin vierailu oli päättynyt, poistui Leslie omaan huoneeseensa, lausuen muutaman anteeksipyynnön sanan. Owenin hilpeys oli poissa, ja hän sanoi pian jäähyväiset, poistuen alakuloisin ilmein.

Gilbert katsoi Annaan.

— Anna, mitä tämä kaikki merkitsee? Täällä on tekeillä jotakin, jota minä en ymmärrä. Koko ilma on tänään ollut sähkötettyä. Leslie istuu murhenäytelmän runottaren kaltaisena, Owen Ford koettaa näyttää iloiselta ja ylläpitää hilpeätä ja leikkilistä keskustelua — mutta Leslie täyttää hänen mielensä. Ja sinä puolestasi näytät olevan pakahtumaisillasi salaiseen mielenliikutukseen, jota töin tuskin pystyt hillitsemään. Suusi puhtaaksi! Mitä salakähmäisyyttä täällä harjoitetaan, josta sinä koetat pitää herkkäuskoisen ja hyväluontoisen miehesi erillään?

— Älä nyt ole typerä, Gilbert, vastasi Anna aviovaimon suorasukaisuudella. — Mitä Lesliehin tulee, niin on hän mieleton pikku hölmö, ja sen minä totta totisesti saatan hänen tietoonsa.

Anna tapasi Leslien tuon pienen kodikkaan ullakkokamarin akkunan ääressä. Meren vahveneva ja heikkenevä kohina täytti koko huoneen. Leslie istui kädet ristissä kalpeassa kuutamossa — viehkeänä ilmiönä, jonka ryhdissä sentään oli syytöksen ja nuhteen ilme.

— Anna, sanoi hän hillityllä äänellä, — tiesitkö sinä, että Owen Ford tulisi Neljään tuuleen?

— Tiesin kyllä, lapsukaiseni, vastasi Anna rohkeasti.

— Oi, olisit kertonut siitä minulle, huudahti Leslie kiihkeästi. — Jos olisin tiennyt sen, olisin lähtenyt tieheni — en olisi tahtonut jäädä tänne häntä tapaamaan. Sinun olisi pitänyt kertoa siitä minulle. Et ole menetellyt hienotunteisesti — Anna — etkä oikein.

Leslien huulet vapisivat — nähtävästi oli hermostunut itkukohtaus tulossa. Mutta Anna tyrskähti mitä sydämättömimpään nauruun, kumartui häntä kohden ja suuteli hänen ylöspäin kohotettuja, nuhtelevia kasvojansa.

— Leslie, sinä olet varmaankin oikein harvinaisen suuri tyhmyri — viehkeä ja suloinen tyhmyri. Kuvitteletko tosiaankin, että Owen on lähtenyt matkaan Tyyneltämereltä Atlantille halusta saada tavata minua? En myöskään luulisi, että ystävämme, täti Cornelia, on herättänyt hänessä niin hurjan ja äkillisen intohimon. Nuo surunvoittoiset kasvojenilmeesi joutavat siis pois — voit panna ne sievästi kokoon laventelissa säilytettäväksi — et tarvitse niitä enää. On ihmisiä, jotka voivat katsoa myllynkiven lävitse, jos siinä on kolo keskellä, mutta sinulla ei näy olevan sitä kykyä. Minulla ei tosin ole profeetan lahjoja, mutta uskallan kumminkin ennustella hiukan tulevaisuudestasi. Elämäsi raskas ja katkera osa on takanasi. Vastedes odottavat sinua onnellisen naisen riemut ja toiveet — joskin myös hiukan suruilla sekoitettuna — se on uskoni. Muistatko tuon onnea ennustavan Venuksen varjon, Leslie? Sinuun nähden se toteutui. Se vuosi, jolloin sen näit, tuotti sinulle elämän parhaan lahjan — rakkautesi Owen Fordiin. Mene nyt levolle ja nuku hyvin — enempää en sano.

Leslie noudatti määräystä siinä suhteessa, että hän paneutui levolle, mutta varsin epävarmaa on, nukkuiko hän myöskin hyvin. Tuskinpa hän lienee uskaltanut antautua avosilminkään unelmien valtaan.

Elämä oli kohdellut Leslie parkaa niin pahoin — polku, jota hänen oli täytynyt vaeltaa, oli ollut niin kivinen ja ohdakkeinen, ettei hänen sydämensä voinut aueta niille toiveille, jotka kajastivat taivaanrannalla. Mutta hän lepäsi silmäillen tuota suurta tuikkavaa tähteä, joka valaisi lyhyen kesäyön, ja hänen silmänsä kävivät jälleen lempeiksi ja kirkkaiksi ja nuoriksi. Ja kun Owen Ford palasi seuraavana päivänä ja pyysi häntä mukaansa kävelyretkelle rantaan, ei hän kieltäytynyt noudattamasta tuota pyyntöä.

XXXVII.

NEITI CORNELIA JULISTAA HÄMMÄSTYTTÄVÄN UUTISEN.

Neiti Cornelia oli mukavassa kävelytahdissa vaeltaen tullut pieneen valkoiseen taloon eräänä helteisenä iltapäivänä, jolloin lahti kuvastui kuuman elokuun hiukan haalistuneessa sinessä ja punakeltaiset liljat kurottivat esiin muhkeat kupunsa, täyttääksensä ne sulalla auringon kullalla. Mutta neiti Cornelia ei tarkannut paljonkaan tuota jokapäiväistä näkyä — veltosti keinuilevia vesiä tai päivänpaistetta janoavia liljoja. Hän istui siinä kiikkutuolissa, joka hänestä tuntui mukavimmalta — kädet jouten sylissä — mikä oli varsin ihmeellistä. Hän ei ommellut, ei kehrännyt. Ei hän myöskään sanonut ainoatakaan pahaa sanaa miesväestä. Lyhyesti sanoen — neiti Cornelian puheesta puuttuivat tänään kaikki kirpeät käänteet, ja Gilbert, joka oli luopunut kalastusretkestänsä, jäädäksensä kotiin sitä kuuntelemaan, oli jo hiukan huolissaan. Mikähän vaivasikaan täti Corneliaa?

Alakuloiselta ei neiti Cornelia silti näyttänyt eikä synkältä, vaan ainoastaan hiukan miettiväiseltä. Väliin voi hänen olennessaan myöskin huomata jonkinmoista hermostuneisuutta, joka ei ollut ollenkaan hänen luontonsa mukaista.

— Missä Leslie on? kysyi hän — ilmeisesti ainoastaan jotakin kysyäkseen.

— Owen ja hän ovat menneet poimimaan vattuja Leslien talon takana olevasta metsästä, vastasi Anna.
— He palaavat vasta illalliselle — jos silloinkaan.

— Ei, heidän kellonsa ovat viime aikoina ruvenneet jättäytymään huimaavasti jälkeen, sanoi Gilbert.
— Minä puolestani käyskentelen täällä odotellen merkkejä ja ihmeitä — te naisväki voisitte varmaankin auttaa minut selville asioista, jos tahtoisitte. Mutta Anna, tuo velvollisuutensa unohtanut puoliso, ei halua sitä tehdä! Ehkäpä sinä auttaisit minua, täti Cornelia?

— En, poikaseni. Mutta kerron teille jotakin muuta, jatkoi täti Cornelia henkilön tapaan, joka rohkeasti ryhtyy vastenmieliseen tehtävään päästäksensä siitä sitten vapaaksi. — Tulin vartavasten siitä kertomaan. Minä menen naimisiin.

Anna ja Gilbert vaikenivat. Jos täti Cornelia olisi julistanut aikovansa mennä aallonmurtajalle heittäytyäkseen mereen, olisi tuo tiedonanto kenties ollut mahdollinen uskoa. Mutta nyt jutteli hän täysin mahdottomia. He odottivat siis vaieten. Ilmeisesti oli tuota puhetta katsottava äkillisen mielenhäiriön oireeksi.

— Te näytätte molemmat aikamoisen hämmästyneiltä, sanoi täti Cornelia myhähdellen mielissään. Vapauduttuaan tuosta uutisesta oli hän nyt jälleen ennallaan. — Arveletteko, että olen liian nuori ja kokematon mennäkseni avioliittoon?

— Hyvä täti Cornelia — tuo tuli niin odottamattomasti, sanoi Gilbert, koettaen tointua hämmästyksestä, joka hänet tosiaankin oli vallannut. — Olenhan kuullut sinun sanovan toistakymmentä kertaa, ettet sinä menisi naimisiin edes maailman hienoimman ja komeimman miehen kanssa, vaikka hänet tuotaisiin hopeatarjottimella ja voisit käsitellä häntä hopeapihdeillä.

— Nyt ei suinkaan ole kysymys maailman hienommasta ja komeimmasta miehestä, kuten sanoit. Tuo ei sovellu Marshall Elliottiin.

— Mitä — Marshall Elliottin kanssako täti menee naimisiin? huudahti Anna.

Tuo uusi yllätys antoi hänelle takaisin hänen puhekykynsä, joka viime hetkinä oli ollut lamassa.

— Niin, tiedätkös. Olisin viimeisten kahdenkymmenen vuoden aikana voinut saada hänet milloin tahansa, jos vain olisin viitsinyt viitatakaan häneen... Mutta luuletko, että olisin halunnut mennä

kirkkoon tuollaisen vaeltavan heinäauman kanssa?

— Ihmettä ja kummaa... Tämä on oikein hauskaa... Toivotamme sinulle oikein runsaasti onnea, sanoi Anna, hämillään ja päästä pyörällä sanoja tavoitellen.

Tuollaista tapahtumaa ei hän ollut tiennyt odottaa — ei konsanaan hänelle olisi pälkähtänyt päähän, että hän vielä saisi onnitella täti Corneliaa hänen aiotun avioliittonsa johdosta.

— Paljon kiitoksia — tiesinhän kyllä, että toivoisit minulle onnea, sanoi täti Cornelia. — Sinä olet ensimmäinen hyvistä ystäväistäni, joka saa asiasta tiedon.

— Mutta kuinka ikävää, että menetämme sinut, rakas täti Cornelia, jatkoi Anna, joka tunsikäyvänsä hiukan alakuloiseksi ja hempeämieliseksi.

— Rakkaani, ette te minua menetä, rauhoitteli häntä neiti Cornelia. — Ethän toki luule, että asetun asumaan lahden tuolle puolen Crawfordien ja Mac Allisterien ja muun roskaväen sekaan? Ei tule kysymykseenkään. Marshall muuttaa minun luokseni. Olen niin vihoissani ja kyllästynyt kaikkiin noihin renkeihin. Tuo Jim Hastings, jonka sain tänä kesänä, on ehdottomasti pahin laatuansa. Hän voisi saattaa kenet tahansa ottamaan aviomiehen. Ajatteles vain — eilen hän kaatoi kumoon koko kirnuuksen, niin että oiva paksu; kermani valui yli pihan. Ja luuletko hänen välittäneen vähääkään siitä, että voi meni hukkaan? Vieläkös mitä, ei puhuttakaan siitä. Hän vain nauroi typerää nauruansa ja sanoi: "Kerma on hyvää maalle"... Eikös olekin miehen tapaista tuo, että keksii sanoa sillä tavoin? Sellaisiahan ne ovat. Mutta minä sanoin hänelle, ettei minulla ole tapana lannoittaa takapihaani paksulla kermalla.

— Minäkin toivotan sinulle onnea kaikissa mahdollisissa muodoissa, täti Cornelia, sanoi Gilbert juhlallisesti. — Mutta, lisäsi hän, voimatta vastustaa kiusausta, Annan rukoilevasta katseesta huolimatta, — minä pelkään että kultainen vapautesi on nyt mennyttä kalua. Kuten tiedät, on Marshall Elliott mies puolestansa.

— Minä pidän miehestä, joka tietää mitä tahtoo, julisti täti Cornelia. — Amos Grant, joka aikoinaan juoksi minun kintereilläni, oli oikea akka. Hän ei suinkaan tiennyt, mitä tahtoi. Eräänä päivänä hän hyppäsi lammikkoon hukuttatuaksensa — niin, ei minun tähteni — ja ehdittyään onnellisesti vedenpinnan alle alkoi hän uida rantaan. Täytyy tosiaankin olla mies osoittaaksensa sellaista päättävyyden puutetta... Toista on Marshall Elliott — jos hän olisi päättänyt hukuttautua, olisi hän myöskin suorittanut sen kunnollisesti.

— Ja sitten hänellä lienee myöskin hyvin kiivas luonto — niin olen kuullut, jatkoi Gilbert.

— Eihän hän olisikaan Elliott, ellei niin olisi. Siitä olen hänelle kiitollinen. Tulee olemaan oikein suunnattoman virkistävää ärsyttää hänet oikein vihan vimmoihin. Miehen, joka helposti tulistuu ja silloin tekee mielettömyyksiä, voi saada mihin tahansa, hänen ehdittyään rauhoittua. Mutta mitä mahtaakaan miehelle, jonka tyyneyttä mikään ei voi häiritä?

— Tiedäthän, että hän on vasemmistolainen, täti Cornelia?

— Siinäpä se — muutoinhan ei hänen olisi tarvinnutkaan kulkea suurinta osaa elämästään elävänä ihmeenä. Eikä taida olla suuria toiveita, että saisin hänet käännetyksi, sanoi neiti Cornelia hieman tyytymättömällä äänellä. — Mutta ainakin hän on presbyteriläinen. Saanen kaiketi tyytyä siihen.

— Menisitkö naimisiin hänen kanssaan, jos hän olisi metodisti, täti Cornelia?

— En, siitä voit olla varma. Poliitikka kohdistuu tähän elämään, mutta uskonto kumpaankin.

— Ja ajatteles, jos täti Cornelia kumminkin lopuksi tulee esiintymään kuolinilmoituksessa "jälkeenjääneenä".

— Enpä suinkaan. Marshall tulee elämään kauemmin kuin minä, siitä olen varma.

— Milloin häät pidetään? kysyi Anna.

— Kuukauden kuluttua. Morsiuspukuni tulee olemaan merensinistä silkkiä. Ja sitten halusin kysyä sinulta, arveletko, että minulla voisi olla huntu tuon merensinisen puvun kanssa? Olen aina ajatellut, että olisi niin hauskaa morsiamena olla huntu päässä. Marshall sanoo, ettei siinä hänen tietääksensä voi olla mitään estettä. Mutta miehillähän on yleensä niin huono arvostelukyky.

— Miksi ei sinulla voisi olla huntua, jos niin tahdot? sanoi Anna.

— No, kas, eihän toki kukaan tahdo kernaasti erota muista, sanoi täti Cornelia, joka ei ollut sanottavasti kenenkään kaltainen koko maan pinnalla. — Kuten sanottu, pitäisin paljon hunnusta. Mutta

kenties se sopii ainoastaan valkoisen puvun kanssa yhteen? Rakkaani, sano suoraan, mitä ajattelet! Noudatan sinun neuvoasi.

— Luullakseni huntuja ei juuri käytetä muutoin kuin valkoisten pukujen kanssa, sanoi Anna, — mutta sehän on tykkänään makuasia, ja minun nähdäkseni herra Elliott on oikeassa, täti Cornelia. En näe mitään syytä, miksi sinä et panisi huntua, jos kernaasti tahdot sen tehdä.

Mutta täti Cornelia, joka tavallisesti aamupäivävierailuillaan oli puettuna ruskeakukkaiseen karttuuniseen aamupukuun, pudisti paheksuvasti päätänsä.

— Jos ei se ole yleisen tavan mukaista, en tahdo suinkaan pukeutua siihen, sanoi hän, omistaen hiljaisen huokauksen pettyneelle toiveellensa.

— Koska nyt olet päättänyt mennä aviosäätyyn, täti Cornelia, sanoi kujeilija Gilbert, — niin voin sanoa sinulle kolme oivaa sääntöä, jotka koskevat tapaa, miten aviomiestä on käsiteltävä. Isoäitini antoi ne ohjeiksi äidilleni hänen mennessään isäni kanssa avioliittoon.

— Luulisin tosin osaavani käsitellä Marshall Elliottia ilmankin sääntöjäsi, sanoi täti Cornelia. — Mutta annapa sentään kuulla!

— Ensi sääntö on: Saata hänet valtoihisi!

— On jo tehty. Edelleen!

— Toinen sääntö: Ruoki häntä hyvin.

— Kyllä. Paahtopaistilla ja lammasmuhennoksella. Entä sitten?

— Kolmas ja neljäs sääntö: Pidä häntä silmällä!

— Tuo oli tosi sana, sanoi neiti Cornelia ponnekkaasti.

XXXVIII.

PUNAISIA RUUSUJA.

Pienen haavemajan puutarhassa surisivat mehiläiset ja elokuun punaisimmat ruusut loistivat täydessä värihohteessa.

Majasen asukkaat oleskelivat paljon ulkosalla. He söivät vaatimattomat illallisensa istuen rehevässä ruohikossa mäen juurella varjoisassa puutarhannurkkauksessa ja he tekivät illoin kävelyretkiä lempeässä puolihämyssä. Eräänä iltana tapasi Owen Ford Leslien yksin puutarhassa. Anna ja Gilbert olivat poissa, ja Susania odotettiin tosin juuri tänä iltana, mutta hän ei ollut vielä saapunut.

Pohjoinen taivas hohti opaalin- ja vaaleanvihreän värisenä honkien latvojen yläpuolella. Ilma oli viileä, sillä oli jo ehditty elokuun ja syyskuun vaiheille, ja Lesliellä oli kirsikanpunainen olkahuivi kevyesti heitettynä valkoisen pukunsa ylitse. Hiljaa kulkivat he nyt rinnakkain noita kapeita, varjoisia, kukkien reunustamia hietakäytäviä. Owenin täytyi pian matkustaa pois. Hänen lomansa oli lopussa. Leslie tunki sydämensä sykkivän kiihkeästi. Hän tiesi, että tässä rakkaassa puutarhassa lausuttaisiin ne sitovat sanat, jotka lujittaisivat heidän sanoitta solmitun liittonsa.

— Väliin illoin tuovat tuulenhenkäykset tässä puutarhassa mukanansa omituisen tuoksun, joka on kuin jonkin hienon ja heikon hajuveden lehahdus, sanoi Owen. — Minun ei ole koskaan onnistunut löytää juuri sitä kukkaa, josta se leviää. Se haihtuu pian ja siinä tuntuu olevan salaperäistä ja ihmeellistä suloa. Minä rakastan ajatella, että siinä liitelee isoäiti Selwynin sielu, joka on halunnut viivähtää hetkisen tällä hänelle rakkaalla paikalla. Tämän pienen talon ympärillä mahtanee olla kokonainen parvi ystävällisiä henkiä.

— Minä olen asunut sen katon alla kuukauden vain, sanoi Leslie, — mutta rakastan sitä enemmän kuin koskaan tulen rakastamaan tuota suurta taloa, missä olen viettänyt koko elämäni.

— Tämä talo rakennettiin ja pyhitettiin rakkaudelle, sanoi Owen. — Tällaisten talojen täytyy jossakin määrin vaikuttaa asukkaihinsa. Ja tämä puutarha — se on yli kuusikymmentä vuotta vanha, ja nämä kukkakuvut tietävät kertoa tuhansista toiveista ja riemuista. Toiset näistä kukista ovat todellakin

opettajan morsiamen istuttamia, ja hänen kuolemastansa on nyt kolmekymmentä vuotta. Kumminkin ne kukkivat joka kesä. Katsokaa näitä punaisia ruusuja, Leslie — kuinka ne kuningatarten tavoin kohoavat muita ylempäs!

— Minä rakastan punaisia ruusuja, sanoi Leslie. Anna pitää eniten vaaleanpunaisista ja Gilbert valkoisista. Mutta tummanpunaiset ovat minun lempikukkiani. Ne tyydyttävät sydämeni kaihoa tavalla, jota mikään muu kukka ei voi tehdä.

— Nämä kukat ovat hyvin myöhäisiä — ne kukkivat vasta kun toisten kukkimisaika on jo ohitse ja ne uhkuvat hedelmöittävän kesän kypsyyttä ja lämpöä, sanoi Owen poimien muutamia noista hehkuvanpunaisista, puoliavoimista nupuista. — Ruusu on rakkauden kukka — sen on maailma jo vuosisatoja tunnustanut. Vaaleanpunaiset ruusut ovat toiveikkaan, sitovan rakkauden ruusuja — valkoiset merkitsevät kuollutta rakkautta — mutta tummanpunaiset ruusut — sano, Leslie, mitä ne merkitsevät?

— Rakkautta, joka voittaa kaikki esteet, sanoi Leslie hiljaa.

— Niin, rakkautta, joka vihdoinkin on ehtinyt päämääräänsä... Leslie, sinä tiedät, ymmärrät kaikki... Leslie, olen rakastanut sinua siitä hetkestä saakka, jolloin näin sinut ensi kerran. Ja minä tiedän myöskin, että sinä pidät minusta — minun ei tarvitse kysyä sitä. Mutta tahtoisin kumminkin kuulla sen huuliltasi — rakkaani, tahdothan ilahduttaa minua...

Leslie sanoi jotakin hyvin hiljaisella ja vapisevalla äänellä. Heidän kätensä ja huulensa yhtyivät, heidän elämänsä ylevin hetki oli tullut — ja heidän seisoessansa tuossa vanhassa puutarhassa, johon liittyi niin paljon muistoja rakkaudesta ja onnesta, tuskasta ja kaipauksesta, kiinnitti Owen Leslien kimmeltävään tukkaan tummanpunaisen ruusun, voittavan rakkauden vertauskuvan.

Anna ja Gilbert palasivat vihdoinkin kotiin, kapteeni Jim seuranaan. Anna sytytti avoimeen takkaan valkean ajopuista, nähdäksensä moniväristen liekkien leimuavan, ja he istuivat valkean ääressä tunnin ajan tuttavallisesti keskustellen.

— Katsellessani ajopuitten liekkiä ei minun ole ollenkaan vaikea kuvitella, että olen jälleen nuori, sanoi kapteeni Jim.

— Voitteko liekeistä ennustella tulevaisia asioita, kapteeni Jim! tiedusteli Owen.

Kapteeni Jim silmäili heitä kaikkia herttaisella, lämpöisellä katseellansa, mutta sitten kiintyi se Leslien punoittaviin poskiin ja loistaviin silmiin.

— Minun ei tarvitse katsoa tuleen päästäkseni selville teidän tulevista kohtaloistanne, sanoi hän. — Näen muutoinkin onnen odottavan teitä kaikkia — kaikkia — Lesliettä ja Owen Fordia — tohtoriamme ja rouva Blytheä — ja pikku Jemiä — ja noita toisia pienokaisia, jotka eivät vielä ole syntyneet, mutta jotka vielä ilmestyvät maailmaan... Onnea saatte te kaikki osaksenne — mutta muistakaa, ettette silti välttä huolia ja koetuksia. Niiden täytyy tulla — sillä ei ainoakaan talo, olkoonpa palatsi tai pieni haavemaja vain, pääse niistä tykkänään vapaaksi. Mutta ne eivät voi lannistaa teitä, jos kannatte ne yhdessä, rakkauden ja uskollisuuden yhdistäminä. Jos ne ovat luotsina ja kompassina, silloin voi kestää mitkä myrskyt tahansa.

Ja vanha mies nousi äkkiä ja laski toisen kätensä Leslien, toisen Annan päähän.

— Kaksi herttaista, suloista naista, sanoi hän. — Vilpittömiä ja uskollisia ja luotettavia. Te tuotate kunniaa miehille — teidän lapsenne varttuvat suuriksi ja rukoilevat teille Herran siunausta.

Tuo vähäinen näytelmä herätti omituisen juhlallisen tunnelman. Anna ja Leslie taivuttivat päänsä kuin ottaen vastaan siunauksen, Gilbert pyyhkäisi nopeasti silmiänsä ja Owen Fordin ilmeikkäillä kasvoilla näkyi kuin kirkastus. Kaikki istuivat he hetkisen vaieten. Pieni haavemaja oli muistojensa varastoon saanut lisäksi vieläkin yhden voimakkaan tunteen läpitunkeman unohtumattoman hetken.

— Nyt minun täytyy lähteä, sanoi kapteeni Jim lopuksi vitkaan.

Hän otti hattunsa ja loi viivähtävän katseen huoneeseen.

— Hyvää yötä nyt kaikki tyynni, sanoi hän mennessään ulos.

Anna, jonka herkkä korva oli tajunnut tuossa jäähyväistervehdyksessä ilmenevän harvinaisen surumielisyyden, kiiruhti ovelle hänen jälkeensä.

— Tulkaa pian jälleen, kapteeni Jim, huusi hän vanhuksen poistuessa pienestä veräjästä, jonka

patsaina olivat molemmat korkeat hongat.

— Kiitos kutsusta! huusi kapteeni vastaan hilpeällä äänellä. Mutta kapteeni Jim oli istunut viimeisen kerran tuon pienen haavemajan takkavalkean ääressä.

Anna meni hitaasti takaisin toisten tykö.

— Minun on niin sääli kapteenia, jonka täytyy nyt mennä aivan yksin takaisin yksinäiselle niemellensä, sanoi hän. — Eikä siellä ole ketään toivottamassa häntä tervetulleeksi. No niin, Ensi perämies kylläkin, jos se on valveilla...

— Kapteeni Jim on niin oiva seura toisille, että täytyy ajatella hänen olevan hyvänä seurana itselleenkin, sanoi Owen. — Mutta useinhan hänen olonsa mahtanee tuntua yksinäiseltä. Nyt tänä iltana hänen olennossaan oli jotakin ennustajan tapaista, — hän puhui sen tavoin, jolla on jotakin julistettavaa... Niin, minun on kai myöskin lähdettävä nyt.

Anna ja Gilbert poistuivat hienotunteisesti huoneesta, mutta Owenin mentyä tuli Anna takaisin. Hän tapasi Leslien seisomassa takkatulen hiipuvan hiiloksen ääressä.

— Oi Leslie, minä tiedän... olen niin äärettömän iloinen, rakas ystäväni, sanoi hän, sulkien hänet syleilyynsä.

— Anna, onneni pelästyttää minua, kuiskasi Leslie. — Se on minusta liian suuri voidakseni uskoa siihen — pelkään siitä puhua... Minusta on kuin se olisi haave vain — tämän pienen haavemajan synnyttämä — kuin haihtuisi se olemattomiin heti kun täältä lähden.

— Sinun ei pidäkään lähteä täältä, ennenkuin Owen tulee sinua noutamaan. Sinun täytyy siihen saakka olla minun luonani. Voitko tosiaankin luulla, että sallisin sinun palata takaisin tuohon yksinäiseen, synkkään vanhaan taloon?

— Kiitos, rakkaani! Aioin juuri kysyä sinulta, eikö kävisi päinsä, että jäisin teille. Minua on oikein kammottanut ajatellessani, että muuttaisin takaisin tuonne talooni — on kuin palaisin jälleen entisen elämäni koleuteen ja yksinäisyyteen. Anna, Anna, millainen ystävä oletkaan ollut minulle — herttainen, suloinen nainen, vilpiton, uskollinen ja luotettava — kapteeni Jim lausui sinusta aivan oikean arvostelun!

— Hän puhui naisista — ei naisesta, hymyili Anna. — Kapteeni Jim näkee meidät kenties aivan erikoisessa valaistuksessa... hän pitää meistä paljon ja ajattelee meistä hyvää. Ja mehän voimme ainakin koettaa järjestää elämämme siten, ettemme petä hänen hyviä ajatuksiansa meistä.

— Muistatko, Anna, sanoi Leslie vitkaan, — että sanoin kerran — tuona iltana, jolloin rannalla kohtasimme toisemme ensi kerran — surevani sitä, että minulla muka oli hiukan miellyttävä ulkomuoto? Niin kyllä teinkin — silloin. Minua vaivasi aina ajatus, että jos olisin ollut juuri samaa mallia kuin ihmiset yleensä, ei Dick ikinä olisi kiinnittänyt minuun huomiota. Vihasin ulkomuotoani, siksi että se oli houkutelut hänet minun tyköni, mutta nyt — nyt iloitsen siitä. Muuta ei minulla ole tarjottavana Owenille, mutta se ilahduttaa hänen taiteilijantieltänsä. Se suo minulle tunteen, etten tule hänen luoksensa aivan tyhjin käsin.

— Owen rakastaa kauneuttasi, Leslie. Ken ei sitä tekisi? Mutta on mieletöntä, jos sanot tai uskot, että siinä on kaikki, mitä sinulla on hänelle lahjoittaa. Sen hän kyllä itsekin sanoo sinulle — minun ei tarvitse sitä tehdä. Mutta nyt kaiketi jo suljemme oven yöksi. Odotin Susania tänä iltana, mutta hän ei näy tulleen.

— Tulen kyllä, pikku tohtorinna, tässä minä olen, sanoi Susan, ilmestyen äkkiarvaamatta keittiönovelle. — Olen kulkea tallustanut, niin että henki oli vähällä lähteä. Tänne on The Glenistä aika matka.

— Tervetuloa takaisin, Susan! No, kuinkas sisaresi laita on?

— Hän saa istua, mutta käydä ei hän tietysti vielä voi. Ja nyt hän selviää varsin hyvin ilman minua, sillä hänen tyttärensä on tullut kotiin kesälomalle. Tuntuu oikein hyvältä olla täällä jälleen, pikku tohtorinna. Matildan sääri oli tykkänään poikki, siinä ei ollut epäilemisen varaakaan — mutta kielessä ei ollut mitään vikaa. Hän oli vähällä lörpötellä minut hengiltä — niin, tohtorinna hyvä, sitä en peruuta, niin sisar kuin hän onkin. Hän on aina ollut niin kauhea pieksämään kieltänsä ja kumminkin hän pääsi miehelään ensiksi meistä kaikista. Eihän hän ollut niin erikoisen halukas ottamaan James Clowia, mutta hän ei tahtonut pahoittaa häntä, sillä James on niin kunnollinen ja siivo mies. Ainoa seikka, mikä minulla olisi hänestä sanottavana, on että hän alkaessaan lukea pöytärukousta aina ensiksi ähkyy ja puhkuu niin, että minulta aivan menee ruokahalu. Vaikka kyllähän se sitten väliin taas palaakin. Mutta

miehistä ja avioliitosta muistan muutaman seikan, tohtorinna hyvä. Onko totta, että Cornelia Bryant myöskin on naimispuuhissa ja aikoo ottaa mieheksensä tuon pitkäkarvaisen hirviön, joka voi pelästyttää pakoon sekä ihmiset että elukat?

— Totta se on, Susan. Mutta mies on nyt niin sileäksi ajeltu ja hieno kuin ikinä mahdollista.

— Niin, mutta se minun täytyy sanoa, että tässä maailmassa on ihmeellinen järjestys. Hyvä pikku tohtorinna, minähän en ole ikinä sanonut ainoatakaan pahaa sanaa miehistä, ja kumminkaan ei kukaan tule minua kosimaan — ei, ne pitävät kyllä varansa... Mutta Cornelia Bryantin, joka ei ikinä ole tehnyt muuta kuin sättinyt niitä, tarvitsee vain kurottaa kätensä, ja heti on yksi niistä kiinni... Kuten sanottu, tämä maailma on sangen merkillinen.

— Mutta onhan olemassa toinenkin maailma, sen kyllä tiedät, Susan.

— Onpa tietenkin, huokasi Susan haikeasti, — mutta senhän tohtorinna kyllä tietnee, ettei siellä naida eikä huolla.

XXXIX.

KAPTEENI JIM EHTII "TAA TYRSKYJEN".

Eräänä päivänä syyskuun lopulla tuli Owen Fordin kirja vihdoinkin. Kapteeni Jim oli kuukauden ajan vaeltanut joka päivä uskollisesti postikonttoriin toivoen, että siellä olisi hänelle jotakin. Mutta tänään ei hän ollut siellä käynyt, ja Leslie otti mukaansa hänen kirjansa yhdessä omansa ja Annan kirjan kanssa.

— Me viemme sen hänelle tänään iltapäivällä, sanoi Anna hilpeänä ja touhuissaan kuin koulutyttö.

Vaellusretki niemelle merenlahtea kiertävää punaista tietä pitkin muodostui viehättäväksi kirkkaan illan sulossa. Aurinko lasi lännessä hietakumpujen taa, joille valahti äkillinen hohde, ja samassa silmänräpäyksessä syttyi tuo suuri tähti niemen valkoisessa tornissa.

— Kapteeni Jim suorittaa tuon tehtävänsä aina sekunnilleen täsmällisesti, sanoi Leslie.

Ei Anna eikä Leslie unohtaneet koskaan, miltä kapteeni Jimin kasvot näyttivät, kun he antoivat hänelle tuon kirjan — hänen oman kirjansa — muovailtuna ja jalostuneena, mutta kumminkin niin tuttua. Vanhuksen poskille, jotka viime aikoina olivat olleet niin värittömät, kohosi kiihkeä puna, ja hänen silmissään hohti nuorekas hehku. Mutta hänen kätensä vapisivat, kun hän avasi sen.

Sen nimenä oli aivan yksinkertaisesti "Kapteeni Jimin seikkailuja", ja kansilehdellä oli molempain yhdessä toimineitten kirjailijain nimet, Owen Ford ja Jim Boyd. Sen yläreunassa nähtiin valokuva kapteeni Jimistä itsestään hänen seistessään majakkansa ovella lahdelle tähystellen. Owen Ford oli valokuvannut hänet eräänä päivänä, muistiinpanoja viimeistellessään. Kapteeni Jim oli kyllä huomannut sen, mutta hän ei ollut tiennyt, että valokuva tuli uuden kirjan kansilehden koristeeksi.

— No jopa jotakin, sanoi nyt kapteeni, — siinähan tuo vanha merikarhu seisoo ihka elävänä aivan oikean, painetun kirjan kannella. Tämä on elämäni suurin päivä, tyttöset — kun ei vaan suuruudenhulluus vahaisi minua vanhoilla päivilläni!... Tänä yönä en aio ummistaakaan silmiäni! Luen ennen auringonnousua kirjan loppuun.

— Sitten me lähdemme nyt, niin että voitte alkaa heti, sanoi Anna.

Kapteeni Jim oli pidellyt kirjaa kädessään kuin ihailevan kunnioituksen valtaamana. Mutta nyt hän sulki sen ja pani pois.

— Ei puhettakaan, ette saa lähteä ennenkuin olette juoneet kupin teetä vanhuksen kanssa, tuumiskeli hän. — Siihen en ikinä suostuisi — vai mitäs sinä sanot, Ensi perämies? "Seikkailut" eivät karkaa tiehensä minun luotani. Olen vuosikausia odottanut hetkeä, jolloin saisin nähdä ne — koottuina ja luettavassa kunnossa — enkä ollut suinkaan varma, että se hetki tulisi koskaan... Voin kyllä odottaa vielä hiukkasen saadessani ilon nähdä ystäviä ympärilläni.

Kapteeni Jim puuhaili laitellen tulta öljykeittiöön ja vettä kattilaan. Sitten hän otti esiin leipää ja voita ja läkkirasian, jossa hänellä oli pikkuleipiä. Mutta hänen hilpeästä innostuksestansa huolimatta ei hänen liikkeissään näkynyt tavallista reippautta ja joustavuutta, vaan ne tuntuivat hitailta ja

epävarmoilta. Anna ja Leslie eivät kumminkaan tarjoutuneet auttamaan häntä. He tiesivät, että se olisi loukannut vanhuksen tunteita.

— Mikä onni, että te tulitte tänne juuri tänä iltana, sanoi hän, ottaen kaakun kaapistansa. — Pikku Joen äiti lähetti tänne tänään koko kopallisen tuoreita rinkelöitä ja pari suurempaa kaakua. Jumalan kiitos, että maailmassa on kilttejä emäntiä, sen sanon! Katsokaapa tätä kaakua, kuinka mukava se on hienoine sokerikoristeineen ja pähkinäpuolikkaineen! Näin oivallista tarjottavaa ei minulla tosiaankaan ole usein. Käykääpä nyt käsiksi, pikku tytöt, käykää käsiksi! Nyt juomme teekupeistamme kaikkien vanhojen rakkaiden muistojen maljan.

Pikkutytöt "kävivät käsiksi" suurella ihastuksella. Tee osoittautui erinomaiseksi ja kaakku oli verraton — maukas ja murakka ja täytteeltään mestariteos. Kapteeni Jim oli mitä kohteliain isäntä, ja hän varoi antamasta katseittensa eksyä nurkkaan, missä kirja komeili resedanvihreän ja kullan hohteessa. Mutta suljettuaan vihdoin oven jälkeensä ymmärsivät Anna ja Leslie kapteenin kiiruhtavan suoraa päätä kirjan luo, ja kotiin vaeltaessaan he kuvittelivat, miten vanhus mielihyvin selaili noita painettuja sivuja, joissa hänen oma elämänsä oli esitettyä todellisuuden kirkkain ja lämpöisin värein.

— Tahtoisin tietää, mitä hän pitää lopusta — tuosta lopusta, jonka juonen Owen sai minulta, sanoi Leslie.

Hän ei tullut tietämään sitä koskaan. Anna heräsi varhain seuraavana aamuna ja näki Gilbertin seisovan kumartuneena häntä kohden. Tohtori oli täysissä pukimissa ja hänen kasvoillaan oli levoton ilme.

— Onko sinua kutsuttu jonkun sairaan tykö? kysyi Anna unenhorroksissa.

— Ei, Anna, mutta pelkään, ettei niemellä kaikki ole oikealla tolalla. Auringonnoususta on jo toista tuntia, mutta majakanlamppu palaa yhä. Tiedäthän, että kapteeni Jim on pitänyt kunnianasiana sytyttää tuon valon samassa silmänräpäyksessä kuin aurinko laskee taivaanrannan taa, ja sammuttaa sen heti, kun se nousee.

Anna nousi mieli hämmentyneenä. Akkunastaan hän näki majakan valon kuvastuvan kalpeana siintävälle aamutaivaalle.

— Ehkä hän on nukahtanut kirjan ääreen luettuaan sitä koko yön, sanoi Anna levotonna. — Tai kenties se on niin tykkänään kiinnittänyt hänen mielensä, että hän sen takia on unohtanut majakan lampun.

Gilbert pudisti päätänsä.

— Se ei olisi kapteeni Jimin tapaista. Joka tapauksessa minä menen sinne katsomaan.

— Odota hetkinen, niin minä tulen mukaan, sanoi Anna. — Kyllä minun täytyy lähteä mukaan — pikku Jem nukkuu vielä tunnin ja minä sanon Susanille, että lähden. Voit tarvita naisen apua, jos kapteeni Jim on sairas.

Oli ihana aamu, taivas kaartui korkeana ja sinisenä, kevyinä kiitivät valkoiset hattarat tietänsä edelleen. Lahden vesi kimmelsi ja hymyili, hietasärkkien yläpuolella näkyi liiteleviä kalalokkeja, niemen ja aallonmurtajan takana levisi ääretön, hiljaa kohoava ulappa. Opaalinhohtoinen aamuvalaistus kirkasti yökasteen virkistämät rantaniityt. Mereltä tuli raikkaan vallattomia tuulenpuuskia — hiljainen ja soinnukas aallonkolina päätti yön viehkeän tyvenen. Noille kahdelle, jotka nopein askelin vaelsivat eteenpäin, aukeni loistavan kirkkauden, onnen ja elpymisen maailma. Ellei käsittämätön valo, joka näkyi niemen tornista, olisi täyttänyt heidän mieltänsä pelokkaalla ihmettelyllä, olisi tuo kävelyretki ollut ihana.

Nyt hiljensivät he askeleensa, vaieten pelon valtaamina. Heidän nakutukseensa ei tullut vastausta. Gilbert avasi oven ja he menivät sisään.

Tuossa vanhassa huoneessa vallitsi syvä hiljaisuus. Illallispitojen jäännökset olivat vielä pöydällä, öljylamppu paloi yhä nurkassa hyllyllänsä. Ensi perämies makasi käppyrässä uneen vaipuneena päivänpaisteessa sohvan luona.

Mutta sohvalla lepäsi kapteeni Jim, ristissä olevat kädet nojattuina tuohon ihmeelliseen kirjaan. Se oli auki viimeisen sivun kohdalta ja oli vaipunut hänen povellensa. Silmät olivat ummessa, ja hänen kasvonsa kuvastivat mitä täydellisintä rauhaa ja onnea — kertoellen mielenkaihosta, joka vihdoinkin on saanut tyydytyksen.

— Nukkuuko hän? kuiskasi Anna vapisevin äänin.

Gilbert meni sohvan luo ja seiso hetkisen kumartuneena.

Sitten oikaisi hän itsensä.

— Kyllä, hän nukkuu — rauhaisaa unta, sanoi hän hiljaa. — Anna, kapteeni Jim on ehtinyt "taa tyrskyjen".

He eivät voineet tarkoin ratkaista, mihin aikaan kapteeni oli kuollut, mutta Anna ajatteli aina, että hän oli saanut erota elämästä aamun koittaessa lahden takana. Nuo loistavat valoallot olivat kuljettaneet hänen henkensä läpi kirkkaan avaruuden kohden satamaa, missä hänen Margaretansa häntä odotti — satamaa, missä ei tyven eikä myrsky enää voi tuottaa haittaa.

XL.

ERO HAAVEMAJASTA.

Kapteeni Jim haudattiin merenlahden toisella puolella sijaitsevaan kirkkotarhaan, aivan lähelle kumpua, minkä alla Annan pieni sydänkäpyinen uinaili. Sukulaiset pystyttivät hyvin suuren ja komean hautapatsaan — patsaan sellaisen, että kapteeni itse olisi katsellut sitä veitikkamaisesti ja viirusilmin, jos olisi nähnyt sen eläessään. Mutta todellisen muistomerkkinsä oli hän itse pystyttänyt niiden sydämiin, jotka olivat hänet tunteneet, sekä tuon kirjan lehdille, jota monet sukupolvet tulivat lukemaan ja rakastamaan.

Leslie suri sitä, ettei kapteeni Jim ollut saanut elää nähdäksensä tuon kirjan tavattoman menestyksen. Se kävi kaupaksi niin hyvin, että se herätti hämmästyttä.

— Kapteeni olisi ollut niin ihastuksissaan arvosteluista — nehän ovat kaikki suopeita ja kehuja. Ja ajatteles, hänen kirjansa on ylinnä parhaiten kaupaksi käyvien kirjojen luettelossa — oi, jospa hän olisi elänyt niin kauan, että olisi voinut nähdä sen, Anna!

Mutta Anna voi lohduttaa häntä, surustansa huolimatta.

— Hän ei välittänyt muusta kuin itse kirjasta, Leslie — ei siitä, mitä siitä sanottaisiin — ja kirjanhan hän ehti saada. Hän oli lukenut sen alusta loppuun. Tuo viimeinen yö tuotti hänelle epäilemättä mitä suurinta onnea — ja aamulla seurasi sitä sellainen äkillinen, tuskaton kuolema, jommoista hän aina oli toivonut. Iloitsen Owenin ja sinun tähtesi siitä, että kirjalla on suuri kirjallinen menestys — mutta kapteeni Jim oli tyytyväinen omalla tavallaan, sen tiedän.

Majakan tähti lähetti kuten ennenkin valoansa pimeyteen, tilapäinen majakanvartija oli lähetetty Neljän tuulen niemeen siksi kuin kaikkiviisas hallitus ehti ratkaista, kuka monista hakijoista sopi parhaiten tuohon toimeen. Ensi perämies oli muuttanut pieneen valkoiseen taloon, missä se nyt eleli Annan, Gilbertin ja Leslien hemmottelemana ja Susanin suvaitsemana — hän ei ollut koskaan voinut sietää kissoja.

— Koetan suvaita sitä kapteeni Jimin takia, pikku tohtorinna, sillä pidin tuosta vanhuksesta. Ja kyllä se saa ruokaa kuppiinsa ja jok'ikisen rotan, jonka löydän pyydyksestä. Mutta älkää pyytäkö minulta sen enempiä, hyvä tohtorinna. Kissat ovat kissoja vaikka niitä pyörittäisi leivänmuruissa ja paistaisi puhtaassa meijerivoissa, ja muuksi eivät ne ikinä muutu, sen sanon sekä minä että Susan. Ja rukoilin, hyvä tohtorinna, että pidätte sen kaukana enkelistämme, joka nukkuu kopassansa. Ajatelkaas, kuinka kammottavaa olisi, jos se imisi hänestä hengen ja veren.

— Sepä olisi tosiaankin pöyristyttävää, sanoi Gilbert.

— Tohtori nauraa, mutta ei siinä tosiaankaan ole mitään naurettavaa.

— Kissat eivät koskaan ime lapsista henkeä ja verta, sanoi Gilbert.

— Tuo on sulaa taikauskoa.

— Ei siihen mitään taikoja tarvita, kyllä minä sen ilmankin tiedän, että ne niin tekevät. Lankoni veljenpojan vaimon kissa istui kerran kätkyessä imien kapalovauvan kurkkua, ja tuo kurja lapsiraukka oli jo hengenlähdössä, kun se huomattiin ja kissavintiö hätistettiin pois. Ja olipa se taikaa taikka ei — jos minä tapaan tuon keltaisen hylkiön väijymässä meidän hempukkaamme, niin silloin lyön sen mäsäksi, sen minä lupaan.

Herra ja rouva Marshall elivät sovussa ja rauhassa ruohonvihreässä talossansa. Leslie ompeli tarmon takaa, sillä hän ja Owen aikoivat jouluna viettää häät. Anna ihmetteli, millaiseksi hänen elämänsä muodostuisi Leslien lähdettyä.

— Kaikki muuttuu aina kokonaan. Juuri kun on ehtinyt tulla oikein hauska, menee kaikki nurin.

— Morganin vanha maakartano The Glenissä on kaupan, sanoi Gilbert — näennäisesti ilman mitään yhteyttä Annan viime sanojen kanssa.

— Vai niin, sanoi Anna välinpitämättömästi.

— Niin, on. Nyt kun herra Morgan on kuollut, aikoo hänen leskensä muuttaa Vancouveriin lastensa luo. Hän on määrännyt verrattain halvan hinnan, sillä ei ole helppo saada siksikin suurta maakartanoa myydyksi kalastajaväestön asumassa seudussa.

— No, tuollaiselle kauniille kartanolle ilmaantunee kyllä ostajia, sanoi Anna hajamielisesti.

Hän mietiskeli juuri, ompelisiko reikäompeleen vai variksenpistoja pikku Jemin pitkiin valkoisiin mekkoihin, nyt kun ne piti lyhentää. Hänestä piti ensi viikolla tulla "iso poika", jolla olisi lyhyet mekot — ja Annalle nousi itku kurkkuun tuota ajatellessa.

— Entä jos me ostaisimme sen? jatkoi Gilbert tynesti.

Anna päästi ompeleensa jääden tuijottamaan häneen.

— Sitä sinä et tarkoita, Gilbert!

— Tarkoitan kyllä, rakkaani.

— Ja jättäisimme tämän rakkaan paikan — haavemajasemme? sanoi Anna ihmetellen. — Oi Gilbert — sehän ei ole — se ei ole mahdollista.

— Kuules, rakas ystäväni. Ymmärrän varsin hyvin tunteesi, sillä siltä minustakin tuntuu. Mutta olemmehan aina tienneet, että meidän jonakin päivänä täytyy muuttaa täältä pois.

— Niin kyllä, mutta ei niin pian, Gilbert — ei nyt vielä.

— Mutta kenties ei toiste enää ole tarjona tällaista tilaisuutta. Jos me emme osta Morganin taloa, ostaa sen joku toinen, eikä The Glenissä ole mitään muuta taloa, jonka me haluaisimme saada, eikä myöskään mitään muuta oikein hauskaa paikkaa, mihin voisi rakentaa talon. Meidän pieni haavemajasemme on merkinnyt meille enemmän kuin mikään muu talo koskaan voi tulla meille merkitsemään, sen kyllä myönnän, mutta tiedäthän, että se on hiukan syrjässä soveltuaksensa lääkärin asunnoksi. Olemmehan tunteneet tuon epämukavuuden, joskin kaikki siitä huolimatta on käynyt verrattain hyvin. Ja kodiksemme se on jo nytkin hiukan ahdas. Kun joku vuosi on kulunut ja Jem haluaisi saada oman huoneen, käy se aivan liian pieneksi.

— Niin, tiedän kaiken — tiedän kaiken, sanoi Anna, ja kuumat kyyneleet täyttivät hänen silmänsä. — Tiedän hyvin, mitä varjopuolia sillä on, mutta minä pidän siitä niin paljon ja täällä on niin kaunista.

— Sinusta tuntuisi täällä varsin yksinäiseltä, kun Leslie on poissa — ja kapteeni Jim myöskin. Morganin maakartano on ihana, ja vähitellen rakastuisimme kyllä siihenkin. Muistathan, Anna, että olet aina ihaillut sitä.

— Niin kyllä — mutta — mutta — tämä tulee niin kauhean äkkiä, Gilbert. Menin aivan päästä pyörälle... Minullahan ei kymmenen minuuttia sitten ollut pienintäkään ajatusta, että tulisin jättämään tämän rakkaan paikan. Olen juuri miettinyt, mitä kaikkea istuttaisin keväällä puutarhaan. Ja jos me lähdemme täältä, kuka muuttaa tänne meidän jälkeemme? Tämä asunto on syrjässä, arvatenkin tänne tulee jokin köyhä, muuttelava perhe, jonka lapsilauma tallaa kaikki maahan — joka päästää kaikki ränsistymään — oi, tänne ei jää tuumankaan leveydeltä alaa, johon ei tuo pyhätön häväiseminen ulottuisi... Oi, se vihloo suorastaan sydäntäni...

— Ymmärrän sen kyllä. Mutta me emme voi ottaa huomioon sellaisia seikkoja, kun todellinen etumme on kysymyksessä, Anna-tyttöseni. Morganin talo sopii meille aivan jokaista pienintä yksityiskohtaa myöten, emmekä tosiaankaan voi päästää sellaista tilaisuutta käsistämme. Ajattele tuota suurta nurmikenttää komeine vanhoine lehmuksineen — sen takana sijaitsevaa lehtoa vaahteroineen ja kastanjoineen! Ja siitä alkaa sitten varsinainen suuri metsä — sitä on kaksitoista acra. Tuo nurmikenttä ja lehto kelpaisi tosiaankin leikkipaikaksi lapsillemme! Lisäksi siellä on vielä muhkea hedelmäpuutarha, ja sinähän olet aina ihaillut korkeata punaista tiilimuuria, joka kiertää puutarhaa ja jossa on portti — olet aina sanonut, että tuo puutarha omenapuineen ja muureineen oli kuin satukirjasta

otettu... Ja koko tuolta alueelta, sekä rakennuksesta että puutarhasta, on meillä melkein yhtä kaunis näköala merenlahdelle ja hietasärkille kuin täältä.

— Sieltä ei voi nähdä majakan tähteä.

— Voi kyllä. Voit nähdä sen ullakon akkunasta. Ja siinä on vieläkin yksi ansiopuoli, Anna — sinähän pidät suurista ullakoista, joissa on pimeitä soppia ja nurkkauksia.

— Miatta puutarhassa ei ole puroa.

— Ei, se on kyllä totta, mutta vaahteralehdon lävitse virtaa puro, joka laskee lähellä olevan Glenjärveen. Sinä voit kuvitella, että olet saanut takaisin oman Tumman päilyvän aallokkosi.

— Niin, olehan nyt vaiti hetkinen ja anna minun ajatella tuota asiaa, Gilbert. Minun täytyy saada aikaa perehtyä siihen — tottua tuohon ajatukseen.

— Kuten tahdot. Eihän ole kiirettä. Mutta — jos päätämme tehdä kaupat, olisi hyvä, jos voisimme muuttaa ja saada kaikki kuntoon ennen talven tuloa.

Gilbert meni pois ja Anna laski pois Jimin lyhyet mekot vavahtelevin käsin. Hän ei voinut enää ommella sinä päivänä.

Kasvot kyynelten kostuttamina hän vaelteli tuolla pienellä alueella, jonka onnellinen valtijatari tähän saakka oli ollut. Morganin talo oli juuri sellainen, jollaiseksi Gilbert oli sitä kuvaillut — sillä oli monta hyvää ominaisuutta... Ympäristö oli kaunis, talo tarpeeksi vanha vaikuttaaksensa tyynen arvokkaalta ja siihen liittyi myöskin muistotaruja — ja toisaalta se oli tarpeeksi uusi ollaksensa mukava ja hyvin hoidettu. Anna oli aina ihailut sitä — mutta ihailu ei ole samaa kuin rakkaus, ja pientä haavekotiansa hän rakasti. Hän rakasti kaikkea, mitä siihen kuului — puutarhaa, jota hän oli hoitanut ja jota niin monet muut naiset olivat hoidelleet ennen häntä — puutarhan nurkkauksessa hilpeästi virtailevan puron kimmeltäviä pyörteitä — noiden kahden suhisevan, natisevan hongan välillä olevaa veräjää — vanhoja punaisia hietakiviportaita — komeita lombardilaisia poppeleita — arkihuoneen avoimen lieden yläpuolella olevia pieniä lystikkäitä lasikaappeja — ravistunutta ja kieroksi vääntynyttä ruokahuoneen ovea — yläkerran hauskoja pieniä ullakkoakkunoita — keskellä portaita olevaa komeroa, missä talon ainoa pohjoiseen antava akkuna oli... Oi, kaikki nuo esineet olivat käyneet kuin osaksi hänen omasta itsestänsä! Kuinka hän voisikaan erota niistä!

Kuinka äärettömän rakkaaksi oli tuo pieni talo, joka entisaikoina oli pyhitetty rakkaudelle ja ilolle, käynyt hänellekin sen onnen ja tuskan takia, mitä hän täällä oli kokenut! Tänne oli hän muuttanut nuorena morsiamena, täällä oli pikku Joyce elänyt ainoan lyhyen päivänsä, täällä oli Jem-poikasen syntymä jälleen suonut hänelle onnen nauttia äitiyden suloudesta, täällä olivat hänen korvaansa ilahduttaneet nuo ihanat sävelet, jotka raikahtelevat pikkulapsen riemastelussa ja livertelevässä naurussa, täällä olivat rakkaat ystävät istuneet hänen lietensä ääressä. Ilo ja tuska, heräävä elo ja kuolema olivat ainaiseksi pyhittäneet tämän pienen haavekodin.

Ja nyt hänen täytyi luopua siitä. Sen oli hän jo tiennyt pyrkiessään panemaan vastaan kaikin voimin ja pitämään kiinni tästä rakkaasta paikasta. Mutta pieni talo oli käynyt liian ahtaaksi. Gilbertin etu vaati muutosta — niin menestyksellistä kuin hänen toimintansa oli ollutkin, vaikeuttivat sitä kumminkin epäsuotuisat asunto-olot. Anna käsitti, että heidän olonsa tässä rakkaassa ensi kodissa lähestyi loppuansa ja että hänen täytyi rohkeasti tyytyä tuohon tosiseikkaan. Mutta kuinka hänen sydäntänsä kirvelikään ja pakotti!

— Tuntuu aivan siltä, kuin elämästäni olisi riistetty jotakin, nyyhkytti hän. — Jospa edes rohkenisin toivoa, että tänne muuttaa kunnollisia ihmisiä meidän sijaamme — tai että talo tykkänään saisi olla tyhjänä! Se olisi melkein parempi kuin että tänne tulisi olentoja, jotka eivät ole perehtyneet tämän haaveinaan maantietoon eivätkä tunne niitä elämänkohtalona, jotka ovat suoneet tälle talolle sen sielukkaisuuden ja sen selväpiirteisen henkilöllisyyden. Ja jos sellainen lammaslauma tulee tänne, niin saa nähdä, että kaikki rappeutuu ja pirstoutuu varsin lyhyessä ajassa — vanha talo menee pian pilalle, ellei sitä hoideta huolellisesti. He tallaavat puutarhani ruohikon ja antavat lavojen peittyä rikkaruohoon — poppelit saavat olla karsimatta — säleaidasta putoilevat säleet, niin että se lopuksi on kuin hampaaton suu — katosta sataa huoneisiin — laastitus irtaantuu — he pistävät pieluksia ja rääsyjä paikoiksi rikkinäisiin akkunoihin, ja kaikki käy epäsiistiksi ja ränstyneeksi.

Annan vilkas mielikuvitus saattoi tuon pienen talon otaksuttavan rappeutumisen ja alennustilan esiintymään hänelle niin räikein värein, että hän suri sitä kiihkeästi kuin jo tapahtunutta konnantyötä. Hän istuutui ulkoportaille ja nyt seurasi pitkällinen ja kiihkeä itkukohtaus. Susan tuli ulos jollekin asialle ja kysyi osaaottavasti, mitä surullista oli tapahtunut.

— Onko rouva kenties riitaantunut tohtorin kanssa — vai kuinka? Siitä ei pikku tohtorinnan pidä olla

niin pahoillaan. Sellaista sattuu parhaimmissakin perheissä, olen kuullut sanottavan, vaikeatahan on avioliitossa aina ylläpitää sopua... Tohtori katuu kyllä, jos hän on sinkauttanut rouvalle jonkin harmillisen sanan, ja sitten tarvitsee vain sopia ja taputella toisiaan.

— Ei, ei, Susan, emme me ole joutuneet epäsopuun... On vain kysymys siitä, että Gilbert tahtois ostaa Morganin vanhan tilan, niin että me sitten muuttaisimme The Gleniin. Sen takia minä itken silmät päästäni.

Susan ei käsittänyt ollenkaan Annan tunteita. Päinvastoin häntä ihastutti toivo saada muuttaa tiheämminasuttuun seutuun. Ainoa seikka, mitä hän olisi voinut muistuttaa tuosta pienestä haavemajasta, oli että se oli niin syrjässä ja erillään muusta maailmasta.

— Mutta rakas pikku tohtorinna, sehän on vallan mainiota! Sellainen suuri huvila muhkeine puutarhoineen, ja metsä aivan vieressä! Mitä itkemistä siinä on?

— Minä inhoan suuria huviloita, nyyhkytti Anna.

— Ah, te ette suinkaan inhoa niitä sitten, kun teillä on ympärillänne puoli tusinaa lapsia, sanoi Susan, pystymättä oikein oivaltamaan Annan ajatuksenjuoksua. — Tämä talohan on jo nytkin liian ahdas meille. Vierashuonettakaan ei meillä ole, nyt kun rouva Moore asuu täällä, ja ruokahuone on kurjin komero, missä koskaan olen syötävää säilyttänyt. Kääntyipä siellä niin taikka näin, niin aina iskee kyynärpänsä johonkin. Sitäpaitsi täällä on aivan liian yksinäistä — täällä tulee ikävä... Eihän täällä ole kerrassaan mitään muuta kuin pelkkää luontoa.

— Minun ei ole koskaan ollut täällä ikävä, Susan, ja minulle merkitsee luonto niin äärettömän paljon... Mutta nähtävästi me tunnemme ja ajattelemme eri tavalla, sanoi Anna hymyillen heikosti.

— Vieläkös mitä, sitä en juuri sanoisi, — mehän sovimme yleensä varsin hyvin yhteen... Vaikka tohtorinnan hieno kasvatushan minulta kyllä puuttuu. Mutta sen minä sanon, että jos tohtori ostaa Morganin huvilan, niin tekee hän perheelleen oikean hyväntyön, sen tohtorinnakin kyllä tulevaisuudessa huomaa. Vesijohto siellä on ja likavesijohto myöskin, ja siellä on erinomaisia säilytyshuoneita ja seinäkaappeja, ja sitten siellä on vielä sementillä laskettu kellari, jonka toisessa päässä on pesutupa — toista sen veroista ei taida olla koko Prinssi Edvardin saarella. Tämä kellari, joka pikku tohtorinnalla täällä on ja jossa on rottia ja sarvijaakkoja ja jos mitä — se on ollut minun ainaisena huolenani ja sitähan en myöskään ole salannut.

— Että voitkin puhua tuolla tavoin, Susan, sanoi Anna epätoivoissaan. — Likavesijohdot ja ruokahuoneet ja sementillä lasketut kellarit pysykööt kunniansaan — mutta eiväthän ne muodosta *kotia*! Miksi et voi itkeä itkeväisten kanssa?

— Tuollainen ruikuttelu ei ole koskaan soveltunut minun äänelleni, pikku tohtorinna. Minä olen paremminkin sentapainen, että minä koetan rohkaista murheellisia ja lohduttaa heitä. Älkää nyt enää itkekö ja turmelko kauniita silmiänne! Tämä talo on kyllä hyvä ja on tehnyt oivan palveluksen, mutta nyt on herrasväen tosiaankin jo aika saada parempi.

Useimmat ihmiset arvostelivat tuota asiaa samalta kannalta kuin Susan. Leslie oli ainoa, joka täysin tajusi Annan tunteet. Hänkin itki ja nyyhkytti sydämen pohjasta saatuansa tiedon tuosta uutisesta. Sitten pyyhkivät he kyyneleensä ja ryhtyivät valmistelemaan tulevaa suurta muuttoa.

— Kun sen nyt kerran on tapahduttava, niin käykäämme käsiksi asiaan, niin on kaikki sitten ohitse, sanoi Anna tyytyn mieli haikeana kohtaloonsa.

— Tiedäthän kyllä, että sinä kiinnyt myöskin tuohon ihanaan vanhaan maakartanoon, kun olet asunut siellä niin kauan, että siihen on ehtinyt liittyä rakkaita muistoja, sanoi Leslie. — Hyvät ystäväsi tulevat sinne, kuten ovat tulleet tännekin — onni luo siihen hohdettansa... Toistaiseksi se sinusta tuntuu talolta vain — tulevat vuodet muuttavat sen teidän kodiksenne.

Anna ja Leslie itkivät kilvan seuraavallakin viikolla, kun pikku Jemistä äkkiä tuli "iso poika". Muutos saatiin aikaan sillä verrattain yksinkertaisella keinolla, että pitkät mekot leikattiin poikki. Anna käyskenteli koko päivän mieli apeana, — vasta illalla hän tuns saaneensa "pikkupoikansa" jälleen, nähdessään hänet puettuna pitkään yöpaitaan.

— Ensi kerralla hän saa polvihousut, — sitten seuraavat pitkät housut, — ei aikaakaan, niin hän on jo iso täysikasvuinen mies, huokasi hän.

— Eihän tohtorinna sentään toivone, että hän olisi pikkulapsi kaiken ikänsä? kysyi Susan. — Jumala siunatkoon tuota pientä sokeritoppaa — hän on niin kovin helttainen lyhyessä mekossaan, jonka alta pienet tassut näkyvät... Ja ajatelkaa, kuinka paljon vähemmän vaivaa pesusta ja silyksestä on!

— Anna, sain juuri kirjeen Owenilta, huudahti Leslie tullen sisään kasvot loistavina. — Et voi ajatella, miten hauska asia minulla on kerrottavana! Hän kirjoittaa aikovansa ostaa sinun pienen haavemajasi kirkonisänniltä, pitääksensä sen kesähuvilana. Anna, etkö ole iloinen siitä!

— Oi Leslie, "iloinen" on aivan liian lievä sana... Nyt en ole puoleksikaan niin pahoillani muutosta, kun tiedän, että vieraat kädet eivät tule loukkaamaan tämän pienen kodin pyhyyttä ja ettei se myöskään jää rappeutumaan. Oi kuinka viehättävää — suorastaan hurmaavaa! —

Eräänä lokakuun aamuna heräsi Anna tuohon kalseaan todellisuuteen, että hän oli nukkunut viimeisen kerran pienen haavemajan katon alla. Mutta muuttokiireet estivät häntä antautumasta surumielisen tunnelman valtaan, ja illan tultua olivat tuon pienen talon seinät paljaat ja kujilla näkyi syviä pyöränjälkiä. Anna ja Gilbert olivat jääneet kahden taloon, sitä hyvästelemään. Leslie oli lähtenyt Susanin ja pikku Jemin kanssa viimeisessä muuttokuormassa The Gleniin. Auringonlaskun hohde virtasi verhoittomista akkunoista sisään.

— Minusta kaikki näyttää niin surevalta ja nuhtevalta, sanoi Anna. — Eikö sinustakin? — Oi, kuinka koti-ikävä ensi yönä tulee vaivaamaan minua tuossa uudessa talossa!

— Me olemme olleet täällä hyvin onnellisia, eikö totta, Anna-tyttöseni? sanoi Gilbert hyvin lempeällä äänellä.

Mutta ääni tukehtui Annan kurkkuun, hän ei voinut puhua. Gilbert odotti veräjällä honkien luona, Annan kiertäessä taloa lausuen jäähyväiset joka huoneelle. Hänen oli lähdettävä pois, mutta pieni talo oli jäävä paikoilleen, silmäilemään merelle pienine epäsäännöllisine akkunoineen. Ähkyen ja huokailien tulivat syystuulet käymään sen ylitse, harmaa sade oli huuhteleva sitä, mereltä kohoavat valkoiset usmajoukot verhoavat sen vaippaansa. Kuutamoo oli kirkastava sen ja valaiseva vanhat lehtikäytävät, missä opettaja ja hänen morsiamensa olivat astelleet. Tällä kalastajarannikon kulmalla oli viehkeitten tarujen henkäys tuntuva vielä kauan — tuuli oli suhiseva tuhatvuotisia säveliään hopeanhoitoisten särkkien vieressä kasvavassa kaislikossa — pulpahdellen ja solisten syvissä lahdekkeissa punertavien rantakallioiden välissä tulivat laineet yhä edelleen lähettämään ilmoille houkuttelevan kutsunsa.

— Mutta me emme ole enää täällä, sanoi Anna kyyneliä vuodattaen.

Hän lähti, painoi oven kiinni ja lukitsi sen. Gilbert seisoj odottaen häntä katse hymyilevänä. Majakan tähti loisti pohjoisen puolella. Pieni puutarha, missä kehäkukat vielä komeilivat, verhoutui jo hämyyn. Anna kumartui suutelemaan kulunutta vanhaa kiviporrasta, jota hän oli noussut morsiamena taloon tullessaan.

— Hyvästi, rakas pieni haavemaja, sanoi hän.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK ANNA OMASSA KODISSAAN ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic

works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to

the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.